

**Mercator**  
**Akcija**  
 velja od 27.9. do 11.10.2001.  
 Loka kava 250 g, mleta  
 378,00 SIT redna MPC **294,00 SIT Akcija**  
 Detergent Ariel 6kg, 2 vrsti  
 2.762,00 SIT redna MPC **2.099,00 SIT Akcija**  
 V akciji še 50 izdelkov!

# DOLENJSKI LIST

Št. 39 (2718), leto LII • Novo mesto, četrtek, 27. septembra 2001 • Cena: 240 tolarjev



**VESELA TRGATEV** - Zaradi napovedi slabega, deževnega vremena, ki se je povsem uresničila, so zadnje sončno soboto številni vinogradniki in vikendarji trkali, čeprav grozdje se ni bilo povsod najbolj zrelo. Letos je vinograde marsikje najprej prizadela toča, potem še huda suša, a bo, pravijo, letina kljub vsemu kar dobra. V trgovini je vdno veselo, tako je bilo tudi v soboto tudi v vinskih gorah. (Foto: A. B.)

## Ali odlok velja tudi za sosede?

**Sedem dolenskih in belokranjskih občin je vložilo pri Ustavnem sodišču predlog za presojo ustavnosti in zakonitosti odloka novomeške občine o pokopališki dejavnosti**

**NOVO MESTO, ŠENTJERNEJ** - Franc Hudoklin, šentjernejski župan, je konec preteklega tedna obvestil javnost, da so župani občin Črnomelj, Dolenjske Toplice, Metlika, Mirna Peč, Semič, Žužemberk in Šentjernej preteklo sredo vložili predlog Ustavnemu sodišču, naj presodi ustavnost in zakonitost dveh členov odloka mestne občine Novo mesto o pokopališki dejavnosti.

Občinski svet MO Novo mesto je konec junija sprejel odlok o izvajanju gospodarske javne službe pokopališke in pogrebne dejavnosti, urejanja pokopališč in pogrebnih svečanosti v tej občini, ki je bil 22. avgusta tudi objavljen v Uradnem listu. Navedene občine trdijo, da sta dva člena v tem odloku zanje sporna, predstavniki mestne občine pa tudi niso bili pripravljeni uskladiti odloka.

Kot sporoča v imenu predlagateljev župan Hudoklin, je spornih več določb 2. in 16. člena odloka. Tako odlok določa, da je izvajalec javne službe javno podjetje, ki je registrirano za opravljanje

nje te dejavnosti. Sporno se jim zdi tudi, da morajo svojci, pristojni organi in ustanove nastop smrti prijaviti izvajalcu javne službe, kar, kot menijo, pomeni Komunalni, d.o.o., ki tako edina lahko prevzame pokopnika iz novomeške bolnišnice in Doma starejših občanov Novo mesto. Med spornimi navaja tudi določbo, da izvajalec javne službe prevzame od prijavitelja posmrtno ostanke in jih prenese v ustrezne prostore na mestnem pokopališču v Srebrničah, kjer jih čuva do prenosa v mrliško vežico na posamezno pokopališče.

Predlagatelji presoje ustavnosti in zakonitosti menijo, da je s temi določbami občinski svet mestne občine ne glede na meje svojih pristojnosti "uzakonil" monopol svojega javnega podjetja, to je novomeške Komune. Vsiljevanje tega monopola ima, kot poudarjajo, tudi posledice v praksi, saj so pokopniki iz prizadetih občin doslej do prenosa na domače pokopališče čakali v prostorih novomeške bolnišnice, kar je svojce stalo okrog 5.000 tolarjev, medtem ko

navedena storitev po omenjenem odloku stane okrog 30.000 tolarjev.

Župani so si tako nakopali jezo občanov, ki jim ni vseeno, koliko plačujejo, pa tudi koncesionarjev, ki so jim prizadete občine podelile koncesije za opravljanje ustreznih javnih služb. Pričakujejo takojšnjo prepoved izvajanja spornega odloka v primerih, ki zadevajo občane in območja njihovih občin, vse dokler ne bo znana odločitev Ustavnega sodišča.

B. D. G.

## Srečanje županov od Litije do Čateža

**LOKA PRI ZIDANEM MOSTU** - Na pobudo KUD Primož Trubar oz. njegovega predsednika Zorana Cvarja in "mini" župana loške krajevne skupnosti se bodo v Trubarjevem domu v Loki v ponedeljek, 1. oktobra, sestali župani od Litije do Čateža, lahko bi tudi rekli zasavski in posavski, pa še laški za nameček! Urednik trboveljskega radia Aleš Gulič bo kot moderator pogovora skušal zvedeti, kako si prvi možje teh občin zamišljajo razvoj tega prostora oz. območja.

## Klobčič tožb za Adrio Mobil

**Sredi preteklega tedna se je na novomeškem sodišču nadaljevala obravnava v zadevi Adrie Mobil**

**NOVO MESTO** - Tokrat so reševali predvsem procesne zaplete, glavno obravnavo pa preložili na 29. oktober. Tovarna počitniških prikolic in avtodomov iz Novega mesta, njeno vodstvo ter nekdanji večinski lastniki, ljubljanska družba Adera in Slovenska razvojna družba (Srd), so se znašli sredi klobčiča različnih tožb zaradi postopkov pri lastninjenju in prodaji večinskega deleža v tej družbi.

Toži jih novomeška družba Terna, katere najvidnejši lastnik je Dušan Plut, in v posameznih tožbah še nekateri posamezniki. Po besedah direktorice Adrie Mobil Sonje Gole je v tem trenutku na sodišču še vedno pet različnih tožb, zaradi katerih prenos lastništva ne morejo vpisati v sodni register.

Terna med drugim očita Adrii Mobil, da si je vodstvo podjetja na nedovoljen način podaljševalo rok za sprejem ponudbe o prodaji deleža na osnovi predkupne pravice in da so bili pri prodaji favorizirani notranji družbeniki. Srd pa naj bi po navedbah Terne večinski delež v Adrii Mobil prodal zaposlenim za 14 milijonov mark in ne bolj ugodni Terni, ki je ponujala poldrugi milijon mark več. Terna spodbija tudi sklepe skupščine družbe, na kateri so spremenili družbeno pogodbo glede predkupne pravice.

Da je klobčič še bolj zamotan, je na sodišču še tožba, s katero družbeniki Adrie Mobil spodbijajo brezplačen prenos deležev treh družbenikov na Terno. Omenjene trojice na obravnavo za ta primer

ni bilo, prav od veljavnosti tega prenosa pa je morda odvisen razplet na sodišču.

Adria Mobil bo ne glede na tožbe tudi letošnje leto zaključila z ugodnimi poslovnimi rezultati. "Ne predstavljam si, da bi družba Terna, ki je družba za posredovanje delovne sile in se menda ukvarja tudi s finančnimi posli in ki zdaj Adrio napada po vseh možnih pravnih poteh, lahko bila v prihodnosti lastnik Adrie Mobil," je po končani obravnavi na sodišču dejala direktorica Goletova.

Poudarila je še, da so se v prvo fazo lastninjenja podjetja vključili vsi delavci, potem ko je Slovenska razvojna družba prodajala svoj delež (87 odst.), pa so se lahko vključili delavci, ki so že bili družbeniki in lastniki 13 odst. družbe. "Vsak se je odzval glede na možnosti," poudarja direktorica.

B. D. G.

## Standardi za okolje

**OTOČEC** - Odbor za kakovost pri Območni gospodarski zbornici Novo mesto bo pripravila 2. oktobra na Otočcu predstavitev sistema ravnanja z okoljem po standardih serije ISO 14000. Predaval bo inž. Tomaž Kordiš, ki je v družbi podjetja Danfoss Compressors iz Črnomlja vodil projekt ISO 14001. Predavanje je namenjeno vodilnim in strokovnim delavcem v podjetjih in organizacijah. Potekalo bo od 11. do 14. ure v hotelu Šport na Otočcu in je brezplačno.



**KLJUB TOŽBAM POSLUJEJO USPEŠNO** - V Adrii Mobil bodo tudi letos povečali proizvodnjo in do konca leta izdelali 6.000 počitniških prikolic in nekaj več kot 2.000 avtodomov. Trenutno skupaj z Revozom in novomeško občino pripravljajo tudi vse potrebno za preselitev proizvodnje na drugo stran mesta, ob cesti od Bršljina proti Prečni. (Foto: B. D. G.)

## Cehi za obrtnike

**CELJE** - Na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju je Obrtna zbornica Slovenije podelila tudi en zlati, dva srebrna in osem bronastih cehev. Med drugimi je bronasti ceh prejel tudi Jože Strojanski iz Krškega.

## OB SVETOVNEM DNEVU TURIZMA

### Ne denar, srce naj vodi!

Ob hladnih, vetrovnih in deževnih jeseških dneh so spomini na dopust že precej zbledeli. Pa vendar so navadno prav počitnice najtesneje povezane s turizmom, ki mu je po vsem svetu posvečen današnji dan. Ker pravijo, da smo turizem ljudje, bi bilo prav, da bi vsaj danes vsak pri sebi razmislil, ali je morda že naredil kaj koristnega za to pomembno vejo gospodarstva. Saj ni potrebno, da razmišlja, kolikšen dobiček ustvarijo turistični delavci v Grčiji, Španiji, na Japonskem ali kolikšen bo primanjkljaj v ameriški turistični mavhi zaradi nedavnih terorističnih napadov, dovolj bi bilo, da bi se vsak ozrl le okrog sebe, pogledal pred svoj prag, razmislil, kaj bi lahko storil za prijetnejšo podobo domačega kraja, da bi ga raje obiskovali turisti. Marsikdaj bi bil dovolj za turistično promocijo že prijazen pogled gostilničarja, stisk roke turističnega vodiča, želje trgovce, naj preživimo lep dan. Pa veliki, čitljivi kažipot, razumljivo napisani prospekti, kozarec vina ali grozd vinogradnika ob pešpoti. In koliko je potrebno odšteti za vse to ob velikih vsotah denarja, ki poniknejo za razvoj turizma samo v naši državi? Bore malo! A kaj, ko se tega, da prijazna beseda, nasmeš ali iskrena lepa želja marsikdaj lahko naredijo v turizmu veliko več kot gore denarja, mnogi žal premalo zavedajo. Prav tako kot tega, da se gostoljubnosti bodiš v turizmu ali kjer koli že, ne da kupiti. Srce je tisto, ki usmerja.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE



**POT POD NOGE ZA ZDRAVO SRCE** - Sonce prvega jesenskega dne je minulo soboto prebilo sivino oblakov, prevladujočo v večini dni letošnjega septembra, in zabilo prenekanterga vinogradnika k njegovim ljubljanim trtam na trgatvih sladkih sadov zemlje in marljivih rok, več kot šeststo ljubiteljev narave in hoje pa na tradicionalni pohod za srce, ki ga prireja dolensko-belokranjska podružnica Društva za zdravje srca in ožilja. Skupina vzdržljivejših hodcev je odšla po Štukljev poti proti športnemu parku Zdravilišča Šmarješke Toplice z Bajnofa, druga skupina pa po Andrijaničevi poti z zbirališča na Otočcu. Na cilju je pohodnike čakalo zdravo okrepčilo, dolenski lonec, polnozrna bomba in jabolko, učenci šmarješke osnovne šole pa so jim pripravili krajši kulturni program. Za spomin na dan, ko so s hojo sami naredili nekaj za svoje zdravje, so dobili majico. Organizatorji pohoda upajo, da bo sobotno doživetje spodbudilo pohodnike, da bodo še večkrat vzeli pot pod noge in k hoji za zdravo srce zvalili še koga. Na sliki: pohodniki na poti po Trški gori. (Foto: M. Markelj)

## Berite danes

stran 2:

• **Vročja jesen v mrzlih stanovanjih**

stran 9:

• **Cviček naprej ali spet proti dnu?**

stran 11:

• **Pravna pomoč po novem tudi zastoj**

stran 18:

• **Vesolja in križi pod Bočjem**

stran 19:

• **Himna ljubiteljev praženega krompirja**

• **S preskokom naravnost v prihodnost**

stran 20:

• **Kako sem se boril in premagal raka**

stran 21:

• **Debelost vse večji problem tudi otrok**

**Heitz**  
**Kompas RAC d.d.**  
 Zvitrova 1, Novo mesto  
 GSM 041 321 758  
 tel.: 07/335 26 80  
 NAJEM OSEBNIH IN TOVARNIH VOZIL

**VREME**  
 Za konec tedna bo sončno z jutranjo meglo po kotlinah.

## Sodobna elektronika

**LJUBLJANA** - Na razstavišču Ljubljanskega sejma bodo v ponedeljek, 1. oktobra, ob 10. uri odprli 48. mednarodni sejem Sodobna elektronika. Gre za sejem profesionalne elektronike, telekomunikacij, komponent, audio-video elektronike, elektro materiala, pisarniške avtomatizacije in zabavne elektronike.

**ROLETARSTVO**  
**PVC OKNA VRATA**  
**SENCILA**  
 tel.: 07/3930-930  
 fax: 07/3930-947  
**25 let**  
**MEDLE**

ISSN 0416-2242



9 770416 224000



## Kdaj naj bomo v Natu?

V anketi Dolenjskega lista ste povedali svoja mnenja o vstopanju Slovenije v Nato. Ali velja pohititi v Nato ali naj po terorističnem napadu na Ameriko Slovenija še posebej premisli o koristnosti vstopanja v mednarodne vojaške zveze? Z odgovori v tokratni anketi verjetno ne bi bili zadovoljni državni načrtovalci slovenskega včlanjanja v severnoatlantsko vojaško zvezo. Odgovori namreč ne kažejo posebnega navdušenja nad hitenjem. Razmišljati o Natu in vojaštvu je, kot sporoča eden od odgovorov v anketi, prej nekaj slabega kot pozitivnega za človekovo osebnost. O vojaških organizacijah pa verjetno ni razmišljalo na ta način namestnik ameriškega zunanjega ministra Richarda Armitage, ko se je na sedežu Nata na posvetu o začetku globalne vojne prešerno smejal. Razmišljanje o smiselnosti svojega članstva v Natu se lahko posveti Sloveniji. Če se je namreč v preteklosti zdelo, da je Slovenija zunaj organizacije bolj ogrožena, se zdi po terorističnem napadu na Ameriko, da mednarodna vojaška obramba naveza ni vsemogočna. Slovenija bo v Natu zlasti članica, ki plačuje članarino. Res je sicer tudi: pripadati Natu pomeni pripadati zahodni civilizaciji, kakršna koli že je. Ta trenutek je to vendarle dobra izbira.



**MARJETA BERGANT**, delavka v Iskri iz Šentjerneja: "Ne spremljam vključevanja Slovenije v Nato, ker me to ne zanima in je le dodatna obremenitev za človeka. O tem se nočem niti pogovarjati. Na televiziji je veliko preveč nasilja, samo slabe novice, ki človeka pretresejo kot na primer zadnji dogodki v Ameriki. Raje se osredotočim na pozitivne stvari v življenju."



**MINA GRIL**, dipl. socialna delavka na novomeškem Centru za socialno delo v Novem mestu: "Mislim, da se Sloveniji ni treba vključiti v Nato, ker smo tako majhna država, da nismo niti zanimivi niti toliko ogroženi, da bi potrebovali pomoč drugih držav. Bolje, da smo nevtralni in skrbimo sami zase, ker imamo dovolj svojih problemov. Sem proti nasilju, raje imam dialog."



**ANTON HROVAT**, upokojeni mizarjski mojster, iz Sevnice: "Nimam natančno opredeljenega mnenja, kaj bi bilo bolje za Slovenijo: če bi bila v Natu ali ne. Vsekakor pa se bom podredil mnenju večine. Glede na dogodke v Ameriki bi bilo po eni strani dobro, če bi bili že v Natu, po drugi pa je vprašanje, če ne bi šele potem postali zanimiva tarča?"



**ALOJZ GOSPODARIČ**, kovinostugar v TINDE Trebnje: "Sem za to, da bi se vključili v Nato, če to ne bi pomenilo tudi veliko večjih izdatkov za vojsko in da ne bi Slovenija s še dokaj ohranjeno naravo postala nekakšen poligon za vojaške vaje Nata ali da bi na našem ozemlju zraslo kakšno oporišče. Ne verjamem pa, da bomo kaj bistveno bolj varni."



**STANKA KUČEK**, učiteljica v OŠ v Kostanjevici na Krki, iz Kostanjevice: "Ne vidim nujne za hitenje v Nato. Ne hitimo! Drago bo. V svetovni situaciji nam ne more nihče jamčiti, da nas bo obvaroval. Mislim, da bo moral svet zagotavljati mir brez orožja. Orožje povzroči novo oboroževanje. Slovenija je pri tem nemočna. To bi moral biti svetovni proces. Mirovniki žal ne vidi jo sveta."



**JOŽE KOSTANJEŠEK** z Volčjega pri Sromljah: "Izkazalo se je, da nobena taka organizacija ne pomeni veliko v boju proti terorizmu. Nemogoče je napovedati vojno največji sili, pokazalo se je, da teroristični način rani tudi največje. Proti terorizmu Nato ne more ničesar. Članice Nata so bolj na udaru. Če bi bili bolj varni, sem za to, da hitimo. Ampak zdaj ni treba hiteti."



**ANDREJ WEISS**, tehnolog v črnomaljskem Livarju: "Prav je, da se Slovenija vključuje v druge mednarodne organizacije. Imam pa pomisleke glede našega vključevanja v Nato, ker gre za vojaško organizacijo. A kljub temu spoznavam, da so vse niti napeljene tako, da bi se čimprej priključili Natu. Če se temu torej ne bomo mogli izogniti, pa je prav, da vsaj preveč ne hitimo."



**SIMON KRALJ**, strojni tehnik, iz Kota pri Semiču: "Če gremo v Evropsko unijo, je neizbežno, da postanemo tudi člani Nata. To pa ima slabe in dobre plati. Slaba stran je, da nas bo to precej stalo, a tudi naši fantje bodo morali v Natovo vojsko. Dobra plat pa je, da nas bo Nato ob morebitni nevarnosti varoval. Predvsem pa bi bilo dobro, da ne gremo v Nato na horuk, ampak s premislekom."



**MIHA MAJERLE**, upokojeni učitelj iz Kočevja: "Raje bi videl, da bi bila Slovenija nevtralna, nimam pa načeloma nič proti Natu, če že mora biti tako, da se moramo nekam priključiti. To nas bo seveda stalo, vendar cena ne bo previsoka, če bo vse tako, kot je mišljeno. To bo cena za našo varnost in prav večja varnost bo tudi pridobitev, ki jo bo imela Slovenija od vključitve v Nato."

## Spet dan Infotehne

OTOČEC - Pretekli torek, 18. septembra, je novomeška Infotehna skupaj s partnerjem Documentum in BEA Systems že šestič organizirala Dan Infotehne na Otočcu. Letos se ga je udeležilo rekordnih 80 predstavnikov iz 40 podjetij in organizacij različnih dejavnosti iz Slovenije in iz tujine. Na srečanju so predstavili tehnološke novosti, se pogovarjali o programskem jeziku XML, o revizijsko varnem arhiviranju, vlogi vodstev podjetij, elektronskem podpisu, obvladovanju dokumentacije in Oracle portalih. Infotehna se je ob tej priložnosti za uspešno poslovno sodelovanje s priznanji zahvalila podjetjem Documentum, Pliva, Lek in Krka.

## Darujte kri v Litiji

**LITVIJA** - Rdeči križ Slovenije vabi v torek, 2. oktobra, in v sredo, 3. oktobra, na krvodajalsko akcijo v Litiji.

## Dohodkovno zanimiva reja

**Društvo rejcev govedi za meso Slovenije na prvem srečanju pri Lončarjevih - Vse večje zanimanje za pasmo šarole**

**ŽURKOV DOL** - "Primanjkuje telet za pisanje in teleta so tudi dosti draga. Zato je taka reja danes kar aktualna, ker dobiš za tele dosti visoko ceno in je taka reja tudi dohodkovno zanimiva," je povedal predsednik Društva rejcev govedi za meso Slovenije Damjan Žužek ob prvem srečanju teh rejcev preteklo soboto na kmetiji Lončar v Žurkovem Dolu pri Sevnici.

Žužek je nasledil na funkciji predsednika leta 1997 ustanovljenega društva Zorana Madona, ki je odšel v poslanske klopi. Žužek je že tretje leto zglede funkcionalne, ne besediči, zato ima na njegovi kmetiji na Okiču pri Boštanju vsak obiskovalec kaj videti. Žužkovi imajo kar 70 glav govedi pasme šarole, od tega 30 krav. Oče Franc, ki je napredno zastavljal kmetijo, pa se ukvarja izključno s prevozništvom. Med okrog 50 članov rejci čistih mesnih pasem, rejci dojilj križank in pitalc.

Med večjimi rejci je tudi Lončarjeva kmetija v Žurkovem Dolu. Lončarjevi kmetujejo na 50 ha obdelovalnih površin, pašnikov in travnikov. Redijo okrog 60 glav živine. Slabo polovico predstavljajo krave pasme šarole, druge so mlečne krave. Kmetija premore 9 bikovskih mater pasme šarole in je ena boljših selekcijskih čred šarole v Sloveniji. Dr. Jože Osterc je rejcem in drugim obiskovalcem (najštevilnejši so bili iz krške občine, izpod Bohorja), ki šele razmišljajo, ali bi se odločili za preusmeritev z mlečne pridelave v pisanje, poljudno spregovoril o pomenu živinoreje, o dobrih in slabših lastnostih vse bolj zanimive pasme šarole.

P. P.



**MARICA IN MILAN LONČAR TER BIK IVO** - Plemenski bik Lončarjevih Ivo (na posnetku ob gospodarju in gospodinjki kmetije), ki je 15. septembra letos dopolnil 3. leto, je težak kar 1400 kg in spada po besedah dr. Osterca med lepše bika pasme šarole. (Foto: P. Perc)

# Vročja jesen v mrzlih stanovanjih

**Radiatorji v 26 tisoč kv. metrih stanovanj in poslovnih prostorov na Čardaku kljub štiriurnemu sestanku ostali mrzli - 1. oktobra nadaljevanje dogovora o ceni ogrevanja - Obnova kinet**

**ČRNOMELJ** - Že na seji občinskega sveta pred poletnimi počitnicami je bilo slutiti, da se glede ogrevanja iz kotlovnice na črnomaljskem Čardaku obeta še vroča jesen. Da je res tako, se je potrdilo pred tednom dni, ko so se v hotelu Lahinja sestali predstavniki kurilnega odbora, stanovalcev, občine, ki je lastnica kotlovnice, njenega upravljalca Apegasa, upravljalca stanovanj Terce ter krajevne skupnosti.

Težave z ogrevanjem 526 stanovanj in poslovnih prostorov na Čardaku so se kopile že nekaj let. Največji problem je dotrajan toplotni sistem, zaradi katerega so zelo velike izgube toplotne energije, ki pa jih porabniki nočejo plačati. Zato se jim je zdela tudi cena 206 tolarjev za kv. meter stanovanjske površine previsoka. Polona Lajevac iz Inštituta za raziskave v energetiki, ekologiji in tehnologiji iz Ljubljane je potrdila, da je poraba plina v kotlovnici na Čardaku neprimerljivo večja kot v Metliki ali Litiji, zato je predlagala energetski pregled. Vendar je v sezoni 1999/2000 v Sloveniji le 6 od 27 podjetij ogrevalo ceneje kot na Čardaku, v naslednjem obdobju pa 9.

Direktor Apegasa Matko Pohar je dejal, naj bi bila cena ogrevanja do konca minule kurilne sezone, torej do 30. septembra, 206 tolarjev za kv. meter, v prihajajoči sezoni pa 198 tolarjev. Ob tem niso povečali nobenega lanskega stroška, izločili pa so lanske izredne stroške. Če prihaja do toplotnih izgub, to po njegovem ni stvar upravljalca, ki kinete vzdržuje, ne pa tudi zamenjuje. Za obnovo pa bi morali odšteti 42 milijonov tolarjev, kar bi porabnike veljalo 27 tolarjev za kv. meter za naslednjih pet let. Sicer pa črnomaljski porabniki dolgujejo Apegasu že 30 milijonov tolarjev in Pohar je bil prepričan, da bi jim Elektro ob takšnem dolgu že zdavnaj odklopil elektriko. Predlagal je, naj stanovalci nadzorujejo, koliko goriva porabijo v kotlovnici, saj Apegasu očitno ne zaupajo več.

Direktor Terce Lojze Podboj je opozoril, da občina kot lastnica kotlovnice nima niti tolarja, da bi jo usposobila za obratovanje. Po njegovem do zaostrenih odnosov ni prišlo le zaradi Apegasa, ampak zato, ker občini od leta 1996, ko jo je Apegas prevzel, za kotlovno ni bilo več mar. Direktor občinske uprave Božo Brajkovič je priznal, da občina nima energetske strategije. Strinjal se je tudi, da bi bila lahko cena ogrevanja nižja, če ne bi samo v lanskem letu zaradi dotrajanosti iz toplotnega sistema izteklo 326 prost. metrov tople vode. Občinski svetniki se sicer strinjajo.

## Nove znamke

**MARIBOR** - Rednim poštnim znamkam s črkovno oznako A (za standardno pismo v notranjem prometu) in B (za standardno pismo do 20 g), ki jih Pošta Slovenija izdala prvič v preteklem letu, se bodo 4. oktobra pridružile še redne poštne znamke z oznakama C in D, ki bosta veljali za mednarodni poštni promet. Za začetek bosta na voljo po dve znamki za vsako oznako, motivi pa bodo slovenski gradovi: dvorec Dobrovo, brežiški grad, dvorec Olimje in dvorec Murska Sobota.



**SVET BREZ MEJA** - Za Sevnico je to prav gotovo eden največjih kulturnih dogodkov, je v nagovoru poudaril sevnjski podžupan Andrej Stricelj ob sobotni otvoritvi likovne razstave "Svet brez meja" na sevnjskem gradu, na kateri bodo do 11. oktobra na ogled dela 103 umetnikov iz 11 držav. Organizator galerije je Art Gallery 2 iz Trsta, ki že šesto leto zapored organizira mednarodne razstave sodobne umetnosti po Evropi. Zahvalil se je organizatorju, posebej se predsednici Art Gallery 2 Adriani Scarizza za izkazano zaupanje in poudaril pripravljenost Sevnice, da sprejme tako ugledno razstavo. Pred otvoritvijo je strokovno razčlenil pomen razstave akademski slikar Alojz Konec, s krajšim koncertom pa je z novimi pesmimi prijetno presenetil oktet Jurij Dalmatin. (Foto: P. Perc)

## vržena rokavica



## Skrbno varovana elektrarna

Rokavica jo je tokrat ubrala proti jedrski elektrarni Krško. V elektrarno smo vprašali, kako je objekt zavarovan pred morebitnimi terorističnimi napadi. V nuklearni so menili, da sprejetih ukrepov ne gre obešati na veliki zvon.

Vpraševali smo naprej. Mag. Miroslav Gregorič, direktor Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost, je bil v času nastajanja tega zapisa na Dunaju na konferenci v zvezi z jedrsko energijo. Zato nam je prijazno odgovoril Maks Pečnik, svetovalec vlade v Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost. "Lahko vam zagotovim, da je bil dogodek WTC obravnavan. Sprejeli smo ustrezne ukrepe, zadeve spremljamo. Ne čuti se neposredno ogrožanje, vendar so bili ukrepi sprejeti. O vrsti ukrepov ne morem govoriti, ker so iz objektivnih razlogov zaupne narave. Jedrske elektrarne ima sama odbor za varnost, v ukrepe je vključeno Ministrstvo

za notranje zadeve, sodeluje pa, kot rečeno, tudi Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost," je pojasnil Maks Pečnik.

**Janez Vidovič**, svetovalec generalnega direktorja policije: "Na nivoju policije smo sprejeli ukrepe. Povečali smo budnost in število obhodov, vzpostavili smo stike z jedrsko elektrarno v Krškem, ki je že tudi sama povečala budnost pri varovanju. Uvedli smo skratka višji nivo varovanja, bolj smo pozorni na vsa dogajanja in bolj spremljamo tudi vstopanje v Slovenijo na državni meji. Take, poostrene ukrepe so uvedle tudi druge države."

**V bančništvu se v zadnjem obdobju dogaja marsikaj odločilnega. Večji sistemi pobirajo manjše banke. Kaj priključitev novomeške Dolenjske banke k Novi ljubljanski banki pomeni za naše območje in občane? Rokavico smo vrgli Dolenjski banki v Novem mestu.**

M. LUZAR





## Najprej parkirišča, nato igrišča

**Šolski center bogatejši za učno opremo in programe - Kmalu začetek urejanja okolice šole - Z ureditvijo Šmihelske ceste bo šola manj obremenjevala okolje**

**NOVO MESTO** - V Šolskem centru Novo mesto je v srednješolske izobraževalne programe vpisanih 2.628 dijakov in vajencev, v programe višjih strokovnih šol, ki začnejo z delom v prihodnjem tednu, pa 550 študentov rednega študija in študija ob delu v Novem mestu, Idriji, Škofji Loki in Kopru. Z novim šolskim letom je šola bogatejša za računalniško učilnico in predavalnico za potrebe višjega šolstva. V oktobru bodo kot prva izobraževalna ustanova v Sloveniji imela učilnico za računalniško podprto procesno vodenje strojev. S tem pa letosnjih pridobitev še ne bo konec.

V prihodnjih tednih bodo s preureditvijo podstrešja pridobili dve učilnici in tako vsaj malo ublažili veliko prostorsko stisko, zaradi katere ima vsak oddelek enkrat na teden pouk popoldne. Postopno pa bodo začeli tudi z urejanjem okolice šole. "Ureditve športne dvorane Leona Štuklja za nastope novomeških košarkarjev v evropskih tekmovanjih je zavrta dokončanje zunanjih igrišč, vendar upamo, da bomo v prihodnjem letu uvrščeni na prednostni seznam naložb Ministrstva za šolstvo, znanost in šport in da bo svoj delež pri tem prispevala tudi mestna občina, saj je naložba ocenjena na 200 milijonov tolarjev," je povedal direktor Šolskega centra Štefan David. Za začetek bodo še letos stara igrišča dobila novo asfaltno prevleko.

**AVTOBUSI** - Mestni potniški promet v Novem mestu ne more in ne more prav zaživeti. Avtobusi se že od začetka v glavnem vozijo prazni in vsa stvar prinaša izgubo. Pred časom so se lotili racionalizacije, a očitno ne na pravem kraju ali ne na pravi način. Če hoče človek, ki živi v centru mesta in ima službo v Bršljini, na delo, ki se začne ob 6. uri, z mestnim potniškim prometom, mora vstati sredi noči, saj avtobus odpelje že ob 5.12. Z voznim redom niso zadovoljni niti šolarji!

**POKOJNINA** - Pokojnina je lepa stvar, še posebej, če jo človek dočaka. Kdor je ima to srečo, pa naj se ne veseli prehitro. Ženska, ki je celo življenje marljivo delala in izpolnila vsa z zakonom predpisana službena leta in dočakala še starost, že tri mesece zamača čaka na prvo penzijo. V tem času ne dobiva niti akontacije. Še toliko bolj krivično se ji to zdi zato, ker je večino svoje delovne dobe opravila pri svojem možu obrtniku in dobro ve, da mu je država, če je dva dni zamudil s plačilom prispevkov zase in za svoje zaposlene, že nabila zamudne obresti, če pa ne bi mogel plačati še kakšen dan, bi mu brž blokirali račun. Kaj naj sedaj nemočna upokojenka brez pokojnine blokira račun državi?



Direktor Šolskega centra Novo mesto Štefan David

Pomanjkanje parkirišč ob velikih športnih in drugih dogodkih bodo odpravili z izgradnjo 120 novih parkirnih mest, ki bodo do konca leta zgrajena v makadamski izvedbi, spomladi pa jih bodo preplastili z asfaltom. Šolski center je zaradi množice dijakov, študentov in obiskovalcev številnih prireditev v športni dvorani zelo obremenjen, joč za bližnjo stanovanjsko sosesko. Tega se po besedah Štefana Davida zavedajo, znane so tudi idejne rešitve novih dostopov do šole in prometne ureditve, vendar

bodo lahko uresničeni šele s preno-vo Šmihelske ceste.

Šolski center bo v prihodnje zaradi novih izobraževalnih programov potrebno širiti. Na šolsko ministrstvo so že poslali vlogo za gradnjo še enega šolskega trakta za potrebe višjega šolstva, dopolne pa bi z njim reševali prostorsko stisko srednjih šol. Ker vso potrebno infrastrukturo v šoli že imajo, naložba v zidove in opremo ne bi smela biti prevelik zalogaj. V Novo mesto namreč poleg sedanjih programov višje strokovne šole strojništva in letošnje novosti strokovnega programa za pridobitev naziva komunalni inženir - za ta edini program v Sloveniji se je prijavilo 190 kandidatov, sprejeli pa so jih

le 90 - želijo pridobiti še druge strokovne programe, saj je zanimanje za izobraževanje odraslih ogromno, podobno so tudi zahteve gospodarstva, ki si želi usposobljenih kadrov.

Direktor Šolskega centra Novo mesto Štefan David k temu dodaja, da naj bi v prihodnje v okviru višjih strokovnih šol pridobili programe elektronike, lesarstva, strojnega inženirja pilota in gradbeništva. Letos bodo v Šolskem centru gostili dislocirano enoto strokovne šole za gradbeništvo iz Celja, saj se je v program vpisalo 60 slušateljev iz dolensko-belokranjske regije in bo študij zanje organiziran v domačem okolju. S področja srednješolskega in poklicnega izobraževanja je še vedno ogromno zanimanja za poklic tehnika zdravstvene nege, v porastu je interes za vpis v programe elektronike, med mladimi pa je vse manj zanimanja za poklicno izobraževanje klasičnih strojnih poklicev in gradbenikov.

J. Ž.

## Premalo denarja za velike

**V KS Drska končujejo gradnjo javne razsvetljave - Zmanjkalo je denarja za krajevne ceste in poti**

**NOVO MESTO** - V KS Drska, ki je z več kot 5.500 prebivalci daleč največja krajevna skupnost v mestni občini Novo mesto, bodo letos bogatejši za nove metre plinovoda, obnovljenih vodovodnih cevi in telekomunikacijskih vodov. Vse omenjene naložbe sodijo v program Komunale Novo mesto in Telekom, KS Drska pa bo dokončala gradnjo javne razsvetljave in popravila nekaj metrov cest.

Projekt javne razsvetljave je zaradi pičilih sredstev 5 milijonov tolarjev letno, ki jih KS dobiva iz proračuna mestne občine Novo mesto, potekal več let. Letos bodo javno razsvetljavo dobili prebivalci Broda ob stari cesti proti Dolenskim Toplicam ter prebivalci ob Šaljevi ulici in ulici Drska. Na razpisu najugodnejši izbrani glavni izvajalec del Gepr je bil pri sami gradnji oviran od nekaterih posameznikov, vendar predsednik KS Drska Lado Vesel upa, da se bodo v oktobru v omenjenih ulicah prižgale luči javne razsvetljave. Sprva predvidena naložba 5 milijonov tolarjev bo zaradi nekaterih dodatnih del presežena za pol milijona tolarjev.

Svet KS Drska si je z nastopom mandata v letu 1998 zadal obsežen program del, saj je potrebnih in želja toliko, kot je prebivalcev. Edini vir financiranja KS predstavlja denar iz proračuna mestne občine Novo mesto. Krajevna skupnost drugih lastnih prihodkov nima, v izrazito spalnem naselju ni večjih podjetij ali obrtnikov, ki bi pomagali uresničevati program KS. Predsednik KS Lado Vesel meni, da bi pri delitvi 60 milijonov tolarjev občin-

skega denarja za potrebe KS morali upoštevati tudi kriterij števila prebivalcev, saj KS Drska v novomeško občinsko blaginjo zagotovo prispeva večji delež kot območja z občutno manj prebivalci.

V prihodnjem letu bodo dejavnosti usmerili v popravila cest, ki jih ima na skrbi KS. Med temi bodo prednostno preplastene ulice, ki so zaradi posegov različnih investitorjev v zelo slabem stanju. Prizadevali si bodo tudi za dokončano obnovu občinske ceste skozi naselje Brod in napeljavo kableske TV. Sicer pa bo KS Drska v kratkem izdala svoje glasilo, v katerem bodo vsa gospodinjstva obvestili o dosedanjih dejavnostih in načrtih vodstva krajevne skupnosti za v prihodnje.

J. Ž.

## Poleg paketa še jabolka in krompir

**NOVO MESTO** - Predstavniki novomeškega območnega združenja Rdečega križa bodo oktobra obiskali socialno ogroženih ljudi iz vseh šestih nekdanjih novomeških občin, ki so starejši od 65 let in že vsak mesec prejema paket RK. Prinesla jim bodo paket, jabolka in krompir. Ker jih bodo obiskali na njihovem domu, bodo videli, kako živijo in presodili, ali morda kdo izmed njih potrebuje tudi denar za nakup kurjave. Dobrih 700 tisočakov za projekt, ki so se ga na novomeškem območnem združenju letos lotili prvič, začeli pa ga bodo izvajati 1. oktobra, na dan starejših, so dobili iz akcije Sosed sosedu.

## Javni razpisi temelj novih pravil

**Novi pravilnik aktivne politike zaposlovanja ločuje programe za brezposelne in delodajalce - Za slednje velika vloga javnih razpisov - Pomoč na domu nič več javna dela, temveč zaposlitev**

**NOVO MESTO** - Novi pravilnik aktivne politike zaposlovanja, ki je začel veljati 4. avgusta, prinaša nekaj novosti tako za iskalce zaposlitve kot za delodajalce, pri čemer je pri delodajalcih poudarek na javnih razpisih.

Programi za brezposelne in delodajalce so zdaj ločeni. Za brezposelne se je spremenila osnova za izračun dajatev, ki je ne uravnava več zajamčena, temveč minimalna plača. Programi za delodajalce so približni kriterijem Evropske unije, vsi ukrepi pa so vezani na javni razpis. Tako se bodo morali delodajalci, če bodo želeli za uvajanje novega delavca prejemati denar od zavoda, javiti na javni razpis. "Omenjeni program Usposabljanje z delovnim razmerjem je tudi edini, ki ga zavod financira, in ni vezan na zaposlitev za nedoločen čas, saj je delodajalec obvezan delavca zaposliti le vsaj za še enkrat toliko časa, kolikor je Zavod plačeval za njegovo usposabljanje," je povedal vodja sektorja operativnih dejavnosti na novomeški

območni službi Zavoda za zaposlovanje Stanislav Žagar.

Sicer pa so od avgusta povsem novi programi posojilo za investicijska vlaganja, sofinanciranje celotne zaposlitve v sezonskih dejavnostih (torej ne le v sezoni, temveč čez celo leto) in nadomestilo dela stroškov za ohranitev delovnega mesta. Ukrep za sofinanciranje prilagoditve delovnih prostorov, opreme in naprav za invalide je bil do sedaj vezan na brezposelno osebo, zdaj pa je prek javnega razpisa subvencija delodajalca.

Stanislav Žagar je tudi povedal, da je do konca novembra še odprt razpis za triletno subvencioniranje 550 zaposlitev pri izvajanju pomoči na domu, ki se začne s prvim dnem naslednjega leta. "Tako bo po desetih letih tudi delo na domu,

Mojce Novak odpravilo na kolesarski izlet do Straže in nato po novi, še nedokončani obvoznici nazaj do Glavnega trga. Zvečer so pred okoli 400-glavo množico nastopile skupine Peta avenija, Dom za sanje, TNT in Echo park, na velikem platnu pa so premierno projicirali film Rock Otočec 2001.

Na Glavni trg bi gotovo prišlo več ljudi, a je mnoge premamil lep dan, ki so ga namenili trgovci. Ostali pa se niso veliko ozirali na poziv novomeškega župana, naj v soboto avto ostane na parkirišču, ljudje pa naj se brezplačno popeljejo z mestnimi avtobusi. Parkirišča pred in za zaporom so bila namreč kot vedno polna, pa tudi obvoz mimo glasbene šole in po Dilančevi ulici je uporabljalo mnogo več voznikov, kot je bilo verjetno nujno. Sicer pa bi se spodbujanje okolju in zdravju prijaznejših prevoznih sredstev moralo nadaljevati tudi ob drugih dneh, ne le na en sam dan v letu.

M. RAPUŠ

## Seminar Rdečega križa Slovenije

**NOVO MESTO** - Rdeči križ Slovenije in območna združenja RK dolenske regije so v torek pripravili seminar za tiste institucije, s katerimi ima RK največ stikov. Strokovna sodelavka RKS Tadeja Umek Zupanc je govorila o nastanku RK, mednarodnem gibanju, vlogi RK po ženevskih konvencijah, znaku RK in temeljnih načelih, generalni sekretar RKS Mirko Jelenič pa je predaval o vlogi RKS v Sloveniji, nacionalnem programu in financiranju. Okoli 40 zbranih predstavnikov lokalnih institucij iz dolenske regije je pozdravil tudi novomeški župan dr. Anton Starc, ki se je edini med vsemi povabljenimi župani odzval vabilu RK na seminar. Na koncu so besedo dobili še predstavniki OZRK Novo mesto, Metlika, Črnomelj in Trebnje, ki so predstavili svoje dejavnosti in težave, s katerimi se srečujejo.



Ena gospa je rekla, da je stanovanec soseske pri Srednješolskem centru zelo žal, da so pred leti nasprotovali gradnji velodroma. Danes bi imeli blažen mir...



**PRENOVLJEN SPOMENIK V ŽABJI VASI** - Ob spomeniku v Drejetovi ulici sta Krajevna organizacija Zveze borcev (KOZB) Žabja vas in Krajevna skupnost Žabja vas minuli petek pripravili slovesnost ob ureditvi spomenika NOB. Ta stoji v čast in spomin trem padlim aktivistom že od leta 1978, zato ga je bilo treba obnoviti. Predsednik KOZB Justin Kranjčič se je s priznanjem zahvalil najbolj zaslužnim za obnovo: Marjanu Marcusu, Stanislavu Luzarju, Francu in Jožefi Kastelic ter Emilu Purebru. Na slovesnosti je zbrane pozdravil tudi predsednik tamkajšnje KS Božo Horvat, nastopili so učenci iz OŠ Grm, program pa je povezovala Irena Šega. Na sliki: na obnovljen spomenik so položili venec. (Foto: M. R.)



**USTVARJALNA URICA ZA MLADE KIPARJE** - Dolenski muzej je minulo sobotno popoldne imel v gosteh mladino, ki je želela oblikovati fosile. Vodja ustvarjalne urice kipar Uroš Kastelic je otrokom svetloval in pomagal odtiskovati v glino različne školjke, vejice, celo testenine. Pred ustvarjanjem so si otroci lahko tudi ogledali razstavo "Fosili, neme priče preteklosti," ki jo je Dolenski muzej pripravil v sodelovanju z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto in je na ogled še do konca tega tedna. (Foto: M. R.)





# Nič več prerivanja za sedež

**Prometni policist zaustavil šolski avtobus - Voznik brez licence, preveč otrok - Šola, prevoznik I&I in občina takoj poskrbeli za varnost - Iz dveh linij nastale štiri**

**ŠENTJERNEJ** - Prvi teden novega šolskega leta je avtobus, ki je domov peljal znanja polne šentjernejske šolarje, zaustavil prometni policist. Ugotovil je, da voznik nima licence in da je na avtobusu preveč otrok, saj ni bilo za vse dovolj sedežev. Napisal je predlog sodniku za prekrške. V Šentjerneju so takoj ukrepali in poskrbeli za varno vožnjo otrok v šolo in domov.

Kot je povedal ravnatelj šentjernejske osnovne šole Pavel Turk, so na šoli že predtem ugotavljali, da se na dveh linijah vozi preveč otrok, po tem dogodku s policijo pa so se skupaj usledili predstavniki občine, šole in podjetja I&I. Avtobusni prevozi, d.d., Koper. Sklenili so, da bodo za teden dni poskusno spremenili dve liniji (Šentjernej-Zameško-Draga-Maharovec-Šentjernej ter Šentjernej-Mokro Polje-Orehovica-Cerov Log-Šentjernej), ju razpolovili in tako iz njiju naredili štiri, šoferji pa so zapisovali, kako poln je avtobus. Ugotovili so, da imajo vsi otroci sedež, in sklenili, da bodo avtobu-

si še naprej vozili po novem voznem redu. Tudi šolarjem iz Šmarja in Dolenje Brezovice, ki so od šole oddaljeni manj kot 4 kilometre in bi lahko hodili peš, so dovolili vožnjo z avtobusom, saj bi bila zanje pot v šolo nevarna (ni pločnikov), kot je povedal svetovalec šentjernejskega župana Milan Jakše.

In zakaj je se je ta neljubi dogodek sploh zgodil? Milan Jakše je dejal, da je občina le razpisala število linij, koliko otrok se bo vozilo, pa takrat še ni vedela. Tudi na I&I, Avtobusni prevozi, d.d., Koper, je glavni razporednik Jože Svašnik povedal, da od šole niso dobili točnih spisov, za zakon, ki dovo-

ljuje prevoz le toliko otrok, kot je sedežev, pa vedo, saj imajo ta del "Uradnega lista obseženega na oglasni deski in si ga vsak voznik lahko prebere".

Od 1. septembra je dovoljeno voziti skupine otrok le z vozili, ki niso starejša od 12 let. Imeti morajo ABS sistem, servo ojačano napravo in tahograf, sedeži morajo imeti naslonjalce za roke, naslonjalce sedežev morajo biti oblaženi, varnostni pasovi pa nameščeni na vseh izpostavljenih sedežih (prvi štirje, zadaj dva nad stopnicami in v zadnji vrsti srednji), označeno mora biti z znakom. Voznik mora najmanj tri leta neprekinjeno poklicno voziti avtobus, po štirih urah vožnje pa mora imeti pol ure počitka.

M. RAPUŠ

## Polharska noč in nova polharska pot

**PODSTENICE** - Družina polharjev Polh na Dolenjskem bo pripravila to soboto, 29. septembra, otvoritev polharske poti, potem pa še polharsko noč na Pogorelcu v Kočevskem Rogu. Ob 11. uri se bodo udeleženci zbrali pri koči na Pogorelcu, pol ure pozneje pa bodo slovesno odprli novo urejeno polharsko pot, med drugim tudi z nagovorom topliškega župana Franca Vovka. Ob 12. uri bo sledil dveurni ogled polharske poti pod vodstvom Andreja Hudoklina. Družina polharjev bo nadaljevala s pripravi na polharsko ob 15. uri, ko se bo zbrala in šla nastavlja polharske pasti. Po večerji bo še polharski večer s krstom, obvezni nočni pregled pasti in zjutraj pobiranje polharskih pasti.

B. B. J.

## Ličkali so pod kozolcem

**Letošnja Ličkarija v organizaciji TD Dolenjske Toplice tokrat pod kozolcem na Gorenjem Polju**

**GORENJE POLJE** - Za Podhosto in Podturnom so se tokrat z organizacijo tradicionalne Ličkarije potrudili vaščani Gorenjega Polja, vasice ob cesti Straža - Soteska. Ličkanje po starih običajih so pripravili pod kozolcem Jožeta Lavriča, kuruze pa je bilo za toliko pridnih rok skorajda premalo, saj so jo pospravili v dobri uri.

Kot je povedal domačin Boštjan Tisovec, ki je bil odgovoren za organizacijo prireditve, je vsa vas že ves teden živela za ta večer. Vsi so kaj pripravljali, ženske pa so napekle dobrot, ki so jih ponujali obiskovalcem. Gasilci PGD Soteska so bili ta večer skrbni redarji.

Kot se za tradicionalno ličkanje spodobijo, so v dogajanje vključili tudi šale in šaljive prizore ter v kup kuruze skrili nekaj nagrad. Prireditelj je povezoval domačin Franc Molek, za dobro razpoloženje po končanem delu pa je poskrbel Tone Fink s harmoniko, zaradi katere se je vaška veselica zavlekla čez polnoč.

Da je delo lažje teklo, so vmes zapeli pevci mešanega pevskega zbora iz Dolenjskih Toplic, dobro pa se je odrezala tudi skupina priložnostnih vaških pevcev s Polja. Na Ličkarijo so pripeljali tudi nekaj gostov iz zdravilišča v Dolenjskih Toplicah, ki so se pomešali med domačine.

B. D. G.

## Ne bodo več dolgo brez zdravnika

**Še v oktobru naj bi v Mirni Peči, eni redkih slovenskih občin, ki še nima urejenega primarnega zdravstvenega varstva, začela delati splošna zdravnica - Nova zobozdravstvena ordinacija**

**MIRNA PEČ** - Mirnopečani bodo predvidoma z oktobrom dobili svojo "hišo zdravja", kdaj natančno bosta začeli delovati ambulantni v novih prostorih sredi kraja, pa je odvisno od pridobitve uporabnega dovoljenja. Mirna Peč je zdaj edina občina na Dolenjskem in ena redkih v Sloveniji, ki nima urejenega primarnega zdravstvenega varstva.

Pred leti je v staro ambulanto prihajal zdravnik nekajkrat na teden, a so bili prostori neprimerni. V občini so izračunali, da bi za obnovo potrebovali vsaj 50 milijonov tolarjev, kar je odločno preveč, še posebej, ker jim je država dala jasno vedeti, da njenega 40-odst. deleža pri naložbi ne morejo kmalu pričakovati, saj ima trenutno prednost pri državnih naložbah izgradnja in oprema bolnišnic.

Tako so se v Mirni Peči oprijeli priložnosti, ki jo je ponudil zaseb-



**NA AVTOBUS** - Še prve šolske dni so se šentjernejski otroci prerivali za sedež na avtobusu, zdaj se jim ni treba več. Vsakemu otroku namreč pripada sedišče. Nekaj težav je le še z voznim redom, ki si ga nekateri otroci še niso zapomnili, čeprav si ga lahko kadarkoli preberejo na oglasni deski v večnamenskem prostoru. (Foto: M. R.)

## Dimnikarji so nezaželeni

**V Škocjanu bodo morali občane še prepričati o pomembnosti javne dimnikarske službe - Cene ne bodo višje**

**ŠKOCJAN** - Dimnikarstvo Jelancič, ki po koncesiji opravlja dimnikarske storitve na območju občine Škocjan, bo moralo nekaj časa še shajati s starimi cenami. Tako so se odločili škocjanski svetniki, ki niso potrdili povprečno 7-odstotnega povišanja cen. V razpravi so skupaj z Ivanom Jelancičem, samostojnim podjetnikom iz Sevnice, ugotavljali, da dimnikarji v tej občini čistijo in nadzirajo komaj petino vseh kurilnih naprav. En dimnikar, ki bi po normi moral doseči 25 tisočakov dnevne prometa, ga v tej občini doseže komaj 5 ali 6 tisočakov.

Svetniki so se z Jelancičem dogovorili, da bodo občanom poskusili dopovedati, kaj od njih zahtevajo predpisi pa tudi, zakaj so pomembni pregledi in čiščenja kurilnih naprav. Navsezadnje, so ugotavljali, imajo največ koristi od tega ravno gospodinjstva, ki prihranijo pri kurjavi, manj onesnažujejo lastno okolje ter so hkrati varna pred požari.

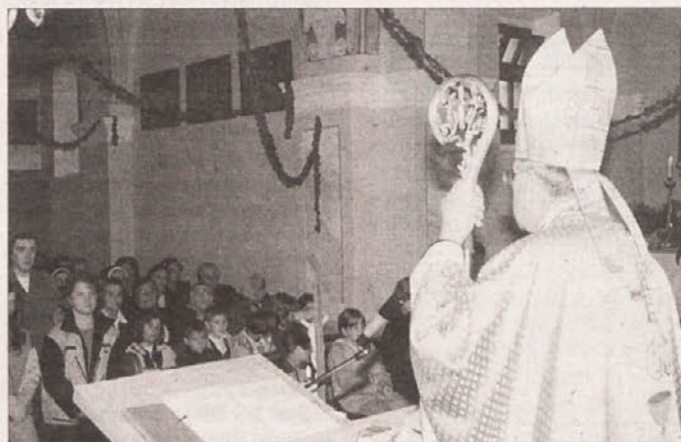
Ceprav so stroški za dimnikarske storitve kar precejšnja obre-

menitev za proračun gospodinjstev, bodo poskušali s skupnimi močmi doseči, da bodo občani spoštovali predpise. Pripravili bodo tudi izračun o tem, koliko bi javna dimnikarska služba stala povprečno gospodinjstvo. Dimnikarji naj bi nosili priponke, da bi občani vedeli, za koga gre, svoj obisk pa napovedali po telefonu ali kako drugače.

Po veljavnih predpisih sme dimnikar čistiti le pooblaščen služba, dimnikarji pa ne smejo pregledovati in hkrati popravljati kurilnih naprav, kot si želijo občani. Je pa Jelancič povedal, da so kontrolne meritve zastoj in da je v pripravi predpis, po katerem novih gorilcev prva tri leta ne bi bilo treba pregledovati.

Občina je pripravila spisek občanov, ki niso dovolili pregleda, ter jih opozorila na predpise in tudi predvidene kazni. Zdaj imajo občani še čas, da obveznosti uredijo, sicer pa jih bodo slej ko prej morali predati sodniku za prekrške, že zaradi tistih občanov, ki izpolnjujejo in plačujejo obveznosti.

B. D. G.



**Z BLAGOSLOVOM NADŠKOFA HOČEVARJA** - Stanislav Hočevar, beograjski nadškof, sicer pa škocjanski rojak, je minulo nedeljo blagoslovil cerkev sv. Križa v Gorenjih Dolah, ki jo je lansko leto prizadel požar. Zagorel je oltar Žalostne matere božje, stene in freske pa so počrnele. Zdaj je notranjost cerkvice spet lepa, saj so strop počistili, stene polepšali in freske s pomočjo Aleša Veneta in Božidarja Šcurka obnovili. Kot je povedal domači župnik, jih zdaj čaka še obnova ostrija in orgel, nadškof Hočevar, ki ga v Beogradu na domači kraj spominja prav slika pogorelega oltarja, pa je dejal: "Verjamem, da se bo našel kak talentiran rezbar, ki bo iz ljubezni do domačega kraja in ljudi spet napravil tak oltar." (Foto: B. D. G.)



**VESELJE POD LAVRIČEVIM KOZOLCEM** - Čeprav je že močno dišalo po dežju, je sobotna tradicionalna Ličkarija, ki jo že nekaj let zapored v sodelovanju z domačini pripravlja Turistično društvo Dolenjske Toplice, potekala nemoteno. (Foto: B. D. G.)



**IZŽIVI SLOVENSKEGA PODEŽELJA** - Oddelek za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani je prejšnji teden pripravil tridnevno mednarodno konferenco o podeželju. Predavatelji in raziskovalci, ki se po Evropi ukvarjajo s to temo, so se med drugim seznanili s slovenskim podeželjem tudi na terenu. Tako so v četrtek obiskali Žužemberk in v petek še Loški Potok. Gostitelji v Žužemberku so udeležencem konference predstavili svojo občino ter jim ponudili tudi zloženke o svojem kraju, znamenitostih in prireditvah (na sliki). (Foto: B. D. G.)

## Mirnopeško zijalo

O BEDARIJAH - Mirnopeško zijalo prinaša misli, ugotovitve in s posebnim veseljem še zbadljivke na račun mirnopeške oblasti ali tudi posameznikov iz treh mirnopeških dolin. Ideje za bodice so v uredništvu vedno dobrodošle, povedati pa je treba, da so vse delo znanega avtorja. Morda so včasih za koga tudi "bedarije", kakor jih je nedavno označil anonimni Mirnopečan v posebnem pismu, ki ga je prinesel kar v občinsko upravo. Kljub temu pisca Mirnopeškega zijala ni sram; kdaj pa kdaj je na svoje izdelke celo ponosen.

**KAJ JE ŽE MATURA?** - V tiskanih in elektronskih medijih, ki izhajajo in delujejo na območju Dolenjske, Bele krajine in Posavja, smo lahko zasledili novice o zlatih maturantih, ki so na letošnji maturi dosegli od 30 do 34 točk. Tudi dolenjske in belokranjske maturante je sprejel predsednik države Milan Kučan, sprejeli so jih tudi nekateri župani (trebanjski, novomeški in verjetno še kateri), le v mladi občini Mirna Peč, ki šteje komaj dobrih 2.000 prebivalcev, se župan ne zmeni za eno od uspešnih maturantk, ki živi v tej občini. Ljudje se vprašujejo, če zato, ker ne ve, kaj je to matura, ali pa morda znanje tej občini nič ne pomeni...

## Škocjanski ovinki

**VELIKI** - Pa naj še kdo reče, da je škocjanska občina majhna! Ko govorimo o območju te občine, imamo opraviti z dvema župnijskima uradoma, z dvema upravnima enotama, z dvema zdravstvenima zavarovalnicama in prav lahko bi se zgodilo, da tudi z dvema bankama. Ker so občani nezaдовoljni z delovnim časom poslovalnice Dolenjske banke, se je pri njih pred časom že oglasila Nova LB iz Krškega. Verjetno pa zdaj iz te moke, iz ponudbe in iz ideje o drugi banki ali vsaj o njenem bankomatu ne bo kruha. Dolenjska in Nova Ljubljanska banka sta namreč že poročeni. Z gotovostjo lahko rečemo, da je vsaj prva poročna noč že za njima, nedolžni pa najbrž nista že dolgo!

**ZNAŠLI SO SE** - V škocjanski občini bi radi zgradili kanalizacijski sistem na območju Dobruške vasi, Grmovelj in Zavinka, vendar morajo predtem dobiti dovoljenja lastnikov parcel. To pa ni enostavno, še posebej ne, ker tisti, ki bi morali dovoljenja pridobivati, ne vedo, čigava je katera parcela. Na tem območju je namreč pred časom potekala tudi komasacija. Zemljišča so zložili in jih na novo razdelili lastnikom, zato spremembe še niso vpisane v zemljiško knjigo. Ker bi morali na karto s podatki čakati predolgo, so se Škocjanci znašli po svoje. Spomnili so se, da je po tem območju pred časom kopal že Telekom; ki ima zato najbrž podatke že zbrane. Pa so jih izvertali pri njem in jih fotokopirali!

## Suhokranjski drobiž

**VITEZI V LJUBLJANI** - Na povabilo Vitezov dežele Kranjske so se minulo nedeljo udeležili srednjeveškega dne na Ljubljanskem gradu tudi žužemberški vitezi. Programa, v katerem so sodelovali domači in vitezi iz tujine, cirkusanti, lutkarji, glumači in ostali, ni zmotilo slabo vreme in celo ne dež.

**ZA ZAČETEK ANKETA** - Tudi v občini Žužemberk so se odločili za posnetek energetskega stanja v občini, na podlagi katerega bo mogoče kandidirati na razpisih za dodelitev nepovratnih sredstev na področju ogrevanja. Da bi v občini pridobili osnovne informacije o rabi in oskrbi toplotne energije, bodo gospodinjstva te dni obiskali anketarji.

**SIRKOV LEPOTEC** - Sirkov kozolec v Žužemberku je leta 1946 postavil mojster Sadar po domače Krulčev iz Stavče vasi. Jože in Marica Gliha sta lesenega lepotea, ki je tudi pod spomeniško zaščito, temeljito obnovila in mu dala nekdanjo podobo. V soboto se je v Žužemberku mudil vodja akcije Ohranimo slovenski kozolec - Slavko Mežek in podelil Jožetu Glihi priznanje in poseben znak te akcije, ki bo, pritrjen na kozolec, opozarjal na to posebnost. Ob tem dogodku je gospodar Jože pod kozolcem razstavil več kmečkega orodja, poskrbel za okrepčilo, pevke TD Suha krajina za nekaj ljudskih pesmi, vodil Janez pa, se ve, za humor.





AVTOBUSI - Metličani ugotavljajo, da so popoldne, vsaj kar se tiče povezave po cesti, tako rekoč odrezani od ostale Slovenije, da ne zapišemo celo sveta, če se želi-jo odpeljati čez Gorjance z avto-  
busom. Zadnji namreč odpelje ob delovnih dneh proti Novemu mestu ob tri četrt na dve popoldne. Ker je bilo ukinjenih že toliko avto-  
busnih prog skozi Metliko, ni čudno, če nekateri meščani ugo-  
tavlajo, da vidijo avtobuse v mestu le še, ko se z njimi pripeljejo turisti. Še sreča, da zaidejo na sončno stran Gorjancev vsaj še turistični avtobusi.

REKORDER - Silvester Mihelič starejši, metliški rojak, ki so ga Metličani pred desetletji posodili Črnomalcem, se ponaša s svojevrsnim belokranjskim rekordom. Začel je namreč z desetimi mandatom ravnanja v Glasbeni šoli Črnomelj. So pa res vztrajni in potrpežljivi. In to vsi: Belokranjci in Miheliči.

## Črnomaljski drobir

OGREVANJE - V blokavskem naselju na Čardaku se stanovalci pripravljajo na prihajajoče dneve, ki postajajo vse hladnejši, kot da grozi najmanj naravna katastrofa ali pa celo kar vojna. Nakupili so si kalorifier, peči na elektriko in kar je še podobnih predmetov, ki na kakršen koli način oddajajo toploto. Očitno so naredili kar prav, kajti po sestanku, ki so ga imeli pred tednom dni člani kurilnega odbora in nekateri stanovalci, predstavniki Apegeasa, ki upravlja s kotlovnico, Terce, ki upravlja s stanovanji, in občine, lastnice kotlovnice, še vedno ni znano, kdaj bodo radiatorji na Čardaku sploh topli. Če pa bo v mrzlih dneh še nekaj vročih razprav, kurjava morda sploh ne bo potrebna.

ZAKOPAVANJE - Pretekli teden so v Loki položili temeljni kamen za nov vrtec, naslednji teden pa ga bodo na Čardaku za gradnjo dnevnega centra pri Domu starejših občanov. Če bog da, bodo novembra zakopali še temeljni kamen za otroški vrtec v Starem trgu. In vse to letos, ko sploh ni volilno leto. Kaj bi šele bilo, če bi bile volitve? Ali pa je morda vse skupaj naravnano in napeljavano na prihodnje leto, ko bodo občinske volitve, letos začete naložbe pa bodo šle h koncu?

PREROKOVANJE - Voditeljica slovesnosti ob položitvi temeljnega kamna za loški vrtec je župana Andreja Fabjana zaprosila, naj jim napove prihodnost njihovega vrtca. Nekateri so se ob tem vprašali, če se je župan morda začel ukvarjati z vedeževanjem. A četudi bi se in čeprav kot začetnik še ne bi bil preveč vešč prerokovanja, bi zagotovo lahko napovedal, da bo v temeljih novega vrtca več železa, kot ga je bilo v starem.

## Semiške tropine

OKUPIRANJE - Ko je leta 1943 umrla graščakinja Ogulinova, so partizani nemudoma zažgali njen gradič na Vrtači, da se ne bi vanj naselil okupator. Po drugi svetovni vojni so tam, kjer je stal grad, zgradili tovarno Iskra. A ko je pred nekaj tedni v največjo tovarno v občini po mnenju nekaterih Semičanov prišel okupator iz Nemčije, tovarne niso zažgali, ampak so mu na stečaj odpri vrata.

BOTANIKA - So pa drugače Semičani kar srečni ljudje, saj se lahko kot le malokateri kraj v Sloveniji ponašajo kar z dvema botaničnima vrtovoma. Eden je za bencinsko črpalko, drugi pa pri novi proizvodno-servisni coni na Vrtači. Morda ne bi bilo napak, če bi si za proučevanje flore v obeh parkih vzeli nekaj svojega sicer dragocenega časa botaniki, saj bi se med raznovrstnim bujnim rastlinjem morda našel tudi kakšen primerek že skoraj izumrlega plevela, ki bi ga veljalo še pravočasno zaščititi. Če ne bodo pohiteli, se namreč lahko zgodi, da bo prišel nebodigatreba, ki se mu zdi, da gre za "ljudski spot" in bo rastlinje poklatil. Čeprav je po drugi strani res, da za kaj takega ni prevelike bojazni, saj sicer rastlinske navlake zagotovo že dolgo ne bi bilo več ne v središču Semiča ne na njegovem obrobju.

KLOBUKARJI - Starejši semiški možakarji, ki nosijo klobuke, imajo neformalno društvo, imenovano Klobukarji. In ti morajo vsako nedeljo dopoldne pijejo vino v eni od semiških gostiln. A zgolj vino, brez mineralne vode. Toda če se zgodi, da jim vino ni po volji, prihodnjic gredo v drugo gostilno, kjer točijo dobro pijačo. Klobukarji so torej najbolj zanesljiv pokazatelj, kje v Semiču imajo odlično vino.



TOKRAT TEMELJI BOLJ TRDNI? - Ravnateljica Dragica Valenčič in črnomaljski župan Andrej Fabjan sta zabetonirala temeljni kamen za prvi del loškega vrtca, za katerega bo 40 odst. po normativnem deležu prispevalo ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, ostalo pa črnomaljska občina. Pridobitve bodo še najbolj veseli otroci in njihovi starši, saj je sedaj vrtec na štirih krajih: v vrtcu in osnovni šoli Loka, na Majerju in v Dijaškem domu. Otroci iz skupin slončki, kučki, medvedki in ribice so ob položitvi temeljnega kamna pripravili tudi prirčen kulturni program. (Foto: M. B.-J.)

## Nadomestilo za pogrezajoči se vrtec

V črnomaljski Loki položili temeljni kamen za del novega vrtca, saj so zaradi pogrezanja starega morali preseliti 70 otrok - Za nov vrtec, zgrajen v treh fazah, okrog 500 milijonov tolarjev

ČRNOMELJ - Leta 1977 je odprl vrata nov vrtec v črnomaljski Loki. Začel je s tremi oddelki, potem sta se pridružila še dva in sedaj jih ima osem. Ker je stavba dokaj nova, si v vrtcu še v sanjah niso mogli predstavljati, da bo suša toliko zamajala del temeljev, da se bodo začeli pogrezati in s tem ogrozili bivanje 70 otrok.

Torej je bilo potrebno zelo hitro ukrepati in že od začetka letošnjega leta so v Črnomlju pripravljali dokumentacijo za interventno nadomestno gradnjo za štiri igralnice s spremljajočimi prostori, ki bodo nadomestile del vrtca, ki se je najbolj pogrezal in so ga že podrli. Pretekli petek so položili temeljni kamen za novi del vrtca, ravnateljica Dragica Valenčič pa se je ob tem zahvalila črnomaljski občinski upravi, svetnikom in ministrstvu za šolstvo, znanost in šport, ker so tako hitro in enotno reševali njihov problem. Župan Andrej Fabjan je ob tem dejal, da je tudi iz občinskih razvojnih programov razvidno, da imajo pomembno vlogo prav družbene dejavnosti, v katere naj bi v prihodnjih štirih letih v občini vložili tri milijarde tolarjev.

## Dve predstavi ob tednu otroka

ČRNOMELJ - Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj in tukajšnje Društvo prijateljev mladine vabita ob tednu otroka na ogled dveh gledaliških predstav za otroke. Prva bo na sporedu v ponedeljek, 1. oktobra, ob 18. uri v črnomaljskem kulturnem domu. Pod mentorstvom Agate Cindrič bo s predstavo "O mali čarovnici, ki ni znala biti zlobna" nastopila dramska skupina osnovne šole Mirana Jarca iz Črnomlja. V sredo, 3. oktobra, pa bo ob isti uri prav tako v kulturnem domu dramska skupina osnovne šole Loka Črnomelj pod mentorstvom Sonje Jerman razkrila, "Kaj se skriva pod velikim trebuhom".



ENA ČRNA TOČKA MANJ - Semičani so težko dočakali začetek urejanja pločnika, javne razsvetljave in daljnovoda na 630 metrov dolgem odseku od Semiča proti Trati. Prav ta odsek ceste je bil namreč zelo nevaren, saj se je tuzgodilo že več prometnih nesreč, tudi s smrtnim izidom. V občini so pločnik ob državni cesti načrtovali že nekaj let, a so šele letos dobili soglasje države. Vendar bo semiška občina plačala vseh 26 milijonov tolarjev, kolikor bodo veljala dela, ki jih opravlja Cestno podjetje Novo mesto. Slovesna otvoritev pa naj bi bila po besedah župana Janka Bukovca ob občinskem prazniku konec oktobra. (Foto: M. B.-J.)

## Šolski prizidek največja naložba

Sicer pa so v metliški občini letos pričeli ali že končali še vrsto večjih in manjših naložb - Predvsem modernizacija cest, ureditev vodovodov, kanalizacije - Pomembna pomoč države

METLIKA - Na tukajšnji občinski upravi so za sejo sveta, ki bo danes popoldne, pripravili preglednico naložb, s katerimi so v občini pričeli v lanskem letu, nadaljevali pa so jih letos ter nekatere tudi že končali, ali pa so jih začeli letos. Prav tako so sestavili seznam naročil manjših vrednosti, in sicer do 8 milijonov tolarjev za blago in storitve ter do 15 milijonov tolarjev za gradnje.

Med naložbami, ki so se iz lanskega nadaljevale v letošnje leto, je bila v metliški občini zagotovljena največja gradnja prizidka k metliški osnovni šoli, ki je veljala 315 milijonov tolarjev. Od tega je skoraj 141 milijonov tolarjev prispevala država, 15 milijonov tolarjev osnovne šole, ostalo pa je ali bo morala plačati občina. Za gradbeno dela je namreč neporavnanih še 113 milijonov tolarjev. Prišteti pa

je potrebno tudi 15,6 milijona tolarjev za opremo šolske kuhinje in 23,7 milijona za šolsko opremo. Polovico obeh stroškov naj bi plačali v letošnjem letu, ostalo pa v prihodnjem.

Slabih 45 milijonov tolarjev je bilo potrebno odšteti za drugo fazo vodovoda Hrast-Jugorje in za črpalnico. Naložba, za katero je lani 17 milijonov tolarjev prispevalo takratno ministrstvo za ekonom-

ske odnose in razvoj, gre h koncu. Gradnja ceste v Vidošičih, ki se bliža h koncu, naj bi veljala 41 milijonov tolarjev, v celoti pa jih bo zagotovila država. Končana je tudi ureditev stopnišča v občinski stavbi, ki je občino veljala dobre 4 milijone tolarjev. Za obnovo slaba 2 kilometra dolge Cankarjeve ceste v Metliki, ki naj bi bila končana maja prihodnjega leta, pa bo država prispevala 277 milijonov tolarjev, občina 47 milijonov tolarjev (za pločnik, razsvetljavo in meteorno kanalizacijo), mestna skupnost Metlika pa 4 milijone tolarjev.

Med naložbami, ki so bile začete v letošnjem letu, je v razpredelnici zapisana rekonstrukcija in povečanje metliške centralne čistilne naprave, ki se je pričela v začetku septembra. Medtem ko naj bi celotna dela veljala vsaj 230 milijonov tolarjev, pa bodo za prvo fazo predvidoma odšteli okrog 85 milijonov tolarjev. Polovico bo zagotovilo ministrstvo za okolje in prostor, 2 milijona tolarjev pa mestna skupnost. V teh dneh se je pričela tudi sanacija dvorane metliškega kulturnega doma, za katero je ministrstvo za kulturo namenilo 7 od predvidenih 20 milijonov vredne naložbe. Pretekli teden pa so odprli tudi ponudbe za preplastitev kilometra ceste na Gornji Lokvici, ki bo veljala 23 milijonov tolarjev. Od tega bo 8 milijonov tolarjev prispevalo ministrstvo za gospodarstvo, 2 milijona krajevna skupnost, ostalo občina.

Pri naročilih manjših vrednosti gre predvsem za urejanje projektne, tehnične ali lokacijske dokumentacije, za nakup različne opreme ali za vzdrževalna dela, preureditve in obnove.

M. B.-J.

## V Metliki priložnostni poštini žig

METLIKA - Organizacija UNEP (The United Nations Environmental Programme - Program združenih narodov za okolje) je letošnje leto razglasila za mednarodno leto neopirjev. Ob tej priložnosti sta dr. Andro Alujevič in Božidar Flajšman oblikovala priložnostni poštini žig, ki bo v četrtek, 4. oktobra, na voljo na pošti v Metliki. Ta dan sta avtorja izbrala zato, ker je to svetovni dan varstva živali. Za metliško pošto pa sta se odločila zategadelj, ker je ekološki forum LDS pred kratkim izdal in založil razglednico z motivi neopirjev, fotografiranih na podstrešju hiše v starem metliškem mestnem jedru. Ob tej priložnosti bo v prostorih metliške pošte tudi filatelistična razstava.

Drugo fazo, ki bo veljala okrog 340 milijonov tolarjev, naj bi začeli graditi prihodnje leto, končali pa konec leta 2003. Vključevala bo štiri igralnice, telovadnico, poslovne prostore in kuhinjo. V tretji fazi bo vrtec pridobil še štiri igralnice, po besedah Mojce Stjepanovič z občinske uprave pa je sedaj še težko predvideti, kdaj naj bi pričeli z gradnjo. Sicer pa bodo med gradnjo sproti preverjali posedanje starega vrtca, ki naj bi ga, ko bo zgrajen zadnji del novega vrtca, dokončno porušili.

M. B.-J.

## Z ekologijo mislili resno

Ob dnevu odprtih vrat v črnomaljskem Livarju odprli nov del obdelovalnice ulitkov ter podpisali štipendijske pogodbe

ČRNOMELJ - Potem ko je 15. septembra direktor Livarja iz Ivančne Gorice Stane Osterman v Črnomlju podpisal pogodbo o sodelovanju s predstavnikom italijanskega podjetja Officine Vimercati Srl in Rossi Motoriduttori Spa, so teden dni pozneje ob dnevu odprtih vrat v črnomaljskem Livarjevem proizvodnem centru slavnostno odprli nov del obdelovalnice. Za njeno opremo so namreč italijanski partnerji prispevali znaten del denarja.

To je bil že drugi dan odprtih vrat Livarja v Črnomlju. Lani so, kot je dejal Osterman, poskušali Črnomalcem dokazati, da so v njihovi delniški družbi ekološko osveščeni, da pa sta za to potrebna tako denar kot čas. Letos so po njegovih besedah kar precej investirali v boljše življenje prebivalcev Črnomlja in Ivančne Gorice. Medtem ko imajo v celotnem podjetju certifikat kakovosti ISO 9001, pa pričakujejo, da bodo čez mesec dni dobili še okoljevarstveni certifikat ISO 14001. To pa po Ostermanovi zagotovitvah pomeni, da so z obljubami o ekološki ureditvi mislili

resno. Sicer pa je tudi črnomaljski župan Andrej Fabjan zatrdil, da občinska uprava in občinski svet budno spremljata, kaj se dogaja v Livarju. Dokaz, da Livar prebivalcev ne moti več, pa je tudi to, da na občinskem svetu skoraj ne razpravljajo več o njegovi problematiki.

Medtem ko so ob dnevu odprtih vrat v Ivančni Gorici, ki je bil prav tako preteklo soboto, slovesno odprli novo kuhinjo z jedilnico, pa so v obeh proizvodnih centrih podpisali tudi štipendijske pogodbe. Še pred nekaj leti niso imeli v Livarju nobenega štipendista, sedaj pa jih imajo že 29, 5 pa jih je začelo že delati. Letos so sklenili 9 novih štipendijskih pogodb, od tega 5 v Črnomlju.

M. B.-J.



ZELENA LUČ ZA OBDELAVO - Črnomaljski župan Andrej Fabjan in direktor Livarja Stane Osterman sta na krajišnji slovesnosti ob dnevu odprtih vrat prerezala trak v novem delu črnomaljske obdelovalnice. Istega dne pa so v Livarjevem proizvodnem centru v Ivančni Gorici odprli novo kuhinjo z jedilnico. (Foto: M. B.-J.)

## Čemu prednost pri razvoju občine?

V Semiču so v razvojni strategiji do leta 2010 dali prednost zagotavljanju prostorskih in infrastrukturnih pogojev za gospodarstvo ter izobraževanju prebivalcev

SEMIČ - Tukajšnji svetniki so pred tednom dni razpravljali o delovnem gradivu strategije razvoja semiške občine do leta 2010. Osnovni cilj strategije je večja blaginja semiških občanov, do katere pa bo mogoče priti s pomočjo uravnotežene gospodarske, družbene in okoljske blaginje.

V strategiji je mnogo predlogov o razvoju občine. Ker pa je v občinskem proračunu za vse premalo denarja, so na občinski upravi izbrali prednostne naloge, ki jim bodo morali določiti še vrstni red. Tako naj bi imeli v letošnjem in naslednjem letu prednost razširitev komunalna ureditev proizvodno-servisne cone na Vrtači, denar pa naj bi poleg ministrstva za gospodarske dejavnosti prispevali še lastniki podjetij in občina. Do leta 2010 naj bi bil med vrstnostmi naložbami tudi belokranjski vodovod, za katerega pričakujejo denar od ministrstev za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter za gospodarske dejavnosti, od programa Sapard in belokranjskih občin. Višinski vodovod Gaber-Gradnik pa naj bi bil z denarjem občine in Saparda zgrajen do leta 2005.

Lokalni podjetniški center za Belo krajino naj bi bil oblikovan v prihodnjem letu, denar zanj pa naj bi prispevale belokranjske občine in Pospeševalni center za malo gospodarstvo. Za center za ravnanje z odpadki pa bi do leta 2004 segli v žep v več občinah in komunalnih. Kanalizacijo in čistilne naprave naj bi Semič, Črmošnjice, Gričice, Mirna gora in še nekatera strnjena naselja dobila do leta 2008, denar pa bi namenila občina Semič, ministrstvo za okolje in prostor in ISPA. Dokumentacijo za servisno cesto mimo Semiča naj bi uredili v prihodnjem letu, cesta, za katero bi dala denar ministrstvo za promet in zveze v semiški občini, pa bi bila nared do leta 2006. Med prednostne naloge prištevajo v občini tudi izobraževanje odraslih, denar zanj pa bi

poleg občanov, občine in društev dalo še ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.

Sicer pa bo občina pomagala tudi kmetom pri prodaji pridelkov in onim, ki se bodo odločili za sonaravno kmetovanje. Na turističnem področju bo podpirala razvoj Smučarsko-rekreacijskega centra Rog Črmošnjice, od ostalih

• Predvidoma v petek, 5. oktobra, bo ob 19. uri v semiškem kulturnem domu Jožeta Miheliča javna predstavitev delovnega gradiva o strategiji razvoja občine Semič do leta 2010. Vabljeni vsi občani, ki jim ni vseeno, kakšen bo razvoj njihove občine.

projektov pa le tiste, ki bodo občini prinašali prihodek. Sicer pa načrtujejo v Semiču tudi dom starejših občanov, obnovo kulturnega doma in zgodovinsko pomembnih objektov, ureditev vaških športnih igrišč, ne bodo pa pozabili tudi na socializacijo Romov.

M. B.-J.





## Odpotovale na evropsko prvenstvo

Na evropskem prvenstvu mažoret, ki bo potekalo ta vikend v Krefeldu v Nemčiji, bodo tudi mažorete iz Kočevja - Med udeleženkami 7 držav

KOČEVJE - Članice mažoretne plesne sekcije Delavske godbe Kočevje so danes zgodaj zjutraj odpotovale v nemški Krefeld, kjer bo od 28. do 30. septembra potekalo evropsko prvenstvo mažoret. Svoje najljubše kreografije, s katerimi se bodo predstavile na letošnjem že 6. prvenstvu, so domačemu občinstvu predstavile minulo nedeljo popoldan v prostorih kina v Kočevju.

Sekcija mažoretne plesne dejavnosti deluje pri Delavski godbi Kočevje že 17 let. Od prvotne zasedbe sta danes v skupini še vedno Klavdija Križ, ki je sedaj strokovni vodja in mentor, ter Maja Smole, ki je tako kot Križeva nacionalna sodnica in bo letos na evropskem prvenstvu asistentka slovenske predstavnice med sodniki. V drugi polovici 90. let so kočevske mažorete skupaj z mažo-

retami iz Domžal in tremi ekipami ljubljanskih mažoret ustanovile Zvezo društev mažoret in twirling tehnik, ki je najstarejša izmed treh mažoretnih lig, kolikor jih danes deluje v državi. Kot takšno jo priznava tudi Nation batton twirling association (NBTA), ki bo prihodnje leto v Pragi organiziral še zadnje evropsko prvenstvo, saj se bo potem mažoretna liga združila v svetovno.

Na letošnjem 6. evropskem prvenstvu bodo nastopile mažorete iz Belgije, Anglije, Nizozemske, Češke, Hrvaške, Nemčije in Slovenije. Poleg mažoret iz Kočevja bodo med predstavnicami Slovenije tudi ljubljanske, medtem ko se mažorete iz Cerknice, ki so na državnem prvenstvu maja letos v Murski Soboti osvojile 1. mesto v kategoriji B junior - mala skupina, niso odločile za sodelovanje. Priložnost, da občutijo utrip mednarodnih tekmovalcev in se obogatijo z izkušnjami s tako velikega, kot je evropsko prvenstvo, je izkoristila drugouvrščena kočevska ekipa, ki se je tako pridružila skupini najmlajših mažoret iz Kočevja, ki so na državnem prvenstvu zmagale v kategoriji C minime-mala skupina. Od okoli 45 mažoret, kolikor jih deluje v Kočevju v treh skupinah, pa bodo med udeleženkami letošnjega evropskega prvenstva tudi tri soliste, od katerih bosta dve nastopili v kategoriji B junior in ena v B senior, ter duet iz kategorije B junior.

M. L.-S.

### Muzejski abonma

KOČEVJE - Pokrajinski muzej Kočevje vabi k vpisu v muzejski abonma za sezono 2001-2002. Prijave za vpis bodo sprejemali do 15. oktobra.

### Obnavljajo spomenik padlim borcem

KOČEVJE - Ob deseti obletnici zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju je 3. oktobra leta 1953 Edvard Kardelj odkril spomenik Padlim borcem v Kočevju (na sliki). Idejni projekt z obeliskom in štirimi skulpturami je zasnoval slikar Zoran Didek. Pri oblikovanju in izdelavi spomenika, ki simbolizira upor slovenskega naroda v boju proti okupatorju, so sodelovali še akademski kiparji Božidar Pengov, Lojze Lavrič in Stane Keržič. 48 let po odkritju spomenika, ki ga je načel zob časa, je občina Kočevje zagotovila 2,5 milijona tolarjev za njegovo temeljito prenovu. Gradbeno delo, čiščenje in zaščito spomenika bodo končali do osrednje prireditve ob proslavi letošnjega občinskega praznika.

### Slike iz narave

VAS - Danes ob 17. uri bodo v prostorih Nove ljubljanske banke v vasi Potok odprli razstavo slik Janeza Konečnika z naslovom Slike iz narave. Razstavo organizira TSD Kostel in je posvečena svetovnemu dnevu turizma. Na ogled bo do konca meseca oktobra.

### Plaz grozi, pristojni pa nič

PODPLANINA - Vaški predsednik Alojz Miklič je ob vsakem večjem nalivu zaskrbljen, kaj se bo zgodilo z ogromno zemeljsko gmoto, ki počasi, a vztrajno drsi tik vasi Podplanina v občini Loški Potok, z njo pa celo stoletno drevje. Če se ta gmota sproži, lahko odnese del vasi in zasuje reko Čabranko. Miklič pravi, da so si plaz že večkrat ogledali predstavniki občine in civilne zaštite iz Ribnice. Že večkrat je predlagal, da bi namestili vsaj napravo, ki bi merila intenzivnost drsenja in morda pravočasno opozorila ljudi na nevarnost. Predloga ni upošteval nihče. Drugi problem je cesta v sosednjo vas Pungert, ki je bila v zadnjih nekaj letih že dvakrat obnovljena in dvakrat asfaltirana. Zadnjič lansko leto, a je na delih, ki so zelo izpostavljeni hudourniškim vodam, ob prvem večjem neurju takoj popustila. Za tako površno gradnjo bi kdo moral odgovarjati, menijo domačini in Alojz Miklič. (ak)

### Ribniški zobotrebec

OBOJESTRANSKO ZAUPANJE - Prejšnji teden so v Miklovi hiši v Ribnici vpisovali v gledališki abonma. Pred vrati je namreč nova, že sedma gledališka sezona zapovrstjo. Kakšen bo letos program, se še niso odločili. Znano je le, da bo tako kot običajno 6 predstav in da bosta med temi dve komediji in eno delo iz svetovne klasike, ostalo pa igre, ki obravnavajo sodobno problematiko. Kaj več zaenkrat za bodoče gledalce predstav tudi ni potrebno, da vedo. Ti namreč zaupajo izbiri vodstva Miklove hiše, ki je že izbrala 8 gledališč in 10 del, od katerih jih bodo na koncu izbrali 6, tako kot vsako leto. Podobno, kot zaupa publika vodstvu Miklove hiše, pa tudi vodstvo zaupa publiki. V povabilu k vpisu abonmaja je direktorica Miklove hiše Vesna Horžen zapisala, da je neizmerno zaupanje gledališčnikov, ki pridejo v Ribnico in vedno, skoraj brez izjeme najprej vprašajo, če bo kaj ljudi, ona pa jim ponosno odgovori, naj ne skrbijo, češ da bo polno!

### Laški sel

ŠKODO, ki so jo napravili medvedi na živalih, poljščinah, avtomobilih itd. prijavite pri Zavodu za gozdove OE Kočevje, tel. 895-3331 ali 050-657-3991.

HISNE ŠTEVILKE - Tablice z novimi hišnimi številkami dobite na občini med uradnimi urami, ki so ob ponedeljkih in petkih od 8. do 12. ure, ob sredah pa od 8. do 17. ure.

POMOČ NA DOMU je doslej že tri leta potekala v okviru javnih del, zdaj pa bodo skušali zaposliti rednega delavca. Ta pomoč je namenjena ljudem stari nad 65 let, mlajšim pa, če so invalidi oziroma bolni.

KULTURNO-TURISTIČNI ZAVOD - Turjak se mora sam vzdrževati, zato daje v najem poslovne in družabne prostore devetim partnerjem. Za nekateri zamujajo s plačilom najemnine tudi po več mesecev, zato bo zamudnike izterjal in celo javno objavil njihova imena.

OBNOVILI BODO OSTREŠJE - Prostovoljno gasilsko društvo Velike Lašče bo z izkupičkom veselice oziroma zbranim denarjem obnovilo ostrešje gasilskega doma. Z deli bodo začeli spomlad.

OBČINSKO PRVENSTVO V TENISU za moške in ženske ter pare bo v soboto, 29. septembra, ob 9. uri na Cereji. Spet se je začel tečaj vadbe v aerobiki.

### Otvoritev Kostelske trške pešpoti

KOSTEL - Ob svetovnem dnevu turizma organizira Turistično športno društvo Kostel jutri ob 16.30 v prostorih Grajskega hrama v Kostelu slovesnost, ki je posvečena 10. obletnici društva in letoma 2001 in 2002, ki ju je Turistična zveza Slovenije razglasila za leti kulturne dediščine in naravnih vrednost v turizmu. Ob tej priložnosti bodo odprli Kostelsko trško pešpot in predstavili knjigo Kostelski biseri avtorja Petra Svetika. V kulturnem programu bodo nastopili: Zasavski rogisti, tamburaška skupina Dupljek, Marjan Obravnič in Jože Lisac.



NASTOP PRED EVROPSKIM PRVENSTVOM - Kočevske mažorete od januarja letos vadijo v prostorih kina, kjer bi bile povsem zadovoljne, če bi imela pisarno in klubski prostor. V kinu pa so tudi v nedeljo predstavile svoj nastop na evropskem prvenstvu domačemu občinstvu, med katerim so bili predvsem svoji deklet, ki so danes odpotovale v Nemčijo. (Foto: M. L.-S.)

### Spomin na Levstika

VELIKE LAŠČE - Pred 170 leti je bil v Retjah pri Velikih Laščah rojen Fran Levstik (1831 - 1887), pesnik, pisatelj, kritik, jezikoslovec, novinar in začetnik mladostloveškega gibanja. V njegov spomin bo jutri, 28. septembra, v Retjah več prireditev. Krajevni odbor Retje in Zavod Parnas organizirata ob 10. uri Srečanje z Martinom Krpanom (za otroke vrtca), ob 17. uri prireditev Od Cvilimožka do Najdihojce (pravilčno popoldne s pravljico čarko in Levstikovo poezijo za otroke), ob 18. uri pa bo v okviru prireditev Poznamo svoje rojake predstavitev Frana Levstika. Vmes bo 12.30 Skupnost borcev Levstikove brigade na spominski svečanosti s kulturnim programom pred Levstikovim spomenikom v Dolnjih Retjah počastila Levstika.

Za zaključek svečanosti bodo v gasilskem domu v Dolnjih Retjah odprli še razstavo Slovenski kozolec, ki jo bodo pripravili člani ustanove Poti kulturne dediščine, sodelovala pa bo tudi foto-video sekcija pri KUD Primož Trubar. Med 18. razstavljenimi maketami in skicami bodo tudi nekatere z našega območja, in sicer: enojni kozolec (Poljane pri Stični), stegnjeni kozolec (Velike Lašče), dvojni stegnjeni kozolec (Zalisec pri Žužemberku), dvojni stegnjeni kozolec z zidanimi stebri (Grm pri Novem mestu), posebnost pa bo vezani kozolec - stog, se pravi Ilijev kozolec iz Dolnjih Retij, pod katerim je Fran Levstik pisal povest o Martinu Krpanu z Vrha pri Sveti Trojici, kot mu jo je pod vaško lipo pravil stari Močilar.

J. P.

## Delo pridnih rok upokojencev

V Likovnem salonu je bila na ogled razstava DU Kočevje - Med razstavljalci tudi upokojenci, ki niso člani društva

KOČEVJE - Društvo upokojencev Kočevje, ki je s preko tisoč člani daleč najštevilnejše društvo v občini, je prejšnji četrtek v Likovnem salonu odprlo svojo že tradicionalno razstavo ročnih del in drugih izdelkov upokojencev. Razstava z naslovom Delo pridnih rok je bila na ogled do nedelje.

Vodja ročnih del in predsednica komisije za kulturo, prireditve in izlete pri Društvu upokojencev Kočevje, Olga Mohar, je nagovor predsednika društva Feliksa Žagarja ob otvoritvi razstave dopolnila s podatki, da je na razstavi skupno okoli 400 izdelkov, ki jih je prispevalo 31 razstavljalcev. Povedala je, da so med razstavljalci tudi kočevski čebelarji oziroma njihov med in izdelki iz medu. Pojasnila je, da to sicer niso izdelki, ampak pridelki, da pa so jih uvrstili na razstavo, da bi dali čebelarjem priznanje za njihov trud,

ki je obrodil sadove prav v teh dneh. Društvo za zaščito geografskega porekla in promocijo kočevskega medu je namreč na osnovi zakonodaje zaščitilo poreklo Kočevski med.

V zadnjih 12 letih, odkar vodijo knjige z razstav, so imeli štiri razstave ročnih del, eno kulinarčno in eno razstavo starih predmetov. Tokratna razstava je bila peta razstava ročnih del in prva, za katero so povabili k sodelovanju vse kočevske upokojence in ne le člane društva. Poleg ročnih del so na razstavi pokazali svoje izdelke tudi

rezbarji in izdelovalci različnih uporabnih in okrasnih predmetov. Za razstavljalce, med katerimi je imela najstarejša 80 let, je Moharjeva dejala, da imajo zlate roke, močno voljo in pogumno srce.

M. L.-S.

### Kostelski rižni

ZAPRLI GRAD - Kostelski grad, ki ga obnavljajo, je zaprt za javnost. Zapri so ga zaradi varnosti obiskovalcev in izvajalcev del.

KOSTELSKI ZET - Kostelec je eno, kostelski zet pa drugo, se pravi priženjeni v Kostel, in takih kostelskih zetov je kar nekaj. To velja tudi za Braneta Abramoviča, za katerega smo pomotoma zapisali, da bo kot Kostelec vodil predavanje o Kostelu in izlet v Kostel. Na to nas je opozoril predsednik TSD Kostel dr. Stanko Nikolič, ki tudi ni Kostelec.

VRATOLOMNE DIRKE po cesti od Kočevja do Broda na Kolpi naj bi pristojni preprečili, saj je bilo tu že več nesreč s smrtnim izidom. V ta namen je TSD zbralo že preko 200 podpisov (vseh Kostelcev je manj kot 700), ki sicer ne zahtevajo prestroge in sikančne kontrole voznikov na magistralski skozi Kostel, pač pa ukrepe proti tistim, ki to cesto uporabljajo za preizkušanje svojih jeklenih konjičkov in doseganje rekordnih hitrosti.

VANDALI UNIČUJEJO - Pred kratkim postavljeni turistični tabli Grajske in Kočevske pešpoti na Žagi so neznani storilci poškodovali s trdim predmetom. Eni delajo, drugi uničujejo.

KDAJ KOSILA NA DOM? - V Kočevju že dostavljajo kosila na dom. Tega se poslužujejo predvsem starejši in bolni pa tudi drugi. Nekaj takega si želijo tudi starejši Kostelci, saj so med nedavnim obiskom čipkarskega festivala v Idriji zvedeli, da pri njih zasebniki kuhajo naročnikom kosila in jih razvažajo na dom.

KOLENDAR PRIREDITEV za širše območje Kostela oziroma Kočevja naj bi izdala zainteresirana turistična in druga društva že za leto 2002, predlaga TSD Kostel. Zdaj je tak koledar prireditve izdajalo vsako turistično društvo oziroma občina le zase. V take koledarje naj bi vnesli poleg prireditev še druge podatke, ki jih potrebujejo turisti ali izletniki (prenočišča, bencinske črpalke, zdravstvo, obrti itd.). Če pobuda ne bo naletela na razumevanje, bodo Kostelci izdali spet sami svoj koledar.

TUJCI DA, DOMAČINI NE - Zadnjega reaktivnega in ekološkega spusta po Kolpi so se udeležili predvsem veslači iz Ljubljane, Gorice, Kočevja, Brežic in Novega mesta, ni pa bilo domačinov, ki imajo plovila, in bližnjih sosedov (Osilničanov, Črnomaljevcev), ki prodajajo oziroma tržijo lepote Kolpe. Doslej so bili taki spusti le spomlad, pred turistično sezono, posledaj pa bodo redno tudi vsako jesen po končani sezoni.

DANES OTVORITEV RAZSTAVE - TSD Kostel bo danes, 27. septembra, ob 17. uri v prostorih NLEB v vasi Potok odprlo razstavo Slike iz narave avtorja Janeza Konečnika. Posvečena je svetovnemu dnevu turizma, odprta pa bo do konca oktobra.

M. L.-S.



RAZSTAVA KOČEVSKIH UPOKOJENCEV - Na letošnji razstavi so kočevski upokojenci želeli pokazati, s čim vse se ljubiteljsko ukvarjajo. Razstavili so izdelke, narejene v različnih tehnikah in iz različnih naravnih materialov. (Foto: M. L.-S.)

## Debatni klub tudi v Ribnici?

Za delo gimnazijskega debatnega kluba se zanima preko 30 dijakov prvega letnika - Želja, da bi debate javno predstavili

KOČEVJE - Letos se začenja peto šolsko leto, odkar na Gimnaziji Kočevje deluje debatni klub. Pohvalijo se lahko z dobrimi debaterji in številnimi uspehi, ne pa tudi z velikim številom članov. Prav slednje pa se utede letošnje spremeni.

V klubu je trenutno 7 do 8 dijakov, ki ga redno obiskujejo, prejšnja leta pa jih je bilo do največ 10. "Najbolj optimalen je klub s 15 člani," pravi mentorica Jasna Vesel in dodaja, da je za šolo, ki ima

letos v 15 oddelkih gimnazije in programa ekonomski tehnik 463 dijakov, tudi sedanje število članov zadovoljivo, saj imajo nekatere tudi precej večje šole v debatnih klubih okoli 20 članov. Poleg tega pa, kot pravi, se za debatiranje odločajo le gimnazijci, kar za Kočevje pomeni le dijake iz 9 oddelkov.

"Letos je bil odziv dijakov izredno velik," pravi Veselova. Samo iz prvega letnika se jih je za delo v debatnem klubu prijavilo preko 30. Če jih bo večina vztrajala in bodo postali člani kluba, ko bo ta prihodnji mesec pričel z delom, pa bodo morali, kot pravi Veselova, resno razmisliti o tem, da bi imeli za dijake iz ribniške občine debatni klub v Ribnici. Med tistimi, ki se zanimajo za debatiranje, je namreč tudi precej dijakov iz Ribnice, tem pa se je popoldan težko vračati v Kočevje. Veselova je dve leti v razredu preizkušala, kako se obne-

se debatiranje kot metoda poučevanja. Ugotovila je, da je vrhunski pripomoček in izredno uspešno, saj dijake zelo motivira. "Učenci si zelo želijo aktivnega sodelovanja, kjer bi učitelji imeli več časa, da poslušajo," pravi. Podobno si želijo imeti več možnosti za debatiranje in predstavitev debat tudi člani debatnega kluba. Za letošnje leto si še posebno želijo, da bi se lahko javno predstavili s kakšno izmed tem, ki bi bila blizu kočevski javnosti. "Ne želimo preveč razburkati javnosti, zato si ne želimo veriskih in političnih tem, marveč ostajamo na področju obče človeških," pravi in dodaja, da upajo, da jih bo kdo, kot bi to denimo lahko bili občinski svetniki, izzval na debato. Še naprej pa bodo sodelovali tudi na vseh tekmovalnih v debatiranju. Med najvidnejšimi uspehi kluba do sedaj je naslov državnih prvakov, ki so ga osvojili aprila lani in 2. mesto za ekipo z mednarodnega tekmovanja v angleškem jeziku na začetku lanskega leta.

M. L.-S.



Jasna Vesel





## Od majhne žganjekuhe do tovarne

*Obdobje 1971 do 1974 je za Dano pomenilo pospešeno rast - Tudi izdelava najosnovnejših surovin za industrijo pijač - Dani certifikat ISO 9001 - Nova sodobna polnilna linija*

**MIRNA** - Direktor Dane Drago Rabzelj je pretekli četrtek na slovesnosti pred halo z novo polnilno linijo ob podelitvi certifikata ISO 9001 poleg številnih poslovnih partnerjev (tudi iz tujine), posebej pozdravil Jožka Čuka, direktorja Gospodarske zbornice Slovenije, trebanjskega župana Cirila Pungartnika in Stanislava Valanta, direktorja Nacionalne finančne družbe.

Podjetje Dana, d.d., se je razvilo iz ene majhnih privatnih žganjekuh v letu 1952. Občinski ljudski odbor Mirna je tega leta namreč z odlokom ustanovil podjetje Dana. Sprva je ponudba obsegala zgolj naravna žganja, rum in liker-

je, z leti pa je prerasla v široko izbiro naravnih žganj, sirupov, sokov, osvežilnih pijač in polproizvodov. Že leta 1967 pa je Dana pričela s polnjenjem penečih brezalkoholnih pijač v sklopu takrat znane blagovne znamke Frutella.

Obdobje 1971 do 1974 je za Dano pomenilo pospešeno rast, saj si je z vlaganjem v infrastrukturo in v nove proizvodne zgradbe ter energetske naprave zagotovila široke temelje za nadaljnji razvoj. Prav tako si je v letih med 1968-70 zagotovila lasten vir kvalitetne vode in zgradila samostojen vodovodni sistem. Leto 1970 je na trg prineslo novosti, kot so sokovi v stekleni embalaži, doypack embalaži in s tem izdelke pod blagovno znamko Zlati sok.

V letu 1972 pa je pričela Dana s pomočjo avstrijskega poslovnega partnerja, firme Esarom, izdelovati najosnovnejše surovine za industrijo pijač. Danini kupci so tako postali tudi drugi izdelovalci pijač in živilska industrija. Dobavljali so jim matične sokove, sadne koncentrate, destilate, paste, esence in številne druge izdelke. V letu 1993 je Dana ponovno investirala v sodobno polnilno linijo za polnjenje PET embalaže. Leta 1997 pa je svojo ponudbo dopolnila s polnilno opremo za polnjenje sokov v combibloc embalažo. Dana je pričela svoj prodor na trg graditi z blagovnimi znamkami DAN in MULTI DAN, ki danes predstavljata nosilni del proizvodnega programa.

Razvoj in potreba po polnjenju mirnih sokov v PET embalažo je narekovala nabavo nove Ultra Clean polnilne linije, saj na stari niso več mogli zadovoljevati potreb trga v sezoni in polniti napitkov pod ustreznimi pogoji.

"Tržišče danes zahteva proizvod, ki je visoko kvaliteten, prijetnega okusa, zdravju prijazen in lepo oblikovan.

Doseganje vseh teh kriterijev in zahtev nas je in nas tudi sedaj sili v sistematičen nadzor nad proizvodnjem za doseg visoko zastavljenih ciljev kakovosti," je poudaril Rabzelj. Dana je v letu 2000 pričela postopek za pridobivanje certifikata kakovosti ISO 9001 in je danes imetnica certifikata za področje dejavnosti razvoja, proizvodnje in trženja brezalkoholnih in alkoholnih pijač, sadnih oziroma rastlinskih osnov ter oskrbe prebivalstva s pitno vodo. Tega je direktorju Rabzelju izročil direktor BVQI, Zoran Lekić.

P. P.



**GOSTJE MED OGLEDOM NOVE LINIJE** - Delo na novi Ultra Clean polnilni liniji za polnjenje pijač v PET embalažo poteka samodejno od izdelave plastenk do zlaganja na paleto. Zmogljivost linije je 8400 plastenk na uro. Platenke se takoj po izdelavi s pomočjo zračnega transporterja, ki je zaprt in z nadtlakom sterilnega zraka, perejo z ozonirano vodo ter napolnijo. Polnjenje poteka v čisti atmosferi, kar zagotavlja nepokvarjenost izdelkov. Naložba je veljala blizu 800 milijonov tolarjev. Dani je čestital za certifikat ISO 9001 tudi predsednik GZS Jožko Čuk in prerezal trak pred novo polnilno linijo. Foto: P. Perc



**KUČAN V TRIMU** - Pred osrednjo slovesnostjo ob 40-letnici Trima se je predsednik države Milan Kučan sestal z direktorji trebanjskih podjetij in nekaterih ustanov. Ti so morali, (na posnetku) na hitro nanizati poglobljene probleme, kar večini sploh ni šlo iz ust. Ko je trebanjski župan Ciril Pungartnik kritično spregovoril o mačehovskem odnosu države do večine t.i. proračunsko dopolnjevalnih občin, je Kučan že precej mrko gledal, na koncu pa komentiral: "Nekaj iepega pa bi tudi lahko povedal o tej državi!" (Foto: P. P.)

### 10 let Društva upokojencev Razbor

**RAZBOR** - Nežka Bergant je zelo zagnana predsednica Društva upokojencev Razbor, ki bo prihodnje leto praznovalo 10-letnico. Ob tej priložnosti želi društvo, ki šteje 105 članov, izdati brošuro, kjer bodo predstavili svoje dosežke in delo v hribovitih predelih občine Sevnica. Organizirati želijo tudi priložnostno srečanje s društvi, s katerimi sodelujejo. Veselijo se gradnje doma krajanov na Razborju, kjer bo prostor tudi za upokojence. Do prihoda Šole za življenje na Razbot so upokojenci imeli prostore v bivši šoli, ki so jo po svojih močeh pomagali tudi vzdrževati.

### Pustimo soncu v srce

**IMPOLJICA** - V okviru evropskega humanitarnega projekta Pustimo soncu priti v srce bo v četrtek, 27. septembra, ob 17. uri v Domu upokojencev in oskrbovancev (DUO) Impoljica koncert skupine otrok iz Tom Mutters Schule iz nemškega Frankentala. Orkester bo nastopal pod taktirko prof. Henricha Ulricha. Pred tem koncertom bodo krajski koncert pripravili simfoniki Glasbene šole Krško pod vodstvom prof. Draga Gradiška. Prostovoljni prispevki bodo namenjeni prilagojenim terapevtskim glasbilo za glasbeno terapijo oskrbovancev doma. Organizatorja sta Humanitar, d.o.o. in DUO Impoljica. Direktor Henkel-Ecolaba Božo Dajčar bo predal oskrbovancem doma komplet glasbil za muziciranje oz. za glasbeno terapijo.

## Ljudski pevci iz Boštanj 10 let skupaj

*Ohranjajo tudi več kot 100 let stare pesmi*

Ljudski pevci iz Boštanj izhajajo iz skupine jurjevskih pevcev, ki prepevajo poznano Jurjevo pesem in jo ohranjajo ne glede na družbene in politične spremembe našega okolja.

Prvi nastop ljudskih pevcev iz Boštanj je bil junija 1991 na prvem srečanju ljudskih pevcev v gasilskem domu v Sevnici. Takrat so zapeli Jurjevo pesem in pesem Lahko noč. Sestav skupine se je spreminjal, v sedanji zasedbi pa delujejo nespremenjeno zadnjih pet let.

Sodelovali so na vseh srečanjih ljudskih pevcev v Sevnici, na jesenskih praznovanjih v Škočjanu ter srečanjih ljudskih pevcev v Odrancih in Vidmu - Dobropolju. Predstavili so se na Obrtnem sejmu v Celju, snemali so že za Radio Ognjišče. Oktobra lani pa so organizirali prvo srečanje ljudskih pevcev v boštanski cerkvi, kjer so sodelovali Fantje s Preske, Pevke iz Odranec in Fantje z vasi iz Škočjana.

Ljudski pevci iz Boštanj želijo ohraniti ljudsko pesem in jo posredovati naslednjim rodovom. Imajo namen posneti kaseto, ki bi prav gotovo pripomogla k njihovu poslanstvu. V zadnjih petih letih Ljudski pevci iz Boštanj delujejo v nespremenjenem sestavu: prvi tenor ali "čez" pojeta Zvone Sušinski in Edo Strah, drugi tenor ali "naprej" pojejo Alojz Štempelj, Brane Žibert, Marjan Možic in Alojz Stopar. Basisti so Roman Krošelj, Rudi Murn, Matej Fon in

Alojz Fon, ki je tudi vodja skupine. Na jubilejnem koncertu skupine v boštanski cerkvi, ki ga je občutno povezovala Jelka Bec, smo slišali 16 pesmi. V prvem delu koncerta so bile pesmi iz Boštanj in boštanske fars, v drugem delu pa pesmi iz okolice ter stare ljudske pesmi. Prvih pet pesmi, ki smo jim prisluhnili, izvirajo iz Boštanj in se prenašajo po ustnem izročilu. "Koledniška pesem" govori o treh kraljih in se v naših krajih ne poje več. Pri tej pesmi je značilen poseben način petja, ki se imenuje "na tretko". Pesem "Veselo na svetu živet" pa je stara preko 100 let in na svoj način vzpodbuja ljudi k dobri volji. Ljudski pevci iz Boštanj skušajo ohranjati tradicionalni način petja fantov na vasi, kjer se je poleg tri- ali štiriglasnega petja, kjer je en pevec začel naprej, eden pel

"čez", ostali pa bas, pelo tudi na tretko ali na iberevik, kjer en pevec poje preko tenorja. Ta način petja, na tretko ali na iberevik, je bil prvič zapisan leta 1959, ko je dr. Zmago Kumar z Narodopisnega inštituta v Ljubljani posnel moški zbor Boštanski fantje, ki ga je takrat vodil Jože Petančič. Slišali smo tudi pesmi "Človeško življenje", ki pripoveduje o minljivosti ljudi v vseh starostnih obdobjih ter "Daleč, daleč v kraju tujem" - zelo čustveno pesem, aktualno še danes, ki poje o osamelih materi.

Cvetka Bizjak, ki prelepe melodije ubira na strunah citer se rada udeležuje vseh citarskih prireditvev. Igra in poje pa tudi pri narodnozabavnem ansamblu "Sijaj". Popestrila je tudi koncert Ljudskih pevcev iz Boštanj.

P. P.



**LJUDSKI PEVCI IZ BOŠTANJA** - Med nedavnim koncertom v boštanski župnijski cerkvi. (Foto: P. Perc)

## Posavski gasilci se urijo

*Regijsko gasilsko mladinsko in člansko tekmovanje za Posavje - Na mladinskem tekmovanju sodelovalo 22, na članskem pa 29 ekip*

**KRŠKO** - Gasilska zveza Sevnica je bila v soboto, 22. septembra, in v nedeljo, 23. septembra, organizator regijskega gasilskega mladinskega in članskega tekmovanja za Posavje. Zaradi primerne prostora, velikega asfaltnega parkirišča, kjer so imele vse ekipe enake možnosti za tekmovanje, je bilo tekmovanje na parkirišču družbe Transport Krško. Na tekmovanju so sodelovale najboljše ekipe iz občinskih tekmovanj v občini Brežice, Krško in Sevnica. Regijsko tekmovanje so sodili sodniki iz vseh treh posavskih gasilskih zvez.

Na mladinskem tekmovanju je sodelovalo 22 ekip. Med pionirkami je 1. mesto zasedla ekipa PGD Loka, pred PGD Boštanj (obe iz GZ Sevnica). Med pionirji je 1. mesto pripadlo PGD Loka, pred PGD Loče iz GZ Brežice in PGD Tržišče iz GZ Sevnica. Med mladinkami so bile najboljše mladinke PGD Loka, pred PGD Velika Vas in PGD Smednik, obe iz GZ Krško. Med mladinci je zmagalo PGD Sromlje iz GZ Brežice, pred PGD Krško iz GZ Krško in PGD

Telče iz GZ Sevnica. Na članskem tekmovanju je sodelovalo 29 ekip. Med veterankami je 1. mesto dosegla ekipa PGD Loka, pred PGD Blanca, iz GZ Sevnica. Med veterani sta bili prvi dve ekipi iz PGD Sevnica, pred PGD Boštanj, iz GZ Sevnica. Med tekmovalnimi enotami članic A, so 1. mesto osvojile članice PGD Raka iz GZ Krško, pred PGD Sromlje in PGD Sevnica. Med članicami B je zmagalo PGD Spodnja Pohanca iz GZ Brežice, pred PGD Leskovec iz GZ Krško in PGD Sevnica. Med člani A so bili najboljši iz PGD Bukošek iz GZ Brežice, pred PGD Tržišče iz GZ Sevnica in PGD Sromlje. Pri članih B pa je zmagala ekipa PGD Boštanj I., pred Boštanjem II., in PGD Breg iz GZ Sevnica.

Vse zmagovalne ekipe in ekipe, ki so dosegle normo, so se uvrstile na državno prvenstvo. Predsednik GZ Sevnica dr. vet. med. Zvone Košmerl je čestital vsem za prikazano znanje, najboljšim pa podelil priznanja.

P. P.



**DAN JABOLK NA OŠ BLANCA** - Na blanski šoli postajajo vsakoletni dnevi jabolk že tradicionalni. S tem želijo poudariti, da se zavedajo izjemnih naravnih danosti za sadjarstvo, zlasti na Čanju, kjer pridelajo odlična jabolka. Učenci (na posnetku) so poleg novjših sort jabolk prinesli tudi stare, od aleksandrovke, zlate parmene in rdečke do znamenite sevnške voščence. Jabolka so v šolski kuhinji skuhal v kompot, za malico pa jih ponudili tudi pečena. (Foto: P. Perc)

## Propadli Clann še grozi

*Ob izterjavi okrog 160 milijonov tolarjev dolga pretijo občini Sevnica velike težave pri njenem delovanju*

**SEVNICA** - Kljub dolgotrajnim prizadevanjem Občina Sevnica še ni dosegla dogovora o izvensodni poravnavi dolga zaradi najema prostora Zavoda za blagovne rezerve v Loku za potrebe propadle firme Clann. Župan Kristijan Janc in direktor občinske uprave Zvone Košmerl sta se sestala z državno sekretarko Astrid Prašnikar in namestnikom direktorja službe za lokalno samoupravo Milanom Železnikom.

Občina Sevnica je službo za lokalno samoupravo že pred časom zaradi poznavanja problemov lokalne samouprave zaprosila za pomoč pri reševanju tega za občino velikega problema. Ob izterjavi okrog 160 milijonov dolga občini namreč pretijo velike težave pri njenem delovanju. Državna sekretarka in služba za lokalno samoupravo bosta preko ministra za

notranje zadeve organizirala skupen sestanek ministrov za finance, za gospodarstvo in za notranje zadeve s sevnškim županom, kjer bi se dogovorili za dokončno rešitev, ki bi jo sprejela slovenska vlada.

"Doslej zaradi nam neznanih razlogov do uskladitve med ministrstvi žal še ni prišlo in so pogledi na možne rešitve še precej različni in za občino neugodne. Nov sestanek nam je ponovno vli v upanje na dokončno rešitev zadeve, katere korenine segajo v čas po osamosvojitvi, ko je imelo odpiranje novih delovnih mest poleg gospodarskega tudi velik politični poudarek. Čeprav čas ni naš zaveznik, bo na rešitev še potrebno počakati," pravi direktor občinske uprave, dr. vet. med., Zvone Košmerl.

P. PERC



nič kriva čakala ob mrtvem ozvočenju. Za nekatere je pomembno očitno to, da ni bilo elektrike tudi drugod na Mirni. (Foto: P. P.)

### Sevniški paberki

**ADAMOVO JABOLKO** - Na Blanci imajo bojda listine, s katerimi bodo dokazali, da je znamenita sevnška voščenska doma na Blanci. "To okusno jabolko", je pogosto pripovedoval pokojni direktor sevnškega kmetijskega kombinata Rudi Cimperšek, "so v svilenem papirju prodajali celo na Dunaju in v Carigradu!" Morda pa se na blanski šoli niso odločili za dneve jabolk le zaradi tistega, kar jim je bog dal, to je izjemne naravne danosti za jablane, ampak ker se pri Adamovem jabolku vse začneja...

**KANAL (IZACIJE) PA OD NIKODER!** Tako so se jezili organizatorji in nekateri obiskovalci ob otvoritvi mednarodne razstave v grajski galeriji. Posebej, ker jih ni zajelo niti oko kamere novomeškega Vašega kanala, ki sicer budno spremlja župana na vsakem koraku. Janca na gradu, na žalost številnih Italijanov, na gradu pač ni bilo...

**KOREN(JE) SPREMINJA PODOBO** - Blanski učenci in njihovi starši se niso potrudili le s tem, da so otroci prinesli v šolo škrtetuljke, ježevke, špinclje, tofeljce in številne druge stare sorte,



seveda bolj zdravih, neškropljenih jabolk, temveč tudi z nenavadnimi pridelki. Takšno je tudi tole korenje, ki spreminja podobo odvisno od zornega kota opazovalca.

### Letni koncert MePZ Primož Trubar z Loke

**SEVNICA** - Mešani pevski zbor Primož Trubar z Loke vabi na letni koncert, ki bo v soboto, 29. septembra, ob 19. uri v Lutrovske kleti na sevnškem gradu.





# Kako daleč sega elektrarna?

Bo kaj iz tega, če državni predstavniki v Krškem govorijo o krški jedrski elektrarni? - Minister zavrača pas ogroženosti - Sporazum s Hrvaško vsiljen? - Slovenija z odpadki sama

KRŠKO - Medtem ko se najvidnejši slovenski in hrvaški državni predstavniki postavljajo z doseženim napredkom glede reševanja problemov, povezanih z določitvijo državne meje in položajem krške jedrske elektrarne, predstavniki lokalne skupnosti pišejo in napovedujejo proteste. Ali za napred v lokalnih prizadevanjih za večjo pozornost države do zahtev prebivalstva lahko velja dejstvo, da se je v zadnjem času kar nekaj ministrov in članov posameznih državnih odborov osebno napotilo v Posavje in na ta način pristalo na pogovor z domačini?

Izmed takih dogodkov sta bila pred časom dva v jedrski elektrarni, kjer je beseda tekla o energetskem velikemu na Krškem polju.

Med obravnavo poročila o jedrski in sevalni varnosti v Sloveniji, ki se je v največjem delu dotikalo Krškega, je brežiški poslanec Jože Avšič prišel na dan s predlogom dodatnega sklepa, po katerem naj bi odbor državnega zbora za infrastrukturo in okolje še pred podpisom meddržavne pogodbe o položaju jedrske elektrarne 25-kilometrski pas okoli JEK opredelil kot območje ogroženega okolja. Kot strokovno podlago naj bi pri tem uporabil nuklearni varnostni načrt za ukrepe v morebitni nesreči. Načrt določa varovanje in evakuacijo prebivalstva po posameznih sektorjih, ki se simetrično širijo okoli reaktorja. V obrazložitvi predloga je Avšič navedel še drugo, npr. obremenitev okolja in več vrst tveganj. Pri tem se je skliceval na različna določila zakonov o varstvu okolja.

Toda njegov predlog vsaj pri okoljskem ministru mag. Janezu Kopaču ni padel na plodna tla. Po ministrovem mnenju risanja kon-

centričnih krogov okoli elektrarne ne bi bilo tako kmalu konec in bi se lahko razširil celo v sosednje države Hrvaško, Avstrijo in nemara celo Italijo. Menil je, da o ogroženosti okolja, na kakršno je opozarjal Avšič, sploh ne more biti govora, ko pa obravnavano varnostno poročilo govori ravno o nasprotnem.

Krški državnozborni poslanec Branko Janc je na seji v Krškem izrazil bojazen glede odgovornosti do varnega vodenja elektrarne, če bi si sosedji delili tudi poslovodno funkcijo. Opozoril je na sedanjo prostorsko stisko v odlagalšču radioaktivnih odpadkov. Tega bo po njegovem kmalu treba razširiti, kar pomeni, da se bodo količine nevarnih snovi in s tem možna ogroženost okolja še povečali. "Vprašanje je, ali sporazum temelji na strategiji naše države, oziroma ali nam strategije ne narekujejo drugi," je dejal Janc.

Za jasne pojme v zvezi s sprejemanjem meddržavne pogodbe si prizadeva tudi poslanec Branko Kelemina, ki je v imenu skupine poslancev poslal odprto pismo predsedniku vlade dr. Janezu

Drnovšku. Slednjega na najbolj sporna vprašanja opozarja v sedmih točkah, med katerimi izstopa zlasti nestrinjanje z določilom, da se vse pravice in obveznosti v zvezi z JEK prenesejo na podjetje ELES Gen, d.o.o., s sedežem v Ljubljani. Nasprotuje tudi delitvi lastništva v napovedanem razmerju 50:50. Kelemina je izrazil nezadovoljstvo tudi nad nameravanim shranjevanjem vseh radioaktivnih odpadkov v začasnem krškem skladišču do izteka življenjske dobe elektrarne ter opozoril, da je v skladu z mednarodnimi konvencijami in pogodbami Slovenija sama dolžna poskrbeti za varnost objekta in radioaktivne odpadke, in da se torej pri tem ne gre preveč zanašati na sosednjo državo.

V pismu Kelemina s skupino neimenovanih poslancev obvešča predsednika vlade še o dogajanju na seji odbora DZ za zunanjo politiko, kjer da je odborov predsednik Jelko Kacin našeta opozorila grobo zavrnil ter "z nedemokratskimi sredstvi ščitil za Slovenijo slabe rešitve v pogodbi ter s tem dejanjem rušil strateške slovenske interese".

M. I.



BLAŽ ŠEGULA IN TISTI Z VODE - Mag. Blaž Šegula (levi, ob sprejemanju prijateljevih čestitk) poklicno veterinar in ljubiteljski občudovalec narave, predvsem živali, je s fotografijami popestril Galerijo Dolenjske banke v Brežicah. Njegovo fotografsko razstavo Znanilci ohranjenega vodnega okolja so odprli 20. septembra zvečer. Glasbena šola Brežice je dogodek opremila z glasbo. Na otvoritvi so izrekli veliko lepih besed o tem, da Šegula izjemno skrbno s fotoaparatom nevsiljivo opozarja, naj ohranimo neponovljivo naravo, kakršna je ponekod v razvitem svetu že izginila. Na Prilipah, v Vrbi pri Brežicah, v okolici Čateža z mrtvimi savskimi rokavi, ob Krki, v dolini Volčjak pri Arčah, Jovsih, dolini Sromljici in Krakovskem gozdu - od tod so razstavljene fotografije - živi 14 vrst dvoživk in približno 37 vrst kačjih pastirjev. V Dolenjski banki, v Galeriji, od leta 1997 pripravijo letno po 3 do 4 razstave, kot pravi Sonja Ilvar, vodja banke. (Foto: M. L.)

## Lionsova štipendija

KRŠKO - V Lions klubu Krško so podpisali donatorsko štipendijsko pogodbo za leto 2001/2002 z bratoma Arneš iz Dolenje vasi pri Krškem, študentoma 4. letnika Likovne akademije v Ljubljani, smer restavracije. Na fotografiji (z desne): dr. Darja Mirt, predsednica Lions kluba Krško v letu 2001/2002 ter brata Simon in Uroš Arneš.

# Brežice potrebujejo dobro šolo

Mnenje o predlaganih prostorskih rešitvah - Kako je mogoče graditi na katastrofalnih podlagah? - Novo osnovno šolo k ekonomski in trgovski šoli - Kaj bi porušili

Spoštovani župan! Oglašam se vam kot občan, ki mi ni vseeno. Z ozirom na dejstvo, ki je obče znano, da držite vajeti dogajanj v občinski politiki trdo v svojih rokah, upravičeno domnevam, da ste zelo dobro obveščeni o vsem, kar se dogaja v šolstvu od leta 1990 do danes, in da kreirate današnjo šolsko politiko, kolikor je je pač v domeni lokalne oblasti (gre predvsem za šolske objekte). Zato me malo preseneča del materiala z naslovom Tehnično poročilo k idejnemu projektu prostorske problematike v OŠ Brežice za začetek devetletnega osnovnošolskega izobraževanja, ki ste ga dali v obravnavo Občinskemu svetu (26. seja, 3. septembra 2001).

Po mojem mišljenju in poznavanju vsebine tovrstnih problemov, je tisti material zelo ozek in nepopoln. Poleg tega bo svetnike usmeril v ozka razmišljanja in napačne odločitve z vidika širših in dolgoročnih občinskih interesov in interesov učencev, ki si zaslužijo za svojo vzgojo in izobraževanje v okviru možnosti lokalne skupnosti kakovitete, racionalne in čim bolj naraven prostor.

Doslej se, hvala bogu, še ni zgodila "škoda", kot se je zgodila leta 1970 in 1985, ko se je ta šola zgradila. Zame so dokazi za "škodo" navedeni v idejnem projektu sanacije šole in v tehničnem poročilu k idejnemu projektu. Po tridesetih letih je potrebno kompletno sanirati objekt. Zato je potrebno skoraj 600 milijonov tolarjev. Mislim, da je vsak dodatni komentar odveč.

V imenu koristi učencev, lokalne skupnosti in splošne dobrobiti vas, gospod župan, pozivam, da se odločite za temeljitejši material, ki bo narejen na objektivnih izhodiščih, kvalitativnih normativih in ki bo upošteval interese učencev, ki si zaslužijo dobre pogoje za delo, kakor tudi možnosti lokalne skupnosti ter potrebno kakovost za normalno pričakovano trajanje objekta. Če se boste odločili po razumu in interesih učencev in lokalne skupnosti, bi bilo potrebno pri izdelavi temeljitjše materiala upoštevati naslednja izhodišča in pogoje: stanje in kvaliteto objekta danes in takrat, ko bo investicija možno izpeljati; potrebna kvaliteta prostorov za kvalitetno izvajanje učnih in vzgojnih procesov (tega pogoja ne more garanterati nobena sanacija obstoječih objektov); čim bolj upošte-

vati naravne danosti (tega ne nudi predlagana sanacija, še manj pa "zapiranje" atrijev); upoštevanje načel in pogojev za tehnično in tehnološko spremljivo vzdrževanje; upoštevanje načel strokovno spremljivega delovanja šole z ozirom na objekt (obstoječi objekt kot tudi predlagani sanirani objekt ne zagotavlja spremljive strokovne strukture v primerjavi s podobnimi objekti); potrebne pozidane in nepozidane površine (pomembno: na obstoječi lokaciji jih ni!); ožji in širši prostor mora čimnaravneje prenesti načrtovane in dejanske koncentracije učencev (obstoječi prostor že danes tega ne zmore); dejanske finančne možnosti lokalne skupnosti (glej prioritete!) in države (lista investicij v šolstvu!); dinamika predvidene sanacije v odnosu do delovanja šole (na obstoječi lokaciji in objektih ni možno izvajati sanacije, ne da bi bistveno motili vzgojne in učne procese - verjetno več kot leto dni).

Groba analiza dostopnih podatkov, raznih materialov, ki obravnavajo šolsko problematiko in raznih razmišljanj o šolstvu ter pogojev za delovanje šol, vsekakor skromno in prizadeto priporočajo veliko bolj resno razmišljanje in izdelavo variantnih rešitev. Mesto Brežice si gotovo zasluži boljšo šolo, kot je ta sedaj, saj vidno in prehitro propada. V tehničnem poročilu k idejnemu projektu prostorske problematike v OŠ Brežice je na 1. strani v opisu obstoječega šolskega prostora zapisano, da je objekt v katastrofalnem stanju. In ker nimam nobene razloga, da bi dvomil o strokovnih ocenah, se vprašam, kako je mogoče graditi sanacijo na katastrofalnih podlagah, in drugič, kako draga je lahko sanacija na tako "slabih temeljih".

Zato je smiselno razmišljati in si prizadevati, da se strokovno in ekonomsko razmisli o vsaj še dveh variantah:

1. Zgraditi novo šolo s kapaciteto do 600 učencev na že komunalno urejenem občinskem zemljišču "pri" Ekonomski in trgovski šoli Brežice (finančno ugodno tudi zaradi že zgrajenih športnih objektov in načrtovane športne dvorane). Lokacija je tudi ugodna, ker omogoča šolo skladno z vsemi normativi (sanacija obstoječe šole tega ne omogoča!). Z gradnjo pri Ekonomski in trgovski šoli Brežice ne bo moten vzgojni in učni proces. Poleg tega pa je gradnja nove

manjše šole finančno možna prej kot sanacija obstoječe šole zaradi bistveno manjših skupnih stroškov (to bo gotovo pokazala strokovna analiza). Po preselitvi obstoječe OŠ v nove prostore se pristopi k drugi etapi pridobitve potrebnih prostorov za skoraj skupaj 200 učencev, in sicer, da se od obstoječega objekta šole ohrani samo srednji trakt in dozidava iz leta 1985 in telovadnica, ostalo se poruši in se dogradijo potrebne površine skladno z današnjimi načeli in kvaliteto s kapaciteto do 600 učencev. Tako bi dobili dve veliko bolj humani in kvalitetni šoli na boljših temeljih, po načelih današnje arhitekture in gradbene stroke, česar pa ni mogoče doseči s sanacijo obstoječega in v vsakem pogledu katastrofalnega objekta. Še pomembnejše pa je, da bosta nova objekta cenejša v primerjavi s potrebno kvaliteto in da ju ne bo potrebno po 30 letih sanirati. Sanacija obstoječega objekta po predlogu idejnega projekta za adaptacijo in pridobitev novih prostorov v OŠ Brežice ne zagotavlja boljših pogojev in boljše kvalitete vzgojnih in učnih procesov ter boljše počutja učencev v primerjavi s predlagano varianto. Najbolj preprost in vsem viden dokaz je sam obstoječi objekt šole, h kateremu se izvede dozidava (manjšajo se športne površine (!), (v materialu se govori, da jih primanjkuje!) spreminjajo se atriji iz odprtih v delno oz. zaprte, spreminja se delno njihova funkcija in s tem tudi kvaliteta učilnic, ki so v povezavi z atriji. Torej se spreminja ne na boljše, ampak na slabše.

2. Zgraditi novo šolo s kapaciteto do 1.000 učencev na že komunalno urejenem občinskem zemljišču "pri" Ekonomski in trgovski šoli Brežice. Ta varianta je boljša, kot je sanacija obstoječe šole, vendar slabša v primerjavi s prvo varianto zaradi velike koncentracije učencev. V primerjavi s prvo varianto je druga finančno bolj obremenjujoča in težje izvedljiva.

Učenci bi morali dobiti kvaliteten objekt, skladen z normativi. Kvaliteten objekt oz. objekta si zasluži tudi mesto Brežice. Mislim, da je to tudi v interesu občine Brežice. Predlagani idejni projekt za adaptacijo in pridobitev novih prostorov OŠ Brežice s sanacijo obstoječega objekta nam zagotovo ne more biti v ponos.

CIRIL KOLEŠNIK

## Razselitev ali druga izmena

Potem ko so za odpravo prostorske stiske v OŠ Brežice naredili idejni projekt, bodo izdelali še dva - Hitijo, da bodo dobili državni denar - Kakšen bo zasilni izhod?

BREŽICE - Kljub temu da je po kriterijih Ministrstva za šolstvo, znanost in šport Osnovna šola Brežice uvrščena na oddaljeno 185. mesto - za OŠ Pišce, OŠ Kapele, OŠ Bizeljsko - je že izdelan idejni projekt, ki vključuje tako pridobivanje nujnih dodatnih površin za izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa devetletke v obstoječi stavbi kot obnovo celotnega objekta. Tako pojasnjuje iskane rešitve za osnovno šolo Brežice Milena Jesenko, podžupanja občine Brežice.

Idejni projekt je po besedah podžupanje sprejel Gradbeni odbor za OŠ Brežice in posredovali so ga v potrditev občinskemu svetu. "Ker so člani odbora za družbene dejavnosti menili, da so poleg ponujene rešitve tudi druge možnosti, je gradbeni odbor odločil, da se izdelata še dve novi varianti. Povedati je treba, da so bile sicer na več nivojih že "preigrane" tudi druge rešitve, a je bila kot najustreznejša izbrana prej omenjena," pravi Jesenkova. V takih razmerah bo občina dala izdelati še dva idejna projekta. Tako odločitev po podžupanjev besedah ne pomeni zavlačevanja, saj si tega ne morejo privoščiti, ker 40 odstotkov de-

narja, ki ga za posodobitev šole zagotavlja država, v Brežice ne bodo mogli dobiti v prihodnjem letu.

Ni možnosti, da bi do začetka šolskega leta 2003/04 ustrezno rešili prostorsko stisko v OŠ Brežice. Zato z vodstvom šole občina išče izhod za prehodno obdobje, ki se jima kaže v dveh smereh. Ali bodo organizirali pouk v 3 do 4 prostorih druge v mestu ali ponovno uvedli drugo izmeno. "Problemi na področju osnovnošolskega prostora, ki vključujejo tudi pokrite športne površine, niso novi. Dinamika reševanja je bila doslej in bo tudi v prihodnje umeščena med

• "Pri vseh variantah pa je nujno upoštevati še eno dejstvo: schengensko mejo in njene posledice na število in strukturo prebivalcev ter stanovanjsko gradnjo v občini. Na to nismo pozabili, a imamo ta hip premalo podatkov," pravi Jesenkova.

investicije v komunalno infrastrukturo in investicije v družbene dejavnosti. Kateremu področju oz. bolj rečeno projektu bo dana prednost, je odvisno od skupne presoje in odločitve v občinskem svetu in zagotovljenega denarja iz državne blagajne," meni podžupanja Milena Jesenkova.

M. L.

## Ne bo vode in elektrike, bodo opeke

PIŠCE - Odgovor na vprašanje, čigav je grad Pišce in kaj se bo zgodilo z njim, ni bil nikoli dlje, kot je ta trenutek. Tako vsaj se zdi tukajšnjim domačinom in njihovim ustanovam. Lokalna skupnost je namerala letos napeljati do gradu in v stavbo vodo in elektriko, pri čemer je računala na 30 milijonov tolarjev, ki so jih pristojni v Ljubljani s sklepom že odobrili za obnovo pišekega gradu. Te vsote država ni nakazala Kozjanskemu parku Podsreda kljub prizadevanjem njegovega direktorja Francija Zidarja, zato park ne bo mogel napeljati omenjene vode in elektrike. Neki denar iz Ljubljane bo posredno sicer prispel v Pišce, in sicer tako, da bodo na gradu obnavljali streho.

M. L.

## Krške novice

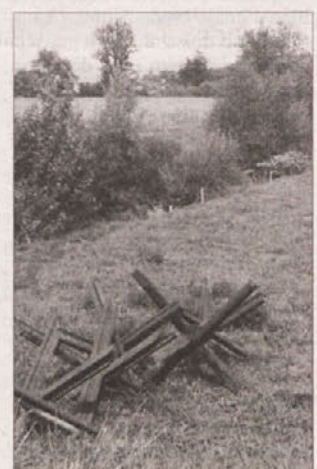
DRUŽINSKO - Nekje na Krškem polju deluje tako imenovani materinski dom, kamor se zatekajo ženske pred nasiljem, predvsem družinskim, zlasti nasiljem ljubečega in sicer moža. Domačini tega območja bi mogoče dovolili tukaj ustanoviti še en tak dom. Odpreti bi ga dali pod pogojem, da njegove stanovalke ne bi "zakuhale" v okolici med poročenimi domačini niti ene ločitve. Hud pogoj, mar ne?

MADONA, JE ŠLO - Ob malenkostni ohladitvi ozračja v zadnjih dneh so podbojčanski smučarji nervozno pomislili na zimo. Na sneg namreč še niso pripravljeni. Ne ve se niti, ali bodo na lokalnih smučarskih površinah sploh odprli smučarsko sezono in kaj naj bi počeli s smučmi. Včasih je bilo tukaj smučarije, da je bilo veselje. Madona di Žarnova jama, še pomnite, tovariši?! Madona, je šlo v dolino!

PROJEKTANTI MED SEBOJ - Kadar različni načrtovalci prostora in drugi projektanti pridejo v Krško razlagat, kako projektirajo avtocesto ter kaj se pri tem da in kaj se ne da narediti, pride na svoj račun Peter Žigante, direktor Savaprojekta Krško. Savaprojekt je v Posavju projektiral že marsikaj, zato njegov direktor pozna abecedo projektiranja in se gostujočim strokovnjakom ne da ugnati v kozji rog. Tako se strokovnjaki raznih firm gredo pravcato malo bitko na strokovnem bojnem polju. Narodni heroji po tej bitki so za zdaj še neznanka, niti ni znana končna cena postavljanja njihovih spomenikov.

## Novo v Brežicah

STOP, OKUPATORJI, LETA 2001! - Leta 1991 so na slovensko-hrvaški meji, kakršna je bila takrat, postavili železne protitankovske ovire. Z znamenitimi španskimi jezdecami so hoteli ustaviti slovansko armado, ki je potovala na bratski poseg skozi Hrvaško v Slovenijo. Železne ovire so ponekod v Posavju osta-



le vse do danes. Za vsak primer, kajpada. Na Balkanu se nikoli ne ve, kdaj bo kdo koga. Vendar tudi v njegovi bližnji in daljni okolici ne.

OBČUTKI OB MEJI - Na mejnem prehodu v Rigonah pri Brežicah imajo javno stranišče, v katero se lahko v ustrezni stiski zatečejo dame in gospodje, ki potujejo čez mejo. Stranišče zadošča, če na meji ni zastojev. Ampak včasih je kolona od meje v Rigonah skoraj do Dobove - to je daleč, povejmo za nepoznavalce. Ko je z repa kolone predaleč do stranišča na meji, oblasti priporočajo uporabo kahljice, ki naj bi jo sčasoma predpisali ob trikotniku in nadomestnih žarnicah kot obvezno opremo avtomobila pri prevozu čez mejo. Če takega predpisa ne bo, bo na tukajšnjih vrtovih še naprej rasla posojena zelenjava.

## Brežiški likovniki v Kapelah

KAPELE - Likovniki iz Brežic so se v soboto zbrali na dvodnevni likovni koloniji, ki jo je organiziral sklad za kulturno dejavnost Brežice. Udeleženci so slikali v Kapelah in v bližnjih Jovsih. Mentorja v koloniji sta bila Cvetka Miloš in Vlado Cedilnik. Dela bodo razstavljena v Galeriji Dolenjske banke predvidoma po 15. oktobru.





## Kako se izdela jabolčni sok, kis in suho sadje?

BELA KEAJINA - Kmetijska svetovalna služba, Zavod za varstvo naravnih in kulturne dediščine in Sadržarsko društvo Bele krajine pripravljajo v okviru projekta "Ožvitev travniških sadovnjakov" prikaz izdelave jabolčnega soka, kisa in suhega sadja. Za belokranjske občine bo prikaz v ponedeljek, 1. oktobra, na Raztresnovi domačiji, Jankoviči 16 pri Adlešičih, in sicer ob 9. uri za udeležence projekta in ostale ter ob 15. uri za člane Sadržarskega društva Bele krajine in ostale. Za Kraljevski park Kolpa pa bo prikaz v torek, 2. oktobra, in sicer ob 9. uri na turistični Zagorjevi kmetiji v Damlju 11 in ob 15. uri na Miheličevi kmetiji v Sodevcih 11. Prikaz bosta vodila inž. Franci Kotar in inž. Jani Gačnik.

## Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Na novomeški tržnici so branjkeve v ponedeljek ponujale: redkev in kolerabo po 300 tolarjev za kilogram, korenje po 250 do 300, paradižnik po 250 do 300, radič in erdivijo po 400, feferone po 300 do 350, papriko po 250, čebulo po 200 do 250, česen po 500, šalotko po 400, zelje, melanzane in kumare po 200, grozdje po 300, hruške 200, breskve 150, jabolka po 150, orehe po 500, jurčke po 1000 do 2000. Sopek petersilja je stal 100 tolarjev, liter medu 1000, liter in pol kisa 200, eno jajce 25 in zavitek rezancev 300 tolarjev.

## sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli na prodaj 62 do 3 mesece starih prašičev, 48, starih 3 do 5 mesecev in težkih po 40 do 70 kg, ter 18, težkih po 100 kg. Prve so prodajali po 400 do 480 tolarjev kilogram kar pomeni 9.000 do 14.000 tolarjev za žival, druge po 360 do 390, kar znaša 18.000 do 24.000, in tretje po 340 do 370 tolarjev kilogram, kar je 34.000 do 37.000 tolarjev za žival.

## kmetijsko svetovanje

### Priprava jabolčnega soka

Opisane le osnove priprave soka, če želite izvedeti več, vabljeni na prikaze po občinah in na druge prireditve!

V letošnjem letu je veliko jabolk slabše kvalitete, ki niso primerna za daljše skladiščenje. Zato si pogledajmo, na kakšen način si lahko za domačo porabo pripravimo kvaliteten jabolčni sok.

**Optimalna zrelost sadja** za predelavo je, ko se ves škrob pretvori v sladkor. To je v času užitne zrelosti. Priporoča se, da med seboj mešamo jabolka različnih sort, tako da sok vsebuje prijetno aromo in kislino. Jabolka najprej preberemo, izločimo vse nagnite, plesnive in umazane plodove. Plodove nato namakamo v vodi, nakar ji še enkrat speremo s čisto vodo. Mletje opravimo z sadnimi mlini. Količina zmlate drozge naj bo usklajena z zmogljivostjo stiskalnice, saj s tem preprečimo oksidacijo drozge. Za stiskanje so najprimernejše kasetne-slojne stiskalnice, ki omogočajo hitro odtokanje soka že pri majhnih tlakih. Dobljeni sok precedimo in nalijemo v dovolj veliko posodo. Priporoča se, da se na 100 l soka doda 5 g askorbinske kisline (vitamin C), da preprečimo porjavenje soka. Sok pustimo stati 24 ur v hladnem prostoru, da se usedejo vsi grobi delci na dno posode.

**Sledi segrevanje**, pri katerem uničimo vse škodljive mikroorganizme (predvsem glivice in bakterije). Za pasterizacijo se priporočajo različni tipi cevnih pasterizatorjev, ki jih je že mogoče kupiti v Sloveniji. Za gospodinjsko rabo je najprimernejši manjši pasterizator s kapaciteto 20 - 30 litrov na uro. Sok preko cevne pasterizatorja segrejemo na 78 - 80 °C in ga takoj polnimo v steklenice. Z ventilom lahko uravnavamo pretok tako, da sok ne odstopa od predpisane temperature. Steklenice napolnimo do vrha in zapremo s kronskim zamaškom. Nato jih za 2 minuti obrnemo v vodoraven položaj, tako da vroč sok ogreje tudi zamašek in grlo steklenice. Sledi postopno ohlajanje steklenic v vodi, s katerim vplivamo na boljše kvaliteto soka.

V sestavku so na kratko opisane le osnove priprave jabolčnega soka. Vse, ki bi radi izvedeli kaj več, vabimo na prikaze, ki jih bomo organizirali v okviru projekta Ožvitev travniških sadovnjakov večini občin na sejmu Narava - zdrave od 16. do 21. oktobra v Ljubljani in na Prazniku Kozjanskega jabolka od 12. do 14. oktobra v Podsredi.

V poplavi najrazličnejših pijač prepogosto pozabljamo na domači jabolčni sok. Z malo truda si lahko sami pridelamo zdravo pijačo, ki uravnava prebavo, zmanjšuje količino maščob in holesterola v krvi, ureja krvni pritisk, krepi srce in čisti ožilje.

JANI GAČNIK

# Cviček naprej ali spet proti dnu?

Danes je cviček spet na razpotju, na katerem se križajo interesi večjih tržnih pridelovalcev z malimi vinogradniki - Cvička in trt za to vino je premalo - Grozi prekupčevanje

MIRNA PEČ - Cviček se pije, kot se morda še nikoli ni, iz kleti pa so že davno odnesli še zadnje rezerve in jih prodali po lepi ceni. Pri tem niti ni več pomembno, kaj je toliko prispevalo k uveljavitvi tega slovenskega in morda celo evropskega posebnega med vina. Je bila to razpita vina za cviček, Cvičkarija in druge prireditve, večletna prizadevanja kakih 3.000 pridelovalcev cvička ali vztrajnost nekaj tržnih pridelovalcev? Kakorkoli že, če pridelovalec ne bo uspelo ustaviti prekupčevanja in nato razvrednotenja cvička, bi se lahko zgodilo, da bo cviček spet tam, kjer je že bil - na dnu.

Zveza društev vinogradnikov Dolenjske združuje 22 vinogradniških društev, večji pridelovalci in z njimi tudi največja klet iz Krškega pa se hkrati povezujejo še v društvo, ki so ga poimenovali Konzorcij tržnih pridelovalcev cvička. Zvone Lah, predsednik omenjene zveze, meni, da bodo morali najti pravi medsebojni odnos. "Konzorcij je usmerjen tržno in želi, da bi se večina cvička prodajala preko tržnih pridelovalcev, vendar pa bi bili vsi manjši vinogradniki potem samo še pridelovalci grozdja. Bojim se, da potem ne bo več zani-



Zvone Lah

manja za obdelovanje manjših vinogradov. Bistvo zaščite pridelave cvička pa je po mojem v ravno tem, da se v novih tržnih razmerah ohrani neko okolje in kulturna krajina. Zakonodaja zdaj štiti trgovce in ne proizvajalce. Za male proizvajalce ni še nič narejenega," je pravi Lah.

O teh odprtih vprašanjih bo najbrž govor tudi ob slovenskem vinarsko-vinogradniškem kongresu, ki bo februarja na Otočcu. Vse skupaj je povezano tudi s pogoji za organizacijo tržnih pridelovalcev, ki jo Evropa priznava, če ima nad 500 milijonov tolarjev letnega prometa, zato je normalno, da se proizvajalci zbirajo okrog krške kleti. Tak pogoj bo še poudaril goli tržni interes.

Kot ugotavljajo tržni pridelovalci, bi morali na Dolenjskem v nekaj letih zasaditi s trtami za cviček okrog 1.000 ha zemlje. Vse namreč kaže, da je cviček zdaj na točki, ko ne kliče po promociji tega vina ali pitja vina, temveč k pospeševanju pridelave. Poznavalci pravijo, da je cvička na trgu manj, kot bi ga lahko prodali, ali celo, da ga ni več, čeprav ga po gostilnah še kar naprej točijo.

Ravno slednje zbujajo skrb med manjšimi pridelovalci cvička, dolgoročno pa bi najbrž morali biti zaskrbljeni vsi. Že poleti so prekupčevalci kupovali cvičku podobna vina in jih prodajali naprej kot cviček, zdaj pa kupujejo grozdje za cviček. Ob trenutnem tržnem interesu, pomanjkanju grozdja za cviček na Dolenjskem ter ob pomanjkljivi kontroli se bo tako v cvičku pojavilo grozdje, ki ne bo z

- Tudi vrana vrani lahko izključe oči, kadar trepeta pred roko pravice.
- Izrek Hiti počasi! so si mnogi prilagodili po svoje: Kasiraj hitro, delaj počasi!
- Nekoč: še, še ne krajcarček 'mam - danes: že, že en milijonek imam.
- Lunine mene niso pomembne, kadar je človek "za luno".

## Letos povprečna letina

V metliški Vinski kleti ugotavljajo, da so jo vinogradi kljub pozebi in suši še kar dobro odnesli - Roke trgatve določa inštitut

METLIKA - Lani so zaradi izredno vročega in sušnega poletja v Vinski kleti metliške Kmetijske zadruge 24. septembra že zaključili z odkupom grozdja rednih trgatve. Letos pa so minuli konec tedna šele začeli sprejemati večje količine grozdja, saj so odkupovali kraljevino, kernerja, zelenega silvanca in žlahtnino.

Z odkupom grozdja so sicer letos v Metliki pričeli 6. septembra, ko so odkupili 52 ton zgodnjih rdečih sort, kot so game, portugalica in šentlovenka. 13. in 14. septembra so vinogradniki pripeljali v Vinsko klet 16 ton zgodnjih belih sort, torej belega in sivga pinota in šardoneja. 19. septembra pa so sprejeli še 5 ton rumenega muškata. Minuli vikend so odkupili kar 162 ton belega grozdja. Če bo vreme primerno, bodo ta teden sprejemali sovinjon, konec tedna pa predvidevajo odkup modre frankinje. Sicer pa, kot je povedala univ. dipl. inž. agronomije Ivanka Badovinac, enologinja v Vinski kleti, roke za trgatve določa Kmetijski inštitut iz Ljubljane, v Vinski kleti pa se jih morajo držati.

Po besedah Badovinčeve so glede na spomladansko pozebo in poletno sušo letos pričakovali manjši odkup grozdja. Kakovost

Dolenjskega. To pa bi bila spet gotova pot v propad projekta cviček.

Kaj torej narediti? "Menim, da bi morale občine vzpodbujati manjše pridelovalce, naj obdržijo vinograde ali jih še zasadijo, poleg tega pa pripraviti projekte, s katerimi bi jim pomagale vino prodati. Ustanova, ki bo izdajala potrdila za cvičke, bi morala imeti obvezno pri sebi kataster vinogradov. Če bo to laboratorij v Novem mestu, bo delo lažje, cenejše in hitreje. Nato pa je potreben močan inšpekcijski nadzor. Avstrijsko društvo ima celo svojega inšpektorja," pravi Lah.

B. DUŠIČ GORNIK

## Zaradi suše škode za 297 milijonov

SEVNICA - Občina Sevnica je v zaključila popisovanje škode zaradi posledic letošnje suše. Po prvih ocenah je bilo škode za 297 milijonov tolarjev, natančno vrednost pa bo dal izračun na osnovi zaključenega popisa. Popisne liste je oddalo okrog 620 oškodovancev. O plačilu škode za lansko sušo in o letošnjih postopkih za sprejem interventnega zakona se je z ministrom za kmetijstvo Francem Butom pogovarjal tudi župan Kristijan Janc. Občina je državni komisiji poslala tudi na podlagi prijave končni izračun za škodo po letošnjih neurjih s točo. Na kmetijskih površinah je bilo za 28 milijonov tolarjev škode, na lokalnih cestah in javnih poteh pa za 24 milijonov tolarjev.



# EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemančič

## Predelava grozdja

Kdaj je pravi trenutek za dodatek štarne kulture bakterij

Kdaj je pravi trenutek za dodatek štarne kulture bakterij, se je glasilo vprašanje v zadnjem stavku prejšnjega članka. V bližnji preteklosti se je navajal kot pravi trenutek samo, ko je vino popolnoma povrelo, lahko pa takoj po končanem alkoholnem vrenju. S tako časovno ločitvijo alkoholnega vrenja od jabolčno-mlečnega razkisa smo se izogibali nevarnim stranskim pojavom, predvsem tvorbi hlapnih kislin iz ostanka nepovretega sladkorja.

Po novih ugotovitvah naj bi s tem škodili dodanim bakterijam, ki se znajdejo v neprijetnem okolju in pričakujemo od njih biološki razkis. Raziskovalci so tvegali in cepili most z bakterijami istočasno s kvasnim nastavkom in na polovici alkoholnega vrenja. Poizkuse so delali predvsem na belih vinih. Ugotavljajo, da so se bakterije zelo hitro razmnožile v mostih s pH 3,7. To je nizka kislota za naše razmere, se pa tudi zgodi. Hitro razmnoževanje dodanih bakterij zavre razvoj avtohtonih. Nezaželjene priokuse in arome, ki so posledica bakterijskega delovanja, pripisujejo ravno avtothoni bakterijski populaciji, ki je predvsem v kletih z nezadostno čistoto. Lahko bi sklepali, da so v kletih z dobro higieno tudi boljše vrste bakterij, na katere bi se lahko zanesli. Torej je podobno kot pri kvasovkah možno z odbranimi bakterijami izpodrinuti avtothone, ki jih imamo v svojem vinogradu in kleti. V vseh poskusih, tistih, kjer so se dodale bakterije po končanem alkoholnem vrenju, in tistih, kjer se je cepilo z bakterijami istočasno s kvasovkami, se je začel biolo-

ški razkis po končanem alkoholnem vrenju. Tudi ugotovljena vsebnost hlapnih kislin se v obojih vinih ni razlikovala.

Ugotovili so, da za istočasno cepitev mosta s kvasovkami in bakterijami vse razpoložljive kvasovke le niso primerne. Med kvasovkami so razlike v potrebi po dušični hrani; lahko bi jih na tej osnovi razdelili na požrešne, zmerne in skromne. Kvasovke, ki potrebujejo veliko hrane, porabijo vse, kar je v mostu, in ne preostane nič bakterijam. Seveda obstaja že specialna hrana za bakterije.

Znano je, da se rdeča vina delno razbarvajo med potekom biološkega razkisa. Ugotovljeno je bilo, da je izpad antocianov večji, če poteka biološki razkis hitreje. Zato je interes pri rdečih vinih upoštevati razkis, da bi se tako ohranilo več barve. V Burgundiji z nizko temperaturo, znižajo jo celo na 14 °C, zavlečejo razkis. Vse štarne kulture bakterij vsekakor ne zmorejo delati pri tako nizki temperaturi.

Seznani sem vas z novostjo, ki jo prinaša razvoj. Mogoče bo koga zamikalo, da v manjši količini preveri razkis vina z novo tehniko. Tistim pa, ki po naravi pota razkisujejo svoje vino, svetujem, da ne prekinjajo razkisa, predno je zaključen. Prisiljena ustavitev razkisa pusti vinu neprijetne arome in priokuse. Boljše je razkisati popolnoma samo del vina in kasneje pomešati razkisano in nerazkisano vino. Na ta način pridelamo dve različni aro in aromo obogatimo. Ena od prednosti, ki jih prinaša biološki razkis, je tudi manjša potreba vina po zveplu. Pri sedanjih ravni kletarjenja v Sloveniji bi bilo nujno, da računamo z bakterijami, ki so pristone, jih uporabimo, če je to potrebno, oziroma jim ne dovolimo, da bi nam brez potrebe razkisle vino, skratka imeti jih moramo pod kontrolo.

Dr. JULIJ NEMANČIČ

## HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

### Jesen ni čas za zalogo maščob

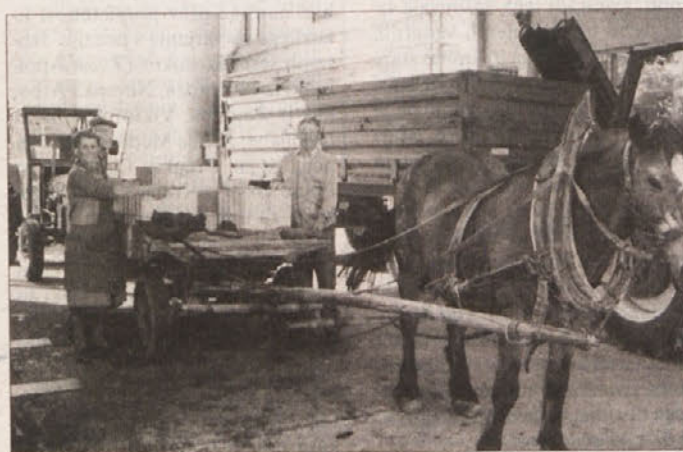
Spremembe slabih prehranskih navad so postopen proces, ki vodi v bolj zdrav način življenja. Ob privzganju zdravih prehranskih navad pa bomo pridobili še druge, na primer redno telesno vadbo. Za ohranjanje zdravja je potrebno predvsem zmanjševati maščobe in sladkor v prehrani in uživati večje količine zelenjave, sadja ter vlaknin. Maščobe v živilih so predvsem vir energije, vsebujejo pa tudi snovi, ki so za življenje nujno potrebne. Holesterol, ki nastaja v jetrih, je sestavni del celičnih membran in pomembna sestavina žolčnih kislin, ki pospešujejo prebavo in sodelujejo pri vstrkavanju (resorpciji) maščob. Iz holesterola nastanejo vitamini D in razni hormoni. Veliko holesterola pa je tudi v možganih in mielinskih ovojnicah živcev. Normalna vrednost celotnega holesterola v krvi pri zdravem človeku je 5,2 mmol/L, tvegana pa nad 6,5 mmol/L. Če imamo neobičajno veliko lipidov v krvi, smo podvrženi naglemu razvoju poapnenja ožilja ter srčni in možganski kapi.

Potrebno je, da jemo pravilno sestavljeno hrano z omejitvijo živalskih maščob, mastnih mesnih izdelkov, jajc, ocvrtih jedi in mastnih sirov. Namesto teh se navadimo na lahko hrano, kot so posneta skuta in pusti siri, ki vsebujejo manj kot 25 odst. maščobe. Jesen ni čas za zalogo maščob v telesu, ampak priložnost,

da si z obilico zaužitega sadja in zelenjave okrepimo odpornost proti raznim okužbam, ki so spremljevalke hladnih in vlažnih mesecev.

Marsikatero jed, ki je po stari navadi pripravljena z veliko maščobe, lahko pripravimo drugače. Primer je JABOLČNI ZAVITEK: za 16 kosov potrebujemo 300 g namenske moke za vlečeno testo, 1 g soli, 1 dl vode, malo limoninega soka in 4 žličke olja. Vse sestavine ugnemo v gladko kepo, ki jo pustimo počivati vsaj eno uro. Nato testo razvlečemo, premažemo s stopljeno margarino (8 žličk), obložimo z 1,5 kg na lističe narezanih jabolč (lahko so neolupljena), potresemo s 3 žlicami krušnih ali piškotnih drobtin, cimeto in z 1 žlico sladkorja ali ustrezno količino sladila. Testo zavijemo, položimo v pekač, obloženo s peki papirjem. Zavitek premažemo s stopljeno margarino (4 žličke) in spečemo.

Naslednji primer je TELEČJA OBARA: za 2 porčiji pripravimo 210 g puste teletine, ki jo narežemo na koščke, pomakamo in opečemo na 4 žličkah olja. Nato prilijemo vročo vodo in dodamo 150 g mešane zelenjave (korenja, petersilja, cvetače, graha ipd.), limonino lupino, majaron in sol. Počasi kuhamo do mehkega. Po želji obarbo še okisamo. Jedem nikoli ne dodajamo maščobe po občutku, ampak jo vedno odmerimo!



Z ENO KONJSKO MOČJO - Pretekli konec tedna se je pred Vinsko kletjo metliške Kmetijske zadruge vila dolga kolona traktorjev ali osebnih vozil s prikolicami, polnimi grozdja. Ljudje so se že kar navadili, da morajo ob odkupu grozdja, kot so kraljevina, modra frankinja ali žametna črnina, čakati precej časa, da pridejo na vrsto. Vendar avtomobili in traktorji vsaj ne sitnarijo, nekoliko več vztrajnosti pa je potrebne, da počaka na vrsto konj. A Hrnjakova iz hrvaške Brašjevice, ki sta pripeljala grozdje na vozu z eno konjsko močjo, sta skupaj s konjem potrpežljivo čakala. Zaradi njega nista imela v vrsti nikakršnih privilegijev. (Foto: M. B.-J.)



# Bogata bera letošnjega tabora

Razstava del, ustvarjenih na 34. Mednarodnem taboru likovnih samorastnikov, in razstava keramike, nastale na keramični delavnici Velika forma

TREBNJE - V drugi polovici junija je v mestu ob Temenici potekal že 34. mednarodni tabor likovnih samorastnikov, likovno srečanje s častitljivo tradicijo, s katero se Trebnje kulturno prepoznavneje vpisuje na slovenski kulturni zemljevid. Tabora se je udeležilo 13 umetnikov iz Francije, Nemčije, Hrvaške, Jugoslavije, Italije in Slovenije, med slednjimi tudi domačin, kipar samorastnik Ciril Povše. Tako je število vseh likovnikov, ki so v 34 letih z vseh koncev sveta prišli na trebnjski tabor, preseglo 200, v galeriji, kjer hranijo njihova dela, pa se je nabralo že preko 800 stvaritev. Letošnji tabor jih je dodal 17.

Sadovi 34. tabora so na ogled na razstavi, ki so jo odprli v Galeriji likovnih samorastnikov v četrtek, 20. septembra, zvečer. Kot je pozdravem nagovoril dejal trebnjski župan Ciril Metod Pun-

gartnik, je bila likovna bera letošnjega tabora med najbolj kakovostnimi in je pomembno obogatila že tako bogato zbirko, na katero so Trebnjani upravičeno ponosni, žal pa organizatorji v svojih prizadevanjih še vedno niso deležni zadostne pomoči države in se počuti nekoliko osamljene. Kljub temu je bila otvoritev razstave radosten dogodek, kar so lepo naznačile pevke zbor Svoboda z Mirne, ki so začele svoj nastop z Beethovno Odo radosti, zborovodja Stane Peček pa je posamezne pesmi domiselno povezal z izbranimi besedami, ki jih je dopolnil s svojim nagovorom še direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Vojko Stopar, na koncu pa direktorica Centra za izobraževanje in kulturo Darinka Tomplak.

Razstavi del, ustvarjenih na letošnjem taboru, so pridružili še razstavo keramike, ki so jo oblikovali

na keramični delavnici Velika forma. Potekala je v drugi polovici junija na turistični kmetiji Obolnar v Dolenji vasi pri Čatežu pod mentorstvom oblikovalke unikatne keramike in pedagoginje Dubravke Urban. Sklad organizira te delavnice že dvanajst let, vsakič v drugem okolju, letos je na vrsto prišla Dolenjska. Na delavnici je ustvarjalo osem udeležencev, med njimi iz Trebnjega Irena Blaznik, iz Mokronoga Duška Lah Peček ter iz Novega mesta Milena Rupar in Andreja Stankovič. Pri žganju izdelkov iz gline jim je priskočila na pomoč Opekarna Zalog pri Novem mestu. Razstavi sta na ogled do 20. oktobra.

M. MARKELJ



Jakov Brdar z Aritmijo v kostanjeviški samostanski cerkvi.

## Knjižnica in pokopališče

Fotografska razstava  
Sodobna arhitektura  
v Novem mestu

NOVO MESTO - "Cilj Dnevov evropske kulturne dediščine je spodbuditi zanimanje javnosti za varstvo kulturne dediščine, letošnja tema pa je arhitektura prejšnjega stoletja. Od moderne do sodobne. Tudi mi smo se s svojim prispevkom letos vključili v ta projekt," je na otvoritvi fotografske razstave v petek, 21. septembra, v avli Kulturnega centra Janeza Trdine dejal vodja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Novo mesto, Bojan Bencik. Za kulturni program je poskrbel kitarist Jernej Zoran.

Gre za razstavo z naslovom Sodobna arhitektura v Novem mestu, ki je plod sodelovanja še z zavodom LokalPatriot, ki je letos poleti organiziral fotografsko delavnico Fotopub. Vodila sta jo mentorja domačina, akademski fotograf Borut Peterlin in Tomaž Grdin. Nastala je obsežna zbirka fotografij mladih ljubiteljskih slikarjev, ki so posneli dve zadnji sodobni arhitekturni stvaritvi v dolenjski prestolnici: novi prizidek Knjižnice Mirana Jarca in Mestno pokopališče Srebrniče. Za razstavo sta mentorja izbrala barvne in črno-bele fotografije naslednjih avtorjev: Tadeje Bečaj, Mihe Hadla, Boštjana Pucija, Mihe Žnidaršiča in Tomaža Grdina iz Novega mesta, Mojce Balant, Matjaža Tančiča in Maje Težak iz Ljubljane ter Damjana Popelarja iz Trzinca.

Razstavo fotografij je pohvalila tudi Damjana Prešeren z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije in koordinatorka letošnjih dnevov, ki si z Novomeščani želi nadaljnjega sodelovanja. Fotografije bodo na ogled do 6. oktobra.

L. MURN



Mladi fotografi z mentorjem Borutom Peterlinom (spredaj na desni).

## Koncert v Brežicah

BREŽICE - V ponedeljek, 24. septembra, sta v dvorani brežiške glasbene šole nastopili violinistka Tamara Smirnova iz Bostona in pianistka Mira Flies Simatović iz Zagreba.

## Domovinske slike

PODSREDA - Na gradu Podsreda bodo v ponedeljek, 1. oktobra, ob sedmih zvečer odprli razstavo Domovinske slike Antonija Matysek iz Nemčije.



Pevski zbor Svoboda z Mirne je pospremil otvoritev dveh razstav v Galeriji likovnih samorastnikov. Na sliki: pevke in govornik direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Vojko Stopar.

## Prenova s poslušom za veduto

V galeriji Simulaker pripravili razstavo diplomskega dela novomeške arhitektke Petre Ostanek

NOVO MESTO - Galerija Simulaker, ki deluje v klubu LokalPatriot in ima svoja razstavišča v samem klubu, knjižarni Goga in v izložbi praznega lokala na Glavnem trgu, je v svoj program zapisala tudi arhitekturne razstave, torej ustvarjalno področje, ki mu sicer na novomeških razstaviščih le poredkoma posvečajo pozornost. Simulaker je minul četrtek, 20. septembra, zvečer odprl razstavo, na kateri mlada arhitektka Petra Ostanek iz Novega mesta predstavlja svoje diplomsko delo Prenova stare novomeške porodnišnice, ki ga je pripravila pod mentorstvom prof. mag. Petra Gabrijele. Na otvoritveni večer je na dvorišču knjižarne Goga avtorica sama s pomočjo projekcije diaprojektov predstavila zanimiv projekt, razstava z manjšo maketo ter s slikovno in tekstovno predstavitevjo pa je javnosti na ogled v izložbi na Glavnem trgu.

Avtorica se je lotila zahtevne naloge, kako prenoviti stavbo, ki ni



Avtorica projekta Prenove stare novomeške porodnišnice Petra Ostanek.

arhitekturni spomenik, vendar pa zavzema izjemen položaj pod kapiteljsko cerkvijo in starim mestnim obzidjem ter je nepogrešljiva sestavina novomeške vedute pri vstopu iz smeri Dolenjskih Toplic. Prenovo, ki naj bi nudila sodobne funkcionalne prostore Upravni enoti, je zaradi tega zasnovala tako, da ni uničila njenih vedutnih vrednosti. Ohranila bi lupino stare stavbe (sedanji prizidek in stari paviljon bi odstranila), vanjo pa bi umestili delovne prostore. Stari stavbi bi dozidali na nivoju vhoda zgradbi pravokotnih oblik, ki bi ne zastirali pogleda na staro stavbo, pretočišče starih in novih prostorov pa bi bilo ob sedanjem glavnem stopnišču z rozeto, ki je po mnenju arhitektke edini arhitekturno zanimiv del. Vpetost v okolje, ki mu dajeta značaj vertikala kapiteljskega zvonika in horizontala mestnega obzidja, bi naglasila z zidom, ki bi zaključil terasi.

Projekt je zbudil zanimanje, saj je mlada avtorica z njim pokazala pravešen posluš za okolje, v katerega ga umešča, ali pa bo tako prenovljena stara porodnišnica kdaj začela kot novomeška upravna enota, ostaja povsem odprto vprašanje.

MiM

## Orgelski koncert

SODRAŽICA - V župnijski cerkvi bo v nedeljo, 30. septembra, ob sedmih zvečer koncert iz cikla orgelske baročne glasbe evropskih narodov. Nastopil bo organist Milko Bizjak.

## Razstava na gradu

PODSREDA - Na gradu Podsreda bodo jutri, 28. septembra, ob šestih zvečer odprli razstavo del Irene Romih. V kulturnem programu bo nastopila skupina Autodafe.

## Prva nagrada Vircu

LJUBLJANA - Posebna žirija je izmed fotografij, objavljenih v šolski fotogaleriji priloge za šolstvo v časopisu Delo, izbrala kot najboljšo fotografijo Impresijo 1. Posnel jo je Žiga Virc, učenec osnovne šole Center iz Novega mesta. Za nagrado bo preživel dan z Delovimi poklicnimi fotoreporterji.

## Razstava najnovejših slik Jožeta Kumra

NOVO MESTO - Jutri, 28. septembra, bodo ob sedmih zvečer v galeriji Dolenjskega muzeja odprli razstavo najnovejših del akademskega slikarja Jožeta Kumra.

## Grumov literarni popoldan

Faksimile rokopisa Dogodka v mestu Gogi s študijami

NOVO MESTO - V počastitev stoletnice rojstva pisatelja in dramatika Slavka Gruma je Knjižnica Mirana Jarca izdala slavnostno izdajo njegove znamenite drame Dogodek v mestu Gogi. Publikacija prinaša faksimile rokopisa z vzporednim diplomatičnim prepisom, ki ga avtor prepisa mag. Marjan Štrancar primerja s prvima objavama drame, ter študije poznavalcev Grumovega dela. Besedila spremlja slikovno gradivo: avtorjeve fotografije in portreti, posnetke prvih uprizoritev Goge, gledališki listi, scenski osnutki ipd. Predstavitev knjige bo danes, 27. septembra, ob petih popoldan v Jakčevem domu. O umetniku in knjigi bodo spregovorili poznavalci Grumove literature in avtorji študij, predstavitev pa bosta z nastopom popestrila oktet Adoramus in študent AGRFT Branko Jordan.

## Pesem je bila dodatni navdih

V galeriji Krka so odprli razstavo likovnih del, ki jih je na 22. Krkinem srečanju slikarjev ustvarilo šest likovnikov - Pavčkova poezija in dolenjska zemlja

NOVO MESTO - Med novomeške kulturne stalnice nedvomno sodijo Krkina srečanja slikarjev, ki jih dolenjski farmacevtski velikan pripravlja že dvaindvajset let in z njimi pomembno bogati skrinjo umetniških del, nastalih in shranjenih v tem delu Slovenije. Letošnje srečanje je potekalo od 12. do 15. julija na Otočcu, sadovi srečanja pa so že na ogled v galeriji Krka. Razstavo likovnih del 22. Krkina slikarskega srečanja so odprli v ponedeljek, 24. septembra, zvečer in kot vedno je bila otvoritev lep kulturni dogodek, ki ga je pospremila veliko ljubiteljev likovne umetnosti in poezije.

Posebnost letošnjega srečanja je bila namreč prav prepletenost likovnega ustvarjanja s poezijo. Izbranih šest likovnikov (Zvest Apolonio iz Portoroža, Nevenka Arbanas iz Zagreba, Viktor Bernik iz Ljubljane, Jožica Medle iz Sentjerneja, Arjan Pregl iz Ljubljane in Franc Vozel iz Kranja) je kot spodbudo za umetniški navdih dobilo tri pesmi dolenjskega rojaka Tonea Pavčka. Sporočilo verzov Pesmi začetka, Zemlji in Pesmi o reki so po lastni presoji bolj ali manj prepleli z navdih, ki so ga dobili v okolju, v katerem so ustvarjali. Nastale slike, akvareli in grafike tako zrcalijo prijazno ozračje, v katerem so umetniki ustvarjali.

## Letni koncert Vive

BREŽICE - Letni koncert mešanega pevskega zbora Viva, ki ga vodi zborovodkinja Simona Rožman Strnad, bo danes, 27. septembra, ob 19.30 v Viteški dvorani brežiškega gradu.

## V dialogu s preteklostjo

V Galeriji Božidarja Jakca so odprli razstavo Jakova Brdarja - Na osrednjem razstavišču le ena skulptura

KOSTANJEVICA - Od minulega petka, 21. septembra, je v samostanski cerkvi cistercijskega samostana, elitnega likovnega prizorišča Galerije Božidarja Jakca, na ogled nova razstava. Na nji se predstavlja akademski kipar Jakob Brdar, umetnik, ki je po rodu iz Bosne in Hercegovine, vendar pa že vrsto let živi in ustvarja v Sloveniji ter se s svojim delom, ki ga gradi na predpostavkah nove podobe in neokspresionizma, umešča na sodobno slovensko likovno prizorišče kot eden vodilnih kiparjev. Kiparstvo je študiral na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, tu diplomiral in opravil specialko, oboje pri prof. Dragu Tršarju, izpopolnjeval pa se je v Parizu in Berlinu. Za svoje delo je prejel več nagrad in priznanj, med drugim nagrado Prešernovega sklada, prejel pa je tudi prvo nagrado na javnem natečaju za konjeniški spomenik generalu Maistru.

Brdarjeva razstava v Kostanjevici z naslovom "Kobalt modra, zelena, oker" je nekaj posebnega v nizu odmevnih postavitev v galeriji Božidarja Jakca, za katere je značilen dialog med umetninami gostujočih likovnih ustvarjalcev in gotosko-baročno arhitekturo cerkvene notranjosti. Kipar je v nekdanje sakralno okolje, zdaj likovno prizorišče, umestil eno samo skulpturo, ulito iz mavca in z naslovom Aritmija, na dvorišče pa je postavil še osnutek zanjo iz pobarvanega rebrastega železa in skulpturi psov iz železne žice, obdane z jesenskimi sadeži. Izhodišče za Aritmijo je Brdar poiskal v likovni in literarni preteklosti, kar v njegovem ustvarjalnem opusu ni no-

vost. Gre za detalj s slike Sandra Botticellija, figuro golega dekleta, ki jo od zadaj naskakuje pes. Renesancni slikar je upodobil motiv iz osme novele petega dne Boccacciovega Dekameron, v kateri je govor o večni kazni, ki jo morata po smrti prenašati trdosrčna ženska in njen nesojeni ljubimec; kot golo deklet beži pred divjima mesarskima psoma in vitežom na konju. Ko jo psa zaustavita, ji vitež od zadaj z mečem izreže srce in ga vrže psom v žrtje, nato deklet oživi in se znova poževe v beg, preganjalci pa za njo ... Brdarjeva skulptura seveda ni zgolj likovna upodobitev literarno in slikarsko že obdelanega motiva, ampak vznemirljiv dialog s preteklostjo, tako s samim motivom kot z umestitvijo skulpture v desakralizirano okolje.

Na otvoritvi razstave sta po pozdravem nagovorila direktorja Galerije Božidarja Jakca, Bojana Božiča, o avtorju in njegovem delu govorila Andrej Medved in umetnikov prijatelj Jožef Školč, nekdanji minister za kulturo. Razstava bo na ogled do konca marca prihodnjega leta. Kot običajno so ob razstavi izdali dvojezičen katalog z besedili Andreja Medveda, Miklavža Komelja, Vesne Velkoveh Buklice in Bryjana Laucha.

M. MARKELJ

## Jesen na ribniku

KRŠKO - Društvo likovnikov Krško Oko in krška območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti organizirata v soboto in nedeljo, 29. in 30. septembra, ob breštaniškem ribniku slikarsko kolonijo Jesen na ribniku. Razstava ustvarjenih del bo predvidoma 16. oktobra v Gostišču na ribniku.



Udeleženci letošnje Krkina srečanja na otvoritvi razstave: F. Vozel, A. Pregl, V. Bernik, Z. Apolonio, J. Medle, pesnik T. Pavček in N. Arbanas.





## dežurni poročajo

**UKRADEL 120 JEKLENK** - Med 15. in 18. septembrom je neznanec iz ograjenega skladišča Mercatorja v Krškem ukradel 120 praznih jeklenk za plin, vrednih okrog milijon dolarjev.

**ZASTONJ CIGARETE** - V noči na 19. september je nekdo vlomil v gostinski lokal v Senici in odnesel 17 zavojčkov cigaret ter še 17 tisoč dolarjev. Za nekaj časa bo, ne?

**RAD SE IGRA** - Kako si drugače razložiti, da je nekdo med 24. avgustom in 18. septembrom iz lokala Cuba ukradel 560 tisoč dolarjev vredni igralni avtomat Photo play?

**MOTORNA ŽAGA** - M. M. iz Črnomlja je 18. septembra popoldne v gozdu pri Čudnem selu pripravil drva. Ko je za trenutek odšel, mu je nekdo ukradel sto tisoč dolarjev vredno motorno žago.

**DENAR IZ NABIRALNIKA** - 18. septembra okrog 20. ure je M. A. iz Novega mesta vrgla zavoj s 300 tisoč dolarji v nabiralnik, last M. B. iz Novega mesta. Denar pa ni prišel v prave roke, saj ga je vzel vlomilec. Dobra šola za drugič.

**UKRADEL UDARNO ŠPICO** - Ob gozdni cesti v Kočevskem Rogu je med Pogorelcem in Kunčem s pnevmatskega kladiva nekdo ukradel udarno špico znamke Kroup, težko 50 kg in vredno 170 tisoč dolarjev.

**VLOMIL V AVTO** - 19. septembra je neznanec vlomil v osebni avto, last A. Z. iz Novega mesta, ki je bil parkiran na jasi ob lokalni cesti Poljane - Ornuška vas, ter ukradel žensko torbico, v njej pa denar, kozmetiko in dokumente, nekaj denarja pa še iz žepa suknjiča. Škoda znaša 200 tisoč dolarjev.

**KJE JE LAHEK PRIKLOPNIK?** - Med 16. in 20. septembrom je neznanec v Malem Kamnu pri Krškem ukradel lahek priklopnik, reg. št. KK 30-31A, vreden okrog 80 tisoč dolarjev.

# Pravna pomoč po novem tudi zastonj

*Socialno ogroženi bodo z novim zakonom lahko upravičeni do brezplačne pravne pomoči - Na novomeškem okrožnem sodišču že štiri vloge, obrazcev pa še ni - Nič dodatnih zaposlitev*

**NOVO MESTO** - Pretekli teden, 11. septembra, je začel veljati Zakon o brezplačni pravni pomoči (BPP), kar pomeni, da bodo po novem v skladu z zakonom do te vrste pomoči upravičene nekatere socialno ogrožene skupine prebivalcev naše države. Toda kot se zgodi pre pogosto, tudi v tem primeru velja, da država ne stori pravočasno vsega, kar bi morala, in omenjeni zakon je v praksi za sedaj še bolj mrtev kot živ.

Na večini slovenskih okrožnih sodišč namreč še vedno ni mogoče dobiti enotnih obrazcev, s katerimi bo mogoče zaprositi za pravne nasvete oz. sodno varstvo. To se bo zgodilo, ko bo ministrstvo za pravosodje sprejelo potrebne podzakonske akte. Do takrat nekatera sodišča že sprejemajo pisne vloge, vendar bodo kasneje prosilca obvestile, s čim vse morajo vlogo še dopolniti, nekatera pa tudi ne. Kot je povedal predsednik novomeškega okrožnega sodišča Janez Smolej, v tem času strank ne sprejemajo, pisno vlogo pa vzamejo v evidenco. Do sedaj so prejeli štiri vloge, verjetno pa bo zanimanje ljudi kar veliko. "Mi smo z zakonom določili strokovno sodelavko, ki se bo ukvarjala s temi stvarmi, žal pa ni na ta račun mogoča nobena nova zaposlitev. Te zadeve bo moral pač opravljati nekdo, ki bo odgovoren še za kaj drugega."

Z Zakonom o brezplačni pravni pomoči država uresničuje pravice do sodnega varstva po načelu enakopravnosti, upoštevajoč socialni položaj osebe, ki brez škode za svoje preživljanje in preživljanje svoje družine te pravice ne bi mogla uresničiti. Za sodno varstvo se poleg varstva pravic, obveznosti in pravnih razmerij ter varstva pred obtožbami v kazenskih zadevah pred za to ustanovljenimi domačimi in tujimi sodišči štejejo tudi vse oblike izvensodnega poravnavanja sporov. BPP je lahko celotno ali delna zagotovitev sredstev za pokritje stroškov za pravno pomoč in oprostitve plačila stroškov sodnega postopka. Lahko gre za pravno svetovanje, pravno zastopanje ali za druge pravne storitve, določene

z zakonom. BPP se odobri tudi za postopke pred mednarodnimi sodišči ali arbitražami. O odobritvi odloča predsednik okrožnega sodišča.

Seveda je pri tem odločujoč finančni položaj prosilca in drugi pogoji, določeni z zakonom. Do BPP je upravičen tisti, ki ne zmore stroškov sodnega postopka, ne da bi oškodoval svoje socialno stanje. To stanje pa je ogroženo, če mesečni dohodek prosilca oz. mesečni povprečni dohodek na člana družine ne presega minimalne plače. Finančni položaj prosilca se ne ugotavlja, če ta na podlagi odločbe pristojnega organa prejema denarno pomoč po določbah zakona, ki ureja socialnovarstvene datjave. BPP se ne odobri, če imata prosti-

## Pravni vidiki italijanskega prava

**NOVO MESTO** - Društvo pravnikov Novo mesto v sodelovanju z IPA za Dolenjsko vabi v ponedeljek, 1. oktobra, ob 9. uri v sejo sobo PU Novo mesto (Ljubljanska 30) na predavanje dveh italijanskih pravosodnih strokovnjakov: sodnika Antonia de Nicolò, predpristopnega svetovalca EU, in državnega tožilca iz Trsta Nicola Maria Pace. Predhodna prijava in kotizacija nista potrebni.

## Kamen v navijače

**NOVO MESTO** - Eden izmed navijačev novomeškega nogometnega kluba je 23. septembra na parkirnem prostoru stadiona Portovald vrigel kamen v avto, s katerim so se pripeljali navijači nogometnega kluba Tabor Sežana, ter razbil vetrobransko steklo.

## Sedem Romunov

**KRŠKO** - Med 21. in 24. septembrom so policisti PU Krško prijeli sedem Romunov, ki so ilegalno prestopili državno mejo. Na mednarodnem mejnem prehodu Obrežje pa so odkrili štiri tujce, ki so skušali v Slovenijo priti s ponarejenimi listinami. Sledi kazenska ovadba.

senatom. Ni pa ugodil njegovi zahtevi po odpravi hišnega pripora, ker je menil, da oba pripor na razloga - tako begosumnost kot nevarnost pobegnitive - še obstajata. Ravno tako ni prišel v poštev hišni pripor. Senat se tudi ni strinjal z zahtevo Arhovega zagovornika, da ponovno zaslišijo oškodovanca Božičnika "glede okoliščin v samem trenutku streljanja, saj je Božičnik drugače govoril na zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom in na glavni obravnavi in je vprašljiva verodostojnost njegovih izpovedi. Ker je očitano kaznivo dejanje res hudo, je to nujno potrebno."

Senat pa je med sodnim procesom sprejel pripombo Arhovega zagovornika, naj sodišče pridobi novega nepristranskega izvedenca balistične stroke, kar naj Franc Slabič kot uslužbenec Ministrstva za notranje zadeve ne bi bil. Tako je na glavni obravnavi nastopil Janez Kotnik, toda njegove trditve se niso bistveno razlikovale od prejšnjega izvedenskega mnenja. Stvar bi bila veliko lažja, če bi našli pištolo, s katero naj bi Arh maja lani streljal na oškodovanega Božičnika.

L. MURN

lec ali njegova družina prihranke oz. premoženje, ki dosega ali presega višino 20 minimalni plač. Strokovna služba za BPP seveda lahko premoženjsko stanje preveri, in če se izkaže, da je nekdo navedel neresnične podatke, se prošnja, z odločbo seveda, zavrne in prosilec je ne more vložiti naslednjega pol leta.

BPP ni mogoča za primere kaznivih dejanj razžalitve, obrekovanja, žaljive obdolžitve in opravljanja, v sporih zaradi znižanja preživetnine in v odškodninskih sporih povrnitve nepremoženjske in premoženjske škode pri žalitvi časti in širjenju neresničnih trditev razen v izjemnih primerih.

L. MURN

## V tovarnjaku kar 48 ilegalcev

*Prevoznika še iščejo*

**SLOGONSKO** - 25. septembra okrog 4. ure zjutraj so brežiški policisti pri varovanju državne meje opazili, da izven naselja Slogonsko prestopa državno mejo večja skupina neznanec. Slednji so pot nadaljevali do naselja Slogonsko, kjer so se vkricali na tovorni avtomobil znamke Mercedes, na katerem so bile nameščene registrske tablice ljubljanskega registrskega območja. Policisti so skušali voznika tovornega vozila ustaviti, vendar je ta zapeljal s ceste in pobegnil. Policisti ga še vedno iščejo, preverjajo pa tudi osebo iz Ljubljane, ki naj bi ta prevoz spremljala z osebnim avtom.

Policisti so ugotovili, da se na tovornem vozilu nahajajo kar 48 tujcev, in sicer 33 državljanov ZRJ, 14 Irčanov in en Makedonec. Tujce so po končanem postopku vrnili na Hrvaško.

Istega dne so policisti v stopu enega izmed vagonov vlaka, ki je prispel na mednarodni železniški prehod Dobova (vozi na relaciji Budimpešta - Benetke), našli skrite tri Romune, ki so se skušali izmakniti mejni kontroli in ilegalno priti v Italijo. Tudi te kršitelje so vrnili Hrvatoma.

L. M.

## 18 do 19 kg marihuane

**OBREŽJE** - Na vstop MMP Obrežje je 17. septembra okrog pol dveh popoldne z osebnim avtom Opel Kadett prispel 38-letni bosanski državljan E. B. iz Novigrada, z njim pa je bil še 20-letni Koprčan A. K. Pri postopku mejne kontrole je policist opravil temeljito kontrolo prevoznega sredstva. Pri pregledu so policisti in nato še kriminalisti v vseh štirih vratih za tapetami odkrili 28 zavrtkov s posušeniimi rastlinskimi delci mamila Cannabis marihuana v teži od 18 do 19 kg. Obema osumljencema so odvzeli prostost in sta bila s kazensko ovadbo privedena k preiskovalnemu sodniku Okrožnega sodišča v Krškem.

## Ženi grozil z ubojem

**BREŽICE** - 24. septembra ob 1.50 je 39-letni D. Č. v okolici Brežic kršil javni red in mir v zasebnem prostoru. Ob intervenciji policistov se ni hotel pomiriti in je še naprej grozil ženi z ubojem, do policistov pa se je nedostojno vedel. Policisti so ga pridržali do iztečnitve. Sledi predlog sodniku za prekrške.

## Ni mogel ustaviti pravočasno

**SREBRNICE** - 17. septembra se je 23-letni R. V. iz Novega mesta z osebnim avtom peljal proti Straži. Pri naselju Srebrnice je na vozišču opazil stoječ osebni avto 21-letnega G. V. iz Novega mesta. Zaradi nepričakovane hitrosti R. V. ni uspel pravočasno ustaviti in je trčil v zadnji del osebnega avta G. V., ki ga je odbilo v stoječ osebni avto voznice A. P. V nesreči so se hudo poškodovali voznik G. V. in sopotnik A. Z., A. V., I. M. in J. Š. Zdravniško pomoč so jim nudili v novomeški bolnišnici.



PRED ODHODOM V ZAGREB - Štiri najboljšje kolesarje iz OŠ Šmarjeta (spredaj) so na evropsko prometno tekmovanje v Zagreb lepo pospremili organizatorji, starši, sponzorji in drugi. (Foto: L. M.)

## Izbrani šmarješki kolesarji

*Ekipa štirih kolesarjev iz OŠ Šmarjeta šesta na 18. evropskem prometnoizobraževalnem tekmovanju v Zagrebu*

**NOVO MESTO** - V petek, 21. septembra, popoldne je na pot v Zagreb, kjer je potekalo evropsko prometno izobraževalno tekmovanje, krenila slovenska ekipa, ki so jo sestavljali Dolenjci, in sicer štirje učenci 4. in 5. razredov OŠ Šmarjeta: Andreja Štimpfel, Tea Tomažin, Benjamin Polovič in Jernej Mesoje-dec.

Ekipa mladih kolesarjev Avtomoto zveze Slovenije (AMZS) se je tako petič letos udeležila tovrstnega tekmovanja pod pokroviteljstvom AIT, ki je potekalo pretekli konec tedna, od 21. do 24. septembra, v hrvaški prestolnici. Udeležilo se ga je 21 evropskih klubov iz 21 držav, naši pa so se tako v teoretičnem kot praktičnem delu (poligon-ska vožnja) izvrstno odrezali in zasedli šesto mesto. Namen tovrstnih tekmovanj je spodbuditi izboljšanje izobraževanja otrok na področju cestne varnosti in pokazati njegov pomen širši javnosti kot tudi vladam. V zbiranju nacionalnih ekip je sodelovalo preko 500 tisoč otrok iz vse Evrope, starih od deset do dvanajst let, ki so preko klubov in sodelovanju z osnovnimi šolami, sveti za preven-

tivo in drugimi podobnimi organizacijami pridobivali potrebno znanje o cestnoprometnih predpisih in pravilnem ravnanju s kolesi tudi v težjih situacijah.

AMZS je za pripravo slovenske ekipe poverila Avtomoto društvu (AMD) Novo mesto z direktorjem Rudijem Bogatajem. V strokovni ekipi sta bila še predsednik AMD Jože Prosinečki ter predsednik Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Borut Sušteršič, ki so spomlad v sodelovanju z OŠ Šmarjeta pripravili teoretične in praktične preizkuse učencev 4. in 5. r. Najbolje so se izkazali omenjeni štirje učenci. Ekipo sta v Zagreb spremljala tehnični vodja Miran Mozetič in mentor prometne vzgoje Jože Novak, pred odhodom pa so jo pozdravili in spremili na pot starši, predstavniki AMZS in AMD Novo mesto, OŠ Šmarjeta, sponzorji itd. Spodbudne besede so jim namenili predsednik AMD Novo mesto Jože Prosinečki, predsednik nacionalnih ekip je sodelovalo preko 500 tisoč otrok iz vse Evrope, starih od deset do dvanajst let, ki so preko klubov in sodelovanju z osnovnimi šolami, sveti za preven-

L. MURN

## Kradejo avtomobile Ne pozabite zaklepati!

**NOVO MESTO** - Od 21. do 24. septembra so neznanec na področju PU Novo mesto ukradli kar tri osebne avtomobile, dva so policisti našli.

23. septembra ponoči je neznanec v Gribljah na dvorišču pred stanovanjsko hišo ukradel osebni avto znamke Citroen AX in s tem lastnika I. L. oškodoval za okrog 150 tisoč dolarjev. Avto so policisti našli na področju PU Nova Gorica.

21. septembra med 19.20 in 20.45 je neznanec na parkirnem prostoru pred stanovanjskim blokom v Jerebovi ulici v Novem mestu ukradel osebni avto znamke R-4, rdeče barve, reg. št. NM 26-23N, last L. B. Lastnik avta ni zaklenil, v njem pa je pustil kontaktne ključke. Škoda znaša okrog 450 tisoč dolarjev. V noči na 24. september je neznanec na parkirnem prostoru pred stanovanjsko hišo na Ločki cesti v Črnomlju ukradel osebni avto znamke Opel Kadet 1.3, bele barve, reg. št. NM 62-99P, last I. K. 24. septembra nekaj po 17. uri so policisti avto našli na področju PU Nova Gorica.

V času med 23. in 24. septembrom je neznanec na parkirnem prostoru na Ločki cesti v Črnomlju vlomil v osebni avto ter poskušal avto spraviti v pogon. To mu ni uspelo, je pa lastnici T. K. povzročil za okrog sto tisoč dolarjev škode.

Policisti prosijo občane, ki bi morda videli ali karkoli vedeli o preostalem ukradenem vozilu, da jih o tem obvestijo na tel. št. 113.

## Vinjen na cesti

**KANIŽARICA** - Policisti so 22. septembra med kontrolo prometa ustavili 21-letnega hrvaškega voznika D. S., za katerega se je izkazalo, da ima v organizmu 1,01 promila alkohola. Policisti so mu začasno odvzeli voziško dovoljenje in potni list ter ga pridržali do uradnih ur sodnika za prekrške.

## Osumljena ponarejanja denarja

**ČRNOMELJ** - 24. septembra so policisti na podlagi 2. odstavka 157. člena ZKP pridržali mladoletna F. D. in U. B. iz okolice Črnomlja, ker sta utemeljeno osumljena storitve kaznivga dejanja ponarejanja denarja. Med 19. in 22. septembrom sta v trgovinah in gostinskih lokalih na območju Novega mesta in Črnomlja vnovčila najmanj šest ponarejenih bankovcev po deset tisoč dolarjev z enakimi serijskimi številkami AA 9996683.

## Ponarejena desetisočaka

*Kar dvakrat*

**NOVO MESTO** - Pretekli teden so v dolenjski prestolnici kar v dveh primerih odkrili ponarejen denar.

18. septembra je neznanec prišel na železniško postajo ter kupil vozovnico za vlak s ponarejenim bankovcem za deset tisoč dolarjev. Ponaredek so dan pozneje odkrili na Agenciji RS za plačilni promet Novo mesto. Policisti so denar zasegli in ga poslali v ekspertizo Banki Slovenije v Ljubljano.

19. septembra popoldne je neznanec pred trgovino Mercator na Drski prosil občana, če mu kupi dva sendviča. Občan mu je ustregel, in ko je na blagajni hotel plačati sendviča z denarjem, ki mu ga je dal neznanec, je trgovka na blagajni opazila, da je bankovec za deset tisoč dolarjev ponarejen. Ko je neznanec opazil zaplete pri blagajni, je pobegnil. Tudi v tem primeru so policisti denar zasegli in ga poslali v ekspertizo v Ljubljano.

# "Kakšne lase je takrat nosil Arh?"

*Vprašanje, zaradi katerega se je še podaljšalo sojenje obtoženemu F. Arhu za poskus umora maja lani - Pomoč Omrzela? - Še nekaj prič - Pripor podaljšan - Drug balistični izvedenec*

**KRŠKO** - Na krškem okrožnem sodišču se bliža h koncu dolgotrajno sojenje obtoženima 28-letnemu Francu Arhu iz Mrtvice pri Leskovcu pri Krškem in 24-letnemu Marjanu Omrzlu iz okolice Senogave; prvi je obtožen poskusa umora 29-letnega Darka Božičnika 21. maja lani pred picerijo Fontana v Krškem, drugi pa naj bi mu pri tem pomagal.

Preden se je glavna obravnava sploh lahko pričela, je bilo seveda potrebno na zatožno klop posesti oba osumljence kaznivga dejanja, kar ni bilo enostavno. Po dogodku, v katerem naj bi po besedah oškodovanca Božičnika Arh nanj streljal v avtu, zraven pa je bil tudi Omrzel, Božičnik pa se je nato ranjen zatekel po pomoč na krško policijsko postajo, sta oba osumljenca pobegnili. Policisti so ju iskali. Omrzel se je nato sam javil, in ker zanj ni bil odrejen pripor, je tako storil tudi Arh, toda ker so tega pridržali, je pobegnil in se skrival vse do letošnjega februarja, ko ga je policija prišla v Ljubljani. Od takrat se Arh - osumljen je še dveh ropov senovške banke, na novomeškem okrožnem sodišču pa zoper njega teče tudi postopek v zvezi s kaznivim dejanjem velike tatvine - vseskozi nahaja v priporu.

V zvezi s streljanjem v Krškem sta se tako Arh kot Omrzel najprej branila z molkom,

nato pa sta svojo obrambo spreminila. Nobeden od njiju se menda usodnega 21. maja zvečer ni nahajal v Krškem, kar so na večjih glavnih obravnava potrdile različne priče. Arh naj bi bil tisto noč v Ljubljani skupaj z Aleksandrom Asičem in drugimi kolegi, kjer so popivali. Vse priče pa tako zaradi časovne oddaljenosti dogodka in slabega spomina kot posledica pretiravanja z alkoholom (s tem so se dobesedno hvalile) niso mogle zatrditi, da je bil takrat Arh z njimi.

Kot meni Arhov zagovornik, pa naj bi k njegovemu alibiju bistveno pripomogel odgovor na vprašanje, kakšne lase je takrat nosil. V dnevnem časopisu je bila namreč objavljena Arhova fotografija, na kateri ima kratke lase (kot sedaj), v resnici pa je imel menda takrat daljšo pričesko. Petčlanski senat s predsednikom Milošem Medvedom je tako sprejel zagovornikov predlog, da na glavni obravnavi ta teden v zvezi s tem vprašanjem povpraša še nekaj prič, ki so bile zaslišane le v preiskavi, ne pa pred

L. MURN





# Že jutri bo v Bonnu vse jasno

Od izidov sinočnje in jutrišnje tekme odvisna cela sezona košarkarskega kluba Krka Telekom - Bo razvarena košarkarska javnost razočarana? - Proračun 4 milijone mark

OTOČEC - Košarkarji Krke Telekoma so sinoči v Dvorani Leona Štuklja novo košarkarsko sezono začeli s prvo od dveh najpomembnejših tekem, »prvim polčasom« dvoboja s Telekomom iz Bonna, ki se bo končal jutri v Nemčiji. Če košarkarjem Krke Telekoma ne bi uspelo uvrstiti se v evroligo, kamor po mnenju vodilnih mož kluba s svojo novo postavno dejavnostjo, to ne bi bila katastrofa. A je dolenska košarkarska javnost s pokrovitelji vred po lanskem naslovu državnih prvakov in uspešni sezoni v suproligi razvarena in zahteva nove uspehe, zato v Novem mestu vsi skupaj težko čakajo razplet dvoboja z nemškim moštvom Telekom iz Bonna.

Cilji novomeških košarkarjev so tudi letos dosežanjem uspehom primerno visoki. Kot je na ponedeljkovi novinarski konferenci v gradu Otočec povedal predsednik košarkarskega kluba Krka Telekom Samo Plantan, v klubu upajo, da se bodo uvrstili v evroligo in tam po prvem delu končali čimdalje od dna lestvice v svoji skupini.

Če jim ne bi uspelo uvrstiti se v evroligo, bodo v pokalu Saporta ciljali na eno od prvih dveh mest, ki jih vodita neposredno v evroligo. V jadranski ligi, kjer bodo namesto v

domačem prvenstvu nastopali v prvem delu sezone, bodo na parket pogosteje pošiljali mlajše košarkarje, da bi si nabrali čimveč izkušenj. Na domačih tleh pričakujejo uvrstitev v finale prvenstva in pokalnega tekmovanja, želijo pa si osvojit vsaj eno od obeh lovorik.

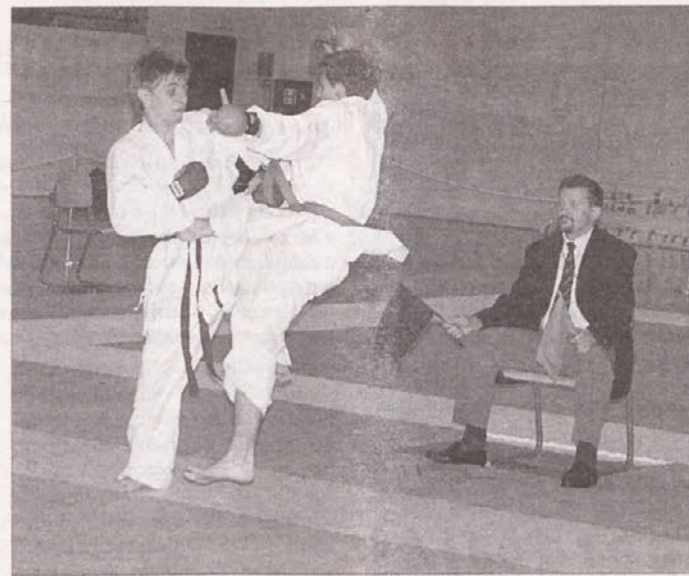
Trener novomeških košarkarjev Aleš Pipan je pred kvalifikacijskimi tekmami za nastop v evroligi upal, da bodo nemški košarkarji po štirih težkih kvalifikacijskih tekmah že nekoliko utrujeni. Vendar izkušeni košarkarski strateg nasprotnikov nikakor ne podcenjuje. Kot je povedal na Otočcu, ima bunske Telekom, ki si ga je ogledal na drugi kvalifikacijski tekmi s Splitom, dobro pokrita vsa igralna mesta, vsa taktika trenerja Predraga Krunicu pa temelji na izvršnem organizatorju igre Američanu Terrencu Rencherju, ki je v Splitu igral vseh 40 minut in svojemu lanskemu moštvu dobro napolnil koš (22 točk). Ob Rencherju ima Telekom v svojih vrstah še nekaj izvršnih strelcev z razdalje, zato Novomeščane ta teden čaka res težko delo. Po besedah trenerja Pipana bo njegovo moštvo tako na sinočnji tekmi v Dvorani Leona Štuklja kot na petkovem srečanju v Bonnu igralo na zmago.

Kapetan novomeškega moštva Samo Grum in novi prvi organizator igre Jaka Lakovič sta na Otočcu pripravila ocenila kot izvršne, čeprav sta jih morala del zaradi reprezentančnih obveznosti spustiti. Vendar so

jima soigralci zatrdili, da se v svoji karieri še niso tako dobro pripravljali na sezono. Da njihove besede držijo, je temeljito prenovljeno moštvo dokazalo tudi na pripravljajalnih tekmah, na katerih so se enakovredno merili tudi z nekaterimi boljšimi evropskimi moštv.

Predsednik Samo Plantan je pojasnil razplet davčnih težav kluba Krka Telekom, ki ima podobne težave z dolgovmi davčnemu uradu kot Union Olimpija. Vodstvo novomeškega kluba je počakalo na razplet pogajanj med davkarji in ljubljanskim klubom, šele potem so se Novomeščani začeli dogovarjati tudi sami, zelo verjetno pa je, da bo tudi v njihovem primeru prišlo do podobnega dogovora in da bodo dolgo lahko odplačevali v obrokih, tako da to ne bi motilo rednega delovanja kluba. Po njegovih besedah naj bi proračun kluba za prihodnjo sezono znašal dobre štiri milijone nemških mark.

I. V.



STOPAR NAJBOLJŠI KARATEIST - Grand prix karate turnir za Hypo pokal 2001 - Slovenija open, ki ga organizira v počastitev 25-letnice obstoja Karate klub Hypo Sevnica je gostila konec tega tedna precej manj tekmovalcev kot lani. Predsednik KK Hypo Sevnica, Anton Črepinšek je povedal, da razdor v slovenski karate zvezi ne more prinesiti nič dobrega, ne za Sevnčane in niti pridruženih "izobčence" niti za uradno KZS. Turnir v športni dvorani, je odprl sevnški podžupan Andrej Širicelj. Na posnetku: takole si je najboljši tekmovalac turnirja, Sevnčan Marko Stopar (na levi) priboril še drugo zlato kolajno v boju s Hrvatom Tomislavom Udovčevićem iz Samobora. (Foto: P. Perc)

## Portovald na dveh turnirjih

NOVO MESTO - Člani novomeškega teniškega kluba Portovald so še minuli konec tedna udeležili dveh turnirjev do 12. leta na dveh koncih Slovenije. Ana Benčina in Nika Drkušić sta nastopili na turnirju v Kopru, kjer sta se poslovili od tekmovalca v četrtfinalu. Blaž Redleng in Tomislav Felbabič sta tekmovala v Ljubljani na teniških igriščih Sport plusa. Blaž se je prebil do četrtfinala, kjer ga je premagal dve leti starejši prvi nosilec Blaž Rul. Tomislav Felbabič je izpadel v prvem krogu.

## Hribar presenetil v Puconcih

Novomeški namiznotenisači izvršno začeli prvenstvo - V Puconcih bi lahko tudi zmagali

NOVO MESTO - Za namiznoteniško ekipo novomeške Krke se je nova sezona začela bolje, kot so pričakovali. Novomeščani, ki so si pred novim prvenstvom za cilj zadali uvrstitev v sredino lestvice, če bi imeli nekoliko sreče in bi se jim vse izšlo, pa bi lahko segli celo med najboljše štiri, so presenetili že v prvem krogu. V Puconcih pri Murški Soboti so se pomerili s tamkajšnjo Kemo, v minulem prvenstvu četrtouvrščeno ekipo. Pred tekmo so pričakovali tri točke Mitje Horvata in še eno točko Hribarja ali novomeške dvojice oziroma v najboljšem primeru poraz s 4:6, a zasukalo se je drugače.

Začeli so izvršno. Horvat je po pričakovanju ugnal odličnega Boruta Benka in Mira Ungerja, a nekoliko presenetljivo izgubil z Bojanom Pavičem. Njegov spodrsilaj je ublažil veteran novomeške ekipe Marjan Hribar, ki je presenetil tako Benka kot Ungerja, v svojem tretjem nastopu pa je skupaj z Horvatom v igri parov premagal izvršno puconsko dvojico Unger - Pavič. Novomeščani so tako vodili že s 5:3 in so bili na pragu zmage, ki bi jim jo lahko prinesel mladi Matjaž Retelj, ki je bil že

na pragu zmage v dvoboju s Pavičem. Vodil je že z 2:1 v nizih, ko pa je četrti niz izgubil z 9:11, je popustil in izkušeni Pavič je Pucončarje vrnil v igro. Tako je bil za novomeško zmago usoden prav Horvatom poraz z Pavičem, vendar je osvojena točka v gosteh pri Kemi kljub vsemu za Novomeščane uspeh.

V drugem krogu bo Krka ob 17. uri doma na Otočcu igrala z Radgono. Tekma bo za novomeške ljubitelje namiznega tenisa še posebej zanimiva, saj za radgonsko ekipo igra Kitajec Si Ča, ki je svojo prvo sezono v Sloveniji nastopal prav za Novomeščane.

V 3. ligi je Nuklearna elektrarna Krško s 6:0 premagala Kolpo.

I. V.

## V Dobovi najboljši Medveščak

DOBOVA - Z zmago nad Veliko Nedeljo z 21:19 je mednarodni rokometni turnir dobilo moštvo zagrebškega Medveščaka, tretje mesto pa je z zmago nad domačini s 25:22 osvojilo Trbovlje. Dobovčani so prvo tekmo igrali z Zagrebčani in jo izgubili s 15:22.

Ribničane s 34:21. V tretjem srečanju sta se pomerili ekipi Sevnice in Ribnice. Pred pričetkom te tekme je kapetan domačega moštva Tadej Simončič odnesel šopek cvetja soprogi preminulega odličnega rokometarja in trenerja Jožeta Silca dr. Tatjana, ki se je pridružil gledalcem na tribuni. Po izenačenem začetku obeh slovenskih prvotigašev, ko sta se moštvi menjavali v vodstvu in sta se z nekaj obrambami izkazala oba vratarja, so v 18. minuti prvega polčasa po izenačenju na 8:8 prevzeli vajo Sevnčani. Z zaporednimi zadetki Kozline in lanskega najboljšega strelca 1. B-lige Benjamina Teraša so zaključili polčas s prepričljivim vodstvom 15:10. V začetku drugega polčasa so dočimni začeli še bolj poletno in ko je že kazalo na visok poraz gostov, je trener Ribničanov Zdenko Mikulin le še uspel motivirati igralce, da so se nekajkrat približali gostiteljem na tri zadetke zaostanka. Toda tokrat so bili Sevnčani boljši in zasluženo zmagali z izidom 28:24.

V soboto pa so se v Ljubljani pomerile ekipe za razvrstitev. Za 5. mesto so Ribničani premagali Izviđač iz Ljubuškega. V tekmi za 3. mesto so Sevnčani v zadnjem delu srečanja zapravili priložnost za zmago nad škofjeloškim Termom. Končni izid je bil 29:25 za Gorenjce. Sevnčani pa so na tej tekmi ostali tudi brez dveh poškodovanih igralcev Kozline in Štuhca.

Za 1. mesto je ekipa Mobitela Prul 67 težav ugnala prenovljenega Slovana z izidom 32:22. Najboljši igralec turnirja je bil Borut Papež (Slovan), najboljši vratar je bil Beno Lapanje (Prule), najboljši strelca pa Miladin Kozlina iz Sevnice, ki je podelitev dočakal v bolnišnici.

P. P. B. SIMONČIČ

## Kozlini priznanje v bolnišnici

Prulam zlahka Šilčev memorial - Sevnčani tokrat boljši od Ribničanov - Sevnica izgubila tekmo za 3. mesto in dva igralca - Sevnčan Kozlina najboljši strelca turnirja

SEVNICA, LJUBLJANA - Sevnški rokometarji so v petek in soboto sodelovali na tradicionalnem Šilčevem memorialu, ki ga izmenično prirejata Sevnica, ribniški Inles Riko, Termo Škofja Loka in ljubljanski Slovan, kjer je Jože Šilc pustil globoke sledi bodisi kot igralec ali trener. Najprej so se ekipe pomerile v predtekmovalnem delu v Ljubljani in Sevnici.

V Sevnici so domači rokometarji najprej izgubili z ekipo Mobitel Prule 67 z izidom 20:31, v drugem srečanju pa so Prulčani premagali

Ribničane s 34:21. V tretjem srečanju sta se pomerili ekipi Sevnice in Ribnice. Pred pričetkom te tekme je kapetan domačega moštva Tadej Si-

mončič odnesel šopek cvetja soprogi preminulega odličnega rokometarja in trenerja Jožeta Silca dr. Tatjana, ki se je pridružil gledalcem na tribuni. Po izenačenem začetku obeh slovenskih prvotigašev, ko sta se moštvi menjavali v vodstvu in sta se z nekaj obrambami izkazala oba vratarja, so v 18. minuti prvega polčasa po izenačenju na 8:8 prevzeli vajo Sevnčani. Z zaporednimi zadetki Kozline in lanskega najboljšega strelca 1. B-lige Benjamina Teraša so zaključili polčas s prepričljivim vodstvom 15:10. V začetku drugega polčasa so dočimni začeli še bolj poletno in ko je že kazalo na visok poraz gostov, je trener Ribničanov Zdenko Mikulin le še uspel motivirati igralce, da so se nekajkrat približali gostiteljem na tri zadetke zaostanka. Toda tokrat so bili Sevnčani boljši in zasluženo zmagali z izidom 28:24.

V soboto pa so se v Ljubljani pomerile ekipe za razvrstitev. Za 5. mesto so Ribničani premagali Izviđač iz Ljubuškega. V tekmi za 3. mesto so Sevnčani v zadnjem delu srečanja zapravili priložnost za zmago nad škofjeloškim Termom. Končni izid je bil 29:25 za Gorenjce. Sevnčani pa so na tej tekmi ostali tudi brez dveh poškodovanih igralcev Kozline in Štuhca.

Za 1. mesto je ekipa Mobitela Prul 67 težav ugnala prenovljenega Slovana z izidom 32:22. Najboljši igralec turnirja je bil Borut Papež (Slovan), najboljši vratar je bil Beno Lapanje (Prule), najboljši strelca pa Miladin Kozlina iz Sevnice, ki je podelitev dočakal v bolnišnici.



SEVNČANI PREMAGALI RIBNIČANE - Obe celjski okrepitvi sevnške ekipe, Luka Štuhec in Miladin Kozlina, sta se poškodovani na tekmi za 3. mesto proti škofjeloškemu Termu na Šilčevem memorialu v Ljubljani. Oba kar nekaj časa ne bosta mogla igrati rokomet, saj naj bi imel Štuhec zlomljen prst na roki, Kozlina pa še mora na podrobno preiskavo kolena. Kozlina (št. 8) se je na tem turnirju izkazal tako v napadu, saj je bil najboljši strelca, kot tudi pri obrambnih nalogah. Na posnetku: Kozlina s pomočjo Grizolda (7) in Mičevica (6) zaustavlja napad Ribničanov. (Foto: P. Perc)

## V Sevnici precej domačih zmag

Sevnški karateisti so na domačem tradicionalnem turnirju gostili kolege iz petih držav - Tekmovali po novih WKF pravilih v katah in kumitu

SEVNICA - Sevnški karate klub Hypo je konec minulega tedna pripravil tradicionalni Grand Prix turnir v karateju, na katerem je nastopilo 288 tekmovalcev iz Hrvaške, Jugoslavije, Bosne in Hercegovine, Češke, Slovaške in Slovenije. Zelo so se izkazali tudi domači tekmovalci, saj so dosegli kar nekaj posamičnih in ekipnih zmag.

Prvi dan so nastopili mladinci in člani v katah posamezno in ekipno, v popoldanskem delu pa so nadaljevali še v sportnih borbah. Tekmovanje je potekalo po novih WKF pravilih.

Izidi: kata, ekipno, moški - 1. Osi-

jek, 2. Hypo Sevnica; mlajši dečki -

1. Hypo Sevnica, 2. Brestanica; mlajše deklice - 1. Samobor, 2. Hypo Sevnica; starejše deklice - 1. Tempo Zagreb; starejši dečki - 1. Teslić; posamično, mladinci - 1. Stanković (Osijek); mladinci - 1. Šenjug (Hrvaška), 2. Racman (Krka Šentjernej); člani - 1. Stopar (Hypo Sevnica); članice - 1. Racman (Krka Šentjernej); do 10. leta, deklice - 1. Bilić (Samobor); dečki - 1. Kotarski (Samobor); do 12. leta, deklice - 1. Lenard (Samobor); dečki - 1. Kovacević (Teslić, BiH); do 14. leta, dečki - 1. Gorša (Termal Daruvar), 3. Kuzem (Hypo Sevnica); deklice - 1. Gregoričeva (Bratislava), 3. Požun (Krško).

Izidi: kumite, članice - 1. Sever (Kolektor Idrija), 2. Kralj (Ivančana Gorica); mladinci - 1. Horvat (Kolektor Idrija); mladinci nad 75 kg - 1. Havran (Bratislava), 3. Tabak (Hypo Sevnica); mladinci do 75 kg - 1. Črepinšek Rok (Hypo Sevnica); mladinci do 70 kg; 1. Orač (Hypo Sevnica), 3. Lisec Danilo (Hypo Sevnica); mladinci do 65 kg - 1. Maroh (Brestanica); člani do 80 kg - 1. Mrzak (Samobor), 2. Črepinšek Rok (Hypo Sevnica); člani, nad 80 kg - 1. Stojnić (Tiger Velenje); člani do 70 kg - 1. Stopar, 3. Orač, 3. Lisec (vsi Hypo Sevnica); deklice do 162 cm - 1. Martinović (Globus Čakovec), 3. Jeler (Krško); dečki do 10. leta - 1. Orač (Hypo Sevnica), 3. Re-

vinšek (Hypo Sevnica); deklice do 12. leta, do 162 cm - Kržina (Globus Čakovec); dečki do 14. leta, do 165 cm - 1. Lučić (Tehed Lotos Zagreb); do 12. leta - 1. Drobež (Ljutomer), 3. Davidović (Hypo Sevnica); dečki do 14. leta, nad 165 cm - 1. Patafta (Globus Čakovec); deklice do 16. leta - 1. Breški (Tehed Lotos Zagreb); dečki do 16. leta, nad 174 cm - 1. Troha (Kolektor Idrija); dečki do 16. leta, do 174 cm - 1. Domojoni (Biograd).

## Zmagi za popotnico

NOVO MESTO - Minuli teden so novomeški košarkarji ob zaključku priprav na kvalifikacijski tekmi za vstop v evroligo odigrali dve prijateljski tekmi: v torek so se pomerili z beograjskim Partizanom in ga premagali s 16 točkami prednosti, v četrtek pa so na prijateljski tekmi v Dvorani Leona Štuklja premagali tudi turško ekipo Turk Telekom s 100:86 (22:27, 29:14, 23:20, 26:25). Najuspešnejši pri domačih je bil z 21 točkami Jaka Lakovič, pri gostih pa z 18 točkami tedenjani igralec Olimpije Mutavdžić.



ŽUPAN DR. STARC OBLJUBIL FINANČNO POMOČ IGORJU PRIMCU - Po uspešno zaključeni sezoni je minuli teden novomeški župan dr. Anton Starc sprejel metalca diska Igorja Primca in mu obljubil, da bo občina v prihodnje finančno podprla njegovo vrhunsko športno delovanje. Na sliki: župan dr. Anton Starc je Igorja Primca obdaroval s sliko in šopkom rož. (Foto: M. R.)

## Zaključek teniške sezone

NOVO MESTO - Teniški klub Portovald bo v soboto, 6. oktobra, na igriščih športnega parka Portovald pripravil zaključek teniške sezone. Otroci se bodo pomerili ob 9. uri, odrasli člani kluba pa ob 13. uri. Za odrasle bo to tretji masters veteranske lige. Dodatne informacije dobite na spletnih straneh kluba www.tenis.klub-portovald.si.

## Ostali v elitni evropski družini

Novomeški mladinci so v elitni skupini evropskih atletskih klubov osvojili 6. mesto v Evropi - Zmagali so Moskovčani - Janja Bučar zmagala na igrah treh dežel

NOVO MESTO - Atletom novomeškega atletskega kluba Krka Telekom je kljub težki finančni situaciji uspel veliki met. V francoskem mestu Rennes so na Evropskem atletskem pokalu za državne mladinske ekipe zmagovale v elitni skupini osvojili 6. mesto in obdržali mesto v tej konkurenci, kar pomeni, da bodo tudi prihodnje leto nastopili v elitni osemčlanski skupini. V njo skupino je izpadla osmouvrščena ekipa.

Kot rečeno je novomeška mladinska vrsta zasedla 6. mesto, zbrala pa je 45,5 točke. Zmagali so ruski atleti iz kluba Luch Moskva, ki so zbrali 126 točk, drugi so bili Poljaki iz kluba Podljesse iz Bialystoka (108,5), tretji pa so bili Čehi iz praškega kluba Slavija (95 točk).

Dolenjski in posavski atleti in atletinje pa so v petek nastopili tudi v slovenski reprezentanci na igrah

treh dežel (avstrijska Koroška, Furlanija - Julijska krajina in Slovenija). Slovenska atletska reprezentanca je med fanti zmagala, dekleta pa so bila druga. Novomešan Gregor Kokalovič se je izkazal na 100 m ovire, kjer je zasedel 2. mesto, Rok Držanič iz Brežiškega Fita je bil v skoku v višino prav tako drugi, tekla pa je tudi v zmagoviti moški štafeti Slovenije na 4 X 100 m. Šentjernej-

čanka Janja Bučar je zmagala na 800 m, Tjaša Ogulin iz Dolenjskih Toplic pa je bila tretja na 200 m.

## V tretje gre rado

NOVO MESTO - Začela se je tudi ženska nogometna liga. Novomeščanke so v prvem krogu igrale neodločeno s Senožetmi 1:1, v drugem so z 2:6 izgubile z Jašami, v tretjem krogu pa so s 5:1 premagale Velesovo in so na lestvici prve države lige četrte.



# V Gabrju Bonča "zmazal" Štanglja

Na veliki nagradi Gabrja kolesarje močil dež - Gabrčani proslavili zmago sokrajana Blaža Furdija, videli zadnji nastop Sandija Papeža in zanimiv razplet dvoboja Štanglja - Bonča

GABRJE - Kolesarska dirka za veliko nagrado krajevne skupnosti Gabrje tudi tokrat ni mogla miniti brez dežja, ki pa ni posebej motil ne kolesarjev ne Gabrčanov, ki bi sončno nedeljo raje izkoristili za trgatve, tako pa so danes ostali doma in si na delu ogledali najboljše slovenske kolesarje, med drugim tudi našega najboljšega profesionalca Gorazda Štanglja, legenda dolenjskega kolesarstva Sandi Papež pa je v nedeljo odpeljal uradno zadnjo dirko v svoji bogati karieri.

Prireditve so začeli najmlajši, dečki C do 12. leta. Na 11 km dolgi krožni progi po okolici Gabrja je zmagal Urban Jerkič iz vipavskega Jovilanda, Simon Novak iz črnoljske Bele krajine pa je bil drugi. Med dečki B do 13. leta je zmago slavil domačin, Gabrčan v dresu novomeške Krke Telekom Blaž Furdij, ki je včeraj v Marezigah pri Kopru osvojil tudi naslov državnega prvaka. Med pionirji A do 14. leta je bil najboljši Dejan Bajt iz idrijske Sloge, Jure Žagar iz Krke Telekom pa je bil tretji.

Med mlajšimi mladinci je bil na 46 km dolgi progi najboljši Simon Šiplak iz Tripovcev, med najboljšimi desetimi pa ni bilo niti enega domačega kolesarja. Med starejšimi mlad-

inci je zmagal Leon Makarovič iz novogoriškega Hita Casinoja, domačin iz Gabrja Gorazd Matko (Krka Telekom) pa se je tokrat moral zadovoljiti z osmim mestom.

Pred dirko članov so se pomerili še rekreativci in veterani, med katerimi pa prav tako ni manjkalo zvenelih imen. Med veterani se je zmage veselil najstarejši med njimi Milan Novak (Krka Telekom), drugi je bil Polde Fink in tretji Janez Fink (oba Papež Podgorje).

Med rekreativci je bilo že v prvem krogu jasno, da se bosta za zmago udarila nekdanji olimpijec Jože Smole in Sandijev brat Darko Papež. Kot se spodobi za olimpijca je zmago slavil Smole, ki je Papeža prehitel sredi Gabrja tik pred ciljem.

O tem, na kakšen način se bodo za veliko nagrado Gabrja pomerili člani, so se organizatorji, sodniki in vodje moštve dogovarjali še tik pred štartom, pravila dirke na izpadanje pa je starosta novomeških kolesarskih sodnikov Brane Rajlan kolesarjem razložil, ko so na štartu čakali njegov znak za začetek dirke. Čeprav je bilo zaradi dežja, mokre in spolzke ceste s številnimi klanci in nevarnimi ovinki pričakovati, da bo o izpadu dveh zadnjih kolesarjev v vsakem krogu odločal šprint glavnine, se je razpletlo drugače. Že takoj po štartu se je za zadnji pobeg v karieri odločil Sandi Papež, ki so ga tekmeči po dogovoru spustili naprej, da je na koncu drugega kroga na cilju, podobno kot je to ob svojem slovesu od tekmovalnega smučanja storil Bojan Križaj, stopil s kolesa in ga obesil na klin, ki so mu ga Gabrčani nabili na drog električne napeljave.

Potem se je začelo zares. Po ukazu trenerja ptujske Perutnine Roberta Pintariča, nekdanjega kolesarja Krke Telekom, se je za samostojni pobeg odločil Ptujski up Gregor Gazvoda, a njegov pobeg je bil račun brez krčmarja oziroma Gorazda Štanglja, ki je še dan predtem vrtel pedala na Giru del Lazio. Sloki Gotenčan je zlahka sledil Ptujanu, v lov za njima pa sta se pognala še Boris Premužič in Valter Bonča (oba Krka Telekom), medtem ko so ostali kolesarji vse bolj zaostajali in v ozadju po dva v vsakem krogu končevali nastop na dirki.

No na koncu Ptujan ni zdržal ostrega tempa Gorazda Štanglja in je v zadnjem krogu nekoliko zaostal, da je v njegovih nogah še nekaj "dinamita", pa je pokazal Valter Bonča, ki je pred tem jel oba ubežnika in v ciljnem šprintu opravi tudi s Štangljem. Vrstni red: 1. Bonča (Krka Telekom), 2. Štangelj (Liquigas), 3. Gazvoda (Perutnina Ptuj), 4. Premužič... 9. Mrvar, 10. Gimpelj (oba Krka Telekom) itd. I. V.



10. SKOK NA LISCO - Kolesarsko društvo Sevnica je v nedeljo, 23. septembra, pripravilo rekreativno gorsko kolesarsko dirko - 10. Skok na Lisco. Tokrat je bilo vreme le nekoliko boljše kot pred dvema tednoma, ko so prireditve prestavili zaradi mraza in nevihte. Na vrh 948 m visoke Lisce na 19 km dolgi progi z višinsko razliko 700 m iz Sevnice oziroma Brega je proti Tončkovemu domu krenilo 31 kolesarjev. Najhitrejši je bil Miran Cvet iz Hrastnika, ki je od Brega do Tončkovega doma potreboval 29 minut in 52 sekund, najhitrejši Posavec pa Sebastijan Gregoršane iz Sevnice (32:30). Izide vseh udeležencev so Sevnčani objavili na medmrežju na strani [www.kolesarstvo.org/kdsevnica](http://www.kolesarstvo.org/kdsevnica). (Foto: P. P.)

## Po porazu še kamen v avtobus

Elan je točko izgubil v zadnji minuti - Belokranjce ohladili že v četrti minuti - Sevnčani že na vrhu lestvice malonogometne lige

NOVO MESTO, ČRNOMELJ - Nogometaši novomeškega Elana so tudi po tekmi osmega kroga na domačem igrišču z 12-uvrščnim Taborom na zadnjem mestu lestvice druge slovenske lige s tremi točkami, čeprav je le malo manjkalo, da bi vsaj točkovni izkupicek povečali. Brez točk je tokrat ostala tudi črnomaljska Bela krajina, ki je v Mariboru izgubila s šestouvrščnim Železničarjem Ligrom.

Novomeščani so začeli podjetno in v 22. minuti jih je Dejan Rodič popeljal v vodstvo, a niso zdržali do odmora. Ob koncu polčasa so gostje izenačili z zadetkom Aleksandra Volaša, ki pa je v peti minuti drugega dela tekme storil grob prekršek v kazenskem prostoru svojega vratarja in Novomeščani so z 11-metrovko dobili priložnost za novo vodstvo. Volaša pa je sodnik tudi izključil. Kazenski strel je izvajal domači vratar Luka Peljhan, a mu ni uspelo ukiniti svojega kolega v vratih Tabora.

Kazalo je, da bodo Novomeščani z igralcem več obdržali neodločen izid in osvojili vsaj točko, če že niso izkoristili številnih priložnosti. Vendar je v zadnji minuti njihovo usodo zapečatil Damir Bašić, ki je po hitrem protinapadu zatresel Peljhanovo mrežo in svoje moštvo popeljal v vodstvo z 2:1. Novomeščani so razočarani nad razpletom tekme izgubili živce, tako da je moral z rdečim kartonom z igrišča tudi Marjan Baznik.

Vendar tekme s tem še ni bilo konec, vsaj za nekatere izmed izjemno redkih novomeških navijačev ne. Eden izmed njih je na parkirnem prostoru pred stadionom Portoval vrgel kamen na avtobus, s katerim so se pripeljali Sežanci, ter razbil vetrobransko steklo. Navijač, ki ga policiji ni uspelo najti, je podjetje Avrigo iz Nove Gorice oškodoval za okoli 200 tisoč tolarjev.

Belokranjce je v Mariboru že v četrti minuti s prvim zadetkom ohladil Nikola Bulajić, v 25. minuti pa so Mariborčani po zadetku Miša Plošč

## Papež obesil kolo na klin

Slovo Sandija Papeža od tekmovalnega kolesarstva - Balkanski in 15-kratni državni prvak, olimpijec in še kaj

NOVO MESTO - Ko se je Sandi Papež leta 1998 od tekmovalnega kolesarstva prvič poslovil, je to storil tudi pod vtisom afere z dopingom. Tedaj je v klubu prevzel delo z mladinci, a na trener-skem stolčku ni zdržal dolgo. Že naslednje leto se je spet pridružil novomeškemu poklicnemu moštvu, v katerem pa razen nekaj svetlih trenutkov ni doživel zmago-slavja, kakršnega je bil vajen v svojih zvezdniških letih, ko je osvojil kar 15 naslovov državnega prvaka, dvakrat zmagal v skupnem vrstnem redu tedaj izredno močne dirke Po Jugoslaviji in se leta 1988 skupaj z Jožetom Smoletom kot prvi dolenski olimpijec preizkusil na olimpijskih igrah v Seulu. Vsake zgodbe je enkrat konec, pa če je še tako lepa.

Ratežan Sandi Papež je na tekmovalno kolo prvič splezal pred 25 leti. Njegova športna pot je imela veliko svetlih trenutkov. Dolenjcem se je v spomin najbolj vtisnila njegova velika zmaga na balkanskem prvenstvu v Novem mestu. Lanska vrnitev na dirko mu ni uspela, kot bi želel. Svojo kolesarsko pot je želel na simboličen način končati v domačih krajih, nekje v Podgorju, in svojo priložnost je dočkal šele minulo nedeljo v Gabrju, kjer je še zadnjič krenil s štarta v družbi najboljših slovenskih kolesarjev.

Dokaz, kako so ga cenili nekdanji tekmeči, je tudi poteza našega najboljšega kolesarja Gorazda Štanglja, ki si je med turnejo svoje italijanskega moštva Liquigas med dirkami najvišjega ranga v Italiji izposloval prost dan in z letalom priletel do Trsta, od tam pa z av-

Brdi, Bela krajina pa doma z Nafto.

V 3. ligi - center je podzemeljski Status Kolpa doma s 3:0 ugnal trboveljskega Rudarja in je na lestvici s 14 točkami tretji.

Svoje prvenstvo so začeli tudi nogometaši 1. slovenske malonogometne lige. Sevnčani so že v 1. krogu dokazali, da tudi letos merijo na sam vrh. V Nazarjah so premagali novince v prvi ligi kar s 6:0. Kar tri zadetke je k zmagi Sevnice prispeval Ivan Knežević. Sevnica je tako tudi po njegovi zaslugi že prevzela vodstvo na lestvici.



TRIJERODOVI - Na stopničkah za zmagovalce so v Gabrju stopili predstavniki treh rodov slovenskega kolesarstva. Idričan Valter Bonča (v sredini) je bil nekaj časa edini poklicni kolesar iz Slovenije, dolga leta je bil tudi najboljši med našimi kolesarji, zdaj pa kariero počasi končuje v dresu novomeškega poklicnega moštva, mesto na vrhu pa je prepustil precej mlajšemu Novomeščanu Gorazdu Štanglju, ki pa je moral veteranu tokrat priznati premoč. Tretjeuvrščni Gregor Gazvoda spada v mladi rod slovenskih kolesarjev, ki bodo čez nekaj let poskušali preseči uspehe Štanglja in njegovih vrstnikov, najuspešnejše generacije slovenskega kolesarstva do sedaj. (Foto: I. V.)

## Atleti čakajo na konec sezone

Ob koncu sezone slabši izidi kot na vrhuncu - Primcu na sredozemskih igrah v Tunisu ni uspelo obraniti zmage iz Barija - Šimunič četrti v troskoku, Slapšakova pa v plavanju

Atletska sezona se počasi bliža koncu, kar se pozna tudi v izidih, ki so tudi zaradi vremena precej slabši kot tedaj, ko so bili športniki v najboljši formi.

Tako so številni slovenski športniki nastop na sredozemskih igrah občutili predvsem kot obvezo. Tako je bilo tudi z letos najuspešnejšim slovenskim atletom Igorjem Primcem, ki mu v Tunisu ni uspelo obraniti zlato medaljo izpred štirih let v Bariju. Svojo motivacijsko energijo je očitno porabil za finalni nastop na svetovnem prvenstvu, tako da se je moral tokrat zadovoljiti s petim mestom. Na peto mesto se je v Tunisu uvrstil tudi brežiški rekorder v metu kladiva Primož Kozmus. Za mesto bolje, tik pod stopničke, sta se uvrstila troskokaš iz Dolenjskih Toplic Boštjan Šimunič in najboljša sloven-

ska plavalka Krčanka Urša Slapšak. Na 7. mesto sta se v Tunisu uvrstila brežiški skakalec ob palici Jure Rovnan in kolesar novomeške Krke Telekom Darko Mrvar, medtem ko je šentjernejska šprinterka Maja Nose osvojila 9. mesto.

Po Sredozemskih igrah sta se Igor Prime in Jure Rovnan preizkusila na dveh mitingih, a sta v slabem vremenu dosegla zelo poprečne izide. Prime je na mednarodnem mitingu v Bieli pri Torinu zasedel tretje mesto (58,60). Zmagal je Italijan Diego Fortuna z metom dolgim 61,46 m. Brežičan Jure Rovnan je na mednarodnem atletskem mitingu na Sardiniji v skoku s palico zasedel peto

mesto (4,50 metra). Zmagal je Rus Gorskov, ki je v slabih vremenskih pogojih in močnem bočnem vetru preskočil 5 metrov. Na istem tekmovalju je v skoku v daljino zmagala slovita temnopolta Italijanka Fiona May (6,51 metra), ki se je tako z zmago poslovila od aktivne kariere.

Na mednarodnem mitingu v italijanskem mestu Riese Piu je novomeščanka Katka Božić v teknu na 100 metrov z ovirami osvojila 4. mesto.

## Novoles dobil premočnega tekmeča

NOVO MESTO - Rokometaši novomeškega Novolesa pri zrebu v slovenskem pokalnem tekmovalju niso imeli sreče, saj so že za prvega nasprotnika dobili močno moštvo koprškega Cimosa, ki je v Novo mesto pripotovalo v spremstvu polnega avtobusa navijačev. Novomeščani so se kljub temu dobro upirali favoriziranim Koprčanom in še 10 minut pred koncem srečanja so gostje vodili z enim samim zadetkom prednosti (26:25). Zadnje minute srečanja pa so minile v znaku Cimosa, saj so Koprčani dosegli delni izid 9:2 in si s končnim izidom 35:27 zagotovili prednost, ki Novolesu pred sobotnim povratnim srečanjem v Kopru ne daje veliko upanja. V novomeški vrsti se je najbolj izkazal Ljubo Mikić s 5 zadetki, po trikrat pa so bili uspešni Saša Mikić, Božić in Bruno Glaser, ki je tekmo zaradi obnovljene poškodbe končal predčasno.

## Kočeveci začeli z zmagama

Začelo se je tudi prvenstvo v kegljaških ligah. V 1. B ligi so Kočeveci v Slovenski Bistrici s 5:3 premagale Impol, Črnomaljke pa so na Prevaljah s 3:5 izgubile s Korotanom. V 2. ligi - zahod so Kočeveci s 7:1 premagali Čerknico, Črnomaljke pa so z enakim izidom izgubile v Kranju. V 3. ligi - zahod so Novomeščani v Domžalah izgubili z 2:6, Brežičani pa so na Ptujju igrali 4:4. (N. G.)

## Obisk v Zagrebu

SEVNICA - Na septembrskem hitropoteznem turnirju Šahovskega kluba Milan Majcen iz Sevnice je zmagal Martin Povše, ki vodi tudi v skupnem vrstnem redu. Sevnški šahisti so 10. septembra obiskali zagrebške kolege in z njimi odigrali prijateljsko tekmo in hitropotezni turnir. V ekipnem dvoboju so bili s 3,5:2,5 boljši Zagrebčani, na hitropoteznem turnirju pa je bil najboljši Sevnčan Franc Derstvenšek. (J. B.)

## Furdi se ne da

NOVO MESTO, ČRNOMELJ - Gabrčan v dresu Krke Telekom Blaž Furdij je tudi na pionirskem državnem prvenstvu v Marezigah pri Kopru na za mlade kolesarje izjemno težki progi dokazal, da v svoji kategoriji (dečki B) nima enakoverdnega tekmeča, saj je drugouvrščene- ga Novogoričana Roka Ječiča ugnal za celo minuto. Izidi: dečki B (do 13. leta) - 1. Blaž Furdij 47:55, 4. Tine Žagar (oba Krka Telekom) 49:41, 9. Mirko Trempus 50:14, 15. Sebastian Mitrovski (oba Bela krajina) 53:12 itd.; dečki A (do 14. leta) - 1. Gorazd Bauer (Perutnina Ptuj) 1:13:24, 5. Jure Žagar 1:13:35, 13. Srečko Brulc 1:15:29, 14. Matjaž Mohar (vsi Krka Telekom) 1:15:44 itd.

## Jurkovič dobil hrvaško-slovenski pokal

STRAŽA - Minuli konec tedna so v dežju v Mičevcu pri Zagrebu pripravili zadnjo letošnjo dirko v kartingu za pokal Slovenije in Hrvaške, ki šteje tudi za naše državno prvenstvo. Luka Jurkovič iz Straže si je po predfinalni vožnji z osvojenim drugim mestom zagotovil štart iz prve vrste in v finalu zopet osvojil drugo mesto ter tako zmagal v skupnem vrstnem redu hrvaško-slovenskega pokala v razredu intercontinental junior 100 ccm. V skupnem vrstnem redu državnega prvenstva je osvojil drugo mesto. Zadnja letošnja dirka državnega prvenstva v kartingu bo 27. oktobra na kartodromu v Luciji, ki pa v Lukovem razredu ne bo odločala o uvrstitvi na prvi dve mesti.



KOLO OBESIL NA KLIN - Sandi Papež je v nedeljo v Gabrju po dveh krogih dirke za veliko nagrado Gabrja takole simbolično obesil kolo na klin in s tem končal svojo tekmovalno pot. (Foto: I. V.)

**KRKA ZDRAVILIŠČA**

**HOTELI OTOČEC**

**TENIŠKI CENTER OTOČEC**



## Sporočilo bralcem

V zakonu o medijih, ki je bil sprejet 25. aprila 2001, so v členih od 26 do 44 natančno določena pravila za (ne)objavo popravka objavljenega obvestila oz. odgovora na objavljeno informacijo. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Popravki in odgovori", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu popravek oz. odgovor ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo popravka oz. odgovora, ki se ne nanaša na objavljeno obvestilo oz. informacijo; ne navaja dejstev in okoliščin v zvezi z objavljeno obvestilom oz. informacijo; navaja neresenice ali nedokazljive podatke in trditve; je napisan žaljivo; je nesorazmerno daljši od obvestila oz. informacije, na katero se nanaša.

## Fevdalizem in industrijska demokracija

DL, št. 37, 13. septembra

Pod naslovom Fevdalizem in industrijska demokracija je bil objavljen kratek zapis oz. izveček iz drugega časopisa o Resistecu, ki napačno prikazuje stanje na področju stimuliranja delavcev v naši družbi. Zaradi objektivnosti in ohranitve ugleda družbe smo prisiljeni objaviti dejanske in preverljive podatke, ki so sicer poslovna tajnost. Podatki so aktualni in zajemajo obdobje meseca avgusta 2001. Ti podatki so sledeči: v avgustu je na normiranih delih v proizvodnji Resisteca delalo 120 od skupaj 145 delavcev. Razpon doseganja normativov je bil med 90 in 140 odstotki, povprečno preseganje je znašalo za 10 odstotkov. Norme ni doseglo 10 delavcev oz. 8,3 odstotka delavcev, od tega je znašalo doseganje 90 do 95 odstotkov pri dveh delavcih in pri osemih delavcih 96 do 99 odstotkov. Ostali delavci so dosegli normativ, 26 delavcev je preseglo normative celo za več kot 16 odstotkov.

Porazdelitev doseganja normativov je normalna, ponovljiva iz meseca v mesec in skladna s porazdelitvijo sposobnosti delavcev nasploh, ne samo v Resistecu. Žal v življenju nismo vsi enako uspešni in učinkoviti na vseh področjih.

Takšna porazdelitev doseganja normativov postavlja na laž vse trditve pisca, ki naj bi bile sicer po njegovih navedbah mnenje naših delavcev, in tudi navedbe iz pisanja, ki naj bi bilo povzeto.

Vse ostale navedbe v pisanju glede primerjave fevdalizma in sodobnih industrijskih podjetij ne nameravamo komentirati. Sodbo o tem, kaj je bolje in naprednejše, je ustvaril že čas, ki je fevdalizem že davno odpravil.

Resistec UPB d.o.o. & Co. K.D.  
Tehnični direktor  
ANTON GUBENŠEK

## S kamnom nad avto

NOVO MESTO - 29-letni B. D. iz okolice Novega mesta je 20. septembra nekaj po 23. uri s kamnom, ki ga je ovil v brisačo, razbil steklo obeh žarometov in steklo na prednjih vratih osebnega avta znamke Citroen C25. Pri dejanju ga je zalotil lastnik V. U. iz Novega mesta, ki je osumljenca zadržal do prihoda policistov. Zoper njega so napisali kazensko ovadbo.



## Varno na poti v šolo

Člani ZŠAM Gorjanci so v začetku šolskega leta opravili preko 150 ur prostovoljnega dela - Kaj pa postajališča?

Prišel je september in z njim čas, ko se osnovnošolci napotijo ponovno v šolo, med njimi pa tudi najmlajši, ki prvič stopajo v šolske klopi. Za varno pot v šolo smo poleg staršev in učiteljev odgovorni tudi mi.

Na pogovoru s komandirjem Policijskega oddelka Dolenjske Toplice sem se dogovoril, kako naj organiziramo varovanje otrok v prvih dneh šole. Poleg tega sem bil v stiku s KS Straža, Občino Dolenjske Toplice in Žužemberk. V Žužemberku in na Dvoru smo bili prisotni prve tri dni, v Vavti vasi in Dolenjskih Toplicah pa smo varovali otroke ves prvi teden. Člani so bili postavljeni ob prehodih za pešce in so učencem pomagali varno preko prehodov. Vozniki so večinoma upoštevali njihovo prisotnost in zmanjšali hitrost, k čemu smo jim pomagali tudi mi. Vozniki so nas zaradi uniform opazili. Še vedno pa se najdejo tudi taki, ki se vedejo, kot da so sami na cesti, ne vidijo ne znakov ne nas.

Da se je premaknilo na boljše, so bile tudi dodatne table, ki so opozarjale voznike na posebno pozornost. V Dolenjskih Toplicah so tik pred začetkom pouka uredili pločnik med osnovno šolo in Meniško vasjo. Žal drugod niso naredili ničesar. Najnevarnejši del je vsekakor na Dvoru, kjer morajo

otroci po regionalni cesti v šolo peš, a ni ne pločnikov in ne kakšnih dodatnih poti. Podobno je tudi s postajališči za avtobuse. Čeprav so šole razmeroma nove (razen na Dvoru), postajališča niso izven cestišč, kar bi bilo možno. Morda pristojni čakajo, da bo prišlo do nesreče in bodo potem ukrepali. Zamerim načrtovalcem in policiji, da tega ne uredijo. Čudi me, da so zakoni za prevoz otrok zelo ostri pa tudi pregledi avtobusov in šoferjev so vsakodnevna zadeva, za postajališča pa se nihče ne zmeni. Edina občina, ki v tem pogledu kaže svoj trud, so Dolenjske Toplice.

Člani društva smo z lastnimi vozili prevozili v tem času za potrebe varovanja preko 250 km in opravili preko 150 ur prostovoljnega dela. Upamo, da bo svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu tudi nam namenil nekaj sredstev za naše delo.

Vsem članom se zahvaljujem za sodelovanje v tej akciji. Želim, da naslednje leto ponovno sodelujejo in privabijo v to dejavnost tudi ostale.

ALBIN KAVŠČEK  
Predsednik ZŠAM Gorjanci  
Straža

## Zahvala ameriške veleposlanice

V imenu ameriških in slovenskih uslužbencev veleposlanstva ZDA in v svojem imenu bi se rada zahvalila prebivalcem Slovenije za izraženo sožalje in podporo ob tragičnih dogodkih, ki so 11. septembra prizadele Združene države Amerike. Ganjeni in hvaležni za vašo podporo ne bomo pozabili velikodušnosti, ki jo je Slovenija pokazala v teh težkih trenutkih.

NANCY ELY-RAPHEL,  
veleposlanica ZDA

## Reaktor bodo prežagali

KRŠKO - Slovenska in hrvaška država sta se več ali manj že dogovorili o delitvi lastništva na pol, na pol pa naj bi po koncu obratovanja razdelili tudi vse premoženje in ne premoženje znotraj skrbno varovane žične ograje. Vsaka od držav lastništvo bi dobila enako število sodov z radioaktivnimi odpadki, katerih količina se meri že v tisočih, vsaki bi pripadla po dva uparjalnika, in da ne bi bilo nepotrebnih očitkov, bodo bodja tudi jedrski reaktor prežagali na dva povsem enaka dela. Da ne bo pomote, slednje ni šala ali naše natolevanje. Na nedavnem obisku Krškega je zapisane besede izrekel visok državni uradnik.

## Odvoz kosovnih in nevarnih odpadkov

KOČEVJE - Komunala Kočevje je ponovno organizirala odvoz kosovnih in nevarnih odpadkov iz gospodinjstev. Že včeraj so odvažali kosovne odpadke z območja Mestnega loga, Rudnika in Šalke vasi, danes pa jih bodo s področja mesta Kočevja. V ponedeljek, 1. oktobra, jih bodo odvažali iz Zeljina, Klinje vasi, Gorenja, Mlake in Stare Cerkeve, v torek z območja Koblarjev, Ložin in Slovenske vasi, v sredo iz Oneka, Mačkova, Koprivnika in Poljanske doline, v četrtek iz Dolge vasi, Livolda, Rajndola in Knežje Lipe ter v petek iz Stalcarjev, Morave, Novih Lazov, Kočevske Reke in Borovca. V ponedeljek, 8. oktobra, bodo odvažali kosovne odpadke iz občine Kostel, nevarne odpadke iz gospodinjstev pa bodo pobirali predstavniki Kemisa v četrtek, 11. oktobra, v Koprivniku, Predgradu, Mozlju, Livoldu, Stalcarjih in Kočevski Reki ter v soboto, 13. oktobra, med 8. in 13. uro v Kočevju pri trgovini Najk.

• Prvenstva v košarki so dokaz, da znamo Slovenci še najbolje polniti koše v kadrovske politiki.

## Kdaj knjižnica v konzum?

Prva dama mednarodnih poletnih kulturnih prireditelj Pridi zvečer na grad, ravnotejlja Ljudske knjižnice v Metliki Anica Kopinič, je s svojo vztrajnostjo glavna "krivka", da pokrovitelji odvežajo mošnje bolj na široko, kot sprva sami mislijo, da jih bodo. Lani je bil to Status, letos Beti, menda bo drugo leto Kolpa san. Poleg "večjih" sponzorjev uspe Kopiničev prebrati še vrsto "manjših", za uspeh grajskih dogajanj nič manj pomembnih. Po devet letih nepretrganega dela so tudi ljudje, ki odločajo o pokroviteljskem denarju, spoznali, da gre za res in da vse skupaj ni le muha enodnevnic. S poletnimi prireditvami se je Metlika vpisala med tista slovenska mesta, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja s starimi mestnimi jedri.

Saj res. Če smo že pri tem, si Kopiničeva ne želi nič bolj kot to, da bi se knjižnica s Pungarja preselila v konzum (zdaj je lepa stavba na Trgu svobode prazna, globoko sedajo na okna, in če odgovorni ne bodo našli zanj prave vsebine, bo prišla počasi, toda gotovo propadati). "Konzum je kot nalašč za knjižnico: je sredi mesta, blizu Belokranjskega in Slovenskega gasilskega muzeja, veliko kulture bi bilo na kupu pa še trg bi bil živahnejši, saj obišče našo knjižnico dnevno več deset bralcev," se navdušuje Kopiničeva. Hkrati pa še tudi razmišlja, kako bi čez nekaj let dostojno proslavili prvo čitalnico na Dolenjskem. Delovala je v Tancilovi hiši na Mestnem trgu, blizu rezidence metliškega župana, ki bo gotovo napel vse sile, da bo Kopiničeva res ravnotejljevala v nekdanjem konzumu.

TONI GASPERIČ

## Ne posledice, glejmo vzroke! SMS o terorizmu

Zaradi tragičnega in obsojanja vrednega dogodka izrekam v imenu SMS sožalje ameriškemu ljudstvu in svojem preminulih v tem gnusnem napadu. Obžalujemo brutalni teroristični napad, ki je terjal toliko nedolžnih žrtvi in ki ni bil usmerjen le na ZDA, temveč na vse ljudi sveta, ki verjamejo v demokracijo in enakopravnost.

Ta dogodek lahko pomeni začetek nove vojne. Pričakujemo, da bo mednarodna skupnost bolj zavzeto in iskreno pristopila k reševanju problema mednarodnega terorizma, in to večplastno. Ne le odkrivati povzročitelje in posledice, temveč predvsem vzroke. Rešitev tudi ni odgovarjati na nasilje z nasiljem.

Tragedija v Ameriki bo nedvomno zaznamovala svet. Le upamo lahko, da posledice ne bodo prizadele vseh področij družbenega življenja. Uspešnost svetovnega gospodarstva, svoboden pretok blaga in ljudi in še marsikateri s trudom pridobljena pravica in svoboda so postavljeni pred hudo preizkušnjo. Ponosni smo, da si je Slovenija vedno prizadevala za mirno reševanje sporov, in menimo, da je to ključ do rešitve. To terja še nadaljnjo zavezanost demokratičnim načelom doma in po svetu in prav vsak od nas lahko prispeva k temu cilju.

DOMINIK S. ČERNJAK  
Stranka mladih Slovenije

## Nevarne ruševine

TRAVA - Na pokopališču v obzidju nekdanjega protiturskega tabora še vedno stoji del zvonika med zadnjo vojno požgane cerkve. Kaj storiti s temi ruševinami? Pred dvema letoma se je v nekaterih glavah porodila ideja, da bi zidali novo cerkev. Idejo je podprl celo potiški župan Janez Novak, kar je za vas in faro popolna utopija, saj ima Trava le še 22 prebivalcev, z okolico vred pa le nekaj nad 100. Predvsem so te ruševine nevarne za obiskovalce pokopališča in nekaj nižje ležečih hiš. Vaški odbori sosednjih naselij zahtevajo, da se ruševine odstranijo in sanirajo in v njih uredi primeren prostor za zadnje slovo od pokojnikov, ki ga že leta zahtevajo. (ak)

## Delo v zdravstvu takoj plačano

ZZZS predlaga, da bi zdravstvenim zavodom opravljeno delo plačalo po 45 dneh - Naj zavodi najemajo kredite za poslovanje?

Upravni odbor Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije je ob obravnavi predloga Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), da spremeni način plačevanja opravljenih zdravstvenih storitev, sklenil opozoriti na posledice, ki bi jih predlagana sprememba povzročila v zdravstvenih zavodih. Zaposleni v zdravstvu pa tudi bolniki se še dobro spominjajo leta 1990 in 1991, ko je bilo zdravstvo na robu finančnega zloma. Se nam obeta ponovitev takratnih razmer?

Splošni dogovor, ki predstavlja vsako leto osnovo za plačevanje opravljenega dela v zdravstvu, je bil na podlagi dokončnih sklepov vlade za letos sprejet šele julija. Slediti bi morali področni dogovori za zdravstvene domove in zasebnike, za bolnišnice in terciarno zdravstveno dejavnost, ki naj bi pomenili realizacijo usmeritev splošnega dogovora, na osnovi katerih se sklepajo pogodbe, ki dokončno določijo, s kakšnimi sredstvi bo razpolagal posamezni izvajalec zdravstvenega varstva. To pomeni, da zdravstveni zavodi v septembru še ne vedo, s kakšnimi sredstvi bodo razpolagali v tem letu.

Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2001 še nismo začeli niti izvajati, pa že imamo Aneks št. 1 k Splošnemu dogovoru za leto 2001. In kaj ta aneks prinaša? Zmanjšujejo se sredstva za že spre-

jete programe za leto 2001, ki bi pomenili omilitve nekaterih preceh vprašanj in izhajajo iz potreb zavarovancev, kot so podaljšano zdravljenje in nega ter zmanjševanje čakalnih dob.

Poleg tega ZZZS zahteva spremembo načina plačevanja zdravstvenih storitev in predlaga, da ne bi več tekoče poravnal obveznosti za opravljene zdravstvene storitve, ampak bi izvajalcem poravnal račune šele v 45 dneh po prejemu računov, kar bi za zdravstvene zavode pomenilo primanjkljaj v višini enomesečnega priliva sredstev. Vzrok za to je predvidena izguba ZZZS, ki jo skuša delno prevaliti na izvajalce. To pomeni, da bi zdravstveni zavodi morali za tekoče poslovanje najemati kredite, kar pa je postalo z novo finančno zakonodajo skoraj nemogoče. Zdravstveni zavodi (ne pa zasebniki) so namreč po Zakonu o javnih financah tako imenovani posredni uporabniki državnega oz. občinskih proračunov, odvisno od tega, kdo je njihov ustanovitelj. Ne glede na same tehnične težave, ki bi spremljale najemanje kreditov v zdravstvenih zavodih, se krog ne zapre. Plačati bo treba obresti, za kar ne bo dodatnega denarja, zato bo treba najemati nove kredite... To smo leta 1990 in 1991 že doživeli in nekateri v zdravstvu še zdaj čutijo posledice.

Upravni odbor Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije se zato pridruzuje stališčem Ministrstva za zdravje in ZZZS, da je rešitev le v pritoku novega denarja, ki ga lahko zdravstvo po dolgi letih doživi le z njenim povečanjem.

Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije

## Solzice v Splitu

BREŽICE - Brežiška vokalna skupina Solzice pod vodstvom prof. Marjetke Podgoršek Horžen je pripravila 21. septembra samostojen koncert v Splitu v dvorani Pinakoteka, in sicer v slovenskem kulturnem društvu Triglav Split. V program je skupina uvrstila umetne, zabavne in ljudske pesmi, slednje so navdušile najbolj, saj so v splitskih Slovencih prebudile močna čustva in spomine.

## KAKO KAŽE NA BORZI?

## Prvi zaresni vpliv tujine

Ko sem pred štirinajstimi dnevi pisala komentar borznega dogajanja, sem bila zelo optimistična. Tečaji so bili visoki in kar ni bilo videti konca rasti. Komentar dogajanj v preteklem tednu moram vedno dokončati v ponedeljek, a v torek je prišlo do tragedije v Ameriki. V četrtek, ko so tečaji močno padli, ste brali moj optimistični komentar. Vprašala sem se, ali sploh ima smisel navajati tečaje za nekaj dni nazaj ali pa je bolje samo napisati telefonsko številko.

Tragičnim dogodkom v Ameriki je sledilo padanje tečajev tudi na naši borzi in tako smo prvič zares občutili vpliv negativnih trendov v tujini. Največ sta izgubila farmacevta. Panične prodaje delnic so si iz dneva v dan sledile. Čeprav smo svoje stranke prepričevali, da se ponujajo priložnosti za nakup, marsikoga nismo uspeli prepričati. Na koncu tedna so nam že pojenjale moči, saj so bili tečaji vedno nižji in smo vsi bili izčrpani od prodaje.

Kakorkoli že, preživeli smo mučno obdobje in spet se kaže trend rasti. Tečaj farmaceutov so seveda na tako nizkem nivoju (delnica Krke 25.000 SIT in Leka 40.000 SIT), da bodo potrebovali kar nekaj časa, da se bodo vrnila na prejšnjo raven. Treba bo počakati na priložnost za prodajo, nakup pa se vam ponuja kar sam.

Zanimivo je, da je dogajanje v Ameriki še najmanj prizadelo vrednost delnic pidov. Ravno v tem obdobju je vlada razpravljala o

premoženju, ki ga bo namenila za zapolnitev privatizacijske vrzeli. Tečaji so tako na osnovi pričakovanj iz dneva v dan višji.

Močno se je povečalo povpraševanje po obveznicah. Temu primerno se je povečala tudi cena. Med nedržavnimi obveznicami je cena najbolj porasla obveznicam Slovenskega odškodninskega sklada (SOS2), ki smo jih že nekajkrat priporočili za nakup.

Gre za obveznico, ki je dolžniški vrednostni papir. Mnogim to ne pove dovolj, zato k temu dodajmo, da gre za podoben odnos kot pri posojilu. V primeru obveznice SOS2 kupiš obveznico Slovenskega odškodninskega sklada, ki potem plačuje obresti in vrača glavnico po amortizacijskem načrtu. Obresti znašajo DEM + 6 odst. letno. Največja ugodnost pa je, da za obveznico, ki je vredna 100 DEM, plačate le 73 DEM, kolikor trenutno znaša tržna cena. Če bi obveznico obdržali do zapadlosti leta 2016, bi donos znašal DEM + 11 odst. letno. V primerjavi z deviznimi bančnimi vlogami je to več kot enkrat več.

Tisti, ki ste vsaj malo nagnjeni k tveganju, se boste pri nas oglašili zaradi nakupa podcenjenih delnic Leka in Krke, tisti, ki imate rajši varne naložbe, pa zaradi nakupa obveznic ali pokojninskih bonov, ki še vedno predstavljajo ugodno nakupno priložnost.

HERMINA KASTELEC,  
Dolenjska borznoposredniška družba, Novo mesto  
Tel.: 371 82 21, 371 82 27



# Program izpeljali kljub omejitvi

V ponedeljek so v Kočevju pričeli s sklopom celotredenskih predavanj predstavnikov Nacionalne garde Kolorada - Organizator je bilo Združenje slovenskih častnikov

KOČEVJE - Združenje slovenskih častnikov je ob pomoči Generalštaba Slovenske vojske in Centra vojaških šol v ponedeljek v Kočevju organiziralo vojaško strokovno usposabljanje za svoje člane in pripadnike stalne in vojnne sestave Slovenske vojske. V sodelovanju s strokovnjaki iz sestave Nacionalne garde Kolorada, ki je zadolžena za pomoč in podporo Slovenski vojski pri vključevanju v Nato, so v okviru programa Vojška-vojski pripravili predavanje na temo "Organiziranost lahkega pehotnega bataljona oboroženih sil Združenih držav Amerike".

Zaradi ukrepov, ki so jih uvedle ZDA zaradi terorističnega napada, je bila sestava delegacije Nacionalne garde Kolorada, s katero Slovenska vojska sodeluje že več let, Združenje slovenskih častnikov pa zadnja štiri leta, spremenjena. Poveljnik pa je, kot je povedal predsednik Združenja častnikov polkovnik Miha Butara na sprejemu

predstavnikov organizatorjev usposabljanja in Nacionalne garde pri kočevskem županu Janku Vebru, da je do usposabljanja v teh dneh, ko vlada prepoved oziroma omejena aktivnost pripadnikov ameriške vojske širom po svetu, sploh prišlo. Z odobritvijo poveljnika kopenskih sil Nacionalne garde polkovnika Pikea, ki je nasledil generala Crauderja, s katerim so slovenski častniki navezali prve tesnejše stike, so namesto strokovnjakov iz Amerike v Kočevje prišli predstavniki Nacionalne garde, ki so stacionirani v Evropi, in sicer major Adam Such, ki je že dobro leto na podiplomskem študiju v Sloveniji ter stotnik Gregor Gunthrop in praporščak Vince Griffin.

Nacionalna garda Kolorada je, kot je povedal Butara, za nas še posebno zanimiva, saj je nekaj podobnega, kot je bila včasih pri nas Teritorialna obramba. V Sloveniji je garda prisotna že šesto

leto in je stacionirana v prostorih Generalštaba Slovenske vojske, z Združenjem slovenskih častnikov pa so lani začeli s sodelovanjem, ki zajema sedem sklopov usposabljanj. Predavanje v Kočevju je bilo šesto usposabljanje zapovrstjo in so ga v torek in sredo ponovili še

• Polkovnik Miha Butara je ob obisku predstavnikov pehote, letalstva in mornarice v sestavi Nacionalne garde Kolorada v Kočevju dejal, da so se za organizacijo predavanja v Kočevju odločili, ker sodi kočevsko Združenje slovenskih častnikov v sklopu vseh 59 častniških združenj v državi med 30 najaktivnejših, kjer bodo izpeljali prvi z gardo dogovorjeni sklop sedmih usposabljanj.

v Škofji Loki in Slovenj Gradcu, danes bo v Ilirski Bistrici ter nato še jutri v Murski Soboti.

M. L.-S.

## Proračun še v pomoč kopališču

SEVNICA - Nadzorni svet Komunalne Sevnice se je na svoji seji seznanil s polletnim poslovanjem javnega podjetja. Podjetje je prvo polletje poslovanja uspešno zaključilo. Letos je Komunala prvič upravljala tudi s sevniskim bazenom. Sezona je bila kar ugodna in tudi obisk je bil zadovoljiv. Na objektu so opravili nekaj investicijskih in vzdrževalnih del. Z dosedanjimi stroški in načrti za upravljanje in prihodnje je direktor Komunale Bojan Lipovec seznanil tudi predstavnike Občine. Občina je že letos in bo morala očitno tudi v prihodnje nameniti določena proračunska sredstva za delovanje bazena.

## Brez sanacije okolice

Kočevski rudnik pred leti zaprli brez kakršnegakoli zakona, kar je redek primer - Nihče ni prepovedal izrabe glin

KOČEVJE - S prvimi izkopavanji rjavega premoga v Kočevju so začeli leta 1803. Leta 1835 je Trboveljska premogokopna družba od zasebnikov kupila ves revir. Po odprtju železniške proge 1893 pa se je še bolj razširilo izkopavanje. Leta 1978 so rudnik dokončno zaprli, in sicer zaradi izčrpanih zalog rjavega premoga.

Na nekdanjem dnevnem kopu se je že nekaj let pojavilo jezero. Na tem območju se danes zadržujejo različne vrste ptic in malih živali.

Mnenja o upravičenosti zaprtja rudnika so med Kočevci še danes različna. Ali je šlo zgolj za politično odločitev, kakršnih je bilo po vojni na Kočevskem več kot dovolj, ali pa so bili v ospredju res tehtni ekonomski razlogi. Program zaprtja rudnika je bil zelo nenavaden (!). Podjetje Itas, v katerem je bil leta 1990 udeležen, je namreč dobilo posojilo za gradnjo nove proizvodne hale, v katero so zaposlili okrog petdeset rudniških delavcev, večina pa jih je šla v pokoj. Mnogi so se težko privadili novemu okolju. V času zapiranja rudnika se je delala tudi študija o izgradnji pogona za izdelavo keramičnih ploščic, saj je okolica jezera na glinastem območju. Zakaj je splavala po vodi, ne ve povedati nihče. Kočevski župan Janko Veber pravi, da so rudnik zaprli brez posebnega zakona, kar je redek primer in vzbuja sum. Zaradi tega tudi ni bilo

## 165 prvošolcev

SEVNICA - V novem šolskem letu obiskuje blansko osnovno šolo 128 učencev, 13 je prvošolčkov; na OŠ Boštanj je učencev 310 (30 prvošolcev); vrata OŠ Krmelj je v tem šolskem letu prestopilo 148 učencev (9), v Šentjanžu 131 (16), v Trzinu 161 (13), osnovno šolo Ana Gale v Sevnici pa v šolskem letu 2001/2002 obiskuje 25 otrok. V eni največjih osnovnih šol v Sloveniji, na OŠ Sava Kladnika v Sevnici, je vstopilo v hram učenosti 84 prvošolcev, vseh učencev pa je na tej šoli kar 783.

A. KOŠMERL

## Zahvala za čestitke

Dr. Vladimir Živkovič, mag. pharm. in zdravnik, spec. med. dela, upokojeni predstojnik zdravstvene postaje Straža-Dolenjske Toplice, se novomeškemu županu dr. Antonu Starcu in podžupanji Martini Vrhovnik najlepše zahvaljujem za čestitke ob svojem 82. rojstnem dnevu. To pozornost si štejem v veliko čast. Pri njunem delu jima želim še veliko sreče, uspeha in zdravja.

VLADIMIR ŽIVKOVIČ

## Lions klub o siromaštvu

KRŠKO - Lions klub Krško bo v oktobru pripravil razpravo na temo Siromaštvo in lakota v Sloveniji? Predvidoma konec novembra bo organiziral zaključno prireditev mednarodnega likovnega natečaja v letu 2001/2002 z naslovom "Osvetlino pot k miru!", na katerem sodeluje šest osnovnih šol iz Posavja. V Sloveniji sodeluje v natečaju okrog 40 osnovnih šol.

## Ob dnevu starejših

DOLENJSKE TOPLICE - Tukajšnje Društvo upokojencev vabi v nedeljo, 30. septembra, ob 16. uri v prostore OŠ Dolenjske Toplice na prireditev, ki jo posvečajo mednarodnemu dnevu starejših. Za kulturni program bodo poskrbeli domači učenci in člani kulturne sekcije pri Društvu upokojencev, gostja prireditve pa bo pisateljica Ivanka Mestnik. Po uradnem delu bo pogostitev in ples z ansamblom Trio Breza.

## Baša in Valant 2. na Ljubelju

TRŽIŠČE - Člani društva ljubiteljev starih motociklov Hrast iz Tržišča se udeležujejo tudi državnega prvenstva za pokal Ludvika Starčiča - letkega Kranjca. Zadnja dirka je bila na stari makadamski cesti na Ljubelju, ki jo odprejo samo za to priložnost. V kategoriji motociklov s prikolico do 750 ccm do letnika 1961 sta Milan Baša in Janez Valant zasedla 2. mesto.



SREČANJE STAREJŠIH OTOČANOV - KORK Otočec je v soboto, 22. septembra, pripravil v restavraciji Tango na Otočcu že 4. srečanje starejših krajanov. V KORK Otočec je starejših od 70 let kar 150 ljudi, med njimi je 18 težkih invalidov, devet starostnikov šteje 80 in več let - med njimi dolgoletna aktivistka in ustanoviteljica RK na Otočcu Rozalija Kos (na sliki). Šest starostnikov pa je že dopolnilo 90 let. Najstarejša med njimi jih ima 95. Srečanja se udeležijo 155 povabljenih. Prisotne so pozdravili častni gostje: predsednica OZRK Novo mesto Anica Bukovec, novomeška podžupanja Martina Vrhovnik, predsednik KS otočec Andrej Blažič ter predstavniki Hotelov Otočec in GD Otočec in Zdinja vas, pa tudi predsednica KORK otočec Špela Tomlinšek in Bojan Florjančič. V kulturnem programu so nastopili učenci OŠ Otočec pod vodstvom Bernardke Vrtičič, srečanje pa so popestrili harmonikarji Anton Zorko ter brata Alojz in Peter Murgelj. (Foto: H. Murgelj)



SPOMINSKA SLOVESNOST V KOPRIVNIKU - V Koprivniku, nekdanji Kočevski vasi na območju Kočevskega Roga, ki je po odhodu svojih nekdanjih prebivalcev leta 1941/42 spremenil demografsko sliko idiličnega območja, je krajevni odbor ZB NOV pripravil spominsko svečanost ob 57. obletnici zmagovitega boja 18. divizije. Hkrati je to bila zadnja proslava ob deseti obletnici samostojnosti Slovenije. Njen jurišni bataljon je v herojski borbi proti domobrancem in SS vsakomur prispeval pomemben delež pri obrambi večjega dela takratnega svobodnega ozemlja Dolenjske. Pred več sto borci in simpatizerji NOB je bil slavnostni govornik kočevski župan Janko Veber. (Foto: M. G.)



DOLENJSKI ČASTNIKI V MARIBORU - Območno združenje slovenskih častnikov Novo mesto je navezalo tesne stike z združenjem častnikov v štajerski prestolnici. Na povabilo njihovega predsednika Jožefa Škofja se je delegacija dolenjskih častnikov udeležila orientacijskega pohoda po vinorodnih gorah, ki obdajajo Maribor. V streljanju z zračno puško je zmagal Pavel Golob iz Stranske vasi, bombo v cilj pa je najbolje metal major Branko Đukić. Člani OZSC Novo mesto so se odlično odrezali v skupnem seštevku rezultatov streljanja, metanja bombe in kegljanja, saj je zmagal Pavel Golob, drugo mesto pa je dosegel novomeški podžupan Marjan Somrak. Na sliki: dolenjski častniki s škofjanskim županom Janezom Povšcem, ki neutrudno pomaga združenju častnikov. (B. A.)



NOVOMEŠKI PROSTOVOLJCI NA HRVAŠKEM - Vsak dan smo priče kršitvam človekovih pravic, prevečkrat se srečujemo z nerealnimi predsodki in stereotipi, zato se je v vsej Evropi med mladimi okrepila zavest o človekovih pravicah, zahteva po možnosti za samoodločanje in potreba po sreči posameznika. Zato je tudi Evropska hiša Zagreb združila 40 mladih iz devetih regij Alpe-Adria s ciljem: na podlagi izkušnje drugačnosti odpravljati predsodke in stereotipe, negovati enolične odnose nad narodi, spoštovanje različne kulture, krepite strpnosti in sodelovanje med različnimi narodi in kulturami. Na seminarju Šola miru so Slovenijo zastopali štirje prostovoljci Društva ta razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, ki so v idilični vasi Mrkopalj na Hrvaškem preživeli štiri septembrske dni. (Besedilo: Andreja Luštek, foto: Dado Androić)

## Šesti dar slikarja Sedeja

Neometane židove cerkve sv. Antona nad Kovačo vasjo krasi že šest umetniških del Maksima Sedeja ml. - Slomškova oltarna slika

KOVAČA VAS - Cerkev sv. Antona nad Kovačo vasjo pri Starem trgu ob Kolpi je svojevrsten dokaz, kaj je mogoče v nekaj letih narediti s sicer pičlim denarjem, a z zvrhano mero vztrajnosti, dobre volje in ne nazadnje garanja. Cerkev, ki stoji na eni najlepših razglednih točk v Beli krajini, je namreč junija 1938 zanetila strela. Od takrat je bilo nekaj poskusov, da bi jo



SLOMŠEK ZA SLOMŠKOVO NEDELJO - Starotirški župnik Jože Pavlakovič je v pridigi pred blagoslovom dober meter široke in poltretji meter visoke oltarne slike z Antonom Martinom Slomškom opozoril na zlo, ki ga povzroča po svetu razraščajoči se terorizem.

obnovili, v resnici pa je vztrajno propadala, k čemur so pripomogli tudi italijanska in jugoslovanska vojska ter zob časa.

Šele starotirski župnik Jože Pavlakovič se je pred leti resno zavezal za cerkev, ki so jo zgradili že v 16. st. in jo poimenovali po sv. Ani. Dve stoletji pozneje so ji dogradili še prečno ladjo in jo blagoslovili za cerkev sv. Antona Padovanskega. Župniku je po šestih desetletjih od požara s sodelavci in domačini v enem letu uspelo ugotoviti cerkvene zidove, postaviti ostreže in bakreno kritino in junija 1999 je bilo v cerkvi po 61 letih znova žegnanje.

Že takrat je Pavlakovič pozval umetnike in druge darovalce, naj pomagajo okrasiti neometano cerkev, predvsem pa njene zidove. Na prošnjo se je odzval slikar Maksim Sedej mlajši. V letu dni je podaril cerkvi kar šest svojih del. Zadnje, oltarno sliko blaženega Antona Martina Slomška, so blagoslovili minulo nedeljo ob praznovanju Slomškove nedelje. Župnik Pavlakovič je v pridigi dejal, da "je prav, da smo za te umetnine hvaležni in da bomo znali z njimi živeti". Najmlajši so ob tej priložnosti v polni cerkvi pod vodstvom rojakinje sestre Angeline pripravili kulturni program. Župnik pa je povabil na ponovno praznovanje Slomškove nedelje v Kovačo vas čez leto dni. Se takrat znova obe ta blagoslov umetnine katerega od slovenskih umetnikov?

M. BEZEK-JAKŠE

## Knjige spet v zabojih?

Nujni novi prostori

LOŠKI POTOK - Knjižnica, katere ustanovitev sega v začetek prejšnjega stoletja, je vsaj zadnja desetletja delovala na dokaj neprijetnih lokacijah. Ko je bil kulturni dom sredi osemdesetih let že v zelo slabem stanju, je bil knjižni fond prenesen v knjižnico osnovne šole na Hribu, kjer je še danes. Kljub poznejšim obnovam primernejših zgradb ni knjižnici nihče namenil primerne prostora. Tako je šoli dr. Antona Debeljaka še vedno prej v breme kakor v korist, hkrati pa skoraj nima več bralcev.

Ker se šola pripravlja na temeljito rekonstrukcijo in obnovo, ki bo gotovo trajala nekaj let, se je bati, da bodo knjige spet pristale v zabojih, kot se je že nekajkrat zgodilo v sicer dokaj bogati zgodovini knjižničarstva v Loškem Potoku. Knjižnico upravlja javni zavod Miklova hiša iz Ribnice. Kaj nameravajo storiti z njo v bodoče? Direktorica Miklove hiše Vesna Poštrak meni, da to ni samo njihov problem, pač pa tudi problem občine Loški Potok, s katero pa ne najdejo skupnega jezika. "Za posodko knjižnico namenjamo letno

586 tisoč tolarjev, toliko, če ne več, pa bi bila dolžna dati tudi potoška občina. Trudim se pri županu, da bi te in podobne zadeve uredili in bi res predstavljale neko kulturno dejavnost, a brez uspeha," pravi Poštrakova. Podobnega mnenja je tudi knjižničarka v Loškem Potoku, ki meni, da bi primeren prostor lahko pridobili, ko so prenavljali staro šolo, v kateri je zdaj občina. Meni, da je tam dovolj neizkoriščenega prostora, kaže pa, da odbor za družbene dejavnosti o tem še ne razmišlja.

Trenutno ima knjižnica 4.500 enot. Če bi poskrbeli za prostor, ki bi imel še čitalico, revije in morda izposojne kasete, pa seveda za to delo usposobljeno in plačano osebo, bi Potočani bolj posegali po branju, hkrati pa bi bile možne kulturne prireditve. Knjižnica bi se lahko povezala v mrežo COBISS in tako obogatila svoj program.

Vse je za zdaj le pobožna želja, ki jo lahko razreši le občina, ko bo začela premišljevali o kulturi kot nepogrešljivem delu življenja v občini.





C5 ni s svojim izgledom nič več provokativen.

Citroën C5, 2.0 HPI

## Novi val v srednjem razredu

Novi časi, nova strategija, novo ime, nov imidž... so cilji Citroënovnega oblikovalskega stila za tretje tisočletje. C5 je povsem novo vozilo, ki nakazuje novo oblikovalsko smer in pospravlja bolj ali manj slavno preteklost, ki je temeljila na nenavadnih tehničnih rešitvah in neobičajnih oblikah karoserije. C5 je za Citroën izrednega pomena in niti malo ne skrivajo dejstva, da z njim odhajajo v oster boj za francoski primat v srednjem razredu, kjer sta Renaultova laguna in še vedno dobro stoječi peugeot 406.

Čiste linije C5 razkrivajo eleganco. Široko in nizko oblikovan avtomobil, z velikim in močno nagnjenim vetrobranskim steklom pa obljublja dinamiko. Na klinastem bočnem profilu je veliko steklenih površin, majhno tretje okence pa nakazuje dolžino potniškega prostora. Relativno kratek pokrov prtljažnika, dolg previs in masivni odbijač nakazujejo čvrstost. Čeprav vozilo izgleda kot limuzina, se v zadnjem delu nahajajo klasična peta vrata, kot pri pravi kombi limuzini. Izdelava je izvrstna, saj mimoidoči ne bodo opazili, da se skupaj s pokrovom prtljažnika dvigne tudi zadnje steklo s policjo.

C5 ne zapušča Citroënovih standardov visokega udobja. Dolga in široka kabina, velike steklene površine, ki povečujejo občutek prostornosti, visoko postavljen strop, mehko oblažninjenje ter originalna armaturna plošča nudijo izredno prijetno počutje vsem potnikom v vozilu.

Citroënov ponos je vsekakor hidroaktivno podvozje, ki v C5 doživlja tretjo in s tem najpopolnejšo izdajo. Podvozje nudi nekaj, kar je bilo do sedaj rezervirano le za veliko dražje cestne dirkalnike. Samostojno nastavlja višino vozila

glede na hitrost, podlago in obremenitev.

Tako se vozilo ob prekoračitvi 110 km/h samostojno spusti spredaj za 1,5 in zadaj za 1,1 centimeter, kar izboljša aerodinamiko in zaradi tega zniža porabo. Ob slabši podlagi se pri hitrosti, ki je nižja od 70 centimetrov, vozilo dvigne za 1,3 centimetra. Glede na svoje hidravlične značilnosti pa podvoze ne glede na obremenitev ostaja vedno v osnovnem položaju.

Še en biser se je nahajal v našem testnem C5, to je motor. Preizkušen model je poganjal novinec v paleti. Dvolitrski motor z oznako HPI se lahko pohvali z neposrednim bencinskim vbrizgom, ki ob bogati tehnološki sestavi valje polni z revnejšo zmesjo. Zaradi tega ni motor nič slabši od enako prostornega klasičnega motorja. Ima celo pet konjev več moči, ob tem pa občutno manjšo porabo goriva in nižjo emisijo škodljivih plinov. C5 z dvolitrskim HPI motorjem doseže 210 km/h končne hitrosti in do 100 km/h pospeši v desetih sekundah. Pri tem v povprečju porabi devet litrov goriva. Motor deluje umirjeno, na pritisk stopalke za plin se odziva spontano. Hlev s 141 konji je za takšno vozilo ravno prav velik.

Glede na to, da so Francozi z novo generacijo modelov pričeli igrati na bolj zanesljive karte, C5 ni s svojim izgledom nič več provokativen kot nekateri predhodni modeli. Še vedno pa ima v rokah močan adut, to je tehnološka originalnost. C5 je sedaj diskretna in udobna limuzina, premišljeno opremljena, z visokimi varnostnimi standardi, kakovostno izdelavo in varčnim ter dovolj močnim motorjem. To pa je tudi vse, kar si sodoben kupec želi.

## Porschejev Harley-Davidson

Harley pripravlja revolucijo, vsaj kar se tiče novega modela V-Roda, ki prekinja z vsemi tradicijami. Cruiser z vodnim hlajenjem in elektronskim vbrizgom goriva (1.130 ccm, 115 KM) prihaja na tržišče jeseni. Porsche je izdelal V2 motor z valji pod kotom 60 stopinj, medtem ko prihajajo bati, ojnica in motorna gred iz Nemčije. Prvi testi so pokazali izredne vozne lastnosti in odlične pospeške zaradi močnega agregata. No, pa je to sploh še pravi Harley s svojim tradicionalnim zvokom? Bodo oboževalci pripravljeni plačati 40.000 mark za novo bleščečo igračko? To bo pokazal čas.

## Fiesta rekorderka

Desetmilijona fiesta je bila izdelana 9. julija 2001 v Fordovi tovarni v Kölnu in je s tem postavila nov prodajni rekord v razredu majhnih mestnih avtomobilov. S tem jubilejem se je Ford uvrstil med ekskluzivno družbo proizvajalcev, katerih avtomobili se prodajajo v osmeroznakastih številkah.

## Hitra škoda

Dizelski motorji so tako napredovali, da so postali zanimivi za vgradnjo tudi v dirkalna vozila. Po zmagi BMW-ja 320d na dirki 24 ur Nürburgringa se je v družbo dizelskih dirkalnikov vpisala tudi Škoda z modelom fabia TDI grupe N. Ob vbrizgu po principu črpalka - šoba razvija 1,9-litrski motor tekmovalne fabije kar 160 konjskih moči pri 4.000/min ob neverjetnem navoru, ki znaša 400 Nm pri 2.200/min. Vse skupaj je dovolj za pospešek do 100 km/h v 8 sekundah in končno hitrost 220 km/h.

## Svečka za vsak avtomobil

Nov Bosch program ekonomičnih in tehnološko inovativnih Super Plus svečk bo omogočil servisnim delavcem in prodajalcem rezervnih delov lažje delo ob iskanju ustreznega modela svečka za ustrezno vozilo. Bosch je izdelal novo generacijo svečk, kjer s samo dvajsetimi različnimi svečkami lahko opremito kar 90 odst. motorjev.

## Airtrek

Prihodno pomlad bo mitsubishi v Evropo pripeljal nov model, poimenovan airtrek. To je kompakten član razreda športnih terenec. Novi petvrtni 4x4 japonskec je robustnega izgleda in dolžine 4,4 metra. Ker ga bosta poganjala 2,0- in 2,4-litrski bencinski GDI motor, bo to neposreden napad na hyundajev santa fee, toyotin rav4 in land roverjev freelandar.

## 5 let za Citroën

Koprsko podjetje Citroën Slovenija je prvega avgusta praznovalo svoj peti rojstni dan. Ob svojem prazniku so slovenski citroënovci pripravili posebno nagradno igro, ki bo trajala od prvega avgusta do novega leta. Za tiste z največ sreče so pripravljene nagrade, in sicer pet saxojev in pet vozil C5, katere bodo izžrebanci lahko brezplačno uporabljali pet mesecev. Pripravili pa so tudi nekaj tolažilnih nagrad. Citroënovci so pripravili pet različnih kuponov, na katerih je zastavljeno vprašanje. Za sodelovanje v igri je potrebno označiti pravi odgovor na kuponu in ga prinesiti v najbližji Citroënov salon. Žrebanje bo potekalo v Kopru, kjer bodo vsak sedmi dan v mesecu med oddanimi kuponi izžrebali nagradence.



Novo mladost je sedaj miniju podaril bavarski BMW.



307 zamenjuje že skoraj devet let star model 306.

Peugeot 307 1.6 16V

## Galski lepotec z novo podobo

Peugeot 307 je avtomobil, ki zamenjuje skoraj devet let star model 306. S svojo izvedbo in velikostjo pa postavlja nove standarde v razredu. Čeprav vozilo spada v nižji srednji razred, se v skoraj treh metrih dolgi kabini človek počuti kot v veliko večjem in dražjem avtomobilu.

Skladen, v nekaterih podrobnostih dinamičen in očesu izredno prijeten, pa vseeno neobičajno visok, a kljub temu eleganten. S temi besedami lahko na kratko opišemo njegov izgled. Spreddaj ga krasita že znani mačkasti luči, maska hladilnika, ki je v barvi karoserije, pa se povsem stopi s privzdignjenim motornim pokrovom. Zanimiv je pogled iz ptičje perspektive, ko jasno vidite, kako vetrobransko steklo sega do vrha koles in kako je dejansko motoren pokrov krak. To je jasen dokaz, da je kabina postavljena čim bolj naprej, da bi bilo v njej več prostora.

Gledano z boka, če zanemarimo višino in 15-colska kolesa je podobnost z 206-ko največja. Na zadku pa se bohoti odbijač z odebelenima ščitnikoma in elegantna svetlobna sklopa.

Ob prijetni zunanosti je še ena prednost 307-ke velikost potniškega prostora in s tem udobje med vožnjo. Obilica prostora spredaj in zadaj, povišan sedežni položaj, mnogo odlagalnih površin za drobnarije, kakovostni materiali in odlična končna izdelava puščajo močan vtis na uporabnika. Armaturna plošča je enostavna vendar smiselno razporejena. Na instrumentni plošči pa prevladujeta merilnika hitrosti in vrtljajev ter nekoliko manjši merilec temperature motorja in nivoja goriva. Med merilniki je postavljena nadzorna plošča z neobičajnim servisnim indikatorjem ter številnimi lučkami. Merilec prevoženih kilometrov je digitalen in izredno praktičen, saj ob zagonu motorja pokaže, ko-

liko kilometrov je še do servisa in kakšen je nivo olja v motorju. Žal je svoj davek na lepoto moral nekoliko plačati prtljažni prostor, ki je z 340 litri med manjšimi v razredu, ga pa z lahkoto povečate s podiranjem deljive zadnje klopi.

Naš testni model je poganjal osnovni 1,6-litrski motor, ki je svojo promocijo doživel lansko leto ob prihodu nove xsare. Motor nudi 81 kW oz. 110 konjski moči in, če niste ravno športni voznik, vam izpolni vse želje. Dobre zmogljivosti nudijo lahkočno vožnjo z zadovoljivo zalogo moči. 1,2 toni težak avtomobil se bo s tem motorjem zapeljal do 190 km/h in pospešil v dobrih 11 sekundah. To so zmogljivosti, ki vam bodo občasno dovolile tudi športno vožnjo, čeprav bo takrat potrebno motor pogoniti do rdečega polja, s tem pa se poveča tudi hrup v kabini.

Kljub povišanemu težišču širok kolotek in dobro podvozje vozilo v zavojih držita dolgo nevtrarno. Ob prehitrih vstopih v zavoj vam bo želel pobegniti nos, vendar se ob majhni spretnosti in popustitvi plina zlahka povrne v zeleno smer. 307 z 1,6-litrskim motorjem se najbolje počuti ob umirjeni vožnji po slovenskih predpisih. Tedaj v kabini skoraj ni hrupa in tudi poraba je povsem normalna. Običajna kombinirana vožnja zahteva nekaj manj kot osem litrov, ob priganjanju pa poraba preseže deset litrov.

Peugeot je s 307-ko na evropskem tržišču že naredil manjši potres in kupci nanj čakajo v vrstah. To sploh ni čudno, saj ta avtomobil nudi nekaj novega, svežega in očem prijetnega. V njem se boste počutili, kot da se vozite v prvem razredu za ceno drugega razreda. Cenovna paleta Peugeotov 307 z 1,6-litrskim motorjem se prične pri 2,9 milijona tolarjev.

Gilera DNA 50

## Mešanček

DNA je nov način razmišljanja italijanskega proizvajalca motorjev Gilera. Agresiven karakter, dinamičen izgled, pa vseeno le skuter.

Kako združiti užitek vožnje motocikla z lahkotno vožnjo skuterja? Pri gileri so se domislili enostavne, a izredno funkcionalne rešitve: DNA 50. Privlačen izgled nakazuje vse odlike motocikla, čeprav ga poganja dvotaktni, komaj 49,4 ccm, motor ob, za skuterje klasičnem, variomatskem prenosu.

Spreddaj dominira velik svetlobni sklop z dvema halogenskima žarnicama in hidravlično teleskopsko vilico, ki je enaka pri "velikih". Armaturna je kombinacija digitalno-analognih instrumentov. Enostavno in pregledno. V lažno posodo za gorivo lahko odložite inte-



Kako združiti užitek vožnje motocikla z lahkotno vožnjo skuterja? DNA 50!

gralno čelado, odprtina za dotok goriva pa je pred voznikom sedežem. Tudi zaključek vozila je dinamičen. Rep je izredno ozek, na koncu pa ga krasijo velika zavorna luč in smerokaza. Sedež je trd, vendar dovolj velik za dva potnika.

Okretni DNA ne navdušuje le z izgledom, temveč tudi s tehniko. Razdelitev teže (43/57 odst.), ob velikih 14-colskih kolesih in nizkem sedišču (770 mm od tal), omogoča odlično stabilnost med vožnjo. Kot naročen je za vožnje po mestu, saj 50 ccm le ni primernih za kakšna daljša potovanja. Dobro so tudi zavore, saj ima DNA kolut takko spredaj (240 mm) kot zadaj (200 mm).

Okvir je narejen iz železa, ki ob tršem vzmetenju nudi dobro kombinacijo. Nahajajoči sklop motorja pa deluje kot zadnja vilica, podprta z mono blažilnikom. Dvotaktni motor nosi oznako HiPer2. Z 3,5 kW/4,8KM nudi primerno zalogo moči in odlične pospeške, čeprav je hitrost omejena na 50 km/h. To je za mesto povsem dovolj. Izredno zadovoljiv pa je tudi izpuh, saj njegove delce prečiščuje že skoraj obvezen katalizator. Za vse hitrosti žejne pri M-trgoavtu, ki je uvoznik za skuterje gilera, najavljajo prihod 180 ccm DNA, katere kolesa se bodo prav gotovo zavrtela krepko čez 100 km/h.

DNA 50 je vsekakor enkratni poizkus Italijanov narediti nekaj novega. Ker se "topli vodi" ne da več izumiti, so oni zmešali "toplo in hladno vodo" in nastal je zanimiv, dinamičen, atraktiven in izredno lahkoten ter obvladljiv skuter. Žal pa cena, 560.000 tolarjev, ruši vse njegove dobre lastnosti.



# RAZBURLJIVO!

Igra z zanesljivim dobitkom



**Prima Primera.** Dobitki ob nakupu vozila do 350.000 SIT



**Paket Prima** v igri **Prima Primera**, samodejna klimatska naprava, ABS zavorni sistem. Paket Prima velja za vse modele PRIMERE. **VREDNOST DOBITKA: 350.000 SIT**

**Paket Pol - Pol** v igri **Prima Primera**. 50% plačate takoj, 50% po enem letu brez obresti, samodejna klimatska naprava. Paket Pol - Pol velja za vse modele PRIMERE. **VREDNOST DOBITKA: 350.000 SIT**

**NISS FINANCE:** Nissan Adria nudi vsem kupcem možnosti ugodnega financiranja.

Posamezni paketi ugodnosti veljajo samo za določene pakete opreme. Dobite lahko le enega od paketov pri posamezni izvedbi vozila.

**NISSAN ADRIA d.o.o.**, pooblaščen uvoznik za vozila Nissan v Sloveniji, tel.: 01 47 10 800, <http://www.nissan.si>  
Pooblaščen trgovci: Ljubljana: Avtoiss (01) 56 18 650, Avto Trunk (01) 56 80 910, DOMZALE: Avtoservis Pizem (01) 56 27 100, Nissan servis Krtice (01) 72 31 200, MARIBOR: Avtohit Ferk (02) 33 381 00, MURSKA SOBOTA: Avtohit Murska Sobota (02) 53 21 209, SENTEJANZ PRI DRAVOGRADU: MG Center (02) 87 86 888, CELJE: Panadria Celje (03) 42 54 350, SLOVENSKE KONJICE: Avto Kuk (03) 75 80 900, KRANJ: Avto Močnik (04) 20 42 277, SKOČJA LOKA: Pisk d.o.o. (04) 50 24 030, NOVA GORICA: Avtoservis Gorica (05) 33 55 721, KOPEL: Avtoniss Koper (05) 66 82 451, BRANIK: Avtoservis Fabjan (05) 80 57 840, SEVNICA: Avtomehanika Zierer (07) 81 40 389, OTOČEC: Avtomehanika Vidrih (07) 30 99 310.



Narčujemo in izločujemo.  
Za več kot 80 let.

## KRPAN

tel.: 07/33 16 156

- IZDELAVA KLJUČEV
- SVETOVANJE, PRODAJA IN MONTAŽA KLJUČAVNIC
- FOTOKOPIRANJE IN VEZAVA
- POPRAVILO ČEVLJEV

**KRPAN**



Novo mesto

**RELAX**

Tel.: 07 39 33 420

**PROMOCIJA RELAXOVEGA NOVEGA AVTOBUSA**

**Španija - Costa Brava**

**odhod 9. 11. in 16. 11.**

**7 dni - avtobus/avtobus**

**34.900,- SIT**

**SAMO**

**To je moje mesto!**



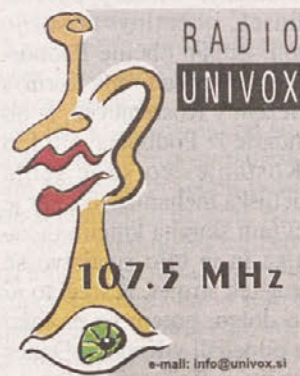
Velja do 13. oktobra 2001 ob nakupu v skupni vrednosti 4.000,- SIT. Ob nakupu lahko vnovčite samo en darilni bon.

**MANA**  
turistična agencija

**Jure Sešek** RADIO OGNJIŠČE  
dobitnik gonga popularnosti 2000/2001



**Imamo najboljšega**



## OBČINA METLIKA

Mestni trg 24  
8330 Metlika

Komisija za priznanje občine

Komisija za podelitev priznanj občine Metlika, na podlagi Odloka o priznanjih občine Metlika razpisuje zbiranje predlogov za podelitev priznanj Občine Metlika za leto 2001.

Priznanji občine sta:

- imenovanje za častnega občana Občine Metlika
- plaketa Občine Metlika

Za častnega občana Občine Metlika je lahko imenovan tisti, ki doseže pomembnejše uspehe na gospodarskem, kulturnem, znanstvenem ali športnem področju, ki krepi in razvija dobre medčloveške in demokratične odnose v družbi, in tisti, ki pomembno prispeva k uveljavitvi občine Metlika v širši družbeni skupnosti.

Plaketa občine Metlika se podeljuje posameznikom, podjetjem, ustanovam in zavodom, krajevnim skupnostim, družbenim organizacijam ter društvom in njihovim zvezam, za njihovo izredno uspešno delo, ki je prispevalo k napredku in uspehom občine na področjih, kjer delujejo in s tem bistveno pripomorejo k boljšemu družbenoekonomskemu položaju občine in njenih občanov.

Predloge lahko posredujejo podjetja, ustanove, zavodi, krajevne skupnosti, družbene organizacije ter društva in njihove zveze, politične stranke ter posamezniki.

Pisne predloge z utemeljitvami naj predlagatelji pošljejo do 15.10.2001, do 12. ure, na naslov: **OBČINA METLIKA, Komisija za priznanja, Mestni trg 24, 8330 Metlika.**

## LERAN

Novo mesto, Lebanova 24

<http://www.leran.si>

e-mail: [leran@siol.net](mailto:leran@siol.net)

telefon: 07/33 79 940

07/33 79 941

faks: 07/33 22 282

mobitel: 041/633 553

### Prodamo:

- **HIŠE:** v Bojani vasi, na Bučki, v Črnomlju, Dol. Ponikvah (pri Trebnjem), Jagodniku, Krškem, Metliki, Mokronogu, na Mirni, v Novem mestu (in okolici), v Grobljah, Straži, Škocjanu, Žužemberku, Gabrijelah, na Otočcu, Dvoru, Uršnih selih
- **STANOVANJA:** v Krškem, Novem mestu, Straži, Črnomlju, Ljubljani (enoinpolt in 2-sobna)
- **APARTMAJE:** več novih enot v Šmarjeških Toplicah
- **VIKENDE (zidanice):** v Dol. Kotu pri Dvoru, Semiču, na Uršnih selih, Ljubnu, Kartaljevem

• **STAVBA ZEMLJIŠČA:** nad Tuševim Dolom, v Sentrupertu (okolica), Sentejnerju (Gor. Vrhpolje), Straži, Novem mestu, na Ratežu

• **POSLOVNE OBJEKTE IN PROSTORE:** v Črnomlju (diskoteka), Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Germova, Dilančeva, Bršljini - Rialto, Hedera)

• **POSLOVNO-STANOVANJSKE OBJEKTE V OBRATOVANJU:** v Dol. Vrhpolju (gostilna), Vati vasi (pizzerija)

• **KMETIJE:** v Praprečah pri Sentejnerju, Sentrupertu (okolica), v Beli krajini (6 km od Črnomlja)

### Oddamo:

• poslovne prostore in stanovanja v Novem mestu

Oglasite se na sedežu podjetja ali nas pokličite.

**LERAN**

**NAŠE OKOLJE, d.o.o., TRBOVLJE, Kešetovo 4, TRBOVLJE,** po pooblastilu **STANOVANJSKEGA SKLADA REPUBLIKE SLOVENIJE - JAVNI SKLAD, Poljanska cesta 31, LJUBLJANA,** objavlja

### JAVNI RAZPIS

#### Z ZBIIRANJEM PONUDB ZA PRODAJO NEPREMIČNIN

##### I. Predmet prodaje:

Napredaj so naslednje nepremičnine:

1. **V KRŠKEM,** stanovanje št. 04 v I. nadstropju večstanovanjske hiše, **Kovinarska ulica 9,** v izmeri 73,96 m<sup>2</sup>, za izključno ceno 11.270.000,00 SIT.
2. **V SEVNICI,** stanovanje št. 18 v mansardi večstanovanjske hiše, **Planinska cesta 29,** v izmeri 60,13 m<sup>2</sup>, za izključno ceno 5.870.000,00 SIT
3. **V SEVNICI,** stanovanje št. 19 v mansardi večstanovanjske hiše, **Planinska cesta 29,** v izmeri 51,25 m<sup>2</sup>, za izključno ceno 5.226.000,00 SIT

Vsa stanovanja so prazna oseb in stvari in niso obremenjena z najemnimi pogodbami.

Stanovanja prodajamo po sistemu videno-kupljeno.

##### II. Razpisni pogoji:

1. Na javnem razpisu lahko sodelujejo fizične in pravne osebe pod naslednjimi pogoji:

- da v ponudbi navedejo nepremičnino, ki je predmet nakupa in ceno, ki ne sme biti nižja od izključne
- da vplačajo varščino v višini 10% izključne cene za nepremičnino, za katero so vložili ponudbo in sicer na transakcijski račun družbe **NAŠE OKOLJE, d.o.o., TRBOVLJE, št. 26330-0018712589.**

2. Davek na promet nepremičnin, stroške zapisa in overitve pogodbe ter vknjižbo etažne lastnine v zemljiško knjigo plača kupec.

3. Ponudniki morajo poslati ali oddati pisne ponudbe v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi tega razpisa na naslov:

**NAŠE OKOLJE, d.o.o., Kešetovo 4, TRBOVLJE,** z oznako "Ponudba za nakup nepremičnine pod zap. št.: ... ne odpiraj".

4. Ponudbi je treba priložiti potrdilo o državljanstvu za fizične osebe oziroma izpisek iz sodnega registra za pravne osebe, potrdilo o vplačilu varščine in davčno številko.

5. Varščino bomo uspelemu ponudniku vračunali v ceno nepremičnine, neuspelemu pa brez obresti vrnili v 8 dneh po izbiri. Če uspešni ponudnik odstopi od pridobitve nepremičnine in ne sklene kupoprodajne pogodbe, zapade varščina v korist prodajalca.

6. Če bo več ponudnikov izpolnjevalo razpisne pogoje, imajo prednost tisti, ki za nepremičnino ponudi višjo ceno in boljše plačilne pogoje.

7. Ponudbe brez vplačane varščine in pod izključno ceno ne bodo obravnavane.

8. Odločitev o izbranem ponudniku bo sprejeta v 8 dneh po poteku roka za zbiranje ponudb.

9. Izbrani ponudnik mora skleniti pogodbo v 8 dneh po prejemu obvestila, preostanek kupnine pa plačati najkasneje v 8 dneh po sklenitvi pogodbe. Če kupec ne bo sklenil pogodbe ali plačal preostanka kupnine v roku, se šteje da odstopa od nakupa, plačano varščino pa zadržimo.

10. Izročitev in prevzem nepremičnine bo opravljena v treh dneh po plačilu kupnine.

Podrobnejše informacije v zvezi z razpisom in ogledom nepremičnin lahko zainteresirani ponudniki dobijo na sedežu družbe **NAŠE OKOLJE, d.o.o., Kešetovo 4, Trbovlje,** ali po telefonu 03/563-10-40, in sicer vsak delovni dan med 7. in 15. uro.



## Proč z jesenskimi skrbmi!

KRATKOROČNA POSOJILA Z NIŽJO OBRETNOSTNO MERO

PO DOLGEM VROČEM POLETJU PRIHAJA JESEN IN Z NJO IZDATKI, ZA KATERE VESTE, DA SO NEIZBEŽNI. ČEPRAV SKRBN RAVNATE Z DENARJEM, UGOTAVLJATE, DA GA ZA VSE ŽELJE IN POTREBE VAS IN VAŠIH NAJBLIŽJH NE BO DOVOLJI. IN NE VESTE KAJ STORITI. NE OBOTAVLJATE SE STOPITI V NAJBLIŽJO POSLOVALNICO ABANKE IN SE POZANIMAJTE ZA JESENSKO POSOJILO, KI JE UGODNO, SAJ SMO ZNIŽALI OBRETNOSTNE MERE.



ABANKA D.D. LJUBLJANA  
[WWW.ABANKA.SI](http://WWW.ABANKA.SI)



## Vesolja in križi pod Bočjem

Podbočje, 19. septembra 2001, pozno popoldne. Na cesti skozi vas je bilo nekaj pešcev, več se je zvrstilo avtomobilov proti Šutni, mogoče Planini in v drugo smer proti Krškemu ali tistih, ki so vozili samo po vasi. Traktorji so se umirili, za ta dan so večinoma naredili, kar imajo narediti v jesenskih dneh, ko na kmetih pospravljajo letino. Z več sonca podnevi bi bil zgodnji večer dlje svetel, tako pa se je že začelo temniti. Šolska telovadnica je najbrž odmevala od vzklikov ljubiteljskih telovadcev. V Kerinovi gostilni Gadova peč je že sedelo nekaj ljudi. Pijača v kozarcih pred sicer ne posebej številnimi tokratnimi pivci bi bila lahka, takole na oko, letošnji mošt. Če tega res še niso pili, so ga imeli v mislih, saj so v teh dneh na veliko govorili o trgatevi, v katero še bolj sili napovedano slabo vreme.

Večer v Kerinovi gostilni je bil tokrat nekako poseben, saj naj bi domačini kaj povedali pred odprtimi beležkami novinarjev Dolenjskega lista. "Uredništvo pride k vam" je bilo drugo ime dogodka. Gre pač za enega izmed javnih pogovorov, o kakršnih je časopis že pisal in bo še, če ne bodo ukinili tiskarskega črnila.

### Podbočje (za zdaj) ostaja Podbočje

Podbočje ostaja Podbočje. Istoimenska krajevna skupnost in kraj pod strmim slemenastim Bočjem ostaja še naprej "le" krajevna skupnost, medtem ko sosednja KS Kostanjevica in nekoliko oddaljena KS mesta Krško želita postati samostojni občini. Mogoče se tukaj ne želijo osamosvojiti na vse kriplje zato, ker ne vedo, ali naj gredo sami, ali naj se komu pridružijo, ali naj koga povabijo zraven. Zveza s Kostanjevico na Krki verjetno odpade, saj je videti, da je sosedstvo na zemljevidu premalo za globljo medsebojno naklonjenost. Če KS Kostanjevica pravi, da ji krška občina da premalo in da ji bo lepše, če bo tudi sama postala občina, in če krška mestna krajevna skupnost doživlja streso pod zdajšnjo skupno občinsko streho, se Podbočje počuti nekako dovolj močno tudi v sedanji lokalni sestavi. Mogoče o tem lahko kaj pove pogovor v gostilni Gadova peč, zato se vrnimo k njemu.

"Občina nam je veliko pomagala. Če bi mi rekli tako, kot kritizirajo v nekaterih krajih, da nam občina nič ne pomaga in da se hočemo zato odcepiti, ne bi bilo v redu. V nekaterih krajih preveč pričakujejo, da bo občina naredila vse namesto njih. Mi smo

vse kraje okrog po Gorjancih uredili, Podbočje je pa prišlo zadnje na vrsto. Tudi zato, ker nismo imeli ureditvenega načrta," je tam povedal Ivan Urbanč, predsednik sveta KS Podbočje.

Podbočje ostaja Podbočje ne samo po lokalni organiziranosti, ampak (za zdaj) tudi po imenu. Tako je videti sedaj, pred tem je bilo videti in slišati tudi drugačne predloge. Zagovorniki drugačnega imena so se ogrevali za krajevo ime, ki bi vključevalo Sveti Križ. V Podbočju je kar malce vrelo pod pokrovko, pod katero so v loncu javnega dogajanja dali odmerek domoljubnih čustev in jeze nad povojnimi politiki, ki so tu ukinili ime Sv. Križ. Dodali so še pepec soli. Pod loncem so dobro kurili in je, kot rečeno, v Podbočju vrelo. Ivan Urbanč, predsednik KS Podbočje, je takratnim besednim spopadom na rob zapisal v Krževski zvon, glasilo KS Podbočje: "Osebnost nisem za preimenovanje kraja, ker menim, da s to gesto, ki nima želje po sožitju in toleranci, nič ne dobimo. Kakor koli že je, je Podbočje lepo ime, ki nima ideološkega predznaka. Za spoštovanje in v spomin na prvotno ime pa bi, kot predlagajo nekateri vaščani, lahko preimenovali trg ob cerkvi v Trg Sv. Križa."

### Res jim je žal za tisto torto

Naj se kraj in skupnost imenujeta tako ali drugače, prebivalci kljub svojim različnim gledanjem držijo skupaj. To so poudarjali tudi na našem pogovoru v gostilni. Kot so povedali sogovorniki ob našem obisku, so krajani zelo ponosni na svoj mini športni

center ob šoli. Takega menda ni daleč naokoli, kaj šele v sosednji KS Kostanjevica, kjer menda za igrišče ne premorejo niti prostorskih dokumentov. Ta športna igrišča so v Podbočju naredili z manj denarja, kot so predvidevali načrti, in res s skupnimi močmi. V tem športnem središču se ljudje zbirajo prav radi, je kot vaški trg, če ne za vse, vsaj za mlajše.

Kaže, da vse, kar je povezano s športom, deluje dobro na domačine in jih povezuje med seboj. Če se samo spomnijo, kako uspešno so v preteklosti igrali košarko, to kolektivno igro! V času največjega športnega preporeda so z odličnimi košarkarji Podbočja hodili navijati po Sloveniji avtobusi vaščanov, ki so tudi spravilo krme preložili, da ne bi pustili na cedilu svojih športnikov. "Takrat je bil res še zdrav duh v zdravem telesu," je s kančkom nostalgije pristavil eden domačinov. Jože Kerin je segel še nekoliko nazaj v športno zgodovino kraja, ko je bila zelo priljubljena odbojka. Za razmah te so bili zaslužni tudi oficirji JLA iz bližnjih Cerklj ob Krki, kajti nastajali so mešani zakoni... Takrat sta se vozila iz Podbočja celo na Bizeljsko kar dva odbojkarja na enem kolesu. In ko so nekoč zmagali na nekem turnirju in osvojili pokal, so utrjeni in lačni Podbočjani žalostno ugotovili, da bi bilo bolje, če bi pristali na 2. mestu, kajti dobili bi torto in bi se lahko vsaj najedli.

V zadnjih letih je zelo priljubljen mali nogomet. Učitelji športne vzgoje na osnovni šoli Brane Strgar pa uspešno oživljajo košarko, saj so šolske ekipe med boljšimi v državi.

### Tri dni in tri noči na razstavi

Več kot športnih igrišč je na ravnici okrog Podbočja polja. Na tem območju je zelo razvito zelenjadarstvo, zelenjadarji delajo tudi svojo zadrugo. Strokovnjaki načrtujejo izgradnjo namakalnega sistema za Kalce-Naklo. Najbrž bolj kot zelenjadarji so se že uveljavili tukajšnji trsnicarji in vinogradniki, zelo znano je tudi gojenje rib. Že omenjeno vinogradništvo daje kraju poseben pečat, saj prav vinske gorice nad Podbočjem veljajo za pravo domovino cvička. Na vprašanje, kaj pa vinogradništvo, Ivan Urbanč na pol v šali odgovori, da če kdo iz Podbočja nima vinograda, ni človek. In tokratna družba se seveda zakrohota.

## uredništvo v gosteh



V vinogradniškem društvu, ki šteje okrog 60 članov, je po besedah Jožeta Kerina še največji problem, ker nihče noče biti predsednik. Društvo vinogradnikov Podbočje je najstarejše na Dolenjskem. Jože Zupančič kot dolgoletni ravnatelj osnovne šole in predsednik KS zelo dobro pozna življenje v teh krajih. "V Novem mestu in Brežicah so



Jože Zupančič

imeli pokušnje vina v hotelih, pri nas pa je to pripravilo društvo vinogradnikov, ki smo ga na pobudo Tita Doberška ustanovili v Podbočju. Kerinov Frenk je bil predsednik, jaz pa tajnik. Prva razstava je trajala tri dni in tri noči. Prišli so gostilničarji tudi iz Trbovelj in Ljubljane," se spominja Zupančič.

### Veselice in politika, celo državna

Vinogradništvo ima povsod, ne samo v Podbočju, dva dela. En del občutijo ljudje med trtami, drugega doživljajo ob poličku, ob pitju vina.

Zlahtne kapljice seveda ne manjka ob različnih družabnih dogodkih javnega značaja. V kraju je dovolj takih dogodkov, kot so povedali v gostilni zbrani domačini. Nekateri se bolj spomnijo tradicionalnega pustovanja prav na pustni torek v gostilni Gadova peč, drugi vedo povedati več o novoletni turneji, v kateri že več kot dvajset let kolidujejo po okolici in po kateri nekateri prebivalci - bolj za šalo - ugotavljajo, da je leto naokoli. Zadnje čase se uveljavlja tudi novoletno srečanje, za katero domačini pripravijo vse potrebno za obloženo mizo.

Tudi zato, da bi bilo več družabnosti, so v Podbočju ustanovili vrsto društev. Mladinsko društvo, Društvo prijateljev mladine, Kulturno društvo Stane Kerin, dve prostovoljni gasilski društvi v krajevni skupnosti (PGD Podbočje je letos praznovalo 100-letnico), lovska družina in vi-

nogradniško društvo razodevanja, da se domačini radi družijo in da so si ustvarili dovolj možnosti za skupno življenje ob osebnih razlikah. Za razgibano duhovno življenje skrbi tudi župnik Franc Novak.

Krajani hvalijo župnika, še posebej, da je zelo dober gospodar. Kot je pripomnil Peter Hosta, takšnega še nista imela niti Sv. Križ ne Podbočje. Krževci, kot se pogovorno kličejo Podbočjani, pa mu zamerijo, ker je premalo duhovnik, da se spušča v vsake volitve tudi z agitiranjem in da je po tej plati morda naredil tudi malo škode. Pravijo, da so ljudje manj složni in se manj družijo kot nekdanj, ker se pač preveč ozirajo na strankarsko pripadnost. Politično sceno obvladuje Nova Slovenija (N.Si!). Razvrščanje po političnih barvah očitno še posebej moti povojno generacijo, ki so ji bolj malo mar novodobne spominske plošče, tudi pri mrliški vežici. Če bi vežico obiskala kakšna inšpekcija, bi po mnenju nekaterih lahko vežico kar zaprli.

Franc Glinšek je opozoril, da so iz tako majhne krajevne skupnosti z okrog 1.600 prebivalci imeli kar dva državna svetnika. To sta bila on sam in Jože Zupančič, zdravnik v Velenju, ki so ga razglasili celo za častnega krajana, ker je ustanovil športno društvo, s katerim je ponesel glas o Podbočju daleč naokoli in nikoli ni pozabil na svoje korenine. Imeli so tudi poslanca Franca Černeliča, ki pa s(m)o ga tokrat zvečine malo pogrešali na uredništvu Dolenjskega lista v Podbočju.

### S Kostanjevičani vsaj tekmeči

Ob že povedanem, kako je med sosedi, še nekaj lokalno zimzelene podrobnosti o bli-

žini Podbočja in Kostanjevice. S Kostanjevičani so si bili vedno bolj ali manj v laseh ali vsaj tekmeči. Medsebojno so se obkladali z različnimi vzdevki, Kostanjevičane so zaradi "pleh muzke" klicali "flokariji", na "pizdonarje" so, kot je povedal Glinšek, občutljivi in slišijo oboji. Župan občine Podbočje-Kostanjevica Frenk Kerin, s sedežem v Kostanjevici, je bil vendarle iz Podbočja! Od tod v Kostanjevico se je selila kmetijska mehanizacija, ker je bila tam skupna kmetijska zadruga in je bilo rivalstvo še okrog teh strojev. K sreči to ni bilo dolgo, potem so pa tako vse odpeljali v Krško... Danes o občini v Podbočju sploh ne razmišljajo. Zdaj si s tem beli lase peščica Krčanov, ki bi radi stran, v svojo občino, ker se nas bojijo, pravijo smeje, a jim ne bo uspelo.

Ko se je tega dne pozno popoldne prevesilo v večer, je v cerkvi zvonilo. Zvonilo je trem. K sreči ni pogosto. Včasih so bolj mrli, kot se rojevali, zdaj se skrb, da bi se število ljudi preveč zmanjšalo, k sreči nekako odmika. V takih razmerah so manj zaskrbljeni tudi v osnovni šoli v Podbočju, na katero so domačini kar ponosni. Pred časom so jo sicer neki modreci hoteli zapreti, vsaj višjo, predmetno stopnjo, zdaj pa edina v krški občini beleži porast števila učencev. In to je tudi rezultat skrbi vodstva KS, ki je s premišljenim razvojem obrobja in ob pomoči občine zaustavila praznjenje podeželja in zadržala ljudi v hribih.

Povsem drugačne je podoba na drugi, hrvaški strani Gorjancev, vendar je to neko drugo poglavje nekdanje skupne in le dobro desetletje oddaljene zgodbe, imenovane spominsko območje Žumberak-Gorjanci.

P. PERC  
M. LUZAR



PRI KERINOVIH JE BILO ŽIVAHNO - Pogovor je mineval ob dobri volji in duhovnih pripombah, s katerimi je na dan prišla marsikatera resnica o Podbočju in njegovih ljudeh ter o okolici. Za to so se trudili domačini, ki vsak po svoje in ob različnih obdobjih odločujoče posegajo v podbočjanski vsakdan: kot krajan, predsednik krajevnega skupnosti, politik, učitelj ali kot gostilničar. (Foto: P. Perc)



PODBOČJANI SO NATROSILI VELIKO ZANIMIVOSTI - Novinarska beležka se je polnila ob besedah navzočih domačinov. Med temi je tudi bil 92-letni Franc Hribar (desni). (Foto: P. Perc)



KMETIJSTVO - PO KATERI POTI?

# S preskokom naravnost v prihodnost

Kot ugotavljajo, statistične raziskave, slovensko podeželje zarašča in se tudi še naprej stara. Od leta 1997 je kmetovanje opustilo največ takih gospodinjstev, ki so redila do dva prašiča ali do 9 goved. V zadnjih letih se opazno povečuje število kmetij z več kot 10 ha zemlje, vendar rezultati popisa kmetij iz junija lani kažejo, da večina slovenskih družinskih kmetij še vedno premore komaj za 1 do 4 ha zemlje. "Ali še kmetovati in kako sploh to početi, če veš, da velikim tujim posevkom in cenejši hrani ne boš nikoli kos?" se ta čas vprašujejo naši kmetje.

Leta 1991 smo imeli na območju južno od Ljubljane zelo staro prebivalstvo predvsem v brežiški občini in okrog Osilnice, ostarelo pa tudi okrog Krškega in Metlike. Le nekaj let pozneje, leta 1995, se je prebivalstvo postaralo še na območju sevniške in škocjanske občine, za ostarelo pa velja vsa Bela krajina, Suha krajina in kočevsko območje.

S povprečno starostjo gospodarjev na kmetiji se Slovenija ne more pohvaliti, saj ta presega 58 let. Kot je na eni od številnih okroglih miz ob radgonskem kmetijskem sejmu povedala sociologinja dr. Ana Barbič, pred desetimi leti kar četrtina kmetij v Sloveniji ni imela naslednika, danes pa so verjetno razmere še slabše. Za nameček ima kar 84 odst. gospodarjev samo praktične izkušnje s kmetijstvom in dobra polovica samo končano osnovno šolo ali še tega ne.

V državi je sicer po podatkih Statističnega urada 96.669 družinskih kmetij, katerih povprečna velikost je 4,8 ha. Toda samo na manj kot polovici kmetij je gospodarju ta dejavnost glavna ali pa edina za preživetje, vsi ostali si pomagajo še kako drugače. Večina takih je še zaposlena in si tako zagotavlja socialno in pokojninsko zavarovanje, kmetijo pa ima bolj za

dopolnilni dohodek. Popisi kažejo, da si večje kmetije pomagajo z zakupom zemlje, kajti lastniki kmetijskih zemljišč nočejo prodati: malo zaradi tradicije, zaradi dodatnega zaslužka, navezanosti na zemljo in ne nazadnje morda tudi zaradi pričakovanja, da bo nekoč njihov kos zemlje le kaj več vreden.

Tisti, ki še vztrajajo v kmetijstvu, zdaj redijo več goved, prašičev, koz ali ovac kot pred štirimi leti, več je tudi intenzivnih sadovnjakov, trajno obdelanih travnikov in vinogradov, toda le za slab odstotek več njiv in vrtov. Povprečna slovenska kmetija redi 5 glav goved, 4 prašiče, eno ovco in nekaj čez 50 kljunov perutnine.

## Kmetje so dragi...

Kmetijstvo je danes v prelomnem trenutku, kar občutijo vsi, ki se z njim vsaj malo ukvarjajo, vprašanje pa je, ali se tega zares zavedata tudi slovenska politika in vlada. Trenutno vloge kmetijstva ne obravnava resno, tako da se vse pogostejše pojavljajo vprašanja: Ali sploh potrebujemo kmete, če so premajhni in predragi? Kaj pa je narobe s tem, če gozdovi preraščajo travnike in pašnike? Ali ni celo bolje, da je manj naselij in bodo manj raztresena po podeželju, saj bo tako manj stro-

škov s cestami, vodovodi, telefonijo?

O tem, ali slovensko kmetijstvo res mora prehoditi tako pot, kot jo je že evropsko kmetijstvo, da bi dobili nekaj velikih komercialnih kmetij, so med drugim govorili tudi na mednarodni konferenci o izzivih in problemih podeželja na prelomu tisočletja, ki jo je pretekli teden organiziral Oddelek za geografijo pri Filozofski fakulteti v Ljubljani. Raziskovalci podeželja iz kar nekaj evropskih držav so ugotavljali, kaj se dogaja na evropskem podeželju ter soočili različne teorije razvoja, praktične izkušnje in razlike med državami. Dva dneva so preživeli tudi na terenu, v Loškem Potoku in v Žužemberku.

Eden od udeležencev je izpostavil vprašanje, kako misli Slovenija obdržati tako male in ekonomsko neučinkovite kmetije. Dr. Marijan M. Klemenčič, izredni profesor na omenjenem oddelku, je pri tem poudaril, da slovenskega podeželja ne moremo meriti z običajnimi merili, ki veljajo v svetu. "Družba, ki gre v postindustrijsko dobo, se zaveda pomena kakovosti življenja. Menim, da bo v njej toliko ljudi, ki bodo imeli dovolj visok standard, da si bodo lahko privoščili boljše življenje in dražjo hrano. Nisem pesimist glede naših manjših in srednjih kmetij, ki obsegajo 5 do 10 ha, ker že zdaj razvijajo dopolnilne

dejavnosti in se usmerjajo v pridelavo bio hrane. Tako bi lahko ohranili število naselij in tudi izgled podeželja," je prepričan dr. Klemenčič.

## Kmetovanje po naše?

Pomisliki pa ostajajo. Tudi udeleženci konference so se vpraševali, ali je danes še mogoče, da bodo mladi ostajali na kmetijah s tako ekonomsko majavo prihodnostjo, ko pa so navajeni drugačnega načina življenja. Tako ostaja še naprej odprto vprašanje, ali bo težnja sodobnega Slovenca in tudi Evropejca po življenju z naravo res tako močna, da bo lahko ohranila sedanj način kmetovanja. Spremembe se že dogajajo in se še bodo, pa vendar, ali lahko v Evropi preživi tudi kmetovanje po slovensko?

Ceprav je zdaj to videti precej utopično, zdrava in biološko pridelana hrana pa bolj modna muha, ki bo slej ko prej minila najprej Evropejce, potem pa še Slovence, precej stvari le kaže, da bi se morda dalo. Navsezadnje Evropska unija že govori o drugačnem kmetijstvu, o manj intenzivnem in okolju bolj prijaznem ter že obeta tudi več denarnih spodbud v tej smeri.

Program sonaravnega kmetovanja si utira pot tudi v Sloveniji. Letos je kmetijsko ministrstvo pripravilo poskusni pro-



Po kateri poti naj krene kmetijstvo?

gram, medtem ko naj bi v celoti zaživel v naslednjem petletnem obdobju. Pripravljen je po zgledu EU in uvaja neposredna plačila na enoto kmetijskega zemljišča za tiste pridelovalce, ki bodo upoštevali varovanje okolja, skrbeli za ohranjanje kulturne krajine ter vzdrževali življenjski prostor za mnoge živalske in rastlinske vrste, ki so v sodobnem svetu že ogrožene.

Gre torej za nadomestilo države tistim kmetom, ki bodo obdelovali zemljišča manj intenzivno, zato pa več delali in imeli manj pridelka. Po omenjenem programu naj bi taki kmetje dobili za hektar njive od 110 do 120 tisoč tolarjev, za trajne nasade od 160 do 180 tisočakov in za travnije od 80 do 90 tisočakov.

## S skokom do Evrope

Kam gre torej slovensko kmetijstvo? Država ga bo vse manj ujčkala z zaščitami, čez meje

bo brez ovir prihajala uvožena hrana, kmetje pa zaenkrat, razdrobljeni in slabo pripravljeni, dobivajo za polovico manj nadomestil, kakor jih dobivajo ob boljših pogojih njihovi konkurenti v tujini. Temeljno vprašanje za današnjo rabo je torej, ali naj gredo slovenski kmetje po stopinjah Evrope in povečujejo pridelke, vlagajo v intenzivno proizvodnjo in kmetijsko podjetništvo ter posegajo v kmetijska zemljišča, ali pa naj mirno poskusijo preskočiti to obdobje. "Naše kmetijstvo ni sledilo industrializaciji te panoge po svetu in to je danes naša prednost, morda smo celo poučen primer, kako obljuditi podeželje," meni dr. Klemenčič.

"Morda. Vsekakor pa je lahko Belgija primer, kako naj Slovenija ne dela. Tam, vsaj v flamskem delu, ni več podeželja, tam hrana prihaja iz kmetijskih tovarn," opozarja njegov belgijski kolega dr. Serge Schmitz. BREDA DUŠIČ GORNIK

## PRVI SVETOVNI FESTIVAL PRAŽENEGA KROMPIRJA

# Himna ljubiteljev praženega krompirja

Predsednik slovenskih invalidov Luj Šprohar je napisal pesem ljubiteljev praženega krompirja, pisec najbolj znanih, skoraj ponarodelih slovenskih popevk Dušan Velkavrh pa je spisal še bolj preprosto pesmico za himno Društva za priznanje praženega krompirja kot samostojne jedi. Na nekem rojstnem dnevu sta se srečala Velkavrh in Mojmir Sepe (za prijatelje: Mojzes) in čez eno uro je Mojzes po elektronski pošti že poslal prijatelju notni zapis za to himno, ki so jo prvič zapeli člani ansambla Štajerskih 7 na 1. svetovnem festivalu praženega krompirja preteklo nedeljo v Mokronogu.

Kljub deževnemu vremenu se je pred gasilskim domom zbralo okrog 300 ljubiteljev praženega krompirja iz številnih slovenskih krajev pa tudi iz tujine (še najbolj številna je bila delegacija Čehov). Približno 150 se jih je pripeljalo z muzejskim vlakom iz Ljubljane. Prišli so dobre volje, kajti Dolenjci so jih gostoljubno sprejeli, kot znajo le oni, tudi s trebanjsko godbo. Kot da so poskočne viže vsaj nekoliko razkadle oblake in so zbrani ljubitelji praženega krompirja ob rahlem pršenju dežja lahko zapustili omizje pod streho šotorov in pokukali na stojnice in v lonce kuharjev znanih slovenskih gostiln in restavracij. Kot je povedal predsednik omenjenega društva arhitekt Jurij Lenard (tajnik je dr. Aleš Leo Vest), se je od marca letos, ko so registrirali društvo, vanj včlanilo že 525 "udov" in zaradi lažje organizacije, logistike za 1. svetovni festival praženega krompirja so začasno zamrznili včlanjevanje. Letna članarina znaša 7 evrov. Za vse enako, tudi za ude sekcij v ZDA, Češki, Danski, Hrvaški, Srbiji... Najmlajši ud je deklica, rojena maja letos, najstarejši pa ima že 85 let.

"Naša vera je sila trdna, kajti tudi ob deževnem vremenu ni skoraj nobeden odstopil. Prepričani smo bili, da bodo ljudje le ostali doma. Taka odmenovitost medijev je prijetna, prav tako pristrčni sprejem tukaj. Mislim, da se bomo sem še vračali tudi zato, ker vidimo, da so lokalni dejavniki zainteresirani za to prireditev," je povedal turistični novinar nacionalne televizije Drago Bulc, eden poglavitnih "krivcev" za ustanovitev društva in za ta 1. svetovni festival.

Na smučanju v Coloradu, od koder prihaja znameniti sovražnik krompirja - koloradski hrošč, je Bulc ugotovil, da Američani sploh ne poznajo praženega krompirja. In ko je Drago Američanom pripravil to značilno slovensko jed, so bili sila navdušeni. Zatorej ne preseneča, da "udi" društva segajo tudi v najmočnejšo državo sveta. Bulc je prinesel prijateljem iz ZDA krompir, ki lepo uspeva tudi v slovenski zemlji in smo ga lahko, tudi le pečenega na štedilniku na stojnici Pri debelem krompirju, kjer se je s krožnikom najraje zadrževala



AGENT ALI TAT? - Marjan Paternoster, ki je duhovito povezoval dogajanje na 1. svetovnem festivalu praženega krompirja in predsednik društva Jurij Lenard sta povedala, da ima ud Drago Bulc člansko številko 007. To bi si lahko razlagali, da je Bulc agent, ki lahko tudi raziskuje, kaj je na tujem krožniku, drugi pa bi ga najraje razglasili za tatu najbolj posvečene in preveč zapostavljene slovenske jedi. Na posnetku Bulc in Lenard pred stojnico restavracije Grajska klet iz Kromberka, ki se je izkazala z dvema vrstama praženega krompirja, s koloradskim za vegetarijance in grajskim, z dodatkom jurčkov in pršuta. (Foto: P. Perc)

priljubljena pevka Šerbi. V njeni gostilni je pražen krompir kot samostojna jed že dobil domovinsko pravico. To jed obožuje tudi vremenoslovec Miran Trontelj, tudi ud društva, ki pa je zaradi letošnje katastrofalne suše moral pričarati nekaj več, čeprav zapoznelega deževja. Kot se spodobi za vrhunsko kulinarico prireditev, so poskrbeli tako za predjed (okusen golaž je skuhala Deuova gostilna Pri zlati kaplji) in za glavno prilogo - to pa je bil kar vol na raznju, ki so ga postregli Cvetoanovi mesarji. Seveda ni šlo niti brez potice in krškega cvička, kajti take dobrote je potrebno dobro zalivati s pitnim, lahkim vinom...

PAVEL PERC



MEŠAJ SLAVKO - Kuhar leta, sloviiti Slavko Adamlje, šef restavracije Maxim, je bil sila skrivnosten glede recepta, je pa poudaril, da takega praženega krompirja verjetno še ni pripravil nihče na svetu. Glede na vreme ob festivalu ga je poimenoval deževni... (Foto: P. P.)



Slovensko kmetijstvo je utrjeno in staro.



PROSTOVOLJNO DELO V DOMSKEM VARSTVU

## “Čim več ti podarim, tem več imam”

“Imeli smo skupino desetih srednješolcev in moram reči, da smo zelo presenečeni. Glede na njihov odnos verjetno nihče ni bil razočaran, niti naši upokojenci in ne prostovoljci. Upam, da bodo mladi s prostovoljnimi deli nadaljevali,” je povedala Franja Svažič, socialna delavka v sevnškem domu upokojencev, o svojih izkušnjah oz. pogledih na prostovoljno delo na področju socialne dejavnosti domskega varstva, ki je letos prvič potekalo v Posavju pod streho Doma upokojencev in oskrbovancev Impoljca (DUO) z enotama v Brežicah in Sevnici. Končalo se je ob zaključku šolskega leta, ko so se dijaki Srednje šole v Sevnici in brežiške Gimnazije predali zasluženemu počitniškemu lenarjenju.

“Izkušnje so dobre, gremo naprej!” pravi koordinatorka tega projekta Andreja Flajs. Že lani maja so pričeli s pripravami na ta program prostovoljnega dela, ki je stekel septembra, ob začetku šolskega leta. “Obiski prostovoljcev enkrat tedensko so trajali od tri četrt ure do polne ure. Vsak prostovoljec se je srečeval z enim upokojencem. Poleg koordinatorka programa so na šolah sodelovali še na šolah mentorji, ki so delali z dijaki, v domovih pa strokovni delavci, socialne delavke. Bilo je delo z našimi stanovalci in delo z dijaki,” pravi defektologinja Marija Črepinšek iz DUO Impoljca, kjer sta zaposleni tudi socialni delavki Andreja Flajs in Franja Svažič. Ivanka Rupret pa socialna pedagoginja na Srednji šoli Sevnici.

Podobne programe poznajo že dlje časa po svetu. Zadnjih 10 do 15 let pa so našli domovinsko pravico tudi v Sloveniji, sicer pod drugačnimi imeni, vsebinsko pa dokaj podobni.

### Pobuda je zrasla na Impoljci

Specifičen je način dela, kar pomeni, da si pripravljen svoj prosti čas nameniti drugemu, ki ga potrebuje in sprejme. Pobuda je zrasla v DUO Impoljca, podoben program pa je že pred leti zaživel v Mariboru. “V Posavju ni take oblike dela, orehimo ledino. Vključili smo Srednjo šolo Sevnico in Gimnazijo Brežice ter mladinsko skupino župnije Boštanj. Na Srednji šoli Sevnica je bilo 22 prostovoljcev in dva prostovoljca, ki

sodelujejo v domu upokojencev v Sevnici in Domu Impoljca. Gimnazija Brežice je imela 12 članov, ki so sodelovali z brežiškim domom upokojencev, mladinska skupina župnije Boštanj pa je imela 9 članov, ki sodelovali z Domom Impoljca,” pravi Flajs.

“Program temelji na načelu obojestranskega dajanja in sprejemanja. Gre za obliko družbenega prostovoljstva in stanovanja, ki temelji na osebnih odločitvah. Namen pa je navezovanje stikov, druženje, pogovaranje, prijateljstvo, pridobivanje novih izkušenj in znanj, prepoznavanje svojih potreb in potreb drugih ter širitev socialne mreže,” pravi Rupretova. Pomen tega programa za stanovalce je, ker širi lastno socialno mrežo, ustvarja nove vezi, si krepi občutek pomembnosti in koristnosti. Oblikuje samopodobo ter pridobi možnost vpliva na potek dogajanja in končno pridobi na kakovosti življenja. Tudi na ličnem rumenomodrem plakatu, s katerim so skušali pridobiti čimveč prostovoljcev, so izhajajoč iz Shakespeareve misli: “Čim več ti podarim, tem več imam”, poudarili, da prostovoljci s takšnim prostovoljnim delom ne le pridobijo nove izkušnje o sebi in drugih, marveč presežejo strah pred neznanim in morebiti celo

prepoznavajo svojo poklicno usmeritev.

Gre za mladostnike, ki se vključujejo v drugačno populacijo, srečajo se s starostniki. Ti so bili sprva nekoliko nezaupljivi, na koncu pa so se tako navezali, da je bilo kar težko, ganljivo slovo. Na Impoljci so izbrali 10 stanovalcev, ki so osamljeni, nimajo družbe in so veseli pogovora in obiska. Prostovoljci so si najprej dom ogledali, drugič pa so že prišli stanovalci in so se poselili. V sevnškem domu niso nič izbirali.

Gre tudi za odpravljanje strahu pred ljudmi, ki so vizualno drugačni. Prav zanimivi so ti medgeneracijski odnosi. Spoznali so, kako pomembni so mladostniki pri krepitvi kakovosti življenja. Mladostniki so se naučili sprejemati različnosti, postali so strpnost. Dobili so izkušnjo, kako pomembna je smiselna uporaba prostega časa za prostovoljno delo. In še nekaj so ugotovili: da bodo nekoč tudi sami stari, da je starost normalen življenjski proces.

### Tudi jaz imel takega otroka...

Ali je lahko za prostovoljce in naposled tudi za pobudnike in organizatorje programa lahko kaj lepšega, kot so solze v očeh, ki so se zalesketale v očeh mar-



PROSTOVOLJKE - Srečni in hkrati malce otožni stanovalci in prostovoljke pred sevnškim domom upokojencev ob slovesu. (Foto: Franja Svažič)

sikatega stanovalca domov, ko se je približal čas slovesa z njihovimi novimi mladimi prijatelji? Nekateri so obljubili, da pridejo še kdaj na obisk, čeprav so že zaključili šolanje v srednji šoli. Stanovalca Marjan, ki ga je obiskovala prostovoljka Petra iz Semiča v Beli krajini, je med drugim našel tudi tele tople besede za Belokranjce: “Pokončni kot breze so ti ljudje! A kaj, ko ni dela za vse in marsikdo si poišče delo daleč proč od svojega ognjišča ali pa gre v šolo. Tudi Petra je ena izmed teh, ki si bo kruh služila daleč od svojega doma in se vedno vračala domov. Kdo je ta Petra? To je dekle, ki obiskuje Srednjo frizersko šolo v Sevnici, in to zadnji letnik. V našem domu Impoljca imamo skupino, ki nas hodi obiskovat enkrat

tedensko in nam popestri življenje v domu. Takrat res pozabiš, da si tu, da si isti kot ona, a kaj, ko gre vse po starem! Nič si ne morem pomagati, sprijazniti se moram z življenjem v domu. Nehote se mi zbudi misel: saj bi tudi jaz imel takega otroka... Petra, želim ti v življenju vse najboljše, da bi bila srečna in nikoli pozabila, od kod si doma.”

In takih, ganljivih izpovedi, že kar zgodbe je toliko, kolikor je bilo prostovoljcev, kajti vsak se je posvetil enemu starostniku in se družil z njim med šolskim letom, tako da sta se vzajemno bogatila in koristno izrabila prosti čas. Tako pridobljene izkušnje mladostnikov so gotovo dobra popotnica za njihove življenjske preizkušnje. PAVEL PERC

## ZGODBE, KI JIH PIŠE ŽIVLJENJE

# Kako sem se boril in premagal raka

Svojo zgodbo o raku, tej strašni bolezni naših dni, namenjam vsem še zdravim in tudi bolnim, ki se borijo s to boleznijo, da ne obupajo, ampak da se z njo spoprimejo in se postavijo po robu, kajti vsaka bolezen se da pozdraviti, če bolnik, ki ga je doletela ta bolezen, polna trpljenja, sodeluje z zdravniki. Danes vemo, da je rak smrtonosna bolezen; takoj za boleznimi srca in ožilja. Želim opisati svoj boj z njo, kajti vanj sem vložil vso energijo in voljo. Predno me je doletelo vse to gorje, sem živel normalno življenje in preživel vse bolezni, ki so me doletele. V trenutku, ko so mi prisodili le še nekaj tednov življenja, sem stopil v pomoč zdravnikom, ki so se na vse načine trudili, in uspelo nam je, da sem še živ.

Kako se je začelo? Natančno takole. Ko so mi po rentgenskem slikanju pljuč pred leti odstranili desno stran pljuč, ker je bil tam velik tumor s premerom 8 cm, sem prepotoval pravo kalvarijo. Prva postaja je bila novomeška bolnišnica oz. njen pljučni oddelek, kamor sem se zatekel zaradi hudih bolečin na desni strani pljuč. Bolečine so bile tako hude, da sem padel v delirij in so mi dajali morfin. Vsak dan sem požiral raznovrstne cevke, ki so mi jih dajali v telo, kajti o raku niso še odkrili sledu. Ko pa so mi odščipnili delček pljuč, vzeli kri in to poslali v Ljubljano, so po

desetih dneh prišli izvidi. Pri glavni viziti mi je gospa primarij rekla, da bo prišla nazaj, da bi se nekaj pogovorila. Dobil sem še injekcijo proti bolečinam, ki so se razširile že na vse telo, tako sem se umiril. V spominih sem blodil po otroštvu in vse se mi je zdelo lepo in da je bila moja prehojena pot nekaj levega. Kar vstopi zdravniška, se počasi usede na posteljo, me poboža po laseh in pravi: “No, zdaj sem pa prišla, da se pogovoriva. Kako naj začnem? Kakor vas poznam, odkar ste na oddelku, ste pacient, s katerim lahko govorim naravnost. Veste, vaše izvide

smo včeraj dobili in vaša diagnoza je: rak,” je dejala. Prav nič nisem bil začuden. Razgovorila se je in nikoli ne bom pozabil bodrilnih besed, ki mi jih je rekla: “Bodite pogumni!” Bilo pa je hudo, predvsem pa je bilo premalo zraka, zato so mi pomagali pripomočki za dihanje. V blodnjah sem se zatekal k tolažbi z vero h Gospodu. V ušesih pa sem slišal čudovite šume, ki so prihajali nekje iz daljave. Oči so videle neznane obraze. Nič več nisem zaznal vizite...

Druga zgodba se je začela, ko so me odpeljali na pnevmatološki oddelek KC. Spet preiskave in začeli so s kemoterapijami. Vsakokrat so bile doze bolj močne in sem zaradi popolne oslabelosti vsakokrat ležal na oddelku. Kemoterapija pa me duševno ni strla. Videl sem v tem obdobju toliko drobnih nenavadnih stvari in ljudi, ki so mi bili sosedje na bolniški postelji. Nikoli ne bom pozabil 88-letnega duhovnika gospoda Ceglarja, s katerim sva vsak večer obiskovala bolniško kapelo in bila pri maši. Tam so bile vedno zbrane skupine vernikov, ki so iz bolniških postelj prihajali po tolažbo v veri. Kdor ni doživel tega, ne more verjeti, kako smo bili bolniki potolaženi, ko smo se vračali v svoje sobe. Bolniki so pri maši prepevali. S kakšnim veseljem sva potem z gospodom Ceglarjem reševala križanke in prebirala časopise! Od njega sem se naučil mnogo lepih stvari, ki jih prej nisem poznal. Ne vem, ali ta plemiti gospod še živi, vem pa, da tako dobrih ljudi ni mnogo. On mi je dokazal, da je mogoče prenašati raka in njegovo gorje tudi s preprostim humorjem in življenjem. Nikoli ni kadil, živel je preprosto in ljubil naravo. Stvarnika je videl v vsaki preprosti cvetlici, drevesu...

“Srečno, moj prijatelj in soimenjak!” je rekel in stisnil mojo desnico, ko sem odhajal na operacijo. Hvala gospodu Antonu za vse! Spomin nanj negujem kakor tisoč cvetov. Predno sem odšel na operacijsko mizo, pa sem šel še skozi mnogo faz. Bolniške sestre so bile ob meni pred vrati operacijske sobe, nato pa me objela tema...

Po operaciji sem se znašel v sobi za intenzivno nego, kjer sem preživel več dni, priključen na razne aparate, ki so me ohranili pri življenju. Ti aparati so kazali delovanje srca in utrip žile, vse to je povzročalo nekakšno brnenje in šume. Luči so bile prižgane noč in dan. Bolniške sestre in strežniki so bili vedno prisotni. Najtežje pa mi je bilo, preden sem se izkašljal. Da bi lažje prenašal bolečine, sem ležal samo na hrbtu in so mi dajali morfin, ki me je popeljal v svet, kjer ni bolečin. Po več dneh so me z intenzivne nege premestili v običajno bolnišnično sobo oddelka, vendar hrane še nisem mogel uživati in sem vse izbruhal. Ponovno so mi dali v žilo hranilno tekočino. Lakote ali želje po hrani pa ni bilo

nobene. Še vedno sem imel v telesu dve cevki, priključeni na nekakšen akumulator, ki sem ga nosil pri sebi, če sem se malo sprehodil. Ko so mo odstranili cevke je prišlo veliko olajšanje.

Operacija je moje telo zelo zdelala, da me je bila sama kost in koža. Ko sem se za silo sprehajal s pomočjo birgel, se mi je kar naprej vrtelo v glavi. Skozi okna sem gledal naše gore in se spraševal, ali jih bom še kdaj obiskal.

Ob odpustu s torakalnega oddelka sem bil po sklepu konzilija zdravnikov premeščen v naravno zdravišče na Golnik in tam sem bil en mesec. Ko sem zapustil Golnik, je bilo nekoliko bolje. Ko me je prišel iskat sin, sem bil pijan od sreče. Predpisali so mi pooperativno torakalno kuro, ki se je do kraja zdelala moje telo, skoraj hujše kot bolezen sama. V telesu sem imel toliko zdravil, da mi je začel občasno pešati razum. Spraševal sem se, kako naj se še borim za življenje, pa se je kot rešila bilka spet oglašil moj spomin na besede zdravnice: “Bodite pogumni!” Kako naj bom, ko je pa telo tako slabo in duh oslavljen do kraja?

Onkološki inštitut sem odnotraj videl, ko sem bil pred časom, ne dolgo od tega, sprejet v sobo št. 13 v prvem nadstropju. To je bilo priporočilo tukajšnjega zdravnika, ki je predlagal, da mi z rentgenom 25-krat obsevajo glavo, da se ne bi rak širil še na druge dele telesa. Ko me je glavna sestra peljala v sobo št. 13, sem se nekako branil, pa mi je dejala, naj nikar ne bo vpraševan. Ubogal sem jo. Vsak dan so me vozili na obsevanje. Na onkološkem oddelku pa sem videl, česar še niso videle moje oči. Tu so bili bolniki, ki so imeli raka po zunanjih delih telesa, nekateri so bili hudo zaznamovani z njim, vendar so hrabro prenašali težave kakor hrabri vojščaki na bojnem polju. Umrljivost je bila na tem oddelku nekaj vsakdanjega. Ko so umirali, sem dobila spoznal lepoto smrti, da se je nisem nič več bal.

Končno sem doživel, da sem raka premagal in odšel iz tega boja kot zmagovalca. Sedaj čisto drugače poduham cvetice, drugače gledam zvezde. Če se zasmejem, je to čisto nov smeh, ki ga prej nisem poznal. V roke vzamem palico in grem soncu naproti, do studenca svoje mladosti in tam se odžejam.

Še danes slišim zdravnika, ki me je operiral: “Mi smo naredili svoje, operacija je uspela, za vas je sedaj pomembno, da vzamete v roke terapijo. Bodite sedaj sam svoj zdravnik!” Po petih letih hudih sanj sem še živ. Sicer pa pravi Phil Bosmans: Naj bo puščava še tako brezupna, še vedno lahko nekje odkriješ majhno oazo, nekje nas vedno čaka majhna radost. Nekateri rože cvetijo celo pozimi...

TONE VIRANT (Napisano v avgustu 2001)





ZDRAVLJENJE V ŠENTVIDU PRI STIČNI

# Debelost vse večji problem tudi otrok

Med boleznimi, ki tudi pri nas prerašča v epidemijo in ogroža zdravje, je debelost. Žal je ljudje še ne jemljemo preveč resno, toda marsikaj tej trditvi v prid povedo že naslednji podatki: na svetu je približno milijardo čezmerno prehranjenih in debelih ljudi, pretežak je že vsak šesti Zemljan, v Sloveniji ima približno tretjina prebivalstva prekomerno telesno težo, debelih pa je kar tretjina otrok.

Odvečnih kilogramčkov, pridobljenih v otroštvu, ni tako lahko izgubiti, veliko lažje jim je vsako leto dodati nove. Dokler jih ni resnično preveč. Kaj storiti potem, kako v uspešen boj s kilogrami?

## Terapija v šentviškem centru

Ena od možnosti, kako se otroci lahko znebijo odvečne telesne teže in predvsem nepravilnega načina prehranjevanja, je na Dolenjskem. V Centru za zdravljenje boleznih otrok v Šentvidu pri Stični, ki je edini takšen v Sloveniji, imajo namreč že nekaj let tudi ta program, ki postaja vse bolj potreben, saj se število debelih ljudi, tudi otrok, nenehno povečuje.

Kot je povedala direktorica centra Magdalena Urbančič, dr. med., se je zavod, ki deluje od leta 1957, do pred nekaj let imenoval po domačem zdravniku, internistu in kardiologu, in sicer Zavod za revmatične in srčne rekonvalescente dr. Marko Gerbec. Tja so prihajali predvsem otroci z revmatičnimi obolenji. Po letu 1970 pa so se za sprejem začele pojavljati tudi druge indikacije in "tako zdaj v našem centru zdravimo predvsem kronične bolezni otrok, lahko gre za podaljšano hospitalizacijo ali pa za neko stanje, ki zahteva stalen zdravniški nadzor, ki ga v domačem okolju ni mogoče zagotoviti," je povedala Urbančičeva. K njim torej prihajajo otroci z nevrološkimi in pljučnimi obolenji, boleznimi prebavnega trakta, ledvičnimi obolenji pa tudi psihotričnimi težavami.

## 350 otrok na leto

Eden od programov centra je tudi terapija za odpravo prekomerne telesne teže pri otrocih - starost od 6 do 19 let - v katero so poleg zdravnikov vključeni še višje medicinske sestre, delovni terapevti, fizioterapevti in psihologi, saj morajo ponavadi ti otroci pridobiti boljšo samopodobo, samozavest, pozitivna izkustva in potrjevanja, kar ni enostavno. Večina starejših otrok in mladostnikov osta-

ne v Šentvidu tri tedne, zato je zmotno pričakovanje, da bo otrok v tem času shujšal do idealne teže.

Program, ki poteka že več kot deset let, sproti dograjujejo in spreminjajo, zanimanje zanj pa je veliko. Na leto imajo okrog 350 primerov, otroci pa prihajajo iz vseh koncev Slovenije.

## Debelost je bolezen

Debelost je kronična bolezen, ki je pri otrocih in mladostnikih eden najbolj zaskrbljujočih problemov današnjega časa. Je posledica razlike v vnosu in porabi kalorij. Slednjih je več, kot jih porabimo.



Magdalena Urbančič, direktorica Centra za zdravljenje boleznih otrok Šentvid pri Stični.

Debelost je tista telesna teža, za katero je epidemiološko ugotovljeno pomembno povečano tveganje za nastop zapletov. Za oceno čezmerne telesne teže in debelosti najpogosteje uporabljamo indeks telesne mase (ITM), ki ga določa razmerje med telesno maso in kvadratom telesne višine, ki ga izražamo v kilogramih (kg) na kvadratni meter. Za odraslega človeka pomeni ITM od 19 do 25 normalno prehranjenost, od 25 do 30 povečano telesno maso, pri debelosti pa ITM presega 30 kg na kvadratni meter. Če je ITM nad 40, gre za izredno hudo debelost. Za debelost se šteje tudi stanje, ko telesna masa presega 120 odstotkov idealne telesne mase, pri 110 do 119 odstotkih pa govorimo o zmerni debelosti.

## Premalo gibanja

Vzrokov za debelost je več. Zunanji so: premalo gibanja, lahke dostop do hrane, stresi. Med notranje vzroke pa sodijo: sestava organizma, energijska potreba, osnovna presnova in termogeneza. Za debelost so lahko krive tudi nekatere bolezni žlez z notranjim izločanjem.

Človek vse manj fizično dela in se tudi vse manj giblje. Veliko presedimo. Povprečen Američan, tudi mladostnik, prebije pred televizorjem dve do štiri ure dnevno. Ob zmanjšani telesni teži se večja apetit, nanj pa seveda vpliva ponudba najrazličnejše hrane, s katero nas bombardirajo vsi mediji in vabijo preobložene police v trgovinah. Debelost zajema kar 50 odstotkov odraslega prebivalstva v razvitem svetu in 25 odstotkov otrok med 10. in 17. letom starosti.

## Učenje samokontrole

V Center za zdravljenje boleznih otrok Šentvid pri Stični prihajajo otroci z napotnico pediatra ali svojega osebnega zdravnika ali pa kar na pobudo staršev. Pogoj je, da imajo 20 do 25 odstotkov več od svoje idealne teže. "Včasih vzamemo otroka tudi pri nižjem odstotku, ker je potrebno kaj ukreniti že prej (druga patološka stanja, povečan pritisk, povečanje maščob v krvi, ortopedski problemi...)." Sicer pa je primeren indeks telesne mase odvisen od starosti in velikosti otroka," je povedala Urbančičeva.

V centru otroke učijo pravih zdrave prehrane, kako sestaviti jedilnik po načelih zdravih prehranjevalnih navad, saj so prav te ponavadi vzrok debelosti. Otroke po 5. razredu starosti učijo preračunavanja kalorijskih vrednosti jedilnikov in preračunavanja fizičnih aktivnosti, torej porabo kalorij. Veliko ljudi se namreč zredi tudi zato, ker nimajo občutka, koliko kalorij pojedjo, ker nimajo nadzora nad maščobami in sladkorjem, skritih v hrani in pijači (meso, sladoled, gosti sokovi). Mnogi so nagnjeni k podcenjevanju kaloričnih vrednosti hrane (smetana v kavi, košček čokolade, ocvrto meso).

## Pisanje dnevnika

Kot pravi Urbančičeva, je za mnoge otroke terapija velik šok, saj morajo sprejeti čisto nov način življenja z veliko gibanja in manjšim številom obrokov na dan, kot so jih bili

vajeni doma - od štiri do pet. Dostikrat, ko gredo za konec tedna domov, pridejo nazaj težji za kakšen kilogram, saj se doma ne držijo navodil tako otroci kot starši.

"Tu jih skušamo naučiti predvsem neke samokontrole, zato vseskozi pišejo dnevnik. Vanj zapisujejo vso prehrano in fizične aktivnosti ter vso popito tekočino. Opisujejo tudi svoja občutja ob tem. Mi te dnevnike pregledujemo in na tej osnovi izoblikujemo svetovanje. Dnevnik pišejo tudi, ko je terapije konec, dve leti med časom kontrole. Nosijo nam ga na vpogled," je povedala direktorica centra in dodala, da otroci delujejo v skupini, kar je zelo pomembno. "V skupini so si bolj ali manj enaki, lahko se med sabo primerjajo, skupinska terapija v neki ustanovi pa je smiselna tudi zato, da so otroci ločeni od primarnega okolja ter se tako lažje sprostijo. Skupaj si lažje pridobivajo nove prehranjevalne navade." Poskrbljeno je tudi za veliko gibanja - sprehodi v naravo, športne igre, plavanje v bazenu itd.

Otroci pogosto zamenjujejo občutek lakote in žeje. Kadar so žejni, mislijo, da jih daje lakota. In se "nazirajo", namesto da bi spili kozarec vode. Zato dajejo v centru velik poudarek tekočini: na dan jo morajo spiti vsaj dva do tri litre.

## Starši, pazite na prehrano!

Prav družinske prehranjevalne navade so ponavadi glavni krivec za otrokovo debelost, "zato skušamo v terapijo vedno vključiti tudi starše, babice, skratka tiste, ki doma kuhajo. Tudi zanje organiziramo predavanja in naš cilj je, da bi se dodatno delali z njimi v manjših skupinah. Starši bi morali budneje paziti, kako se otrok redi, in če se jim zdi, da pretirano (več kot 3 kilograme na leto), bi morali zmanjšati obroke, opustiti sladkane pijače in prigrizke. Tega problema se je treba lotiti resno in dovolj zgodaj. Ko je otrok pri enajstih letih težak nekaj kilogramov preveč, se zdi, da to ni še nič takega, toda vsako leto je kilogramov več, in tako smo imeli že primer 16-letnika, težkega 160 kilogramov. Težko je potem shujšati za polovico," je povedala direktorica in dodala, da te dobesečno zvije, ko vidiš 14-letnega otroka s preko sto kilogrami.

Starši pogosto delajo tudi napako, da otroka nagrajujejo s hrano in mu dovolijo grizljati pred televizorjem, sploh pa se vse skriva v slabih prehranjevalnih navadah. Mnogi starši se namreč držijo tipičnega slovenskega jedilnika z veliko masne hrane, zlasti kadar kuhajo babice, tu pa je še tako popularna hitra hrana - in debel otrok je tu. Otroci so tudi vse bolj pasivni, posedajo pred televizorjem in računalnikom, vse manj je telesno aktivnih. Ne pozabite na zajtrk!

Toda otroška zalitost ni več pojem zdravega, krepkega telesa, ampak je znamenje popolnoma zgrešenih prehranjevalnih navad.

## Ne pozabite na zajtrk!

"Šolskim otrokom svetujemo, naj zjutraj obvezno zajtrkujejo. V šoli naj malicajo, in če se le da, naj se naročijo tudi na



OTROCI NAJ V ŠOLI MALICAJO IN KOSIJO - Starši se morajo zavedati pomena vzgoje pravih prehranjevalnih navad, ki jih otroci obdržijo v življenju. Obvezen je zajtrk, otrok pa naj v šoli malica, in če je le mogoče, poje tudi kosilo. Na dan je priporočljivih štiri do pet obrokov. Na sliki: učenci 4. razredov OŠ Bršljin med malico, ki jim je šla očito v slast. (Foto: L. M.)

kosilo. Tako so termini prehranjevanja lepo razdeljeni čez dan in doma čaka otroka le še popoldanski obrok, kar pomeni štiri do pet obrokov dnevno, namesto da se otrok šele na popoldanskem kosilu doma naje do onemoglosti, prej pa ni jedel nič. Pomembno je, da ni vmesnih obrokov. Ko enkrat doseže željeno telesno težo, naj jo tako vzdržuje," svetuje Urbančičeva in dodaja, da njihov program hujšanja ne prepoveduje nobene hrane, odsvetuje pa določene jedi.

"Tudi slaščice so v redu, le pripraviti jih je treba drugače - manj sladke, mastne, ne ocvrte in dušene. Dieta pač mora biti združljiva z življenjem." Pri otrocih ne gre pozabiti, da potrebujejo tudi ogljikove hidrate in maščobe, saj njihov organizem se raste in se razvija.

## Kontrola dve leti

"Naš cilj je spremeniti v vsej družini prehranjevalne in življenjske navade, kar pomeni več gibanja. Za nas je uspeh, da otrok prvo leto hujša, drugo leto pa vzdržuje telesno težo. Če si v tem času pridobi nove prehranjevalne in gibalne navade, se bo potem težko spet zredil," meni Urbančičeva. Treba je tudi vedeti, da je v začetku hujšanje hitreje, potem pa se upočasni. V treh tednih, ko so otroci v Šentvidu, ponavadi za tri do štiri kilograme zmanjšajo svojo telesno težo.

"Dobro je, da ne gre prehitro. Veseli smo, če otrok potem shujša pol kilograma na mesec,

kar skupaj z izgubljenno težo v prvih treh tednih pomeni 10 kg na leto." Na začetku terapije sicer otroku določijo idealno telesno težo, do katere pa ne pride, ker raste.

Seveda so problemi tudi drugačni. V centru so se že srečali s primeri bulimije in anoreksije. "Od anoreksije do prenajedanja so majhni koraki. Uspešno smo že ozdravili primer z izredno nizko telesno težo, pod 40 kg. Za takšnega otroka si je potrebno vzeti čas, se mu posvetiti, ga poslušati, mu povrniti samozavest in ga zraven naučiti pravih zdravih prehrane. Ko se to uredi, je problem rešen," meni Urbančičeva.

V centru si želijo, da bi kontrole otrok s prekomerno telesno težo po terapiji prevzeli osebni zdravniki ali medicinske sestre v dispanzerju, za kar zdaj poteka izobraževanje na nacionalni ravni. Ti bi bili lažje dostopni vsakomur, saj pot v Šentvid z različnih koncev Slovenije za marsikoga ni enostavna in blizu. V centru pa si prizadevajo tudi za uvedbo prave družinske terapije. Po strokovnih ocenah se namreč kar 95 odstotkov takih, ki v nekem obdobju načrtno hujšajo, prej ali slej vrnejo na stara pota.

Debelost resno načenja zdravje in zvišuje umrljivost. Ljudje z normalno telesno težo se počutijo bolje, imajo več energije, so bolj gibčni, manj obolevajo in živijo dlje. Dovolj dobri razlogi torej, da pazimo na svojo telesno težo, že v otroštvu in mladosti.

LIDIJA MURN

## Prevelika teža mačk in psov

Vsak tretji pes in vsaka tretja mačka trpita zaradi prevelike teže. Razlog je najpogosteje napadna prehrana pa tudi prepogosto nagrajevanje s posladki. Odvečna maščoba se shranjuje v obliki maščobe. Da je to res, ugotovimo, če pri božanju po prsnem obsegu ne občutimo več reber, če pes ali mačka hitro izgubljata veselje do gibanja ali jima / mu hitro poide sapa.

Pretežke živali so pogosteje nagnjene k obolenjem in tudi življenjsko dobo imajo lahko krajšo. Premočna postava pomeni dodatno obremenitev za kosti in sklepe, povzroči pa lahko težka obolenja, kot so bolezen srca in ožilja, jetrne bolezni, težave z medvretenčnimi ploščami, spremembe v kolkih.

Malo je psov in mačk, ki bi na tehtnici mirno stali, zato jih najlažje stehamo s preprostim trikotom: najprej stopimo na tehtnico sami, nato pa z živaljo v naročju. Razlika med tem, kar bo tehtnica pokazala v prvem in drugem primeru, bo teža živali. Yorshirski terier naj bi tehtal od 2,5 do 3,2 kg, pritlikavi jazbecar od 3,5 do 4 kg, pritlikavi pudelj od 5 do 5,2 kg, dolgodlaki jazbecar od 8,6 do 9 kg, nemški ovčar od 32 do 34 kg, zlati prinašalec pa od 28 do 35 kg. Prave teže mačk pa so naslednje: hišna mačka naj bi tehtala od 2,5 do 4,5 kg, perzijska od 3 do 5 kg,

siamska pa od 3,5 do 5,5 kg. Za mačke so v Centru Waltham v Veliki Britaniji razvili tudi indeks telesne teže, s katerim zgodaj prepoznamo odvečno težo. Tak test lahko opravijo na vsaki kliniki za male živali.

Svojemu štirinožcu boste pri hujšanju pomagali s posebno nizkokalorično hrano, seveda pa se naj žival tudi čimveč giblje. Pojdite z njim na sprehod pogostejše in dlje, z njim hodite ali tecite! Dlje se igrate z mačko. Lonček z mačjo hrano ji postavite čim dlje, naj se vaš sobni tiger malo bolj potruži, da bo prišel do hrane. Hrano sicer razdelite na tri dele, žival hranite vedno ob istem času, a ne hkrati z drugimi hišnimi živalmi. Ostanite trdni, ko bo vaš ljubljeneček lačen in vas bo proseče gledal. Žival odvrnite od misli na hrano z veselo igro ali jo obdarite z božanjem ali krtačenjem. Štirinožca redno tehtajte in težo zaradi nadzora vnašajte v tabelo, da bo zdravnik za male živali lahko preveril potek hujšanja.

Da bi žival tudi ostala zdrava, vedra in vitka, se morate še naprej dovolj gibati z njo in jo hraniti z visokovredno hrano priznanih proizvajalcev in lahki izdelki. Bodite pozorni na opise izdelkov - za vsako potrebo boste našli ustrezno sestavljeno hrano: za mladiče, stare živali, poskočne itd.

| TEŽA/VIŠINA | 1,45 | 1,50 | 1,55 | 1,60 | 1,65 | 1,70 | 1,75 | 1,80 | 1,85 | 1,90 | 1,95 | 2,00 |
|-------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| 45kg        | 21,4 | 20,0 | 18,7 | 17,6 | 16,5 | 15,6 | 14,7 | 13,9 | 13,1 | 12,5 | 11,8 | 11,3 |
| 50kg        | 23,8 | 22,2 | 20,8 | 19,5 | 18,4 | 17,3 | 16,3 | 15,4 | 14,6 | 13,9 | 13,1 | 12,5 |
| 55kg        | 26,2 | 24,4 | 22,9 | 21,5 | 20,2 | 19,0 | 18,0 | 17,0 | 16,1 | 15,2 | 14,5 | 13,8 |
| 60kg        | 28,5 | 26,7 | 25,0 | 23,4 | 22,0 | 20,8 | 19,6 | 18,5 | 17,5 | 16,6 | 15,8 | 15,0 |
| 65kg        | 30,9 | 28,9 | 27,1 | 25,4 | 23,9 | 22,5 | 21,2 | 20,1 | 19,0 | 18,0 | 17,1 | 16,3 |
| 70kg        | 33,3 | 31,1 | 29,1 | 27,3 | 25,7 | 24,2 | 22,9 | 21,6 | 20,5 | 19,4 | 18,4 | 17,5 |
| 75kg        | 35,7 | 33,3 | 31,2 | 29,3 | 27,5 | 26,0 | 24,5 | 23,1 | 21,9 | 20,8 | 19,7 | 18,8 |
| 80kg        | 38,0 | 35,6 | 33,3 | 31,3 | 29,4 | 27,7 | 26,1 | 24,7 | 23,4 | 22,2 | 21,0 | 20,0 |
| 85kg        | 40,4 | 37,8 | 35,4 | 33,2 | 31,2 | 29,4 | 27,8 | 26,2 | 24,8 | 23,5 | 22,4 | 21,3 |
| 90kg        | 42,8 | 40,0 | 37,5 | 35,2 | 33,1 | 31,1 | 29,4 | 27,8 | 26,3 | 24,9 | 23,7 | 22,5 |
| 95kg        | 45,2 | 42,2 | 39,5 | 37,1 | 34,9 | 32,9 | 31,0 | 29,3 | 27,8 | 26,3 | 25,0 | 23,8 |
| 100kg       | 47,6 | 44,4 | 41,6 | 39,1 | 36,7 | 34,6 | 32,7 | 30,9 | 29,2 | 27,7 | 26,3 | 25,0 |
| 105kg       | 49,9 | 46,7 | 43,7 | 41,0 | 38,6 | 36,3 | 34,3 | 32,4 | 30,7 | 29,1 | 27,6 | 26,3 |

IZRAČUNAJMO SVOJ ITM! - Da bi dobili pravo sliko o svoji telesni teži, lahko večkrat preverimo svoj indeks telesne mase - ITM. Dobimo ga tako, da svojo telesno težo, izraženo v kilogramih, delimo s kvadratom svoje telesne višine, izražene v centimetrih. Če nimamo v rokah kalkulatorja, lahko poiščemo svoj ITM v zgornji tabeli tako, da poiščemo na levi svojo težo in na vrhu svojo višino. V presečišču vrstice in stolpca najdemo svoj ITM. Če niste zadovoljni z njim, lahko odštejete nekaj kilogramov, ker imate morda težke kosti. Če je vaš ITM še vedno prevelik, bo najbrž treba shujšati. In kaj nam pove naš ITM? Če je do 18,5, smo podhranjeni, če se giblje med 18,5 in 25,0, smo normalno prehranjeni, če ugotovimo, da je naš ITM med 25 in 30, smo čezmerno prehranjeni, če je med 30 in 40, smo debeli, in če presega 40, smo hudo debeli. (Besedilo in tabela z izračuni je pripravil Jože Dobovšek).



SPOMINI NA SLIKARJA MIHAELA KAMBIČA

# Eno sliko ustvarjal tudi po nekaj let

Letošnjega junija so ob obletnici smrti belokranjskega pesnika Otona Župančiča, 50-letnici njegove spominske zbirke v rojstni hiši v Vinici ter 50-letnem jubileju Belokranjskega muzeja v Metliki, pod okriljem katerega je zbirka, v Župančičevi hiši v Vinici odprli razstavo likovnih del slikarja Mihaela Kambiča. Ne po naključju. V Belokranjskem muzeju si že nekaj let prizadevajo, da bi v Župančičevi rojstni hiši postavili zbirko pomembnih Belokranjcev. Bila bi namreč bogata dopolnitev stalni muzejski zbirki v metliškem gradu, kjer tovrstnega gradiva ni na ogled.

Prav zato, da bi opozorili na pomembne Belokranjce, so se v muzeju odločili počastiti dvojni jubilej z razstavo Kambičevih del. Njegova želja je namreč bila, da bi v muzejih na deželi osnovali manjše galerije in prirejali razstave. Da bi dokazal, kako resno misli, je svojo zamisel velikodušno podprl z mesečnim gestom, saj je Belokranjskemu muzeju podaril več kot trideset svojih umetnin. Večino jih je muzej postavil na ogled na viniški razstavi. S tem so v muzeju ubili dve muhi na en mah, saj so z razstavo hkrati omogočili, da so ljudje bolje spoznali slikarja, ki je žal mnogim Belokranjcem precej neznan. Prav gotovo je k temu pripomogel tudi sam, saj je bil izredno skromen, zaradi zelo počasnega in natančnega slikanja pa ni ustvaril veliko del.

## Kambičev vujc z bomboni

Gotovo tudi ni veliko ljudi, ki vedo, da se je Mihael Kambič rodil v Dragovanji vasi, v vasi pet kilometrov od Črnomlja ob poti proti Župančičevi Vinici. Na njegovo rojstno hišo je Belokranjsko muzejsko društvo leta 1985 postavilo spominsko ploščo, ki mlajši rod Dragovanjčanov spominja, da je bil v njihovi vasi doma eden pomembnih Belokranjcev. Starejši vaščani se ga še dobro spominjajo, tako tudi Kambičev pranečak Zdravko Bahor, gospodar na bivši Kambičevi domačiji. V spomin na nekdanje gospodarje Bahorjevi domačiji še danes po domače pravijo pri Kambičevih. Zdravko je dober del svojega življenja preživel s slikarjem Mihaelom, zato ga nanj vežejo številni spomini, a o njih, četudi so še kako zanimivi, doslej javno ni veliko govoril. Po razstavi v Vinici pa se je odločil, da je prav, da ljudje Kambiča spoznajo še drugače, ne le kot slikarja.

Mihael Kambič se je rodil 14. septembra 1887. Njegova mama, ki je izhajala iz Rožičeve družine, katere člani so bili prvi pisemeni prebivalci Dragovanje vasi, si je želela, da bi Mihael postal duhovnik. On pa se je bolj navduševal za slikarstvo. Tako je, kot je iz pripovedovanja izvedel Zdravko, Kambič že v meščanski šoli v Črnomlju in v gimnaziji v Novem mestu naslikoval slike. Šolanje je nadaljeval na praški umetnostni akademiji, potem pa dolga leta poučeval risanje na ljubljanski gimnaziji. Vedno pa se je, zlasti še med počitnicami, rad vračal na domačijo v Dragovanjo vas, kjer je živel njegova sestra Ana. Z odprtimi rokami ga je pozneje sprejela tudi družina Aninega najstarejšega sina Janeza. A tudi Zdravko, nastarejši od štirih Janezovih otrok, ki je postal gospodar leta 1963, je vsako poletje za prastrica Mihaela namenil največjo posteljo v hiši, medtem ko so se ostali družinski člani nekoliko stisnili.

Kako tudi ne, ko pa je Zdravko tako rekoč odraščal s Kambičem. Pravzaprav je na njegov prihod čakala pred Bahorjevo hišo vsa vaša mladež, ki ga je klicala "Kambičev vujc". S seboj je namreč vedno prinesel veliko vrečo bombonov in jih razdelil otrokom, ki so bili takrat tovrstnih dobrot le redkokdaj deležni. Potem pa se je vujc lotil slikanja. Zdravko je prvič naslikal, ko je bil še malček. Na znameniti Kambičevi sliki "Mati z otrokom" oziroma na treh ali štirih danes ohranjenih različicah sta namreč prav Zdravko in njegova mati. "Kako počasi je slikal, pove že to, da sem bil, ko naju je začel slikati, še skoraj dojenček, ko pa je delo končal, sem se že odpravljal na služenje vojaškega roka," se nasmehne Zdravko, ki se poziranja sicer ne spominja. Zato pa so mu toliko bolj ostale v spominu počitnice, ki jih je slikar preživel v Dragovanji vasi po drugi svetovni vojni. Ko je bilo konec vojne vihré, mu je bilo namreč devet let. Dovolj torej, da je prastricu pomagal nositi slikarsko stojalo, čopiče, palette, ki jih je imel shranjene kar pri Bahorjevih. Barve pa je vedno prinesel s seboj.



SPOMIN NA KAMBIČEVEGA VUJCA - Spominska plošča na Kambičevi hiši prča, da se je v njej rodil pomemben Belokranjec. Bahorjevi so na to zelo ponosni.

## Pretehtano izbrušen krajinar in portretist

"Najraje je slikal popoldne, jaz pa sem mu s pomočjo italijanskega šotorskega platna naredil senco, ki ga je varovala pred žgočim soncem. Rad je slikal belokranjsko pokrajino. Naravo je nadvse ljubil. Portretiral pa je tudi mnoge sorodnike," pravi Zdravko. Tudi prof. Jože Dular je v svoji knjižici "Pomembni Belokranjci" zapisal, da je "Kambič ostal zvest realizmu in se je uveljavil kot pretehtano izbrušen krajinar in portretist". Zanimivo je, da je Kambič veliko del ustvaril na domačem platnu, ki ga je na statvah tkala Zdravkova mama Neža, prej pa ga je impregniral. A četudi je Zdravko večji del počitnic preživel s prastrcem, ga to ni nikoli poskusil učiti slikanja, čeprav se Zdravko - tako vsaj pravi danes - temu ne bi upiral. "Vujc je slikanje vedno

jemal zgolj kot konjička in svojih del ni želel prodajati, vendar jih je kljub temu nekaj našlo kupce v Beogradu. Sicer pa je mojemu očetu celo rekel, da bo pred smrtjo morda vsa dela pokončal. Na srečo tega ni storil, in tako še vedno hranimo veliko njegovih študij, medtem ko so ostala dela v glavnem v muzejih," pripoveduje Zdravko.

## Tudi mizar, sodar in zvezdogled

A Bahorjevih na Kambiča ne spominja le njegovo slikarsko ustvarjanje. Se vedno imajo kuhinjsko kredenco, ki jo je izdeloval sicer zelo dolgo, a z izredno natančnostjo, pa mlin za mletje grozdja, sod, stole, mentrgo, stopnice za na podstrešje. "Tudi sicer je bil zelo razgledan in vedno sem ga poslušal z velikim zanimanjem. Pa na zvezde se je spoznal. Imel je star mornariški daljnogled, s

katerim smo opazovali zvezde. Zelo veliko je fotografiral in prav po njegovi zaslugi smo na fotografijah ovekovečeni vsi sorodniki. Predvsem pa nikoli ni pozabil starega dragovanjskega narečja. Še vedno se spominjam starih besed, ki jih je vujc še uporabljal, medtem ko že moja generacija nič več," se spominja Bahor.

Po drugi svetovni vojni ni bilo poletnih šolskih počitnic, da jih Kambič ne bi prebil v Dragovanji vasi. "Za zadnjo sobo, kot so imenovali izbo, ki smo mu jo odstopili, je, ko je odhajal v Ljubljano, vedno plačal, prav tako za postrežnino. Najprej mojim staršem, pozneje pa nama z ženo Ivanka je odšel toliko, kolikor bi ga veljalo življenje, če bi bil v Ljubljani. Denar je prišel kar prav za plačilo kakšnega davka. Vujc ni bil poročen in tudi vojak ni bil nikoli. Pretental je namreč naborno komisijo. Po petnajst dni je nepre-



DVAJSET LET ZA "MATER Z OTROKOM" - Zdravko Bahor z ženo Ivanka ob sliki "Mati z otrokom", ki visi v sobi na Bahorjevi domačiji v Dragovanji vasi. Na sliki sta Zdravko in njegova mama, Zdravkov prastric Mihael Kambič pa jo je ustvarjal skoraj dvajset let, saj je bila dokončana šele, ko se je otrok s slike že odpravljal na služenje vojaškega roka. (Foto: M. B.-J.)

trgoma pil le vodo in dobil je diagnozo, da ima pljučni katar," pripoveduje Zdravko.

Tudi ko se je upokojil, je Kambič hodil v Dragovanjo vas le poleti. A ko bi se moral jese- ni leta 1972 posloviti od rojstne vasi, je potarnal, da mora spet v grdo Ljubljano. Domači so mu predlagali, naj ostane pri njih in z veseljem je sprejel ponudbo. Zadnja leta svojega dol-

gega življenja je preživel pri Bahorjevih, kjer je 7. januarja 1979 umrl. Zadnji počitek je našel pri domači podružnični cerkvi, ki jo krasita tudi dve njegovi sliki. Vse od zadnjega dne svojega življenja je vsako jutro telovadil, kar je bilo takrat zlasti na vasi precej nenavadno, ves čas pa je tudi slikal. A natančno in počasi.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

## ZLATI PETELIN ZA PRIFARSKO MUZIKANTE

# Temperamentna skupina zvesta etno glasbi

"Dober večer, mamica; ljudske pesmi in viže v priredbi" je naslov zadnje, četrte kasete in zgoščenke skupine Prifarski muzikanti. V osmem letu od izdaje prve jim je njihova zadnja kaset prinesla priznanje za najboljši album folka in etna v letošnjem letu. "Bil je že čas!" je dejal ob prevzemu prestižne glasbene nagrade na zaključni prireditvi Zlatega petelina sredi junija letos vodja skupine Martin Marinč - njegov šaljivi komentar k prejetemu priznanju pa bi lahko bil upravičeno izrečen tudi povsem resno!

Prifarski muzikanti so tamburaška skupina iz Fare ob Kolpi na Kostelskem. Po instrumentalni sestavi in izboru pesmi so v prostoru slovenske etnične glasbe nekaj posebnega. Prepovedni so po večglasnem petju, saj, kot pojasnjuje Marinč, je le malo tamburaških skupin, ki pojejo štiriglasno. Poseben zvok dajejo skupini poleg večglasnega petja tudi tamburaški instrumenti: biserica, brač, bugarija, tamburaško čelo in berda, ki jim je kot posebnost kostelskega ljudskega izročila dodana še navadna harmonika. Skupina poustvarja ljudsko glasbo, pri čemer jih še posebej odlikuje, da s pesmijo in vižami oživljajo in ohranjajo kostelsko ljudsko izročilo.

## Prva kaset je bila za slovo

Pod imenom Prifarski muzikanti se pojavljajo od leta 1993, ko so izdali svojo prvo kaseto z naslovom "V sedanjem času". Z njo so, kot pravi Marinč, želeli ohraniti pevske in glasbene značilnosti pokrajine, ki je bila skozi več rodov Prifarcev znana po tamburaših. S kaseto so se poslovili od predhodnega nekajletnega obdobja in začeli samostojno glasbeno pot. Začetki skupine namreč segajo že v leto 1989, ko so začeli delovati kot skupina, ki je spremljala domačo folklorno skupino na njenih nastopih. Zato tudi niso imeli imena in so si ga naredili šele, ko so izdali kaseto z vižami, ki so jih izvajali kot spremljajoča glasbena skupina kostelskih plesalcev.

Pobudnika ustanovitve skupine sta bila Martin Marinč in sedanji župan Kostela Valentin Južnič. Njuna očeta sta bila tako kot mnogi drugi Prifarci tamburaša in sinova sta menila, da bi kazalo družinsko tra-

dicijo nadaljevati. Od tod naprej do uresničitve zamisli, da bi ustanovili tamburaško skupino, ni bilo več daleč. Srečo sta namreč imela, kot priznava Marinč, da se jim je že na samem začetku pridružil Zvonka Homan (sedaj Erce), ki je tedaj že imela kar nekaj izkušenj z ohranjanjem starih ljudskih pesmi, plesov in običajev. Zvonka, ki sta jo zaprosila za pomoč pri izbiri instrumentov za začetek dela, jima je pomagala pri nakupu instrumentov, hkrati pa je s svojim altom in tamburaškim čelom skupino tudi obogatila vokalno in instrumentalno.

## Letos kar trije projekti

Od članov prvotne zasedbe so danes v skupini samo še Zvonka, Martin in Valentin. Marjan Lisac, Andrej Trobentar in Matjaž Weis so skupino že zdavnaj zapustili. Nekaj časa

je v skupini prepeval tudi Dušan Cebin, že uveljavljena pa je skupina daljši čas nastopala v sestavi: Zvonka Homan, Damir Zajec (prvi tenor, brač, ustna harmonika), Mitja Farenc (drugi tenor, berda), Emil Bauer (drugi tenor, brač), Valentin Južnič (prvi bas, biserica), Miro Košir (drugi bas, bugarija) in Martin Marinč (drugi bas, harmonika). Lani je zaradi družinskih obveznosti skupino zapustil Damir Zajec, ki ga je zamenjal Jernej Pečak, letos pa je končal glasbeno pot pri Prifarskih muzikantih tudi Emil Bauer, ki je ustanovil svojo skupino.

Skupina ima vaje enkrat tedensko. Običajno se dobijo v Ljubljani, občasno tudi v Kočevju, najbolj veselo pa je poleti, ko se dobijo pri vikendu dr. Mitje Ferenc v bližini Grosuplje. Ob takšnih srečanjih tudi nastajajo načrti za delo v prihodnje, ki pa jih še zdaleč ni malo. V tem trenutku namreč delajo kar na treh projektih. Ker temperamentu skupine, kot pojasnjuje Marinč, pristoji tudi lepa mediteranska pesem, s skladateljem Andrejem Bašo, po rodu Slovencem, ki živi v Opatiji, snujejo projekt, ki je sicer šele v povojih, a pomeni novost v njihovem delu. Novost pomeni predvsem v smislu, da prinaša preusmeritev s slovenske tudi na hrvaško publiko. Na

zgoščenki in kaseti, ki jo načrtujejo, naj bi bile priredbe hrvaških ljudskih pesmi, in sicer okoli 15 istrskih in dalmatinskih pesmi, saj je ta melos, kot pravi Marinč, zaradi večglasne petja skupini blizu. Drugi projekt, ki ga pripravljajo, je po pomembnosti pravzaprav njihov prvi. Zadeva nit, ki jo skupina vleče že od prve kasete in je, kot zagotavlja Marinč, ne nameravajo prekiniti. To potrjujejo domala na vsaki dve leti z izdajo nove zgoščenke in kasete. Tako bo po lanski, ki je sledila zgoščenkam Mlinarca in Obzervanje pri Slovencih in je skupini prinesla Zlatega petelina, v začetku prihodnjega leta izšla njihova že peta zgoščenka in kaset, na kateri bodo pesmi in viže 12 različnih slovenskih pokrajin v priredbi za glasove in instrumente. Še predtem pa bodo predvidoma še letos izdali še eno zgoščenko. Na njej bodo avtorske pesmi, kot je Kolpa, za katero je glasbo napisal Milan Hribar, priredbe znanih tujih pesmi in priredbe starogrških pesmi s prevedenimi besedili v slovenskem jeziku. Kljub tem preizkusom, zaradi katerih razmišljajo, da bi skupino popestrili s saksofonom ali še kakšnim drugim instrumentom, pa, kot zatrjuje Marinč, ostajajo zvesti etno glasbi.

M. LESKOVŠEK-SVETE





NAPAČEN IZGOVOR – DRUGAČEN POMEN

# Poslovenjen izgovor tujih imen

Radio, čeprav lokalni, je lahko zakladnica znanja o Sloveniji in Slovenijcih, ki upošteva, da Slovenci nismo živeli izolirano, kar dokazuje tudi to, da so imeli naši kraji pogosto tuja ali pa v tujih pisavah zapisana imena.

Najstarejše slovensko ime je zapisano v latinski kroniki za leto 631, omenja pa kneza Valuka (Wallucum, dućem Vinodorum), zemljepisna imena Žabnica, Loka, Lubnik pa najdemo na darovnici iz leta 973 zapisana kot Sabniza, Lónca, Lubnic. Prvi priimki (Godež, Gostiša, Kragulj) se pojavijo v 13. stoletju najprej pri meščanih.

V latinskem besedilih so ta imena zapisana kot citatne ali polcitatne besede, slovenski glasovi, za katere v latinščini tedaj ni bilo ustreznih črk, pa so zapisani po tedanji nemški šegi za približno podobne nemške glasove. Zapis ni dosleden, za en glas najdemo tudi več črkovnih znamenj. Malo je verjetno, da bi vsa lastna imena zapisovali tedaj učeni in pismeni Slovenci, zato je bil zapis odvisen tudi od tega, kaj je zapisovalec slišal.

Poleg Slovencev pa je z našo zgodovino povezanih tudi precej neslovenskih krajev, ob čemer se zatakne pri izgovoru, saj zaradi rabe neslovenskih črk znanje slovenščine ne zadostuje in zato sta zapis in izgovor pogosto v drugačnem razmerju, kot smo ga vajeni iz svoje bralsko-zapisovalske prakse (Slovenci se pri zapisovanju soglasnikov večinoma ravnamo po morfonološkem načelu – pišemo jih s tistimi črkami, ki ustrezajo njihovu izgovoru pred vokalom. Morfonološko načelo pa pozna nekaj izjem – pri pridevnikih na -ški, samostalnikih na -stvo, glagolih na -sti ter sestavljenkah z okrnjeno različico iz-/vz-/raz-. Izjema sta tudi predloga s/z in k/

h.) in glasoslovnih določil Slovenskega pravopisa (1990), veljavnih za slovenščino.

Težava nastane tudi pri naglasnem mestu, ki je v slovenščini prosto (večinoma nepredvidljivo), v češčini npr. pa je naglas vedno na prvem vokalu ali v francoščini, kjer je naglas na zadnjem vokalu.

V slovenščini velja preprosto pravilo, ki pravi, da glasove, ki jih SKJ ne pozna, v govoru nadomeščamo s slušno najbližjimi knjižnimi glasovi ali glasovnimi sklopi, npr. Müller izgovorimo [miler], če ne upoštevamo, da je treba podvojeno l izgovarjati podvojeno, kar pa ni nič težkega.

In ravno ob tej preproščini, ki jo mnogi vzamejo za sveto in splošno pravilo, nekateri "slovenijo" izgovor tujih lastnih imen, čeprav v njih ni nobene tuje foneme. Tako lahko slišimo izgovor priimkom Browning in Fleming kot [brouink, flemink], kar ni narobe, če ne vemo, da se [g] v sklopu [ng] izgovarja neizrazito, zamolčano, ker se ne zlije v mehkonebno varianto zvočnika [n].

Na razliko pri izgovoru je še posebno treba paziti zato, ker imajo v angleščini besede, ki se razlikujejo le po črki [g] ali [k] popolnoma različen pomen: npr. king (kralj) in kink (zanka) in jih je treba zato tudi izgovarjati različno, če nečemo, da bi nas nazadnje pripeljalo v zadrego.

Simbolno govorjenje tujih jezikov z domačo "materinsko" fonetiko je povsod znan pojav, brez zavestne korekcije z učenjem natančne izgovorjave in pravil tudi neizogiben. Ima pa taka govorna praksa tudi vrednost pri spoznavanju glasovnega obsega slovenščine in specifične povezave s pisno podobo prevzetih besed predvsem za jezikoslovce, za vse ostale pa še

en dokaz, da se moramo slovenščine, čeprav jo tekoče govorimo, še pred vstopom v šolo (in jo s tem, za "učene" posameznike, že znano) nato še dolgo učiti, preden smo zares pismeni.

ŠPELA BREGAČ, prof.

## KNJIŽNA POLICA

### Zbornik Odpor 1941

Ob 60-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda je Glavni odbor Zveze združenj borcev in udeležencev narodnoosvobodilnega boja Slovenije v sodelovanju z Muzejem novejših zgodovine pripravil posvetovanje "Odpor - nujnost ali ne". Namen posveta ni bil le spominska počastitev obletnice za slovensko zgodovino nedvomno izjemno pomembnega dogodka, ampak so z njim želeli znova opozoriti in dodatno osvetliti predvsem zgodovinska dejstva okupacije in organiziranja odpora proti okupatorjem ter na nekatere značilnosti in posebnosti narodnoosvobodilnega boja, da bi odgovorili na ta čas aktualno vprašanje, zastavljeno v naslovu posveta. V nekaterih znanstvenih krogih in v javnosti se namreč ta dilema še vedno zastavlja, v sedanjih razmerah, ki jih opredeljuje tako časovna oddaljenost kot možnost neideološkega obravnavanja zgodovine, pa je mogoče nanjo prepričljiveje odgovoriti. Posvet je potekal 21. in 22. februarja v Cekinovem gradu v Ljubljani, na njem pa je z referati in v razpravi sodelovalo več kot trideset zgodovinarjev in drugih strokovnjakov. Referati in razprave s posveta so pred kratkim izšli v trojni številki revije Borec, v celoti zasnovani kot zbornik. Uredila sta ga Zdenko Čepič in Tanja Velagič.

Tako kot je bil posvet, je tudi vsebina zbornika razdeljena na tri tematske sklope, ki jih uvajajo poudarki vsakokratnega uvodničarja, nadaljujejo referati predavateljev, zaključujejo pa prispevki razpravljavcev. Prvi sklop z naslovom "Odpor proti italijanski, nemški in madžarski okupaciji" obravnava politične in socialne razmere ob začetku druge svetovne vojne, seznanjenost z bistvom fašizma in nacizma, zahteve okupatorjev do slovenskega ozemlja, nemško manjšino v Sloveniji, položaj slovenskega naroda ob okupaciji pa etičnost dileme o uporabi ter uporništvu kot voljo do življenja. Drugi sklop z naslovom "Programi političnih strank in družbenih skupin v prvem letu okupacije" prinaša prispevke o odnosu političnih strank do fašizma in nacizma pred vojno, o vprašanju o nujnosti odpora, o stališčih evropskih odporiških gibanj o nujnosti sprememb v povojni politiki in družbeni ureditvi ter o revolucionarnosti Osvobodilne fronte. Tretji sklop je posvečen posebnostim in značilnostim narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem z obsežnim podsklopom o prispevku in vlogi osebnosti v oblikovanju izvirne strategije ter taktike odpora, pri čemer je beseda o J. Rusu, J. Vidmarju, B. Kidriču, E. Kardelju, E. Kocbeku, T. Fajfarju in F. Rozmanu-Stanetu.

Tako ponovna osvetlitev razmer in zgodovinskih dejstev kot premisleki, zasnovani na etiki, potrjujejo že večkrat ugotovljeno zgodovinsko nujnost narodnega odpora proti okupatorjem, v referatih kot prispevkih razpravljavcev pa je sicer mogoče zaslediti razhajanja pri pogledih in ocenah nekaterih dejstev ali dogodkov, vendar pa to odgovora, ki ga je posvet oblikoval na zastavljeno vprašanje, ne spreminja.

MiM

## Uspešna Fanika

Črnomaljška Fanika Požek je prispevala v zakladnico narodno-zabavne glasbe že več sto besedil, ki se odlikujejo po izvirnosti, blagovročnosti, preprostosti v najzlahtnejšem pomenu besede, čustvenosti in ne nazadnje po pristni izpovednosti. Marsikatera njena pesem je ponarodela in mnogo slovenskih ansamblov se diči z lepimi fanikinimi teksti. Nič čudnega ni, da so to opazile tudi strokovne komisije različnih festivalov, in Požekova se lahko pohvali z naslednjimi priznanji in nagradami: 1987. leta – viža aprila in viža avgusta na Radiu Ljubljana, 1998. leta – 1. nagrada na Vurberku, 1999. leta – Souvanova nagrada za življenjsko delo, 1999. leta – 1. nagrada na Vurberku, 2000. leta – 2. nagrada na Vurberku, 2000. leta – Slovenski valček leta, 2000. leta – 1. nagrada na Ptuj, 2001. leta – 1. in 3. nagrada na Vurberku, 2001. leta – nagrada Marjana Stareta.



Fanika je dejavna tudi v Društvu piscev besedil narodno-zabavne in zabavne glasbe, predseduje mu Ivan Sivec, približno petindvajset članov pa se zavzema predvsem za spoštovanje avtorskih pravic, plačevanje taniem ter za pošten odnos do stihopiscev, ki se vse prevečkrat zamolčani in izkoriščani tako od medijev kot tudi od ansamblov. Prvi in drugi se vse prevečkrat izogibajo plačevanju z zakonom določenih obveznosti.

T. G.



## Vasovalci – Beli Kranjci

Prvi podatek: šest jih je, pojejo in igrajo narodno-zabavno in zabavno glasbo. Da ne bi zatajili svojega porekla, se včasih odenejo v belokranjske noše. Pohvalno, če vemo, da nastopa večina ansamblov ne glede na to, od kod so, v gorenjski opravi.

Drugi podatek: fantje imajo svoja imena in priimke. Ti so: Anton Jakljevič, Vili Jakljevič, Silvo Vlašič, Miro Plesničar, Jože Umek, Pavel Golobič.

Tretji podatek: avtor vseh posnetih skladb je harmonikar Jože Umek, razen dveh, ki ju je spravil na svet Peter Fink.

Četrti podatek: besedila za Vasovalce piše Fanika Požek in Ivan Sivec, večino priredb pa je zagrešil Niko Zlobko.

Peti podatek: od leta 1996, ko so pričeli z delom, so izdali kase-

ti in CD plošče: Prijatelji gora ter Beli jorgovan.

Šesti podatek: največkrat izvajane in pri publiku najbolj sprejete skladbe nosijo te naslove: Osamljeni godec, Matiček, Prepelica, Pastirče mlado, Najin ples, Kamen na srcu, Beli jorgovan in Spomin na poletje.

Sedmi podatek: poleg številnih nagrad so najbolj ponosni na nagrado strokovne komisije za najboljšo melodijo (Jože Umek), za najboljšo skladbo in najboljšo besedilo (Ivan Sivec) na festivalu Slovenska polka in valček 2001.

Osmi podatek: pripravljajo tretjo kaseto in drugo CD ploščo, na kateri bodo najuspešnejše melodije, do maja nameravajo posneti vsaj tri vrhunske videospote, izdali pa naj bi tudi CD z zabavno glasbo.

T. G.

## ŠTUDENT NAJ BO

### Maja Molan s Sel pri Dobovi

Maja Molan je ena tistih dijakinj, ki jim šola nikoli ni bila dovolj, saj "je preveč teorije", kot pravi. Kot za šalo je že v osnovni šoli sestavljala scenarije za proslave - tudi za valet. V zadnjem letniku srednje ekonomske šole je postala predsednica Dijaške skupnosti Posavja in odbora za mednarodno sodelovanje pri Dijaški organizaciji Slovenije. Od 7. do 13. oktobra bodo tudi po njeni zaslugi Krško preplavili dijaki iz nekdanje Jugoslavije, katerim bodo povedali, kako naj se dijaki najučinkoviteje povežejo med seboj, pogovarjali se bodo o izmenjavi dijakov itd.

Srečanje z "Jugoslavlani" se Maja Molan zelo veseli. Pravi, da spi le po 5 do 6 ur na dan, saj se kar zbudi in razmišlja, kako bo, ko udeleženci seminarja pridejo. Da bi vse potekalo tako, kot mora, se z vlakom, katerega počasno vožnjo zelo sovraži, vozi na sestanke v Ljubljano. Z vlakom je sicer mlada Brežičanka (natančneje sz Sel pri Dobovi), prepotovala lep kos sveta. Delavno, saj je naokoli obiskala že kar nekaj seminarjev, na primer v Italiji, Bolgariji, Južnoafriški republiki. Seveda ni vedno potovala z vlakom, pač pa tudi udobneje - z letalom.

Le zakaj je dijakinja bilo vsega tega treba? Učenje tipkanja in druge prvne ekonomistov so Molanovo sicer zanimale, za mukotrpno učenje desetprstnega udarjanja po tipkovnici je svoji profesorici celo hvaležna - ampak to pač ni bilo dovolj. "Prvi dve leti smo žurirali, nato sem postala predsednica razreda in kot najglasnejša se predsednica šolskega parlamenta, sledilo pa je delo v Dijaški organizaciji Slovenije in Dijaški skupnosti Posavja. Zelo rada ko-



Maja Molan

municiram," pove Molanova, ki ji letos potečejo mandati v dijaških strukturah, saj je oktobra postala študentka prvega letnika politologije, smer analiza politik in javna uprava, na Fakulteti za družbene vede. "Zelo rada bi kakšen letnik naredila v tujini," pravi in doda, da "imamo v Sloveniji idealne pogoje za šolanje in življenje, v Posavju pa je tudi veliko možnosti za uspešno delo mladih, ambicioznih ljudi."

V osnovni šoli je dekle, ki obožuje glasbenike-posebneže, rock in nekomercialno glasbo, želelo postati novinarka. Morda je tudi zato vzela v roke pero in napisala basen Srečen medvedek, za natečaj razmišljanje na temo Jaz kot predsednica Evropske unije, ter dnevnik Meni ni vseeno, spisala pa je tudi moderen in ironičen scenarij o zaposleni ambiciozni ženski, ki se znajde pri psihiatru (to delo bo s posavskimi gledališčniki tudi ugledalo luč sveta), pa knjigo o dekletu, ki je poslano na novoletni zabavi. "O ljubezni in rožkah pišejo vsi, jaz imam raje drogo, posilstva, bolj resne teme," še pove zelo energična in idej polna Maja Molan.

MOJCA RAPUŠ

## PESMARICA TINETA LESJAKA

### Pesem nikoli ne umre

Pesmarica z naslovom "Pesem nikoli ne umre", v kateri je slovenski glasbenik, pevec in harmonikar Tine Lesjak zbral slovenske ljudske pesmi, ki jih je zaigral ali priredil na dolgoletni glasbeni poti, je prva knjižica založbe Sraka iz Novega mesta.

Tine Lesjak se je z ljudskimi melodijami in prepevanjem srečal in jih vzljubil v domači hiši, spremljale pa so ga tudi skozi vso njegovo mladost. "Tako so mi sedle v srce, da sem tudi za kasete ansambla Bratov iz Oplotnice, ki sem ga ustanovil, ob svojih melodijah vedno priredil najmanj dve ljudski. Kmalu sem začutil, da so skoraj vsi slovenski narodnozabavni ansambli na tako visoki ravni, da njihovih izvedb preprosti ljudje ne razumejo. Zato sem se na začetku devetdesetih odločil za poskusno snemanje slovenskih ljudskih pesmi s preprostimi pevci s Pohorja za preproste poslušalce. Zanimanje, ki so ga pokazali poslušalci, mi je dalo voljo, da delam naprej," je Tine Lesjak zapisal v uvodu omenjene pesmarice.

In Tine je delal naprej, načrtno zbiral ljudske pesmi in do sedaj s svojimi prijatelji glasbeniki pri založbi Sraka izdal šest kaset in pet zgoščenkov ter z njimi razveselil ljubitelje slovenskega ljudskega petja. S temi glasbenimi izdelki in nenazadnje s pesmarico "Pesem nikoli ne umre" je Tine gotovo pripomogel k



Tine Lesjak

razcvetu prepevanja na ljudski način pri Slovencih, kar potrjuje tudi porast skupin, ki negujejo tovrstno petje.

Pesmarica - izšla je v začetku poletja - je več kot zbirka ljudskih pesmi in napevov, ki po Lesjakovi zaslugi ne bodo utonili v pozabo. Prav vsako pesem - naj naštejemo le nekaj naslovov: V Šmihelovem kajžico imam, Z Oplotniškega mista, Pri farni cerkvi, Sijaj, sijaj sonce, Spominčice, Lepo mi poje črni kos, Adijo pa zdrava ostani - spremlja notni zapis, opremljena pa je tudi z bogatim slikovnim gradivom. Knjižica, ki jo dopolnjujeta kaseti in zgoščenka "Zlata dediščina", je pri ljudeh doživela izredno lep sprejem. Naj zaključimo z besedami Tineta Lesjaka: "Prepričan sem, da bodo slovenske besede vedno živele, če bomo prepevali slovenske ljudske pesmi."

M. Ž.



## IZ NAŠEGA LONCA

# Pride jesen, zrastejo gobe

Poizkusite pripraviti okusno torto z ohrovtom in gobami, ki že tako diši po jeseni. Nato se posladkajte še s kolački s slivami in marcipanom.

## Ohrovtova torta z gobami

**Sestavine za 12 kosov:** 1 dan stara žemljica, 750 g ohrovt, 400 g jurčkov ali šampinjonov, 20 g masla ali margarine, sol, poper, 1 čebula, 500 g mletega mesa, 5 jajc, 1 žlička suhega timijana, paprika v prahu, 200 g slanin, zrezane na tanke rezine, 250 g smetane za stepanje, nariban muškadni orešček, maščoba za model.

**Priprava:** Žemljico navlažimo. Ohrovtu odstranimo oleseni del in posamične liste po porcijah po 6 minut blanširamo. Nato jih takoj oplaknemo z mrzlo vodo. Na vsakem listu potolčemo listno žilo. Gobe zrežemo na ploščice in jih opečemo na vroči maščobi, tako da tekočina popolnoma izhlapi. Začinimo s soljo in poprom. Gobe vzamemo iz posode in jih ohladimo. Čebulo zrežemo na majhne kocke. Meso zmešamo z ožeto žemljico, dodamo 2 jajci, čebulo, malo timijana, sol, poper, papriko in 2/3 gob. S polovico rezin slanin obložimo tortni model s premerom 26 cm. Prekrijemo z 2 do 3 ohrovtovimi listi. Pri tem naredimo tudi rob. Liste obložimo z mesom. Poravnamo. Prekrijemo s preostalimi ohrovtovimi listi, nato s slanino in končno z gobami. Smetano stepemo s preostalimi jajci in začinimo s soljo, poprom in muškadnim oreščkom. Torto prelijemo. Na koncu posujemo de s preostalim timijanom. Torto pečemo v pečici, ogreti na 200° C 1/4 ure. Po potrebi jo med peko pokrijemo s peki papirjem. Nekoliko ohlajeno torto vzamemo iz modela, jo zrežemo na kose in ponudimo.

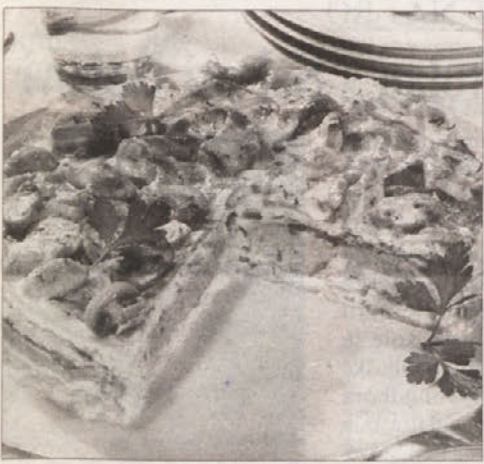


## Slivovi kolački z marcipanom

**Sestavine za 10 kosov:** 750 g sliv, 200 g marcipana, 2 jajci, 175 g sladkorja, 250 g skute, 5 žlic mleka, 5 žlic olja, 1 zav. vanilijevega sladkorja, 1 ščepec soli, 325 g moka, 1 zav. pecilnega praška, 1 rumenjak, 1 žlica smetane za stepanje, 1 žlica sladkorja v prahu, moka za delovno površino, peki papir.

**Priprava:** Slive razpolovimo, izkoščimo in zgornji del sliv nekoliko zarezemo. Marcipan zmešamo z jajcem in 50 g sladkorja. Skuto zmešamo z mlekom, oljem, preostalim sladkorjem, vanilijevim sladkorjem, soljo in preostalimi jajci. Moko zmešamo s pecilnim praškom in vse dobro premešamo. Skuto testo z oljem razvaljamo na pomokani delovni površini pol cm debelo. Z obodcem s premerom 12 cm izežemo 10 krogov. 2 pekača obložimo s peki papirjem in položimo nanju kroge. Na kroge položimo slive. Marcipan nadevamo v brizgalno vrečko z zvezdnim nastavkom in slive okrasimo s kupčkom marcipana. Kolačke pečemo v pečici, ogreti na 175° C 25 minut. Rumnjak stepemo v smetani in 5 minut pred koncem peke premažemo robove kolačkov. Ohlajene kolačke posujemo s sladkorjem v prahu in ponudimo.

Pripravila: NINA STERGAR



## S HRANO IN ZELIŠČI DO ZDRAVJA

# Tudi s hrano do večje varnosti pri delu

Obrtniki, podjetniki pa tudi kmetje so s strahom pričakovali 28. julij, ko naj bi imeli pripravljene pisne izjave o varnosti in zdravju pri delu. Država je zagrozila s milijonskimi kaznimi. Zadnji trenutek je parlament podaljšal ta rok, in sicer za tite, ki imajo zaposlene do konca leta, vsi ostali pa moramo imeti izjave do konca prihodnjega leta.

Tudi meni niso všeč razna birokratska opravila, bil pa sem zadovoljen, da zakon, ki predpisuje omenjene izjave, že v naslovu pove, da gre za varnost in zdravje pri delu. Do sedaj ni bilo v navadi, da bi bili delodajalci zavezani k skrbi za zdravje delavcev. Še vedno prevladuje mnenje, da naj za zdravje poskrbi zdravnik in zaposleni sami. Rok za izdelavo izjave je bil podaljšan z utemeljitvijo, da ni dovolj zdravnikov medicinske dela, ki morajo podpisati izjave, v katerih bi zapisano, kaj morajo podjetja storiti, da delo ne bo ogrozilo varnosti in zdravja. Slišati je bilo, da se 30 zdravnikov usposablja za medicinske dela.

Dobronamerna prizadevanja države, da bi znižali število delovnih nezgod in odpravili poklicna obolenja ter vse, kar kvarno vpliva na zdravje zaposlenih, ne bodo dovolj učinkovita, dokler vprašanje prehrane potiskamo na stranski tir. V prejšnjem sistemu je bil dan velik poudarek na skrbi za varno delo. V podjetjih so imeli posebne službe za varnost pri delu, v manjših pa vsaj nekoga, ki je skrbel, da se delavci ne bi poškodovali. Postavljena je bila tudi zahteva, da morajo vsi zaposleni imeti topel obrok hrane med delom. Pokazalo se je, da delovnih nesreč ni bilo manj, število bolnikov pa tako nenehno narašča.

Dosti premalo, posebno od zdravnikov, ki naj bi skrbeli za zdravje ljudi, je bilo povedano, da ima to, kar človek zaužije, odločilen vpliv na varno in zdravo delo. Večina delavcev si ne vzame

časa za zajtrk z energetsko polno hrano. Mislijo, da je močna hrana za večerjo dovolj do malice naslednjega dne. Zaradi tega slabo spijo, niso spočiti in nervozni začno z delom za stroji. Okrog 10. ure sledi obilna malica s kranjsko klobaso ali ocvrtim mesom in vrčkom piva. Človek si s tem poteši prazen želodec, ta pa se trudi prebaviti vanj nametano hrano in da bi to zmogel, odvzame precejšen del krvi mišicam in možganom. Delavca se lotava dremavost, ki jo preganja s kavo in cigaretami. Od tod do nezgode pri delu ali prometne nesreče je samo še pol koraka. V listino o varnosti in zdravju, ki obsega kar 27 različnih tabel in v vsaki je od 10 do 25 rubrik, pa o vplivu hrane ni nič zapisanega.

Že trideset let dopovedujem, da je hrana, ki jo pripravljamo na vroči maščobi, hudo obremenilna za zdravje, prepričan sem, da je tudi rakotvorna. Vedno več je zdravnikov, ki so po znanstveni poti prišli do teh spoznanj. Nedavno je o tem v reviji "Za srce" pisala univerzitetna profesorica dr. Irena Keber. Ocvrto meso in krompirčki niso samo poguba za tiste, ki jedo, ampak tudi za kuharje. Treba je samo pokukati v kuhinjo kake restavracije ali večje gostilne in se takoj zazna zrak, ki je močno nasičen s hlapci prežgane maščobe. Tudi v domačih kuhinjah, kjer mislijo, da ni kosila brez ocvrtega zrezka in pomfritja, ni nič bolje.

Glavni razlog, da medicina ne vidi glavnega povzročitelja za večino bolezní v kvarnem okolju in škodljivi hrani, je v napačni opredelitvi, kaj sploh je zdravje. Dokler bo veljalo, da je zdravje odsotnost bolezni, ne pa naravna dobrina in vrednota, se kaj veliko ne bo spremenilo.

Moj nasvet je: storimo čimveč za ohranitev zdravja, da bomo srečni, dolgo živeli in na koncu spokojno umrli!

IVAN MARŠIČ

## ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

# Antibiotiki - zlo ali pomoč?

V svetu kar 66 odst. antibiotikov predpišejo zdravniki za zdravljenje okužb dihal. Vsak tretji občan obišče zdravnika zaradi nenadne nastale okužbe zgornjih dihal. Le-te so najpogostejše virusnega izvora, z bolj ali manj tipičnimi bolezenskimi znaki (povišana telesna temperatura, prehodna bolečina v žrelu, nahod, kašelj, kihanje).

Najpogostejša dilema pri terapiji okužb zgornjih dihal je: kdaj smem vzeti antibiotik in kdaj ne. Antibiotik deluje le proti bakterijam, prehlade pa večinoma povzročajo virusi! Zdravnik jih bo predpisal le, če istočasno nastopi še bakterijska okužba in napade sapnice, pljuča, obnosne votline ali srednje uho. Zato ne jemljite antibiotikov, ne da vas bi prej dobro pregledal zdravnik. Saj poznate: "tudi žena je vzela antibiotik...", "vzamem tri OSPENE, pa sem zdrav", "vzela sem en SUMAMED, pa meje prenehala boleti glava". Neustrezna raba antibiotikov ima širše neugodne posledice kakor pri drugih zdravilih. Poleg škode, ki jo povzroči posamezniku, ško-

duje vsej populaciji z razvojem odpornih sevov bakterij, pri katerih so antibiotiki neučinkoviti.

Antibiotiki ne povzročajo odpornosti, temveč ustvarjajo pogoje za razrast bakterij, ki so bile že prej odporne v naravi ali pa so slučajno postale odporne. Vsi antibiotiki niso enako uspešni in možnost izbora je odvisna od vrste bakterije. Zato mora vaš zdravnik zelo skrbno pretehtati korist in tveganje zdravljenja z antibiotiki. V osnovi velja, da je treba z antibiotiki ravnati zelo varčno in jih uporabiti le tedaj, kadar je zares nujno. Poznati je treba najverjetnej-

šega povzročitelja okužbe, morebitno nastajajočo odpornost tega povzročitelja na antibiotike, izbrati med učinkovitimi tistega z najožjim protibakterijskim spektrom delovanja, s čim manj stranskimi učinki in nizko ceno. Izkušen zdravnik ve, katere bakterije so lahko odgovorne za določeno okužbo. Le v izjemnih primerih je potrebna laboratorijska preiskava.

Koliko časa morate jemati antibiotik, vam bo povedal zdravnik. To je odvisno od vrste in moči obolenja. Običajno traja zdravljenje 10 dni. Vendar imamo zdaj tudi že zdravila, pri katerih zadostuje le pet ali celo tri dni jemanja. Čeprav bolezenski znaki izginejo, morate jemati antibiotike toliko časa, kolikor vam je predpisal zdravnik, tudi če se že po nekaj dneh počutite zdravi! Zdravilo morate jemati natančno po navodilih, kajti delujejo le, če je raven učinkovine v krvi in tkivu zmeraj stalna. Tablete antibiotika ne smete zgrijeti, spijte jo le z veliko vode.

Prim. mag. TATJANA M. GAZVODA, dr. med.



## VRTNARSKI KOTIČEK

# Jesenska opravila na vrtu

Jesen je eden od najlepših letnih časov v sadnem vrtu, saj takrat pobiramo sadje, za katero smo morali skrbeti celo leto. Pri tem moramo paziti, da drevesa po obiranju oskrbujemo še naprej, ne da nanje pozabimo do pomladi, ko bo potrebno drevesa obrezati. Ko odpade polovico listja, ga pograbimo in zakopljemo ali sežgemo. Tako preprečimo, da bi gnilo sadje in odpadlo listje povzročilo naslednje leto nove okužbe.

Nato pa drevesa poškopimo z enim od bakrovih pripravkov, kot je na primer cuprablau. Ves postopek pa ponovimo, ko odpade vse listje.

V okrasnem vrtu pa je jesen prav tako nekaj posebnega, saj se nekatere okrasne rastline v jeseni čudovito obarvajo. Tako zažari octovec ali pa divja trta v čudoviti rdeči barvi. Mnoge rastline, na primer tulipanovec ali ginko, pa se odenejo v čudovito zlatorumenno barvo. Seveda do takšnih čudovitih barv pride le v primeru, da se temperature spuščajo počasi, stopinjo za stopinjo. Če pa pride nenadna slana, nam vso to lepoto uniči, še preden se je pojavila.

Jesen je čas, ko moramo na vrtu pobrati nekatere okrasne rastline, ki ne prenesejo naših ostrih zim. Tako pobereмо gladiole, ki v mili zimi lahko celo prezimijo zunaj. Vendar je bolje, da jih pobereмо, ker ne vemo, kakšna bo zima. Gladiole pred zimo vzamemo iz zemlje in steblo porežemo kakšnih 10 cm nad gomolji.

Dalje prav tako ne prenesejo naše zime, zato je potrebno njihove gomolje prezimiti na toplem mestu. Stebla, ki so debela in močna, je potrebno porezati kakšnih 20 - 25 cm nad gomolji. Kane imajo v tleh korenike, ki rade v zimskem času rastejo tudi v kleti. Takšne rastline pa naslednje leto slabo ali pa sploh ne cvetijo. Da bi to preprečili, jih že sedaj primerno obrežemo. Stebla porežemo 20 cm nad koreniko, čimbolj ravno, da potem korenike obrnemo na glavo. To pomeni, da bodo korenike stale na porezanih steblih.



Sedaj pa je čas, da pripravimo gredice tudi za sajenje spomladi cvetočih čebulnic. Gredice je potrebno pognojiti in ustrezno zrahljati. Nato čebulice pred sajenjem še razkužimo, tako da jih za pol ure namočimo v 0,2-odst. proplanti in 0,04-odst. octave. Če so zadnja leta na gredici, katero nameravamo sedaj zasaditi, že rastle čebulice, potem razkužimo tudi gredico. Tako preprečimo številne bolezni čebulic.

V vrtu pa je potrebno sedaj poskrbeti tudi za voluharja, ki v zimskem času lahko naredi veliko škodo. Prav čebulice pa so z izjemo narcis in carskega tulipana, prava delikatesa za voluharja.

V zelenjavnem vrtu je sedaj ostalo le še malo kultur: endivija, radič, motovilec, koleraba in črna redkev. Prazne gredice pa je priporočljivo že sedaj v jesenskem času pripraviti za spomlad. Priporočljivo je, da gredice prelopatamo. Nato na 100 metrov površine potrosimo 10 kg blogrene, ki je biološko zelo aktivna. Vsebuje pa veliko organske mase na rastlinski osnovi. To gnojilo nato plitvo vkopljemo v zemljo. Tako bomo imeli spomladi gredico z manj plevela, ki bo vsebovala več vode, kot tista, ki je nismo pripravili. Novo posejane ali posajene rastline bodo imele na voljo že od prvega dne nujno potrebne hranilne snovi.

SLAVKO ZGONEC



## Oh, to branje

Med poletnimi počitnicami smo osnovnošolci veliko brali. Nekateri malo več, nekateri malo manj, a vsi smo izvedeli nekaj novega.

- Branje je kakor voda. Brez branja skoraj ni življenja. (Matjaž)
- Branje je koristno in zabavno. Zelo rada berem, saj me branje sprošča in ob njem preprosto uživam. (Ana-Dea)
- Res je, da te televizija včasih bolj pritegne kakor knjige, vendar moraš brati. Pa ne le zato, da si širiš besedni zaklad, temveč tudi zato, da si širiš splošno znanje in razgledanost. (Bor)
- Mislim, da se z branjem različnih knjig dosti naučimo. Jaz si knjige najraje izberem sama, čeprav so tudi nekatere knjige pri domačem branju zanimive. (Nika)

Novinarski krožek 8.c  
OŠ Brežice

## Šolsko leto se je začelo

Počitnice so minile in spet se je začel pouk. Zdaj hodim v 4. r., ki nam je prinesel kar nekaj sprememb. Prva je ta, da nismo več v novi, ampak v stari šoli, kjer so razredi višje stopnje. Dobili smo novega sošolca Damjana, ki je prišel k nam iz Domžal. Lepo smo ga sprejeli medse. Uči nas učiteljica Gusta Mirt, ki je zelo prijazna. Prvi šolski dan nam je pripravila zelo lep in tople sprejem. Vsakega mu je podarila rožico iz papirja in ji zraven priložila pismo z željo, da bi se imeli vse šolsko leto lepo, da bi se razumeli in se trudili po najboljših močeh. Čeprav je bilo med počitnicami lepo, sem tudi zdaj vesel, ker sem se po dolgem času spet srečal s sošolci, saj smo si imeli veliko povedati. Upam, da se bomo tudi v tem šolskem letu tako razumeli, kot smo se do zdaj.

DAVORIN RMAN, 4. r.  
OŠ Krmelj

## Ragljine počitnice

Smo šolo zapustili in na Prevoze se preselili. Tu imamo se lepo, da nikoli še tako.

Starši doma nas čakajo in za nas skrbijo, mi pa skupaj z vodiči tukaj se lovimo.

Vse mogoče delamo, pišemo in rišemo, hodimo in telovadimo, pa tudi spimo.

Res nikogar nisem prej poznala, kar težko mi je bilo, sedaj pa sem spoznala, da tu mi je lepo.

Polno imam prijateljev, da skupaj se igramo, pišemo in plešemo, radi se imamo.

KARMEN KLAJŽAR, 4. r.  
OŠ Koprivnica

## Deževen dan

Kaplje padajo z neba, narava je že mokra vsa, jaz pa v sobici sedim in se sanjam prepustim.

Kaplje po šipi padajo, čudne risbe rišejo, obriši vseh mogočih stvari, ki moje srce si jih želi.

Potem pa se nebo zjasni, sonce obraz obsije mi, hitro in pogumno stečem ven in uresničim svoj dnevni sen.

JOŽICA VIDMAR, 7. r.  
OŠ Milana Majcna, Šentjanž

## Spomin na počitnice

Bližal se je moj rojstni dan. Premišljeval sem o nakupu kolesa. Moj boter Marjan se je odločil, da si bo kupil kolo. Mami in sestri so odšle v Celje po nakupih, jaz, oče in boter pa smo odšli v Brežice. Boter si je kupil kolo. Tudi jaz sem prišel na vrsto. Nekaj koles sem preizkusil. Boter mi ga je želel kupiti, vendar je moral še prej prebrati očeta, da je to za moj okrogli rojstni dan. In res, oče je popustil. Obe kolesi smo naložili na prtljajnik ter se odpeljali domov. Tako sem dobil kolo. Boter sem rekel, da je to darilo še za naslednjih deset let. Upam, da mi bo v korist, na šolo pa nikakor ne bom pozabil. To je eden od mojih spominov na počitnice, na zalogi pa jih imam še cel kup.

ŽIGA MIKOLIČ, 4. r.  
OŠ Studenec

## Na taboru mladih

Z vrstnicama Teo in Katari- no smo se udeležile Tabora mladih v Dolenjskih Toplicah. Organiziralo ga je Društvo prijateljev mladine Mojca iz Novega mseta. Zelo lepo smo se imeli. Igrali smo se, se smejali, zabavali, peli in ple- sali. Živelimo smo v hiškah. Fant- je so bili po trije v eni, dekle- ta pa smo spala na skupnih ležiščih. Prvič smo se peljali s kanuji po reki Krki. Bilo je zastrašujoče. Učitelj Sebastijan bi nas skoraj pometal v reko. Seveda za šalo. Zanimi- vo je bilo tudi, ko smo sestav- ljali grad. Porabiti smo mora- li kar tri tisoč kock. Drugič smo spet sestavljali pesmice o taboru. Jedli smo v prostorih osnovne šole, kuhale so nam prijazne kuharice. Zadnji dan smo priredili proslavo za star- še. Tabor mi bo ostal v lepem spominu.

MAŠA BUTARA, 4.r.  
OŠ Šmarjeta

## Spet v šoli

Zaslišala sem zvonjenje ure. "O šola!" sem zavzdihni- la zaspano. Počasi sem vstala in se spomnila na sošolce, ki jih nisem videla že cele počit- nice. Oblekla sem se, ker me je že čakala sošolka. Skupaj sva odšli. Na poti sva klepetali o novem sošolcu, ki se nam bo pridružil v 4. razreda. Bilo naju je strah krsta, ki je običa- jen, ko pride iz nove v staro šolo, a na srečo devetletarji niso uporabili šibe.

Vsi učenci smo se zbrali pred šolo. Ravnatelj nam je spregovoril nekaj besed in nam zaželel prijeten začetek novega šolskega leta, policist pa nam je povedal nekaj os- novnih podatkov, kako naj se obnašamo v prometu. Nato nas je učiteljica povabila v svoj razred in nam podarila simpatično darilce. Predstavi- la se nam je in mi njej. Razlo- žila nam je, kaj bomo počeli v tem letu, nam razdelila knji- ge in delovne zvezke. Pogo- varjali smo se še o drugih za- nimivih stvareh, ko nas je pre- kinil zvonec. Malica je bila okusna, saj smo dobile pice. Nato smo odšli na sprehod v gozd. V razredu smo še na- daljevali z delom. Naš prvi šolski dan se je iztekel. Popol- dne je bila v novi šoli priredi- tev - otroke je pozdravil veli- ki zajec Švigazajec. Zabaval je otroke in vsakemu podaril ig- račo.

Zvečer sem še dolgo raz- mišljala, kako pester je bil prvi šolski dan.

ANJA KOSTREVC, 4. r.  
OŠ Krmelj

## Za starše brez dostopa do interneta

LJUBLJANA - Podjetje CERIS iz Ljubljane je pripravilo računal- niški sistem za spremljanje pouka, ocen in odsotnosti učencev, ime- novan Musi Elektronska redovalni- ca in dnevnik, zadnja novost pa je glasovni portal, namenjen staršem otrok, ki si ravno tako želijo vpo- gled do šolskih podatkov na dalja- vo, a nimajo dostopa do svetovne- ga spleta doma ali v službi. Starši se bodo s šolo dogovorili o upora- bi dostopa do podatkov na daljavo in izpolnili prijavo, v kateri bodo lahko navedli več telefonskih šte- vilk, na podlagi katerih bo računal- nik ob klicu identificiral uporabni- ka. Vsak starš bo imel tudi unikat- no osebno geslo, ki ga bo vtipkal pred neposrednim vstopom v sistem. Če isto šolo obiskuje več otrok istih staršev, bodi ti dobili več osebnih gesel. Varnost pred- stavlja tudi funkcija za analizo gla- su. Računalnik prepozna frekven- co glasu in jo primerja s tisto, ki jo ima shranjeno v bazi. Če se ne uje- ma, je dostop onemogočen. Zno- traj glasovnega portala bo starš lahko poslušal ocene dijakov, odsot- nost in sporočila učiteljev.

## Teden otroka v občini Metlika

METLIKA - Občinska Zveza pri- jateljev mladine Metlika je ob ted- nu otroka pripravila zanimiv pro- gram, ki bo potekal ves oktober. V soboto, 29. septembra, se bodo ob 7.30 uri z nove avtobusne postaje Metlika odpeljali na družinski izlet na 12. Pikin festival v Velenje. V ponedeljek, 1. oktobra, bodo dopol- dne pri OŠ Metlika, Podzemelj, Suhor in pri Otroškem vrtcu spustili balone. V torek in v četrtek bodo ob 16. uri v sejni sobi na Pungartu, CBE 23, ustavrajne delavnice "Mladi za starejše." V sredo si bodo otroci lahko ob 18. uri v Ljudski knjižnici Metlika ogledali lutkovno igrice Mojca Pokraculja. V četrtek bo dogajanje zelo pestro. Ob 8. uri bo v Osnovni šoli Podzemelj pred- stava, ob 9.30 bo v otroškem vrtcu Metlika nastopil čarovnik in glasbe- nik Danell, ob 11. in 12. uri pa bo predstava tudi v športni dvorani OŠ Metlika. V petek se bo ob 7.30 pred OŠ Metlika pričel Ekstempore mladih likovnikov Bele krajine z naslovom "Bela krajina v plesu in pesmi". V drugi polovici oktobra bo na OŠ Metlika pootekal prometni kviz "Na cesti nikdar nisi sam", v prostorih Tekstilne šole Metlika pa bodo z DU Metlika pripravili okro- glo mizo o o sodelovanju med ge- neracijami. Otroci bodo sodelovali v otroškem parlamentu. Zbirati bodo začeli tudi prispevke za nakup novo- letnih daril za otroke.



HURA, ŠOLA! - Spet se vam oglašamo s Studenca. Tudi mi smo veselo za- korakali v novo šolsko leto. Na šoli je letos 42 otrok. Učenci 1. in 2. razreda smo letos objeli skupaj z učiteljico Matejo, učenci 3. in 4. razreda pa z učite- ljico Andrejo. Pa da ne pozabimo malošolarjev, ki se igrajo z učiteljico Maj- do. Ker pa smo velikokrat lačni, imamo na šoli tudi kuharico Majdo, ki pridno skrbi za naše želodčke. Smeh, pesem, veselje in dobra volja nas spre- mljajo na našem potepanju v tem šolskem letu. Dan, ko se ne smejimo, je izgub- ljen. Na sliki: prvošolčki z učiteljico Matejo, nasmejani in polni novih moči. (Učenci in učiteljica OŠ Studenec)

## Spet v šoli

Dan pred začetkom šolskega leta sva se z Denisom dogovorila, da se dobiva v ponedeljek zjutraj pri cerkvi v Gabrijelah. Oprtal sem si torbo in odšel proti cerkvi. Torbo sem imel lahko kot pero. Pri cerkvi se mi je pridružil Denis in skupaj sva jo mahnila proti šoli. Končno sva prispela do stare šole, do katere moras pešati skozi ves Krmelj, saj stoji na zgornjem koncu. Začetek šolskega leta smo začeli slavnostno, nato nas je učiteljica Gusta odpeljala v učilnico. V razredu smo dobili urnik, obrazce za zavarovanje ter delovne zvezke. Pogo- varjali smo se o pravilih, ki veljajo na naši šoli. Učiteljica nam je razložila, kje vse se lahko giblamo med odmorom. Skratka, dobili smo vsa potrebna navodila za naše dobro počutje in učenje v šoli. Na kratko nam je razložila učni načrt, ki ga bomo v letošnjem letu predelali. Prvi dan v šoli je minil zelo hitro in lepo. Upam, da bodo tudi ostali dnevi minili tako.

URBAN DIMEC, 4. r.  
OŠ Krmelj

## SVET BREZMEJNIH STEZIC

## Živa in ustvarjalna otroška domišljija

Večkrat me obiščejo učenci, ki so pred letom prihajali v našo literarno delavnico, kjer smo se veliko potepali z domišljijo, sestavljali pravljice, pisali o vsem, kar jih je vzne- mirjalo, bolelo, o čemer so sanjarili. Ob tem so se sprostili, občutili pa so še nekaj lepe- ga: veselje. Pred dnevi je prišla učenka z domišljijским spisom Neverjetna zgodba in z zvedavim vprašanjem: "Kako se vam zdi?"

Taki obiski vzbudijo v me- ni veliko misli o otroških spi- sih, o njihovi vrednosti, do- mišljiji. V vsakem otroku je skrita drobna ustvarjal- nosti, z njo pa je tako kot v naravi: vsaka kal se ne pože- ne v rast, že pride kaj vmes. Tako je tudi s temi drobceni- mi otroškimi kalmi, vse ne razvijejo cveta, pustijo pa pri- jetne sledi in notranje zado- voljstvo. Pri tem je potepanje z domišljijo izrednega pome- na, saj jih ustvarjalno usmer- ja, prav v tem času se mora na široko razpreti ta domi- šljijjski cvet. V otroku odstre nekaj novega, obogati ga, spoznava nove resnice, ki jih postopoma vključuje v ta do- življajski cvet. Sanjari in sa- nje hoče uresničiti. Domišljija odstre v njem nekaj nove- ga, pomaga mu odkriti ču- doviti cvet, ki se bo z njego- vim zorenjem spreminjal, in tako bo vstopal v življenje. Še več: v ustvarjalnost.

Prazen je ta naš svet. Vse se majo, pa vendar iščemo nekaj človeško toplega, kar bi dajalo življenju smisel in ga poglobljalo - pa se vse zoožu- je, razkrajja. Vsega je poma- lem na tem ljubem svetu, le ljubezni je premalo, domi- šljije pa skoraj nobene, le vznemirjenost je z nami, ne- nehna vznemirjenost in ne- gotovost.

Kako naj živi otrok v ta- kem svetu? Taka drobna bilka v čumnati, kjer je malo zraka in še manj sonca. Toda otroštvo je kot knjiga. Njogo- va lepota in vsebina sta spravl-jeni med trde platnice, da se ne razdrobita. Otroka pa shra- ni to svoje bogastvo v naj- globlji kotiček duše, da je na varnem. Eden izmed kamenč- kov, ki sestavljajo to bogast- vo, je tudi domišljija.

Že beseda pravljica, upa- nje, dobrota, pesem, srce, kruh ... bi morale vzbuditi ne- kaj toplega, prijetnega, kar

pusti trajne sledi, vzbudi domi- šljijo, ki prav v otroštvu in med odrasčanjem vzbuja in poglob- lja občutke. Tako si vsak iz vse- ga tega sveta ustvari svoj svet: svet, v katerem lahko sanjari. Ta svet raste z njim in vpliva nanj še dolgo potem, ko se je srečal s pravljico, z domišljijo. V tem srečanju se tudi izostr čut za večni spopad med dobrim in zlim, otrok odkriva drugačen svet pa tudi na naravo gleda s spoštovanjem, z občudova- njem.

V otroštvu se morata preple- tati čar pravljice in vsakdanjo- sti. Večkrat pa kar pozabimo, da so domišljija, pogovorna sposobnost, bralna spretnost in tudi jezikovno izražanje med seboj močno prepleteni. Otro- ška domišljija mora biti dejav- na, saj se tako otrok sprošča, uživa, navaja pa se tudi na delo. Neki sem brala, da je otroštvo čudež vseh čudes. Zato ga mo- ramo napolniti z vsem tistim, iz česar bo gradil most v kasnejši čas: s toplino, pravljicnostjo, z vedrino, delovno vnemo, rado- stjo, vedoželjnostjo, ustvarjal- nostjo...

Domišljija. To so kapljice, živahne in polne nekakšne pre- tanjene lepote, ki se združujejo v čudežno rečico. Vsak bi mor- al zaplavati v njej, ni pa vedno tako. Otroka moramo pripraviti na tako plavanje. Potem se bo domišljija razgorela. Da bo otroku dala krila, je potrebna čustvena priprava, nestrpnost pričakovanje, potlej bodo tla rodovitna. Vsiljuje se mi prispod-oba: z domišljijo je kot s kruš- nimi drobtinicami. Drobene so, a sestavljajo hlebec. Tako je z domišljijo - skana je iz ču- dovitih nitk, ki ustvarijo svet čudovitih prividov, nenavadnih srečanj, brezmejnih stezic. Otroka in tudi odraslega po- svoje bogatijo, mu dajo čustve- no trdnost in tudi sposobnost, da kleno in jasno izrazi svoje misli, svoj pogled na svet, na življenje...

Kaj je domišljija? V literar- ni delavnici so učenci takole odgovarjali:

- Domišljija je kot studenček pod našo hišo. Izvira iz zem- lje, domišljija pa iz srca, iz želje, da bi stopili na mavrico.
- Domišljija živi; živi svoje življenje. Nekaj je, kar nima meja.
- V domišljiji se znaš pogo- varjati z drevesi, s potokom, ptico... Razumeš govorico narave.

- Domišljija, to je vse, kar je - NAJ. Najlepše, najsvetlej- še, najbogatejše, najbolj sanj- sko, najbolj nemogoč.
- Mami pravi, da je vse to be- dasto, da nimaš od domišljije česa spraviti. Babica pa jo zavrne, da je to hrana za srce, zdravilo za dušo.

- Čopci je, ki vse temne bar- ve prekrije s svetlimi.
- Nekaj je, kar napravi, da ti je lepo, da si pomemben, da vse dosežeš.
- Z domišljijo potuješ v TI- SOČ IN ENO NOČ, k male- mu princu na samotno zvez- do, k morski deklici...

In učenkin domišljijjski spis na temo:

"Zmanjkalo je električne- ga toka. Zgodaj sem šla spat. Hitro so prišle sanje, vzele so me s seboj".

Imela sem rojstni dan, ve- selo pojedino in veliko po- vabljenih. Vsak mi je prinesel darilo. Z veseljem sem jih odpirala. Ostalo je le še v rdečkast papir zavito darilce. Nihče ni vedel, kdo ga je prinesel. Skrivnost. Roka se mi je zatresla, ko sem ga odpirala. V njem je bil rumen prtiček, na njem pa slika ptice, čudne ptice z velikimi temnimi krili. Zamahnila sem s prtičkom, a v tistem hipu sem se začela dvigati.

Koncev je lahko veliko. Po- iščimo svojega, da nam ne bo zmanjkalo domišljijjske sile. Pa srečno pot!

ANICA ZIDAR



SOLA V NARAVI - Šola v naravi je bila za četrtošolce OŠ Žužemberk s podružnicama Ajdovec in Dvor prvi uspešni projekt v novem šolskem letu. Že drugi teden septembra smo odšli na Debeli Rtič in spoznavali rastlinstvo, živalstvo, arhitekturo in življenje ljudi v primorskem svetu. Prednostna naloga je bilo plavanje. Čeprav nam ni bilo vreme vedno naklonjeno, smo program v celoti realizirali. Srebrnega delfina je osvojilo 12 učencev, bronastega 39, modrega eden in srebrnega konjička eden. Za prijetno počutje pa se moramo zahvaliti osebjem Rtiča, ki je znalo prislusniti našim velikim in malim željam. (Učenci in spremljevalci šole v naravi OŠ Žužemberk)





**AVTO CVIČKOVE PRINCESE** - Cvičkova princesa Saša Jerele, 20-letna študentka prava iz Brezovice pri Šmarjeških Toplicah, je v nedeljo na priložnostni slovesnosti v Avtohiši Berus v Novem mestu, ki so se je udeležili tudi novomeški podžupan Adolf Zupan, predsednik društva tržnih proizvajalcev cvička in mirnapeški župan Zvone Lah, poslanec Tone Anderlič in drugi, prevzela avto Audi A4, ki ji ga je kupil oče s pomočjo sponzorjev in ob posebej ugodnih pogojih Avtohiše Berus. Saša so zaeleli, da bi uspešno in dostojno predstavljala in propagirala cviček po Sloveniji in širše in da bi se dobro odrezala tudi na izboru za slovensko vinsko kraljico. (Foto: A. B.)



**PODRIL SE JE GABER** - V Brežicah v grajskem parku pri večnamenskem domu v Gubčevi ulici se je 19. septembra dopoldne podrl gaber. Veliko drevo je ob padcu oplazilo stavbo in pri tem razbilo nekaj okenskih šip, poškodovalo fasado in potrgalo antene radioamaterjev. Gaber predtem ni bil videti dotrajan. Povsem drugačen je drugi v njegovi bližini, ki se suši in bo verjetno se zrušil sam, če ga ne bodo požagali ljudje. Gaber, ki se je podrl v torek, je padel v brezvetrju, kot pravi očevidec Peter Skrivalko. Drevo na tleh je razžagalo brežiško komunalno podjetje KOP. (Foto: M. L.)



**ZAGORIŠKI FANTJE** - Člani pevske skupine Zagoriški fantje iz Dobrepolj so že praznovali petdeset let delovanja, a bolj ko so stari, bolj so. So pomembni soustvarjalci kulture v svojem kraju. Leta 1990 so prejeli evropsko nagrado za ohranjanje ljudske umetnosti. Alojz Erčulj, Franci Stih, Ivan Kralj, Stane Škulj in Jože Babič z ubranim petjem vedno pritegnejo pozornost poslušalcev bodisi v domačem kraju ali pa na gostovanjih, kamor jih na veliko vabijo. Pojejo vse, kar si zaželi prijatelji glasbe. (Foto: M. G.)



**BLAGOSLOV NOVIH ZVONOV** - Slovenski metropolit dr. Franc Rode je v nedeljo na svoj rojstni dan blagoslovil štiri nove bronaste zvonove v cerkvi Marijinega vnebovstajja pri Novi Stifci v občini Sodražica. Tudi tokrat se je kljub kislemu vremenu v okolici tristoletnih lip zbralo veliko število romarjev od vsepovsod. Zvonovi so bili vliiti v livarni Perner iz Passaua na Bavarskem. Letos mineva 360 let od postavitve temeljnega kamna za cerkev, novi zvonovi pa so lepa priložnost, da je Nova Stifca zopet pridobila glas svojih zvonov. Ob blagoslovu so zvonove krstili številni botri, hkrati so jih s posebnim dvigalom namestili na oltar mogočne romarske cerkve. Verniki in ljudi dobre volje so za pomembno pridobitev zbrali okrog 70 tisoč mark. (Foto: M. G.)

# Enostaven recept za dolgo življenje

**Mastna hrana, alkohol, cigarete in debelost so največji faktorji tveganja - Pomembno je, kakšne starše smo imeli - Dolgo življenje, ne da bi se čemur koli odpovedali**

KOČEVJE - V počastitev Svetovnega dneva srca, ki ga praznujemo 30. septembra, so člani Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije, podružnica Kočevje-Pokoljpe, v Šeškovem domu in v Vasi v občini Kostel pripravili razstavo. Med vzroki smrti pri nas je kar 40 odstotkov zaradi bolezni srca in ožilja. Srčni infarkt, angino pektoris, nenadno smrt pa tudi možgansko kap in bolezni ožilja na udih je mogoče preprečiti ali vsaj odložiti v pozna leta z izogibanjem dejavnikom tveganja zanje. Neustrezna prehrana, debelost, premalo telesne dejavnosti, kajenje, nezdravljen zvečan krvni tlak, sladkorna bolezen in stresne okoliščine vodijo k zgodnejšemu poapnenju žil, do njihovega krčenja in končno bolezni.

Primarij dr. Boris Cibic, ki je kljub 80. letom zelo živahen, se vse življenje drži teh navodil. Ob odprtju razstave je povedal, da je lahko človek v zgodnji starosti zelo mlad, če je pripravljen ohranjati in utrjevati zdravje z ustreznim življenjskim slogom, privzgojenim v družini in osvojenim za celo življenje.

"Človek je 'programiran' za življenje okrog 120 let. Nekdo ki je imel zdrave starše in se je držal splošnih življenjskih načel, ima tako rekoč možnosti, da doživi vi-

soko starost 90 ali sto let. Da ne živimo dolgo, sami poskrbimo. Ne zdi se nam namreč pametno, da bi se odpovedali raznim dobrotam, tistim najpogostejšim, ki nam krajšajo življenje: mastna hrana, užitek kajenja, uživanje alkoholnih pijač. Večkrat me vprašajo, kako sem 'prikorakal' do tako visoke starosti? Ni prav nobena skrivnost.



Boris Cibic

Delam cel dan, hodim in se zelo dobro počutim. Približno šest odstotkov mojega zdravja so mi pustili starši, ko so me spravili na svet brez zvišanega holesterola, tlaka in sladkorne bolezni. Oče me je

navadil, da se moram gibati, mi prepovedal kaditi in piti alkohol. Držal sem se tudi vseh načel, ki nas jih uči medicina. Bil sem zelo skromen pri hrani. V Sloveniji je najmanj 50 odstotkov državljanov, ki so pretežki. Kot pribito drži, da moramo krepko shujšati, tudi s pravilno prehrano, in tako zase narediti kaj dobrega. To je že prvi pogoj, da se izognemo boleznim srca in ožilja. Zdravje kot kuga napada tudi tobak. Več kot trideset odstotkov prebivalcev se ne more odpovedati cigaretnemu dimu, ki tako kot mastna hrana povzroča visok tlak. Veliko ljudi se sploh ne zaveda, da ga ima. Okrog 40 odstotkov Slovencev ima preveč holesterola v krvi, ki je hud dejavnik tveganja. Moramo se odvaditi nekontrolirane uporabe maščob. Svetovna zdravstvena federacija se zavzema, da bi bili ljudje do 65. leta pri zdravju, zato priporoča veliko gibanja, manj alkohola, mastnih in slanih jedi," pravi dr. Cibic.

M. G.



**SKUPAJ TEHTAJO 3 KG** - Rozina Poglajen iz Ručetne vasi pri Črnomlju že od mladih nog rada dela na polju in v vinogradih. V veliko veselje so ji štiri njive, ki jih skrbno obdeluje. Paradižniki, ki jih drži v rokah, so njen pridelek. Skupaj tehtajo 3 kg, so lepi in zdravi. Seme in sadike za njih je vzgojila sama, v času presajanja pa je zbolela, zato je morala to delo namesto nje opraviti snaha Zdenka. Paradižnik je lepo rasel, sin Martin pa ga je po potrebi poskrpil.

## Metličani na brezpotjih

**Planinci iz Metlike obiskali Log pod Mangrtom, Loško steno in sledili izviru Moznice**

METLIKA - V petek, 16. septembra, nas je popoldne devet planincev Planinskega društva Metlika krenilo na pot iz Metlike preko Trbiža, prelaza Predel in Log pod Mangrtom. V Skofljici se nam je pridružil naš vodnik Vinko Avsenak, ki že 27 let svoj prosti čas posveča tem občeudovanja vrednim krajem.

Na slovenski strani prehoda Predal nas je tabla opozorila, da vstopamo v Triglavski narodni park. V Logu pod Mangrtom smo bili gostje našega vodnika. V nekoč premožni hiši, kjer je bila med vojnami dobra gostilna, smo v sobah, ki so še danes oštevilčene in opremljene s pohištvo in slikami iz tistih časov, dve noči čvrsto spali ob žuborenju Koritnice.

V sobotnem jutru smo krenili preko zgornjega dela naselja, ki ga je strahotno opustošil plaz. Koritnico smo prečkali preko višjega mostu in šli mimo osamele Črnutove hiše, ki je nima priča strahote tiste noči. Nato smo se dvignili v veličastno masiv Loške stene. Preko skrota in poraslih morskih skal smo se prebijali od slapa do slapa. Kmalu jih nismo več šteli. Eden je bil lepši od drugega. Te prečudovite stvaritve mogočnega vodnega vira so nas tako prevzele, da smo vztrajno lezli po spolzkem skalovju. Voda je polzela po skalah v vseh mogočih oblikah ali pa je mogočno padala v globino. Z varovalno vrvju smo se spuščali v vodna brezna, kjer se je masa vode v smaragdnih tolmunih umirjala, da je že v naslednjem slapu pokazala vso svojo moč in čarobnost.

Naslednji dan smo sledili izviru Moznice v vzhodju Jerebice. Tudi ta rečica ima veliko slikovitih sosesk, korit in prečudovitih slapov. Naš vodnik nas je spotoma seznanil s starejšo in novejšo zgodovino ter posebnostmi teh krajev, nas vodil mimo z železnimi vrati zaprtega železniškega predora, preko katerega so se vozili rudarji te doline na delo v rudnik svinca v Rablju, ko je bil prelaz v hudi zimi neprehoden. Ogledali smo si vaško in nato veliko vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne. Premnogi križi z napisom so nam priklicali pred oči pretesljivo podobo žrtev vojne. Se danes spominjajo na tiste dni ostanki ka-

vern, bunkerjev, trdnjav, strelskih jarkov in stare vojaške poti.

Zadovoljni in z bogatimi doživetji smo se vračali proti domu skozi vas Strmec, ki je videti skoraj izgubljena v veličastni gorski pokrajini. Se enkrat smo s pogledi objeli ostenje Mangrt, mogočno kuliso Jalovca in veličastno Loško steno, ki skriva v sebi redkoku-mu znana čudesa narave. To ni bil zadnji pozdrav razkošni panorami, to je bila obljuba, da se bomo še vrnili v ta planinski raj. Vinko Avsenak je bil odličen vodnik, gostitelj in prijatelj, za kar se mu zahvaljujemo.

ALBINA TOŠESKA

## MODNI KOTIČEK

### Priprave na jesen

Tole poletje je pa res minilo. Tudi koledarsko se je začela jesen. In kaj bo značilno za jesensko oblačilno sezono?

Jesenske trende bo zaznamovala ženstvenost, ki se je pompozno vrnila že prejšnjo sezono. Elegančno in zapeljivo, a udobno in sproščeno. In kako boste to dosegli? Gotovo imate oblačila v tem slogu že kje v omari. Za dušo pa boste še kaj dokupile v priljubljenih prodajalnah in tako sestavile kolekcijo jesen-zima 2001/2002.

Barve, ki jih obožujemo: elegantna črna, močna rdeča, zlata z bež odtenki, olivno zelena, roza od pastelov do fuksije in vijolična. Predvsem bo nastopil barvni tvid. Novost je žamet, povsem gladek, sijoč ali široko rebrast, enobarven ali poslikan. Med vzorci prevladuje karo z majhnimi ali velikimi kvadrati, ki ga lahko kombinirate z vsem. Pleten je v puloverjih ali pa tkan v krilu oz. hlačah. Karirasta je tudi obutev. Vroča novost so škornji, ki objemajo nogo nad kolenom, ki jih pod kratkim krilom nadomestite tudi z visokimi samostojnimi nogavicami.

Med vrnjenimi vzorci so krpanke, tako na puloverjih kot na plaščih. Sicer pa so stilisti velik navdih našli v viktorijanskem času, ko so prevladovali romantični detajli, naborki, čipke in volani. Značilni so visoki ovratniki, bele srajce, napihnjeni rokavi ali popolna črnina in visoki gležnarji. Tudi usnje ostaja modno, zlasti črno, gladko in svetlikajoče. Ne pozabite na modne dodatke, kot so pokrivala. Kučme in ženske bodo še bolj ženske, saj si bodo od moških sposodile detajle za dandyejsko zapeljivi videz - usnjene, vojaške in tvidaste čepice, kravate in metuljčke ter stroge srajce z brezrokavniki. Pri izboru pa ne pozabite: ostani-te vi!

JERCA LEGAN

## Topli odnosi ne pridejo sami

**Številne socialne težave kažejo na pomanjkanje znanja o odnosih - Oktobra v Novem mestu brezplačna predavanja**

Večina izmed nas si želi, da bi živeli v dobrih odnosih s svojimi starši, prijatelji, sodelavci, partnerjem, z otroki. Želimo si, da bi bili odnosi topli in ljubeči, spoštljivi in pravični ter da bi bili drug drugemu v pomoč in oporo. Vendar zmeraj ni tako - mnogokrat je prav nasprotno. Nemaokrat se nam dogaja, da se prav s temi ljudmi prepiramo, se jih bojimo ali izogibamo, se morda z njimi ne pogovarjamo, ker jim kaj zamerimo in jim nočemo odpustiti... Tudi ko skušamo navezati stik z nekom, s komer smo v sporu, kaj hitro vse skupaj samo še bolj zapletemo.

Ljudje smo neuki, kadar gre za medsebojne odnose, ker nas ne doma ne v šolah niso učili, kako se je treba pogovarjati, vzpostavljati in gojiti medsebojne odnose. Gre za pridobivanje življenjske modrosti in preudarnosti. Modernnejša izraza za to sta razvijanje čustvene inteligence ali čustveno opismenjevanje. Vseh teh veščin se lahko učimo v interakciji z drugimi ljudmi, ki tudi sami razvijajo tovrstno življenjsko filozofijo.

BRANE KRAPEŽ

## Okno v svet za starejše

**Festival za tretje življenjsko obdobje 1. in 2. oktobra v Cankarjevem domu**

LJUBLJANA - Festival za tretje življenjsko obdobje je izobraževalno-sejemski prireditve, ki bo predstavila široko ponudbo storitev in izdelkov, ki lahko pripomorejo k bolj kakovostnemu življenju starejših ljudi.

Na otvoritvi prireditve, ki bo 1. oktobra ob 10. uri v Stihovi dvorani Cankarjevega doma, bosta ob kratkem kulturnem programu prisotne pozdravila minister za delo, družino in socialne zadeve dr. Vlado Dimovski in predsednik Zveze društev upokojencev Vinko Gobec. 1. in 2. oktobra se bo v Cankarjevem domu izvrstilo sedem okroglih miz in šest predavanj, ki bodo zajela mnoga pomembna področja za življenje starejših z namenom seznaniti starejše z možnostmi, ki jih imajo, in seznaniti javnost z vprašanjem položaja starejšega človeka v družini in širši družbi.

1. oktobra bosta dve okrogli mizi: ob 11. uri se bo začela okrogla miza z naslovom Kako ustvariti boljše življenje starejših, ob 14. uri pa okrogla miza Sožitje in soodvisnost generacij. Potekala bodo tudi predavanja: ob 9. uri o izobraževanju v tretjem življenjskem obdobju kot možnosti razvoja stare-

jših, ob 15. uri predavanje Medij in novinarstvo in še predavanje Starost in mobilnost v nasprotju ali sožitju ob 16. uri.

V torek, 2. oktobra, bo ob 10. uri okrogla miza o prostovoljnem delu starejših in za starejše, o novih računalniških, informacijskih in telekomunikacijskih storitvah se bodo obiskovalci seznanili na okrogli mizi Izzivi informacijske družbe za starejše ob 13. uri. Starejši in turizem je naslov okrogle mize, ki se bo začela ob 14. uri, ob 15.15 pa bo začetek okrogle mize z naslovom Z gibanjem in vadbo do zdravega in polnega življenja v zrelih letih. Predavanja se bodo v torek začela ob 9., 11., in 17. uri in imele te naslove: Splošne in posebne potrebe v starosti, Prehrana za vse, ki želijo zdravo živeti, in Možnosti uvedbe zavarovanja za dolgotrajno nego v Sloveniji.

V okviru prireditve, ki jo organizirata Zveza društev upokojencev Slovenije, ki letos praznuje 55-letnico, in podjetje INFOS iz Ljubljane, bo odprta tudi razstava, kjer se bo predstavilo 44 razstavljavcev. Vstop na vse prireditve je prost.

M. PEZDIRC

## Is slovenske lirike

### Poganka

Mariša pastirčica  
na mahu spi, kot šipek rdi,  
na sladka njena liceca  
metulj se žameten spusti.

In njena nedra snežna  
je sapica razkrila,  
mehko jih poljubila  
in odpihljala bežna.

In z neba se potočil  
zlat dež na njen je mladi stas -  
bog iz oblakov skočil  
je k speči pastirici v vas.

CVETKO GOLAR  
(1879 - 1965)



# TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

## ČETRTEK, 27.9.

### SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Mostovi; Pod klobukom: Zgodbe iz školjke; Svet narave, nad.: Obiskali smo...; Življenje slovenskih vasi; Gradovi - 13.00 Poročila - 13.25 Intervju - 14.15 Mario - 16.05 Slovenci po svetu - 16.30 Poročila - 16.45 Risanka - 17.00 Na liniji - 17.45 Zenit - 18.20 Dosežki - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Tednik - 21.00 Prvi in drugi - 21.20 Osmi dan - 22.00 Odmevi - 22.50 Podoba podobe

### SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 15.40 Videospotnice - 16.05 Svetniki in grešniki, dok. nad. - 17.00 Komisar Rex, nan. - 18.00 Očetova punca, film - 19.35 Videospotnice - 20.05 Kam gredo divje svinje?, nad. - 21.00 170-letnica rojstva F. Levstika - 21.55 Poseben pogled, film - 23.35 Zločinski tango, nan.

### KANAL A

10.00 Mladenič v modrem, nan. - 11.20 Ricki Lake - 12.15 Begunec, nan. - 13.15 Skrita kamera - 14.15 Zvezdne steze, nan. - 15.15 Prince z Bel Aira, nan. - 15.45 Lepi časi, nan. - 16.40 Ricki Lake - 17.35 Tretji kamen od sonca, nan. - 18.05 Cosby, nan. - 18.35 Varuška, nan. - 19.00 VIP, nan. - 20.00 Umor je nevaren, film - 21.40 Will in Grace, nan. - 22.10 Tretji kamen od sonca, nan. - 22.40 Noro zaljubljena, nan. - 23.10 Seinfeld, nan. - 23.40 Dannyjeve zvezde

### POP TV

9.00 Oprah show - 10.00 Vse za poljub, nad. - 10.55 Črni biser, nad. - 11.50 Obala ljubezni, nad. - 13.10 Lepo je biti milijonar - 14.05 Zakon v Los Angelesu, nan. - 15.30 Oprah show - 16.25 Obala ljubezni, nan. - 17.20 Črni biser, nad. - 18.15 Vse za poljub, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Raztresena Ally, nan. - 20.55 Prijatelj, nan. - 21.30 Seks v mestu, nan. - 22.00 Zahodno krio, nan. - 22.50 Zlata krila, nan. - 23.40 M.A.S.H., nan.

### VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.15 Iz združenja lokalnih TV - 17.45 Smo dobri gospodarji - 18.15 V mojem kosku je mavrica - 18.50 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Pokličite župana - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Tedenski kulturni pregled - 21.30 Iz združenja lokalnih TV - 22.45 Nas poznate? - 23.00 Novice - 23.15 Motosport mundial

### HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška - 9.00 Čarovnija, nan. - 10.00 Poročila - 10.05 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.40 Naša zemlja, nad. - 13.35 Veronikine tajne - 14.00 Inspektor Rex - 14.50 Divja Amerika - 15.50 Zadnji don, nad. - 16.35 Otroška nad. - 17.05 Hugo - 17.30 Hrvaška danes - 18.00 Panonski mornar na malem Brijunu, dok. oddaja - 18.35 Kolo sreče - 19.13 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.05 Dnina za strah, nad. - 20.45 Pozabljeno mesto, informativno-dok. oddaja - 21.45 Iz sveta - 22.15 Odmevi - 22.40 Skrivni dnevnik Desmonda Pfeifferja, nan. - 23.00 Pravica za vse, nan. - 23.45 Psihološki pristop, nad. - 0.40 Večni nasmeš, film - 2.10 Nočni program

### HTV 2

8.00 Panorama hrvaških turističnih središč - 15.20 V velikem planu - 16.50 Poročila za gluhe in naglušne - 16.55 Severni veter, nad. - 17.40 Naša zemlja, nad. - 18.30 Panorama - 19.05 Na zdravje, nan. - 19.30 Polica, nan. - 20.10 Čarovnija, nad. - 21.05 Polni krog - 21.25 Nevidni človek, nan. - 22.15 Brigitte in prijatelji, nan. - 23.05 Umetnine svetovnih muzejev

## PETEK, 28.9.

### SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Prislunimo tišini; Risanka; Oddaja za otroke; Na liniji; Zenit; Dosežki; Slovenski magazin; Dr. Quinno, nan. - 13.00 Poročila - 13.20 Delavska godba Trbovlje - 13.50 Oko viharja, dok. nad. - 14.15 Prvi in drugi - 14.35 Osmi dan - 15.05 Vsakdanjik in praznik - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Sanjska dežela - 17.10 Enciklopedija znanja - 17.45 Slovenski pesniki in pisatelji - 18.05 Zemljepis celin: Evropa - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Vrtičkarji, nan. - 20.35 Detelja - 20.45 Supermodel 2001 - 22.00 Odmevi - 22.50 Polnočni klub

### SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 15.30 Videospotnice - 16.00 Obzorja, poljudnoznan, nan. - 17.00 Komisar Rex, nan. - 18.00 Zorenje mladega Levstika - 19.40 Videospotnice - 20.05 Sloves, nad. - 20.55 Bramwell, nad. - 21.40 Obujenje, film - 23.15 Težavna ženska, nan. - 0.05 Big band RTVS

### KANAL A

10.00 Mladenič v modrem, nan. - 11.20 Ricki Lake - 12.15 Pop'n'roll - 13.15 Skrita kamera - 14.15 Zvezdne steze - 15.15 Prince z Bel Aira, nan. - 15.45 Lepi časi, nan. - 16.40 Ricki Lake - 17.35 Tretji kamen od sonca, nan. - 18.05 Cosby, nan. - 18.35 Varuška, nan. - 19.05 VIP, nan. - 20.00 Čarovnice, nan. - 20.55 Izganjalna vampirjev, nan. - 21.50 Resnični Hannibal Lector, dok. oddaja - 23.00 Ozivljevalec, film

### POP TV

9.00 Oprah show - 10.00 Vse za poljub, nad. - 10.55 Črni biser, nad. - 11.50 Obala ljubezni, nad. - 12.40 Lepo je biti milijonar - 14.10 Zakon v Los Angelesu, nan. - 15.30 Oprah show - 16.25 Obala ljubezni, nad. - 17.20 Črni biser, nad. - 18.15 Vse za poljub, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Mirovniki, film - 21.45 Nikita, nan. - 22.40 Zlata krila, nan. - 23.20 M.A.S.H., nan.

### VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Pokličite župana - 17.45 Posavski obzorik - 18.15 Otroški miš maš - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Agencija za šport - 21.00 Novice - 21.20 Poveži! - 22.15 Kmetijski razgledi - 22.50 Nas poznate? - 23.00 Novice - 23.15 Kako biti zdrav?

### HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška - 9.00 Čarovnija, nan. - 10.00 Poročila - 10.05 Program za otroke in mladino - 12.40 Naša zemlja, nad. - 13.35 Veronikine skrivnosti, nan. - 14.00 Inspektor Rex - 14.50 Tutankamonovo prekletstvo, dok. film - 15.45 Zadnji don, nan. - 16.30 Naravna dediščina - 17.05 Hugo - 17.30 Hrvaška danes - 18.00 Alpe-Donava-Jadran - 18.35 Kolo sreče - 19.13 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.05 Klapa Cambi, posn. koncerta - 21.10 Jane Eyre, film - 23.05 Odmevi - 23.30 Skrivni dnevnik Desmonda Pfeifferja, nan. - 23.50 Pravica za vse, nan. - 0.40 Psihološki pristop - 1.30 Nočni program

### HTV 2

8.00 Panorama hrvaških turističnih središč - 16.50 Poročila za gluhe in naglušne - 16.55 Nevidni človek 2, nan. - 17.40 Naša zemlja, nad. - 19.05 Zakonske vode, nan. - 19.30 Polica, nad. - 20.10 Zakon in red, nan. - 21.00 Polni krog - 21.20 S polnimi jadrji, zab. oddaja - 22.20 Pravi čas - 23.50 Umetnine svetovnih muzejev

## SOBOTA, 29.9.

### SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Zgodbe iz školjke; Radovedni Taček; Na liniji; Oddaja za otroke; Lipetove sanje, film; Tednik - 13.00 Poročila - 13.25 Mostovi - 14.25 Pod piramido - 14.55 Po Jimmyju, film - 16.30 Poročila - 16.45 Pika Nogavička, ris. nan. - 17.10 Carski sel, ris. nan. - 17.50 Na vrtu - 18.15 Ozare - 18.20 Starodavni vojskači, nan. - 18.50 Risanka - 19.00 Danes - 19.05 Utrip - 19.30 Dnevnik - 20.05 Vrtičkarji, film - 20.30 Razočarana nevesta, film - 21.55 Obiskali smo..., nan. - 22.30 Poročila - 23.00 Sopranovi, nad. - 23.50 Kavč na potovanju, film

### SLOVENIJA 2

10.25 Videospotnice - 10.50 Raymond ima vsi radi, nan. - 11.10 Murphy Brown, nan. - 11.30 Jasno in glasno - 18.25 Evrogo! - 19.30 Videospotnice - 20.05 Baletna predstava - 21.35 Praks, nan. - 22.20 Sobotna noč

### KANAL A

9.00 Čarovnice, nan. - 9.55 Izganjalna vampirjev, nan. - 11.00 Malcolm in Eddie, nan. - 11.30 Pop'n'roll - 12.30 Divja Amerika, dok. oddaja - 13.30 Študentka in profesor, film - 15.15 Skrita kamera - 15.45 Mestece Angel, nad. - 16.35 Matlock, nan. - 17.30 Košaka - 19.39 Domače kraljestvo, nan. - 20.00 Jezero, film - 21.40 Druga ženska, film - 23.30 Rdeče petke, nan.

### POP TV

8.30 Risanke - 11.30 Hroščeborgi, nad. - 12.00 Šolska košarkarska liga - 13.00 Preverjeno - 13.50 TV Dober dan, nan. - 14.45 Zakon v Los Angelesu, nan. - 15.40 Prva izdaja, nan. - 16.30 Možje v belem, nan. - 17.30 Grace Quigley, film - 19.15 24 ur - 20.00 Miss Slovenije - 22.00 Formula 1 - 23.10 Roparice, film

### VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.30 Video strani - 17.00 Iz združenja LTV - 17.30 Brez panike - 18.00 Kmetijski razgledi - 18.30 Smo dobri gospodarji? - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Miss Slovenije - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Klepet z... - 22.00 Formula 1 - 23.00 Novice - 23.30 Motosport mundial

### HTV 1

8.35 Veliki nož, film - 10.00 Poročila - 10.05 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.30 Dokumentarna oddaja - 13.00 Prizma - 13.55 Poročila - 14.05 Oprah show - 14.50 Reševanje orangutana, dok. oddaja - 15.40 Zlata dekleta, nan. - 16.10 Krško srce, nad. - 17.05 Francoski film - 19.30 Dnevnik - 20.10 Dobro jutro, Vietnam, film - 22.10 Moške svinje, nan. - 22.40 Poročila - 22.50 Sofia, mini serija - 1.15 Nočni program

### HTV 2

8.00 Panorama hrvaških turističnih središč - 13.35 Hišni ljubljenci - 14.20 S polnimi jadrji, zab. oddaja - 15.20 Risanka - 15.45 Čarovnija, nad. - 19.30 Polica, nad. - 20.10 Največje romance 20. stoletja - 20.40 Svet zabave - 21.10 Poročila - 21.15 Turistični magazin - 22.45 Umetnine svetovnih muzejev

## NEDELJA, 30.9.

### SLOVENIJA 1

8.00 Živžav: Telebajski; Mumini; Palček David; Pihalni orkester; Dnevnik velikih mačk, nad.; Ozare; Žena s soncem; Obzorje duha; Ljudje in zemlja - 13.00 Poročila - 13.45 Ko nam je žoga padla na glavo - 14.25 Supermodel 2001 - 15.30 Sledi - 16.00 Lingo - 16.30 Poročila - 16.45 Vsakdanjik in praznik - 17.45 Alpe-Donava-

Jadran - 18.15 Življenje slovenskih vasi: Sentanel - 18.45 Risanka - 18.50 Žrebanje lota - 19.00 Danes - 19.05 Zrcalo tedna - 19.30 Dnevnik - 20.05 Mario! - 21.50 50 let Slovenskega okteta - 22.45 Poročila - 23.05 Zgodbe o knjigah - 23.15 Ameriški film

### SLOVENIJA 2

8.05 Tedenski izbor: Videospotnice; Bramwell, nad.; Kam gredo divje svinje?, nad.; Objubljena dežela; Polica; Ave sol, nad. - 13.00 Zorenje mladega Levstika - 14.35 Koncert - 16.55 Kaj te očka pušča samo?, film - 18.15 Speedway - 19.30 Videospotnice - 20.05 Svetniki in grešniki, nad. - 21.00 Murphy Brown, nan. - 21.30 Turistična oddaja - 22.00 Končnica - 23.25 Ballabende, plesni video Art

### KANAL A

9.00 Beverly Hills, nad. - 9.55 Melrose Place, nad. - 11.00 Malcolm in Eddie, nan. - 11.30 Košarka - 13.30 Trda vzgoja, film - 15.15 Slavne zvezde, dok. oddaja - 16.15 Felicity, nan. - 17.10 Beverly Hills, nad. - 18.05 Melrose Place, nad. - 19.00 Pop'n'roll - 20.00 Zvezdne steze, film - 22.00 Rezilo, film

### POP TV

8.30 Risanke - 11.00 Hroščeborgi, nan. - 11.30 Šolska košarkarska liga - 12.30 Miss Slovenije - 14.30 Otroški zdravnik, nan. - 15.30 Gorski zdravnik, nan. - 16.30 Možje v belem, nan. - 17.30 Skrivnostni umori, film - 19.15 24 ur - 19.50 Formula 1 - 22.00 Športna scena - 22.45 Skodljivci, film

### VAŠ KANAL

13.00 Če boste danes z nami - 13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.30 Video strani - 17.00 Posnetek dogodka - 18.00 Podjetniška praksa - 18.15 Posavski obzorik - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Formula 1 - 22.00 Športna scena - 22.40 Nas poznate - 23.00 Novice - 23.15 Od sobote do sobote

## PONEDELJEK, 1.10.

### SLOVENIJA 1

8.00 Tedenski izbor: Utrip; Zrcalo tedna; Pod piramido; Sanjska dežela; Enciklopedija znanja; Srečanje z živalmi; Slovenski pesniki in pisatelji; Oddaja o znanosti; Na vrtu; Starodavni vojskači; Sledi - 13.00 Poročila - 13.30 Ljudje in zemlja - 14.20 Polnočni klub - 15.30 Podoba podobe - 16.00 Dober dan, Koroška - 16.30 Poročila - 16.45 Telebajski - 17.10 Radovedni Taček - 17.45 Volja najde pot - 18.35 Žrebanje 3 x 3 plus 6 - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Klinika pod palmami, nan. - 21.00 V vedi je moč, ob 100-letnici realke v Idriji, dok. oddaja - 22.10 Odmevi - 23.05 Brez reza

### SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 15.00 Videospotnice - 15.35 Sloves, dok. nad. - 17.00 Komisar Rex, nan. - 18.00 Oddaja Maribor - 18.30 Jasno in glasno - 19.30 Videospotnice - 20.05 Gospodarski izzivi - 20.35 Cikcak - 21.05 Studio City - 22.05 Segrevanje zemlje, dok. nad. - 23.00 Brane Rončel izda odra

### KANAL A

8.45 Skrita kamera - 9.15 Riki Lake - 11.30 Dannyjeve zvezde - 12.30 Obala ljubezni, nan. - 13.25 Mladi in nemirni, nad. - 14.45 Lepi časi, nan. - 15.40 Riki Lake - 16.35 Zvezdne steze, nan. - 17.30 Tretji kamen od sonca, nan. - 18.00 Vreme - 18.05 Cosby, nan. - 18.30 Varuška, hum. nan. - 19.00 Ekstra magazin - 19.17 Vreme - 19.20 Jerry Springer show - 20.15 Na vrat na nos, film - 21.10 Will in Grace, nan. - 22.40 Tretji kamen od sonca, nan. - 23.10 Noro zaljubljena, nan. - 23.40 Seinfeld, nan. - 0.10 Dannyjeve zvezde

### POP TV

9.00 Oprah show - 10.00 Vse za poljub, nad. - 10.55 Črni biser, nad. - 11.50 Obala ljubezni, nad. - 13.10 Sportna scena - 14.05 Zakon v Los Angelesu, nan. - 15.30 Oprah show - 16.25 Prepovedana strast, nad. - 17.20 Črni biser, nad. - 18.15 Vse za poljub, nad. - 19.15 24 ur - 20.00

## Nagrade v Krško, Novo mesto in Kostanjevico na Krki

Do roka smo prejeli 169 rešitev in žreb je izmed reševalcev 37. nagradne križanke izbral Vilija Verstovška iz Krškega, Silvo Lovko iz Novega mesta in Dejana Piperskega s Kostanjevice na Krki. Verstovšku je pripadla denarna nagrada, Lovkova in Piperski pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagrajencem čestitam.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 8. oktobra na naslov: Dolenjski list, Germova ulica 4, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom "križanka 39". Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

### Rešitev 37. križanke

Pravilna rešitev 37. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: ASKARIS, STARINA, KARABIN, JEREBICA, ATILA, IN, STOTIN, LAT, LEVAK, AMATO, OKI, ANTIMON, VINO, KOTARI, ALEKTO, RIKO, KAKANJ, ATA.

TV Dober dan, nan. - 20.55 Sedma nebesa, nan. - 21.50 Urgenca, nan. - 22.40 Zlata krila, nan. - 23.30 M.A.S.H., nan.

### VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.30 Video strani - 17.00 Posnetek dogodka - 18.15 Športni pregled - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 TV Dober dan, nan. - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Klepet z... - 21.50 Kmetijski razgledi - 22.20 Športni pregled - 22.45 Nas poznate? - 23.00 Novice - 23.15 Podjetniška praksa

## TOREK, 2.10.

### SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Mostovi; Čarobni šolski avtobus; Radovedni Taček; Oddaja za otroke; Volja najde pot; Naokoli po Nemčiji; Klinika pod palmami, nan. - 13.00 Poročila - 13.25 Evropska glasbena noč - 13.45 Obzorje duha - 14.15 V vedi je moč, ob 100-letnici realke v Idriji, dok. oddaja - 15.15 Kavč na potovanju, dok. oddaja - 16.05 Duhovni utrip - 16.30 Poročila - 16.45 Sprehodi v naravo - 17.05 Izpodnebni, nan. - 17.45 Miti in legende, dok. nad. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Titani, ameriška nad. - 20.55 Aktualno - 22.00 Odmevi - 22.50 Evtanazija - 23.40 Vsaka ženska ima svojo skrivnost, nad.

### SLOVENIJA 2

10.30 Vremenska panorama - 14.55 Videospotnice - 15.30 Studio City - 17.00 Komisar Rex, nan. - 18.00 Tekaska proga, film - 19.35 Videospotnice - 20.05 Ko zlate citre zapoje - 20.55 Prometej z otoka Viševce, hrvaški film - 22.25 Svet poroču - 22.55 Sine, slovenski film - 23.05 Pogovor z Gregoryjem Peckom, ameriški film

### KANAL A

9.15 Ricki Lake - 10.10 Jerry Springer show - 11.30 Mladenič v modrem, nan. - 12.30 Obala ljubezni, nad. - 13.25 Mladi in nemirni, nad. - 14.45 Družinsko pravo, nan. - 15.40 Riki Lake - 16.35 Zvezdne steze, nan. - 17.30 Tretji kamen od sonca, nan. - 18.00 Vreme - 18.05 Cosby, hum. nan. - 18.30 Varuška, nan. - 19.00 Ekstra magazin - 19.17 Vreme - 19.20 Jerry Springer show - 20.15 Gospodar sonca, film - 21.50 Will in Grace, nan. - 22.20 Tretji kamen od sonca, nan. - 22.50 Noro zaljubljena, nan. - 23.20 Seinfeld, nan. - 23.50 Dannyjeve zvezde

### POP TV

9.00 Oprah show - 10.00 Vse za poljub, nad. - 10.55 Črni biser, nad. - 11.50 Prepovedana strast, nad. - 13.10 TV Dober dan, nan. - 14.05 Zakon v Los Angelesu, nan. - 15.30 Oprah show - 16.25 Prepovedana strast, nad. - 17.20 Črni biser, nad. - 18.15 Vse za poljub, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Preverjeno - 20.45 Čas za odločitev, film - 22.30 Tat za vedno, nan. - 23.30 M.A.S.H., nan.

### VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.30 Video strani - 17.00 Brez panike - 17.30 Posavski obzorik - 18.00 Športni pregled - 18.30 Podjetniška praksa - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Preverjeno - 21.00 Novice - 21.30 Turistična oddaja - 22.05 Oblikovanje, ki izstopa, dok. film - 22.35 Rezerviran čas - 23.00 Novice

## SREDA, 3.10.

### SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Dober dan, Koroška; Risanke; Izpodnebni, nad.; Lingo; Miti in legende, dok. oddaja; Titani, nad. - 13.00 Poročila - 13.50 Lipetove sanje, film -

15.10 Aktualno - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Knjižni kviz - 17.45 Gospodar ribnika, dok. oddaja - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Sedmi pečat, film - 22.00 Odmevi - 22.55 Terminal

### SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 15.00 Videospotnice - 15.35 Turistična oddaja - 16.05 Polica - 17.00 Hartovi z zahoda, nad. - 18.00 Angleški film - 19.45 Videospotnice - 20.05 Športna središča - 23.00 Umori, nan.

### KANAL A

9.15 Ricki Lake - 10.10 Jerry Springer show - 11.30 Dannyjeve zvezde - 12.30 Obala ljubezni, nad. - 13.25 Mladi in nemirni, nad. - 14.45 Družinsko pravo, nan. - 15.40 Riki Lake - 16.35 Zvezdne steze - 17.30 Tretji kamen od sonca, nan. - 18.00 Vreme - 18.05 Cosby, nan. - 18.30 Varuška, nan. - 19.00 Ekstra magazin - 19.17 Vreme - 19.20 Jerry Springer show - 20.15 Begunec, nan. - 21.10 Na kraju zločina, nan. - 22.00 Will in Grace, nan. - 22.20 Tretji kamen od sonca, nan. - 23.00 Noro zaljubljena - 23.30 Seinfeld, nan. - 0.00 Dannyjeve zvezde

### POP TV

9.00 Oprah show - 10.00 Vse za poljub, nad. - 10.55 Črni biser, nad. - 11.50 Prepovedana

## NE ZAMUDITE NA VAŠEM KANALU

- Gost današnje kontaktne oddaje **Pokličite župana!** ob 20. uri bo trebanjski župan Ciril Metod Pungartnik. K ogledu so še posebej vabljeni občani Trebnjega, saj bodo lahko izvedeli marsikaj zanimivega o dogajanju v svoji občini.
- V **Dolenjskem obzorju** v nedeljo ob 18.15 boste med drugim lahko videli najstarejše slovenske knjige neprecenljive vrednosti, ki jih hranijo v trezorju Knjižnice Mirana Jarca. Arhitektka Petra Ostanek pa bo predstavila svoje načrte za obnovo sedaj propadajoče stavbe nekdanje novomeške porodnišnice.
- V ponedeljkovem **Klepetu z...** ob 21.20 si lahko ogledate pogovor z Vido Ban, ki je 26. leto prostovoljka v Zvezi prijateljev mladine in sekretarka te organizacije v Krškem.

## DOLENJSKI LIST DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjs





Staro in mlado je pritegnil Mercedesov model C.

## Novomeški avtomobilski dnevi

**Predstavitve modelov in poskusne vožnje pritegnile veliko obiskovalcev**

NOVO MESTO - Zadnje dni letošnjega poletja so kar trije avtomobilski prodajalci v Novem mestu pripravili predstavitve svoje bogate ponudbe in poskusne vožnje z avtomobili. Tako je novomeška poslovna enota AC Inter-carja na letališču v Prečni v petek pripravila "Festival Mercedes Benz". Na ogled in večinoma tudi na preizkus je vabilo kar 15 različnih tipov Mercedesovih avtomobilov, od najmanjšega Smarta preko A-ja, C-ja, E-ja do največje limuzine razreda S in najdražjega kupeja CL; tam so bili tudi terenski G pa vsestranski Unimog in še kaj.

vost, ki jo je bilo tudi moč preskusiti, pa je njihov naj-sodobnejši petcilindrski dizelski motor z močjo 160 KM, ki ga vgrajujejo v modele S60, V70 in S80. Seveda je veliko zanimanja pritegnil tudi terensko-luksuzni V70 XC z močnim motorjem s turbinskim polnilnikom in s štirikolesnim pogonom.

Uveljavljeno novomeško podjetje Makoma pa je v četrtek, petek in soboto na široko odprlo vrata svojega prodajnega salona na Pogancah. Tam so predstavili vozila iz širokega programa japonske Mazde, za prodajo in servis katerih imajo (poleg BMW-



Volvov novi S60 z izjemnim dizlovim motorjem.

Švedski Volvo, ki ima od lani jeseni spet podružnico v Ljubljani - vodi jo Franci Vovk, župan občine Dolenjske Toplice - je svoj "dan odprtih vrat" pripravil v soboto v Ločni pri stavbi, v kateri opravlja tehnične preglede vozil. Ker na Dolenjskem še ni Volvovega prodajno-servisnega centra (v Sloveniji jih je 6), je "časasno" to vlogo prevzel ljubljanski Interclass. Volvo svojim kupcem v teh jesenskih dneh ponuja bogato opremljene tipe S40 in V40 za ceno osnovnega modela, zadnja no-

ja) zastopstvo za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje. Zvezda njihovih dni je bilo novo Mazdino terensko vozilo Tribute. V teh dneh prav tako nudijo popust za določene tipe Mazdinih avtomobilov.

Obisk teh "avtomobilskih dni v Novem mestu" je bil velik, zanimanje obiskovalcev za preskusne vožnje prav tako. Kako tudi ne, saj se marsikdo pred tem še ni peljal v tako sodobnem, dobrem ali dragem avtomobilu! Kako pa kaj prodaja? To bo pa treba čez čas povprašati prodajalce. A. B.



Mazdin Tribute, terenec oziroma vozilo za prosti čas, si bo gotovo odrezal lep kos pogače v tem razredu.

## Upokojeanci spet v šolo

KOČEVJE - V kratkem se bodo odprla šolska vrata tudi udeležencem Univerze za tretje življenjsko obdobje pri Delavski univerzi Kočevje. Na sestanku mentorjev, ki vodijo krožke brezplačno, so 19. septembra pregledali programe izobraževanja in dela za naslednjo sezono, ki se bo začela 11. oktobra s srečanjem z že prijavljenimi in novimi študenti, mentorji in nekaterimi pokrovitelji. Ugotovili so, da bodo delovali isti krožki kot v minuli sezoni in še: pohodniški (pravzaprav bosta dva: za začetnike in za prekaljene pohodnike oziroma planince), za ročna dela (pletenje, poslikava na svilo), umetnost in človek (ki ga bo vodil akademski kipar Stane Jarm), za rekreacijo (vpis v krožek bo možen le z zdravniškim potrdilom), slikarstvo, pesništvo (osnove), ples in morda še kaj poleg že uveljavljenih krožkov (računalništvo, novinarstvo, turizem, zgodovina Kočevske itd.).



## REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR Dunajska c. 48, 1000 Ljubljana URAD ZA PROSTOR

Sektor za posege v prostor in graditev objektov državnega pomena  
Telefon: 01/47-87-126 Telefaks: 01/47-87-125

Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska c. 48, Ljubljana, na podlagi 2. odstavka 60. člena Zakona o varstvu okolja (Ur. list RS, št. 32/93 in 1/96) in 159. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. list RS, št. 80/99, 70/00), v postopku izdaje enotnega dovoljenja za gradnjo za objekt trosedežnice Gričice na lokaciji SRC Rog - Črmošnjice, uvedenem na zahtevo investitorja Smučarsko-rekreacijski center Rog - Črmošnjice, d.o.o., Zdraviliški trg 22, 8350 Dolenjske Toplice, s tem

### JAVNIM NAZNANILOM OBVEŠČA JAVNOST

1. da bodo osnutek enotnega dovoljenja za gradnjo trosedežnice Gričice, Poročilo o vplivih na okolje za naslovom Za dodatno zasneževanje smučišča Rog-Črmošnjice in izgradnjo trosedežnice Gričice št. 215/00-jh/sv, ki ga je v juniju 2000 izdelal E-NET, d.o.o., Ambrožev trg 5, Ljubljana, ki se razgrinja le v delu, ki se nanaša na trosedežnico Gričice, Lokacijska dokumentacija št. LD-S-350-04-66/2000-I/a, ki jo je v februarju 2000 izdelal PIN, Viniška cesta 18b, Črnomelj, ki se razgrinja le v delu, ki se nanaša na trosedežnico Gričice ter Projekt: Projekt gradbenih konstrukcij, ki ga je pod št. G-22/01 v avgustu 2001 izdelal HB inženiring, Blaž Hraščnik, s.p., Gradnikova 52, Radovljica; Strojna oprema, ki ga je pod št. 22/01-311/01 v 8.9.2000 izdelal Kolman, s.p., Ulica 25. maja, Litija; Elektro naprave, ki ga je pod št. 22/01 - P.29.01.110 v avgustu 2001 izdelal ELCOM, d.o.o., Domžale; javno predstavljeni oziroma dana javnosti na vpogled in seznanitev

od 27.9. do 15.10.2001

v prostorih Občine Semič, Oddelku za okolje in prostor,  
Semič 14, 8333 Semič,  
in sicer

v ponedeljek od 7.30 do 14.30,  
v sredo od 7.30 do 16.30,  
v petek od 7.30 do 13.30.

2. da bo javna obravnava z zaslišanjem investitorja Smučarsko-rekreacijskega centra Rog - Črmošnjice, d.o.o., Zdraviliški trg 22, Dolenjske Toplice

v ponedeljek 15.10.2001 ob 12. uri  
v sejni sobi Občine Semič, Semič 14.

3. da se mnenja in pripombe lahko vpišejo v knjigo pripomb, ki se nahaja v prostorih poteka javne razprave do konca javne predstavitve ali v pisni obliki posredujejo Ministrstvu za okolje in prostor do konca javne predstavitve, kakor tudi podajo na zapisnik na javni obravnavi.

mag. Sanja TRAUNŠEK, univ. dipl. inž. arh.  
DRŽAVNA PODSEKRETARKA

### POVZETEK S SKLEPNO OCENO SPREJEMLJIVOSTI POSEGA

Investitor, Smučarski rekreacijski center Rog - Črmošnjice, namerava na smučišču Rog - Črmošnjice zgraditi novo trosedežnico. Trosedežnica bo dolžine 1175 m in bo imela 196 sedežev, s katerimi bo možno prepeljati 2000 ljudi/uro.

Za omenjeni poseg je skladno z določili Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 66/96), potrebna izdelava celovitega poročila o vplivih na okolje. V sklepih oceni sprejemljivosti posega smo predpostavili, da bo investitor upošteval vse veljavne predpise in normative zahteve glede obremenjevanja okolja ter predlagane omilitvene in zaščitne ukrepe. Na osnovi ocene obstoječega stanja okolja na obravnavani lokaciji in na širšem območju, znanih podatkov o nameravanem posegu, ocene vplivov nameravanega posega na posamezne sestavine okolja in veljavnih normativnih zahtev, ugotavljamo da:

- ne bo večjega vpliva na temeljno strukturo tal in ne bo čezmerne onesnaževanja tal,
- ni večje nevarnosti za onesnaženje podzemne vode na tem območju,
- hrup zaradi delovanja trosedežnice ne bo obremenjeval najbližjih stanovanjskih objektov,
- glede na to, da odvoz komunalnih in posebnih odpadkov že v obstoječem stanju izvajata pooblaščen organizaciji in območje že v obstoječem stanju z odpadki ni prekomerno obremenjeno, bo vpliv odpadkov na okolje sicer prisoten, vendar ne bo velik,
- elektromagnetno sevanje zaradi postavitve nove transformatorske postaje ne bo moteče vplivalo na okolje oziroma, da bo vpliv sicer prisoten, vendar ne bo velik,
- nameravani poseg ne bo ogrožal obstoja rastlinskih in živalskih vrst ali populacij, območje, kjer se bo gradila trosedežnica pa ni zaščiteno v smislu varstva narave ali kulturne dediščine,
- bo z vidika vizualne percepcije prostora trosedežnica nekoliko spremenila izgled krajine, zato ocenjujemo, da bo vpliv zmeren.

Na osnovi navedenega ocenjujemo nameravani poseg izgradnje trosedežnice kot sprejemljiv z vidika obremenitev in sprememb okolja, ker ne bo presežena dopustna stopnja obremenjevanja okolja.

## Dan zlate knjige

LITJA - Dan zlate knjige (17. september) vsako leto naznanja začetek tekmovanja osnovnošolcev za bralno značko in zaključek knjižnega kviza, ki ga rešujejo osnovnošolci. V litijski knjižnici je kviz reševalo 514 učencev. Izmed njih je bilo izžrebranih 15, ki si bodo ogledali filmsko predstav, 22 jih bo odšlo na izlet z ogledom zanimivosti Slovenije. Prva nagrada, udeležba na vseslovenskem srečanju reševalcev kviza, pa je pripadla učencu Janezu Poglajnu iz Osnovne šole Šmartno pri Litiji, ki je lani obiskoval 5. razred. Tematika slovenskega knjižnega kviza sta bila Dolenjska in pisatelj Josip Jurčič. K. Š.

## Občina Sevnica na MOS-u v Celju

CELJE - Na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju se je na osrednjem prireditvenem prostoru predstavila tudi občina Sevnica. Svoje dobrote so obiskovalcem ponudili aktiv kmečkih žena, društvo vinogradnikov Malkovec in društvo salamarjev Sevnica, ki so obiskovalcem predstavili tudi svoje delovanje, za prijetno razpoloženje pa so poskrbeli mal-kovski pevci in harmonikar Brane Žibert. Turistični utrip krajevne skupnosti Tržišče in jesensko srečanje v Tržišču sta orisala predsednik sveta KS Marjan Jamšek in Stanko Lazar. O organiziranosti malega gospodarstva in obrti ter turizma je ob tej priložnosti spregovoril občinski svetnik in član odbora za malo gospodarstvo Slavko Guček.



### ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame, prababice in sestre

## MARIJE STROJIN

roj. Pirc

z Mihovice 17

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani, ji poklonili cvetje in sveče ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni



### ZAHVALA

V 76. letu starosti se je iztekla življenjska pot naše drage žene, mame, stare mame, sestre in tete

## MARIJE ŠTAMCAR

rojene Anderlič

iz Gorenje vasi 38

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo osebju Doma starejših občanov za nego. Iskrena hvala sodelavcem Revoza, Laboda in Krke. Hvala vsem sorodnikom in vaščanom, gospodu župniku za lepo opravljen obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoci: vsi njeni



### ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in sestra

## JOŽEFA TURK

roj. Janškovec

iz Drame 17

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom Jarkovičevim, prijateljem, znancem in sodelavcem Mariborskih lekarn ter vsem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in sv. maše ter spremstvo na zadnji poti. Zahvala tudi domačemu g. župniku in duhovnikom za spremstvo ter pogrebni službi Oklešen.

Žalujoci: vsi njeni



### ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

## ALOJZA POTOČARJA

borca I. tankovske brigade

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za pisne in ustne izraze sožalja, darovano cvetje, vence in sveče ter pomoč. Zahvaljujemo se podjetju Komunala, Sektorju za pogrebne storitve za dobro organizacijo pogreba, gospodinu Rudiju Mrazu, pevcem in godbenikom. Zahvaljujemo se vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Ana, hči Mojca z družino

Novo mesto, 24. septembra 2001





V času od 31. avgusta do 19. septembra so v brežiški porodnišnici rodile: Urška Knez z Ravni pri Zdolah - Janjo, Nataša Pepelnak z Vrbovega - Marka, Darja Goltnik iz Loč - Iztoka, Irena Kelenc iz Brežic - Jureta, Nataša Hosta iz Podbočja - Jana, Karmen Kupljen s Cvena - Marušo, Alenka Jakolič iz Stare vasi - Davida, Vesna Simič iz Krškega - Anjo, Angela Kuhar s Ponikev - Tadejo, Alenka Pric iz Dolenje vasi - Ano, Dragica Budič s Sel pri Dobovi - Julijo, Sabina Kotnik z Bizeljskega - Lano, Sonja Zmavc z Bojsnegga - Gašperja, Špela Masnec iz Krškega - Lauro, Danijela Knez Molan z Zdol - Ajo, Sukiye Morina iz Sevnice - Rinorja, Ljubica Golob iz Vrbine - Val-

entino, Bernarda Sršen s Starega Grada - Nika, Kladija Platovšek - Dramelj - Saro, Margareta Jurgl iz Zirovnice - Saro, Andreja Stegenšek iz Sevnice - Tajko, Andreja Zidarič iz Brestanice - Zarjo, Vesna Kozole z Dolenjega Leskovca - Nejca in Vesna Balon Kek iz Brežic - Kristana.

Čestitamo!

### Kulturni dom zaprt

METLIKA - Ljudska knjižnica Metlika obvešča obiskovalce filmskih predstav, kulturnih in drugih prireditvev, da bo kulturni dom zaradi obnovitvenih del od 26. septembra naprej zaprt.

## V Sodražici so se odločili o grbu in zastavi

### Kdaj občinski praznik?

SODRAŽICA - Nova občina Sodražica je ena izmed redkih, ki še nima svojih obeležij. Po večkratnih prizadevanjih in temeljni strokovni presoji ter javni obravnavi so svetniki na zadnji seji v prvi obravnavi vendarle sprejeli predlog odloka o grbu in zastavi. V grbu so predstavili osnovne značilnosti občine. Izbrali so namreč rešeto; njegova mreža ni zanimiva samo po svoji notranji strukturi, ampak pomeni tudi razvoj in rast. Enostavnost in univerzalnost mrežastega prepleta omogoča prepoznavnost in dobro osnovo za graditev celostne podobe, ki jo je izdelalo podjetje Univox GA. Grb je prepoznaven tudi na zastavi zeleno oranžne barve. Župan Andrej Pogorelec je povedal, da so v času javne obravnave sprejeli le en drugačen predlog, kar pomeni, da se občani skoraj stoddostno strinjajo s predlogom občinske uprave.

Na prvi prihodnji seji naj bi odlok sprejeli v drugi obravnavi in se lotili obravnave treh predlogov za določitev občinskega praznika. Ali ga bodo praznovali 30. oktobra v spomin na leto 1751, ko so bile Sodražanom podeljene pravice do tržnega dne, morda 22. junija, ko tamkajšnja župnija obhaja farni praznik, ali pa se bodo spomnili dneva referendumov za ustanovitev samostojne občine? Andreju Pogorelcu se zdi, da bi bil najprimernejši praznik 30. oktober. Če bo predlog dobil podporo svetnikov, bodo morda že letos praznovali prvi občinski praznik.

M. G.

## Franc Pavlakovič

Franc Pavlakovič je bil doma s Preloke, po domače smo ga klicali Gradanov Franjo. Rodil se je 1920 v srednje veliki družini v vasi Gdru-ni.

Skupaj sva odrasčala na skromnih kmetijah. Poklican je bil na služenje vojaškega roka k mornarici, na dopust pa je prihajal v mornarski obleki, na katero je bil zelo ponosen. Po odsluženju vojaščine se je vrnil domov, si poiskal dekle in skupaj sta odšla k njegovi teti kot "skupnika", kakor temu rečemo po belokranjsko. V zakonu so se jima rodili trije otroci. Dekleti sta odšli daleč od doma, sin Jože pa naj bi nasledil kmetijo.

Nato je prišel okupator in nas poslal v zloglasno taborišče na otok Rab. Franjo je preživel, se vrnil in vključil v NOB. Po osvoboditvi je kmetoval na svoji kmetiji in se aktivno vključeval v organizacije in društva. Pri vsakodnevnih opravilih mu je bil v veliko pomoč sin Jože, čeprav je hodil v službo in staršema ni bil vedno na razpolago. Toda kmalu ga je napadla zahrtna bolezen, ki je ni mogel premagati. Očeta Franca je izguba sina tako prizadela, da je tudi sam zbolel. Po dolgotravnem bolehanju in iskanju zdravniške pomoči je letos prišel v Dom starejših občanov Črnomelj, kjer se je 28. avgusta končala njegova življenjska pot kljub trudu in naporom zdravstvenega osebja.

Na zadnji poti ga je spremljalo veliko ljudi in to pove o človeku in njegovem življenju, saj so se od Franca poslovili vaščani, gasilci, člani Zveze borcev, Društva upokojencev in vsi, ki so ga poznali in spoštovali. JOŽEF GRDUN, stanovalac Doma starejših občanov, Črnomelj

## OSMRTNICA

V 72. letu starosti je umrla naša upokojena sodelavka iz Obrata za proizvodnjo kapsul in pakiranje Sektorja za proizvodnjo zdravil

## ANA BRULC

iz Gorenje Gomile 9, Šentjernej

Od pokojnice smo se poslovili 25. septembra 2001 na pokopališču v Beli cerkvi. Ostala nam bo v lepem spominu.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil, d. d., Novo mesto

## ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, tašča, sestra in teta

## TEREZIJA HOČEVAR

roj. Durn

iz Trebnjega, Pristava 14



Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče ter svete maše. Posebej se zahvaljujemo dr. Bogomirju Humarju za nesebično pomoč v času bolezni, g. župniku za lepo opravljen obred, ge. Anici Javornik za ganljive besede slovesa, cerkvenim pevcem, Trebanjskemu oktetu in izvajalcu Tišine. Iskrena hvala!

Vsi njeni

## ZAHVALA

Ne moremo dojeti, da med nami ni več našega dragega moža in očeta

## TONETA ŠIKONJA

iz Metlike, Ulica 1. maja 4



Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sostanovalcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga imeli radi, nam v težkih trenutkih stali ob strani in pokojnega v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala vsem za podarjeno cvetje, sveče in izraze sožalja. Lepa hvala kolektivu Mercator Dolenjska Metlika, kolektivu Beti Metlika, Ribiški družini Metlika, nekdanjim sodelavcem iz Blagovnice Metlika in njegovim vrstnikom iz Črnomlja. Posebej se želimo zahvaliti govornici ge. Stekovič za poslovilne besede. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žena Ivanka, sin Toni in hčerka Mateja

## ZAHVALA

Kje si, ljuba mama, kje tvoj mili je obraz, kje je tvoja skrbna roka, ki skrbela je za nas?

V 52. letu starosti nas je zapustila nam vsem draga

## MARIJA PEČARIČ

rojena Plesec

iz Čuril 4 pri Metliki



Ob prezgodnji, nenadomestljivi izgubi mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno se sosedom za nesebično pomoč in poslovilne besede. Zahvaljujemo se dr. Borisu Pogačarju in osebju bolnišnice Novo mesto ter ge. Anici Vraničar iz ZD Metlika. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Kometa za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter poslovilne besede. Iskrena hvala g. župniku za lep obred, pevcam in vsem ostalim, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti. Hvala vsem, ki ste pokojno imeli radi.

Žalujoči: vsi njeni

## ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, pradedek, tast, brat in stric

## IVAN PETANČIČ

borec Kozjanskega odreda

Koštalova 21, Novo mesto



Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče in spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala gospodu govorniku Slavku Vuteju za poslovilne besede, Zvezi borcev Mestne njive za spremstvo in zadnji pozdrav, pevcem, godbenikom, osebju Doma starejših občanov Novo mesto in pogrebni službi Komunale za vzorno organizacijo pogreba. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

## ZAHVALA

Odpočij zdaj trudne si oči, za vse še enkrat hvala ti, dobrota tvojega srca ne bo nikoli pozabljena.

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

## ANA FRANKO

iz Velikih Brusnic 50



Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste pokojni darovali cvetje, sveče in sv. maše, nam izrazili sožalje ali drugače pomagali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala Internemu oddelku bolnišnice Novo mesto, gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred, pogrebni službi Oklešen, pevcem za zapete žalostinke in godbeniku za odigrano Tišino. Zahvala tudi Društvu upokojencev in organizaciji Zveze borcev Brusnice. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

## ZAHVALA

Prazen dom je in dvorišče, zaman oko te naše išče, povsod sledi ostale so od dela tvojih pridnih rok.

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustil mož, ata in stari ata

## STANISLAV MARN

iz Praproč 14, Trebnje



Ob boleči izgubi iskrena hvala vsem, ki ste se od pokojnega poslovili s spoštovanjem, nam izrazili sožalje in pokojnemu darovali cvetje, sv. maše in sveče. Lepa hvala g. kaplanu za cerkven obred, govorniku Pavlu za poslovilne besede, cerkvenim pevcem, trobentaču in vsem, ki ste kakorkoli sodelovali. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

## ZAHVALA

Ni te na pragu več, ni te v hiši, nihče več tvojega glasu ne sliši, zato pot nas vodi tja, kjer rože ti cvetijo in sveče ti v spomin gorijo.

V 85. letu starosti je sklenila svojo življenjsko pot naša draga mama, stara mama, prababica, tašča in teta

## KAROLINA RANGUS

iz Radovlje 11



V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti slovesa. Posebna zahvala Internemu in Pljučnemu oddelku bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se g. župniku iz Šmarjete za lepo opravljen obred, pevcem iz Šmihela, Janiju za odigrano Tišino in pogrebništvu Oklešen. Hvala kolektivom Pflaiderer Novoterna, Lekarni Slovenska Bistrica in Prinovcu za vence, cvetje in izraze sožalja.

Vsi njeni

## ZAHVALA

Ko zadnji list z drevesa odleti, utrjeno telo k večnemu počitku hiti, a v srcu živih ljubezen do tebe še živi, zato si z nami, dokler smo živi mi.

V 68. letu se je tiho poslovil naš dragi

## FRANC MENCIN

iz Gabrijel 54



Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za ustne in pisne izraze sožalja in sočutja s toplimi besedami ter darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala kolektivu Kremen Mirna, Policijski upravi Novo mesto, Lisci Krmelj, g. župniku za slovesni obred, g. Pečku in ge. Flajsovi za besede slovesa, pihalnemu kvartetu in pogrebni službi Novak. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi



## tedenski koledar

Četrtek, 27. septembra - Damjan Petek, 28. septembra - Vencelav Sobota, 29. septembra - Mihael Nedelja, 30. septembra - Sonja Ponedeljek, 1. oktobra - Julija Torek, 2. oktobra - Bogumil Sreda, 3. oktobra - Terezija

## Lunine mene

2. oktobra ob 15.51 - polna luna

## kino

**BREŽICE:** Od 27. do 30.9. (ob 17. uri in 20.30) ter od 1. do 3.10. (ob 20.30) Pear Harbor. Od 1. do 3.10. (ob 18.30) Jurski park.  
**ČRNOMELJ:** 28. in 29.9. (ob 20. uri) Biti John Malkovich. 30.9. (ob 20. uri) Planet teme.  
**GROSUPLJE:** 28.9. (ob 18. uri) Smrtni udarec. 28.9. (ob 20. uri) Evolucija.

**IVANČNA GORICA:** 27.9. (ob 18. uri) Smrtni udarec. 27.9. (ob 20. uri) Evolucija.

**KOČEVJE:** 29.9. (ob 18. uri) in 30.9. (ob 20. uri) Smrtni udarec. 30.9. (ob 18. uri) in 1.10. (ob 20. uri) Evolucija.

**KRŠKO:** 27.9. (ob 19. uri) ter od 28. do 30.9. (ob 20. uri) Podmornica U-571. Od 28. do 30.9. (ob 18. uri) Dnevnik Bridget Jones.

**NOVO MESTO - Dom kulture:** 27., 28.9., od 1. do 3.10. (ob 18. uri in 20.30) ter 29. in 30.9. (ob 16., 18.30 in 21. uri) Hannibal.

**NOVO MESTO - KC Janeza Trdine:** Od 27.9. do 3.10. (ob 18. uri) Mačke in psi. Od 27.9. do 3.10. (ob 20. uri) Traffic.

**RIBNICA:** 29.9. (ob 21. uri) Evolucija.

**TREBNJE:** 28.9. (ob 20. uri) in 30.9. (ob 17. uri) 100 deklet.

**VELIKE LAŠČE:** 29.9. (ob 19. uri) Evolucija.

**KOMUNALA NOVO MESTO, d.o.o.,** prodaja 400 m<sup>2</sup> poslovnih prostorov v Rozmanovi ul. 2 in 190 m<sup>2</sup> poslovnih prostorov na Seidlovi 17 v Novem mestu. Informacije na naslovu: Komunala Novo mesto, d.o.o., Podbevškova 12, ali na ☎ (07)39 32 498, g. Marjan Zupancič. 2064

**STAREJŠO HIŠO** z gospodarskim poslojem in vrtno na Logu pri Sevnici prodam. ☎ (07)81 80 411. 2078

## PRODAM

**SODE,** 200-, 100-, 80- in 50-litrski, ter mlín za grozdje prodam. ☎ (07)33 26 270. 2053

**KOMPLETNO KUHINJO** in štedilnik na trda goriva prodam. ☎ (07)30 20 243. 2054

**SLAMO** v balah, pšenico in prešo prodam. ☎ (041)859-936. 2057

**KORUZO** za silažo prodam. ☎ (031)463-484. 2059

**GIO JEANS** hlače prodam. ☎ (041)589-826.

**GROZDJE** žametne črtnine in modre frankinje iz Leskovec pri Krškem prodam. ☎ (031)329-526. 2062

**ČEPILEČ** za sekanje drv in vilicar za traktor prodam, kupim pa starejši traktor v okvari. ☎ (07)49 55 269. 2070

**BUKOVA DRVA,** kalana, prodam. ☎ (07)30 79 760. 2071

**BELO** mešano in rdeče mešano grozdje prodam. ☎ (041)355-099 ali (03)5804 093.

**10 M** suhih gabrovih drv in hlevski gnoj prodam. ☎ (07)30-75-553. 2079

**HRASTOVE SODE,** 1600-, 1500-, 1100- in 360-litrške, prodam. ☎ (07)81 80 475.

**MEŠANO GROZDJE** za cvček prodam. ☎ (07)30 81 879. 2093

**GROZDJE** za cvček prodam. ☎ (041)671-446. 2097

**ŽAMETNO ČRNINO** in modro frankinjo prodam. ☎ (031)359-941. 2102

**BRIKETE ZA KURJAVO** zelo ugodno prodam. ☎ (07)3847 506. ☎ (07)3847 507.

## RAZNO

**DOMAČE PECIVO** po ugodnih cenah (piškoti, potice, pecivo, torte). Dostava brezplačna. ☎ (07)3073 083, (041)746 330. Slaščičarstvo Rogličič, Gornje Kronovo 8, Otočec. 1753

**HITRO IZPLAČILO** gotovine z nizko provizijo pri prodaji delnic, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, nudimo. BPH Medveše Pušnik, d.d., Ljubljana, poslovalnica Mercator center Novo mesto. ☎ (07)393 02 62. 1919

**HLADILNIKE,** zamrzovalne skrinje in omare vseh znamk popravljamo na domu. Menjamo tudi izolacijo na skrinjah, če puščajo vodo. ☎ (041)414-078. 2047

**GRADITELJI!** Po konkurenčnih cenah in kakovostno izdelujemo strojne tlake, strojne omete in termo fasade. ☎ (031)623-000.

**LOKAL** v Brežicah, 76 m<sup>2</sup>, prodam. ☎ (041)642-556. 2050

**KVALITETNO** polagamo naraven in umeten kamen (stopnice, tlak, cokel). ☎ (07)30 77 145 ali (041)504-610. 2051

**KEMIČNO ČISTILNICO** v obratovanju, z novo opremo, ugodno prodam. ☎ (041)624-721. 2055

**USPEŠNO INŠTRUIRAM** matematiko, fiziko in statistiko na vašem domu na Dolenjskem. ☎ (07)30 59 527 ali (041)544-510.

**GOSTINSKI LOKAL** v Novem mestu, 100 m<sup>2</sup>, oddamo. ☎ (041)604-339. 2074

**ZARADI** prenove prodajalne Regal na mejnem prehodu Metlika ugodno prodamo trgovsko opremo proizvajalca Stol in računalniški blagajni. Dodatne informacije na ☎ (07)30 63 230. 2090

URŠKA  
več kot plesna šola

ZAUPAJTE PLESNIM MOJSTROH!

CELOLETNA PLESNA ŠOLA ZA OTROKE:  
TEČAJI ZA MATURANTE, VALETO,  
SKUPINE ZA HIP HOP, SPORTNI PLES...

TEČAJI ZA ODRASLE:

ZAČETNI: TOREK OB 20.00 V OŠ GRM  
SOBOTA OB 20.00 V PD MAROF  
NADALJEVI: SOBOTA OB 19.30 V PD MAROF  
KLUB: PETEK OB 19.00 V PD MAROF  
TEL.: 050 44 041 / 625 949

Odkupujemo grozdje sort za  
CVICEK po dnevnih cenah z našim  
prevozom.

Vinogradništvo Cvelbar Alojz, s.p.,  
Sevno 1, 8000 Novo mesto.

Tel.: 30-75-633, GSM: 031/628-947  
in 041/628-947

## 07/33-24-945

Garancija: - avtomobili  
- plačilne kartice - pokojnina  
- osebni dohodek - nepremičnine

## GOTOVINA TAKOJ

Pon-Čet: 9.00-17.00, pet: 9.00-12.00  
GOLDINVEST, d.o.o., Glavni trg 14, Novo mesto

**ROLETARSTVO  
BAYER**  
Bayer Aleksander, s.p., Stopiče 37 a  
07/30 80 210  
040/202 668

DEŽURNE  
TRGOVINE

Mercator Dolenjska, d.d.  
Livada 8, Novo mesto

ob sobotah: od 7. do 13. ure: vse živilske  
prodajalne

• od 8. do 20. ure: Hipermarket Cikava

ob nedeljah: od 8. do 12. ure: Hipermarket  
Cikava

• od 8. do 11. ure: PC Ločna, Market  
Drška, Market Smrečnikova, PC Kandijška

• Kmetijska zadruga Krka, z.o.o.

ob nedeljah: od 7. do 12. ure: ZNC

• od 7. do 11. ure: Samopostrežba Mima Peč

• od 8. do 11. ure: samopostrežbe Brunšice,  
Straža (vsako drugo nedeljo), Dol. Toplice,  
Škocjan

• od 8. do 11. ure: samopostrežba Bršljin

V VARSTVO vzamem dva otroka, stara eno  
do tri leta. ☎ (031)721-405 (Slavka Gruma).  
V CENTRU Novega mesta prodam kioski z vso  
opremo in priključki. ☎ (07)30 66 665. 2082

## SLUŽBO DOBI

VOZNIKA za mednarodni promet na Zahodu  
zaposlim. ☎ (041)663-728. Eco plin, Drago  
Zadel, s.p., Zabej 14, Višnja Gora. 2065

KUHARICO in NATAKARICO zaposlimo v  
novomeški okrepčevalnici Caffé de Paris. ☎  
07/33 22 765 ali 041/628 385.

**SIMPATIČNO DEKLE** za delo v dnevnem  
baru zaposlim. Nedelje in prazniki prosto. Bar  
pri Danici, Belokranjska 46, Novo mesto, ☎  
(031)245-461 ali (07)33 46 053 (ga. Danica).

ABC, d.d., trgovina, Wolfova 12, Ljubljana,  
išče honorarnega sodelavca (-ko) za pospe-  
ševanje prodaje izdelkov znanih blagovnih  
znamk na področju Dolenjske. Od kandida-  
ta pričakujemo lasten prevoz, vsaj V. stopnjo  
izobrazbe in prebivališče na področju iskan-  
ja zaposlitve. Prijave pričakujemo v sedmih  
dneh po objavi na zgornji naslov ali na:  
vesna.tomsic@abc-trg.si.



**Izkušeni in zanesljivi, prodorni  
in zgovorni, ki obvladajo**  
• pedagoški poklic ali  
• delo na področju pospeševanja prodaje in  
marketinga,  
• svetovanje kupcem,  
• računalniško okolje Windows in  
• vožnjo osebnega avtomobila.

**in jih zanima**  
• razvoj učbenikov za pouk v slovenskih šolah,  
• delo z ustvarjalnimi ljudmi,  
• izobraževanje na področju založništva,  
• spoznavanje novih prijateljev.

so vabljeni k sodelovanju z nami!

Založba Rokus, d.o.o. išče  
**več svetovalcev**  
za prodajo in promocijo  
šolskih učbenikov  
v šolah in knjižnicah  
na območju celotne Slovenije.

Izbrani kandidati bodo svoje delo opravljali na  
posameznih območjih Slovenije in bodo za svo-  
je delo nagrajevani glede na njihovo uspešnost.

Svojo prošnjo pošljite na naslov **Založba Ro-  
kus, d.o.o., Pot na Fužine 2, 1000 Ljub-  
ljana**, s priloženo "za razpis - svetovalec za  
prodajo in promocijo šolskih učbenikov" v ro-  
ku 8 dni po objavi tega razpisa.

Papilot



## CENTER ZA POMOČ ŽRTVAM KAZNIVIH DEJANJ

VAM JE NA VOLJO VSAK DAN V TEDNU 24 UR NA DAN.

Če ste bili žrtev kateregakoli kazniviga dejanja (rop, tatvina, spolni napad, ogrožanje varnosti), če se nad vami izvaja nasilje (fizično, psihično, spolno), če ne vidite poti iz situacije, v kateri se počutite kot žrtev, ne glede na to, ali je storilec znana, neznana oseba ali institucija:

## POIŠČITE POMOČ!

Prijazne svetovalke so vam na voljo po telefonu ali osebno. Vse kar morate storiti, je da pokličete telefonsko številko ali se oglosite osebno na centru.

☎ 07/33-74-030, Florjanov trg 2, Novo mesto

☎ 07/49-93-576, Černelčeva 3a, Brežice

ZVEDELI BOSTE VSE, KAR VAS ZANIMA.

POMOČ JE ZAUPNA IN BREZPLAČNA!

Neodplačna objava

1A, d.o.o., Ul. 24. junija 23,  
1231 Lj.-Črnuče

zaradi razširitev dejavnosti zaposli  
**več trgovcev(k)** v trgovini v  
**Črnomlju in Metliki**. Pogoji:  
končna trgovska šola. Kandidati  
naj oddajo svoje vloge v roku 8  
dni od objave oglasa na zgoraj  
navedeni naslov.

V GOSTIŠČU Pri Francki, Jože Stare, s.p.,  
Glavna cesta 11, Mirna. ☎ (07)34 34 250 ali  
(041)720-050, zaposlimo kuharico. 2092

**PRODAJALCE** in prodajalke za delo v trgovin-  
ah Big bang v Novem mestu, Krškem in  
Brežicah iščemo. Prijave pošljite na kadrov-  
sko službo Big-Bang, Ljubljanska c. 27, Novo  
mesto. 2094

## STANOVANJA

**OPREMLJENO** enosobno stanovanje v centru  
Novega mesta oddam urejeni ženski. Po-  
nudbe pod šifro: Center. 2026

**2-SOBNO STANOVANJE** v Kočevju, ve-  
liko 78 m<sup>2</sup>, prodam ali zamenjam za enako-  
vredno v Novem mestu. Možnost kredita,  
ostalo po dogovoru. ☎ 041/730-151.

**ODDAMO** enoinpolsobno stanovanje v  
Jakčevi ul. v Novem mestu. ☎ (041)720-065.

**GARSONJERO** v Segovi ul. v Novem mestu  
oddam. ☎ (031)527-528. 2056

**GARSONJERO**, opremljeno, v Novem me-  
stu, oddam. ☎ (07)30 24 834, popoldan.

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68 057 ali (041)571-751. 2104

**TRISOBNO** opremljeno stanovanje v Novem  
mestu oddam, lahko tudi trem študentkam. ☎  
(031)780-714. 2101

V SEMIČU prodam za 3.000.000 SIT starej-  
še pritlično stanovanje, 48 m<sup>2</sup>, s kletjo, pod-  
strešjem in garažo (zidano, 5,5 x 4 m), v manj-  
šem bloku (4 stanovanja), zelo lepa lega. ☎  
(07)30 68



**FRIZERSKI  
STUDI**  
**Simona**

Simona Šimec, s.p.  
Novo mesto, Marjana Kozine 3  
Telefon: 07/33-73-461  
Gsm: 041/609-144

**Delovni čas:**  
pon.-pet.: od 8. do 19. ure  
sobota: od 8. do 12. ure

Prodajni center podov  
**PCP PUREBER**  
**PARKETARSTVO**  
Foersterjeva 10, Novo mesto

**Radio**  
**100,2 MHz**

**RADIO**  
**94,9 MHz**

**VESELJAK**

**Gostilna oook**  
GOSTILNA - PRENOČIŠČA  
07/30-85-603  
**RATEŽ**  
pri Novem mestu

**RADIO SRAKA**  
**94,6 MHz**

**SINTAL**  
**PROTEKT**  
družba za varovanje  
Glavni trg 3, Novo mesto  
tel.: 07/33 71 000, faks: 07/33 28 395

**STUDIO**  
**103.0 MHz**

## Ukradel tovornjak

BREŽICE - Osumljeni 50-letni S. M. iz okolice Kranja se je zaposlil kot voznik pri podjetniku iz okolice Brežic. 15. avgusta se je s tovornim vozilom znamke Mercedes Benz, reg. št. KK 15-603, in prikolico znamke Schmitz, reg. št. E6 - 60 KK, opravil prevoz blaga v Anglijo. 18. avgusta se je vrnil v Nemčijo, v kraj Arnberg, kjer je naložil papir in bi ga moral odpeljati v Rovinj. Osumljeni je nato pred mejnim prehodom v Avstriji pustil prikolico s papirjem, s tovornim vozilom pa se je odpeljal neznanokam. Lastnik je s tatvino oškodovan za okrog 8 milijonov tolarjev.

**NOVO!**  
Citroën C5 BREAK  
že od 4.337.000 SIT



CITROËN  
AVTO-BH d.o.o.

Citroën center Cikava  
Podbevškova 6a, 8000 Novo mesto  
Tel.: (07) 393 04 54, 393 04 64

PE Autocenter Citroën Kočevje  
Kolodvorska 14, 1330 Kočevje  
Tel.: (01) 893 12 93

JeSENSKA prodajna akcija  
dostavnih vozil:  
Citroën SAXO Furgon, 1.2000  
- že od 1.191.000 SIT  
- najmanjše Citroënovo  
gospodarsko vozilo  
- prihranek do 297.000 SIT  
Citroën BERLINGO FG (model 1.1i  
600 kg)  
- že za 1.605.800 SIT  
- prihranek 95.200 SIT  
Citroën JUMPY FG (model 1.9D)  
- že za 2.602.200 SIT  
- prihranek 142.800 SIT  
Citroën JUMPER FG  
- za vozila z 2.5D motorjem  
prihranek 357.000 SIT  
- cena od 3.005.000 SIT,  
(model 31M 2.5D)  
- za vozila z 2.8HDI in 1.9D  
mot. prihranek 267.750 SIT  
- cena od 2.746.250 SIT  
(model 27C 1.9D)

**DOM**  
TRGOVINA d.o.o.

**Müller**

Ste komunikativni, imate radi glasbo in ste željni dela in novih izzivov?

Iščemo

**PRODAJALCE** na CD oddelku

v naši Trgovski hiši, ki jo bomo postavili v Novem mestu.

Prijave s kratkim življenjepisom in priloženo fotografijo pošljite na naslov:

DOM - Trgovina, d.o.o., Mestni trg 24, Ljubljana



## MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij  
**ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA**  
Dob pri Mirni  
8233 Mirna

objavlja prosto delovno mesto:

### 1. POOBLAŠČENA URADNA OSEBA - 3 izvajalci

Pogoji:

K točki 1:

- srednja (štiriletna) družboslovna, zdravstvena, penološka ali druga ustrežna smer, 2 leti delovnih izkušenj, starost do 30 let, moški z odsluženim vojaškim rokom, opravljen strokovni izpit iz upravnega postopka.

Za objavljeno delovno mesto se delavec obvezno vključi v dodatno pokojninsko zavarovanje, za kar prispevke plačuje delodajalec.

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje: da je zdravstveno sposoben; da ni bil obsojen za kaznivno dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v državnem organu; da je državljan Republike Slovenije in aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje bodo vabljeni na pogovor in opravljeni psihološki preizkus s testiranjem.

Delovno razmerje bo izbrani kandidat sklenil za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusnim delom 3 mesecev.

Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi na naslov, ki je naveden v objavi.



KZ KRKA z.o.o., Rozmanova 10, Novo mesto, objavlja v okviru dejavnosti **PRODAJE VOZIL** in **LEASINGA** javno licitacijo poškodovanih in rabljenih vozil, ki bo v **soboto 29.09.2001 na Knafelčevi 2, Novo mesto** v prostorih OC Agroservisa.

| Zap.št. | Znamka in tip vozila              | Letnik | Izkl. cena v SIT |
|---------|-----------------------------------|--------|------------------|
| 1       | RENAULT LAGUNA 1,8 RT             | 1995   | 500.000          |
| 2       | RENAULT KANGOO 1,9 D              | 1999   | 800.000          |
| 3       | RENAULT EXPRESS 1,4 RN            | 1995   | 250.000          |
| 4       | FORD MONDEO 1,8 GLX               | 1997   | 400.000          |
| 5       | SEAT IBIZA 1,6                    | 2000   | 350.000          |
| 6       | RENAULT MEGANE                    | 1998   | 1.200.000        |
| 7       | HYUNDAI SONATA 2,5                | 1999   | 2.600.000        |
| 8       | VW GOLF 1,6 B                     | 1991   | 300.000          |
| 9       | FIAT DUCATO 2,8 TD                | 1999   | 2.500.000        |
| 10      | TAM 80 A 50 PREKUCNIK             | 1992   | 950.000          |
| 11      | TAM 110 T 10                      | 1980   | 200.000          |
| 12      | PRIKOLICA TIMA ATH 400/2,6 G      | 2001   | 1.260.000        |
| 13      | ELEKT. ČRPALKA GROCO ZA PLESKARJE | 1999   | 700.000          |

Licitacija bo v **soboto, 29.9.2001, ob 9. uri** v prostorih Agroservisa, Knafelčeva 2, Novo mesto. Oglede vozil bo v **petek, 28.9.2001, ob 8. do 12. ure**, ter eno uro pred začetkom licitacije.

10% vplačila sprejemamo eno uro pred začetkom licitacije. Vozila in oprema pod zap. številko: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 in 13 so rabljena in v brežzbišnem stanju.

**KZ Krka z.o.o. Novo mesto**



**DOLENJSKE TOPLICE**

KRKA.ZDRAVILIŠČA



**ŠMARJEŠKE TOPLICE**

KRKA.ZDRAVILIŠČA

*Vse, kar potrebujete, da boste to jesen in zimo (p)ostali zdravi, gibčni in vitki!*

**Dolenjske Toplice:** fitnes, iron vaje, savna, notranji termalni bazeni  
**Šmarješke Toplice:** pace vadba, finska savna, rekreacijsko plavanje

Vabimo vas, da nas obiščete ob

## DNEVU ODPRTIH VRAT

v Zdraviliščih Dolenjske in Šmarješke Toplice

v sredo, 3. oktobra, od 16. do 20. ure,

ko boste lahko navedene storitve preskusili brezplačno!

**Informacije:**

Dolenjske Toplice 07 39 19 400

Šmarješke Toplice 07 38 43 400

## Kotiček za podjetništvo in regionalni razvoj



**Podjetniški center Novo mesto**

Svetovanje in razvoj d.o.o., Ljubljanska 26, 8000 NOVO MESTO  
tel.: 07 3372 980, tel./fax: 07 33 72 981, e-mail: podjetniski.center.nm@siol.net

## RAZPIS - NOVA DELOVNA MESTA

Podjetniški center Novo mesto obvešča podjetnike in obrtnike na območju Mestne občine Novo mesto ter občin Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Šentjernej, Škocjan, Trebnje, Žužemberk, Kočevje, Metlika, Semič in Črnomelj, da je od 1.10.2001 naprej Razpis za finančno pomoč (mikrokrediti) brezposelnim osebam, ki so realizirale samozaposlitev od 1.1.2000 naprej s posredovanjem ZRSZ (objavljen v UL RS št. 25, dne 6.4.2001), razširjen tudi za podjetnike in obrtnike iz zgoraj omenjenih občin, ki so v letih 2000 in 2001 za nedoločen čas zaposlili registrirane brezposelne osebe.

Enote malega gospodarstva (s.p., d.o.o.) lahko zaprosijo za posojilo v višini 1 milijona tolarjev za posamezno novoodprto delovno mesto po naslednjih splošnih pogojih:

- obrestna mera: **TOM + 2% letno**,
- odplačilna doba: **3 leta** (dodatno možen moratorij 6 mesecev),
- stroški posojila: **0,5% od zneska odobrenega posojila**,
- zavarovanje posojila: v skladu s pogoji Garancijske sheme za Dolenjsko (50% : 50%) oziroma splošnimi pogoji banke.

Vsebinska vloga je razvidna iz ustreznega obrazca, ki ga prosilci lahko dobijo na Podjetniškem centru Novo mesto, Ljubljanska 26, Novo mesto (ga. Mojca Bukovac, tel. 07/3372-980); v Razvojnem centru Pokolpje, Roška 64, Kočevje (ga. Milena Glavač, 01/8950-610); na Občini Metlika, Mestni trg 24, Metlika (ga. Danica Puljak, 07/3637-410); na Občini Semič, Semič 14, Semič (ga. Polona Kambič, 07/3067-083); na Občini Črnomelj, Trg svobode 3, Črnomelj (ga. Mojca Stjepanovič, 07/3061-100).

Razpis je odprt od objave do vsakega 20. v mesecu oziroma do porabe sredstev po posameznih občinah.

Se ostale informacije v zvezi s tem razpisom dobijo prosilci na Podjetniškem centru Novo mesto, Ljubljanska cesta 26, Novo mesto (ga. Bukovac, ga. Povše, 07/3372-980).

## KOMUNALA Novo mesto, d.o.o.

Podbevškova 12, Novo mesto

## ODVOZ KOSOVNIH ODPADKOV

Občane občin Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Dolenjske Toplice, Mirna Peč in Žužemberk obveščamo, da bomo v času od 1.10. do 11.10.2001 organizirali odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev po točnem terminskem planu, ki je bil napisan na vaših januarjskih računih.

### Med kosovne odpadke SODIJO:

kosi pohištva, sanitarni elementi (bojlerji, grelniki, WC školjke, kadi itn.), TV, vzmetnice, računalniki, radio aparati, preproge, različne peči, radiatorji, stara okna in vrata.

### Med kosovne odpadke NE SODIJO:

zapuščeni avtomobili, deli karoserij ali motorjev, avtomobilske gume in ostali avtomobilski deli, kmetijski stroji, razni gradbeni odpadki (kritina, les, betonski odpadki, opeka, izolacija) nevarni odpadki (akumulatorji, baterije, laki, barve, topila, razredčila, gnojila, stara zdravila, zaščitna sredstva (premazi) itn.

Občane opozarjamo, da se točno držijo terminskega plana, odpadke naj odložijo poleg obstoječih zabojnikov za odpadke dan pred odvozom.

**ODVOZ NEVARNIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV BOMO ORGANIZIRALI NAKNADNO.**

**NE SPREGLEJTE  
IN NE ZAMUDITE!**



## Andreja Veselič



Andreja je odrasla v znani Veseličevi gostilni v belokranjskem Podzemlju pod Kučarjem. V njihovi hiši je bilo vedno veliko ljudi, med katerimi se je dobro počutila. Razumljivo torej, da je želela opravljati poklic, v katerem bi imela veliko stikov z ljudmi. Ker je z delom v domači gostilni nadaljevala starejša sestra, si je Andreja izbrala solanje na ljubljanski šoli za turistične tehnike.

Po končanem solanju je želela ostati v Beli krajini, kar pri mladih Belokranjcih dandanes ni ravno pogosta želja. A kako je bila, polna mladostne zagnanosti, presenečena in razočarana hkrati ob spoznanju, da, kljub temu da je belokranjski turizem še vedno v povojih, zanjo ni redne službe. Šele tri leta po končanem solanju je predlani postala predsednica Turističnega društva Vigred Metlika, lani pa se je preko javnih del zaposlila v na novo odprtem Turističnem informacijskem centru (Tic) v Metliki. Letos je postala profesionalna predsednica Turističnega društva ter vodja Tica, ki ga je tako rekoč postavila na noge.

Veseličeva je v zadnjem letu dobro spoznala, zakaj se Bela krajina ni turistično razvila. A je pričana, da bo dežela belih brez prav zato, ker jo je val turistov do slej velikokrat obšel in je torej še dokaj neodkrita, postala turistična Meka. "Ljudje so gostoljubni, odkritosrčni in ni jim potrebno hliniti prijaznosti. Narava je še dokaj neokrnjena, kulturna dediščina bogata, odprli smo nekaj spoznanj. A današnji gost je zahteven in le ključ sobe ter miza mu ne zadostujeta več. Vse več jih povprašuje po športnih objektih, predvsem pa postajajo priljubljene adrenalinske športe," ugotavlja Andreja, ki natančno ve, kje in kaj bi morali ponuditi turistom. Res

pa je, da sta za uresničitev načrtov potrebna čas in denar in zlasti slednjega je vedno premalo.

A po drugi strani kljub svoji mladosti - ali pa ravno zato - ve, da tudi v denarju ni vse. Velikokrat sta pomembnejša in bolj dobrodošla nasmeh in prijazna beseda. Tako prvega kot drugega ima Andreja vedno dovolj na zalogi. Z veseljem sprejme vsakega, ki se oglasi v njeni pisarni v starem metliškem mestnem jedru. Samo od lanskega do letošnjega julija je pripravila izlete po Beli krajini za šest tisoč izletnikov, ki so prišli z avtobusi. "Vsak program je bil unikaten zase, saj sem upoštevala želje gostov, vedno pa gledala na Belo krajino kot na celoto, čeprav, žal, turistična ponudba ni poenotena. To se pozna že pri prospektih, saj jih tiska vsaka občina zase," pravi. Da bi gostje kljub vsemu temeljito in verodostojno spoznali deželo ob Kolpi, so na njeno pobudo spomladi pripravili izobraževanje kar za 40 turističnih vodnikov iz vseh treh belokranjskih občin.

V njeno pisarno je v prvem letu po odprtju Tica prišlo tudi več kot osem tisoč ljudi z raznovrstnimi željami. Največ je bilo Nizozemcev, zelo vesela pa je, da pri njej išče pomoč tudi vse več domačinov. Sicer pa Andreja prizna, da svoje službe nikoli ni omejevala le na delo v pisarni. Pravi, da jo spremlja celo na dopustu, sicer pa je njen delavnik na petek in s petek, 24 ur na dan. Celotno ročno torbico ima vedno sveženj prospektov, ki jih z veseljem deli vedoželjnim. Ne čudi, da je na račun njenega dela tako med Belokranjci kot gosti od drugod slišati pohvale. Zagnanosti ji zares ne gre odrekati in prav po njeni zaslugi se je v belokranjskem, še zlasti pa v metliškem turizmu marsikaj premaknilo. Andreja pohvale sicer sprejema z zadržkom, priznava pa, da je v svojem delu našla zadoščenje in da ga opravlja s srcem. Vesela pa bi bila, da bi ji bilo dano, s pomočjo svoje belokranjske trme, ki ji sama pravi vztrajnost, uresničiti številne načrte, ki jih je bodisi že zastavila ali pa se šele rojevajo v njeni glavi. Sicer pa ob svetovnem dnevu turizma, ki ga praznujemo prav danes, ugotavlja, da je v turizmu že tako, da ni nikoli mogoče reči, da je delo za vselej končano.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

### Koncert mladih glasbenic

NOVO MESTO - V Kozinovi dvorani glasbene šole Marjana Kozine je bil v četrtek, 20. septembra, zvečer koncert, na katerem sta se kot solistki in v duu predstavili talentirani mladi glasbenici, violinistka Maja Marvin iz Slovenije in pianistka Bernice Mifsud Chirop z Malte.



KOLKOR KAPLJIC, TOLKO LET - Tako so zapeli in nazdravili s slavljenjem domači in gostje. Na 100. rojstni dan so mu prišli voščiti sevniški župan Kristijan Janc ter predsednika sveta KS Tržišče Marjan Jamšek (na posnetku) in Boštjan Jože Udovc ter predsednica sevniškega območnega združenja Rdečega križa Anica Dernač. Vsi so slavljenca prinesli priložnostna darila, Gorenčevi pa so se še najbolj razveselili, ker je par dni pred rojstnim dnevom, asfaltna preproga pokrila makadamski klanec, ki pelje mimo domačije. (Foto: P. Perc)

## Sto let Antona Gorence

Stoletnik iz Krža pri Telčah za bolezen skoraj ne ve - V Maribor je šel poslušat papeža

KRIZ - 13 let je minilo, odkar mu je, komaj dva meseca po biserni poroki, umrla življenjska družica, toda še zelo vitalni Anton Gorenc iz Krža pri Telčah, ki je v torek, 25. septembra praznoval 100. rojstni dan, prav nič ne kaže visoke starosti. Anton je bil rojen kot najmlajši, šesti otrok v družini. Živel so nad postajo v Tržišču. Ko je bil star 27 let, se je priženil v Kriz.

### Družinski pohod na Radensko steno

Turistično društvo Poljanska dolina ob Kolpi vabi ob 27. septembru, svetovnem dnevu turizma na družinski pohod na Radensko steno. Odhod bo v četrtek, 27. septembra, ob 16. uri nad vasjo Radenci - na ovinku, kjer bo tudi konec približno dve uri trajajočega pohoda, ki je primeren tudi za otroke. Priporočajo športno obutev. Informacije na tel. št. 041 518 536.

# Utrjen spomin na slavnega rojaka

Osrednji dogodek letošnjega Pletersnikovega dne je bil izid zbornika prispevkov z znanstvenega simpozija, posvečenega slovenski lastnoimenskosti - Prizadevni domačini

PISECE - V počastitev spomina na velikega rojaka, klasičnega filologa in leksikografa Maksa Ple-

tersnika, potekajo v njegovem rojstnem kraju Pisece septembra meseca že vrsto let spominski dnevi, ki jih prizadevni organizator, Društvo za varovanje maternega jezika, naravne in kulturne dediščine "Maks Pletersnik", praznuje predvsem delovno.

Na letošnji spominski dan v petek, 21. septembra, so se na pred leti obnovljeni Pletersnikovi domačiji zbrali jezikoslovci in slovenisti z vseh koncev domovine, domačini in drugi častilci Pletersnikovega spomina. Učenci pišeške osnovne šole so pripravili kulturni program, v katerem so sodelovali še ženski pevski zbor domačega kulturnega društva, Pletersnikovi ljudski pevci in igralec Mitja Šipek z monodramo. Osrednji dogodek dneva je bila predstavitev zbornika Slovenska lastnoimenskost, ki so ga med bralce pospremili z dobrimi željami predsednica društva Marjanca Ogorevc, brežiški župan Vlado Deržič, častna gostja Štefka Kučan, tajnica društva dr. Irena Orel in ravnatelj pišeške osnovne šole Martin Dušič. Glavna beseda je

pripadla predsedniku strokovnega odbora in uredniku zbornika akad. prof. dr. Jožetu Toporišču, ki je obširno predstavil publikacijo, že drugo, ki utrjuje Pletersnikovo ime v slovenski kulturni zavesti.

V zborniku so zbrani prispevki 15 udeležencev znanstvenega simpozija, ki je potekal 15. in 16. septembra 1999 kot samostojna prirediteljev Pletersnikovih dnevov. Na njem so obravnavali slovenska lastna imena v treh tematskih sklopih: prvi je bil posvečen priimkovnosti, drugi pregledu dosedanjega raziskovanja slovenskih priimkov, tretji pa ledinskim in domačijskim imenom v Sloveniji. "Kot celota je zbornik razprav o slovenskih lastnih imenih dobrodošlo poživilo slovenske jezikoslovne literature z imenoslovnega področja. Razkriva nekatere značilne poteze slovenske jezikovne in duhovne individualnosti," je poudaril dr. Toporišč in ob drugih posebej pohvalil Pišečane za njihovo dejavno in vztrajno častitev spomina na slavnega rojaka.

M. MARKELJ



POUČNO OB DOMAČIH OPRAVILIH - Pišeški solarji so prikazali, kako so ob "kožuhanju" koruze spoznavali domačijska imena v svoji okolici.

# Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Frizer ni pozabil, topliški župan pa tudi ne - Tisa ima strupene iglice in seme - Zakaj različne cene za varstvo otroka v vrtcih po posameznih občinah?

Marinka z Vinjega Vrha je bila pred kratkim prijetno presenečena, ko so ji v frizerskem salonu Betka v Šentjerneju zaračunali manj, kot bi bilo treba. Pojasnili so ji, da so ji marca, ko je bila pri njih zadnjič, po pomoti zaračunali preveč, pa ji niso mogli vrniti, ker so jo poznali le po imenu. "Pohvale vredno!" je dejala kratko in jedrnato.

Beno pa je poklical iz Občic, da bi pohvalil topliškega župana Franca Vovka, ki ga sicer vsi radi kritizirajo. "Držal je besedo in pomagal zgraditi betonski most v Občicah, česar brez občinske pomoči ne bi zmogli. Rad bi se zahvalil za pomoč tudi vaščanom in občinskim

svetnikom. Upamo, da bodo znali prisluhniti potrebam v naši vasi tudi v bodoče."

Mišo z Rakovca pri Metliki mora razočarati. Naša sodelavka Teja Bezeg je v 36. št. časopisa pisala o tetoviranju, vendar pa sogovornik ni želel nastopati v prispevku s celim imenom niti z naslovom, saj se s to dejavnostjo ne ukvarja poklicno. Tako Mišo žal ne moremo povedati, kje bi ga lahko dobila, zato se bo morala sama znajti.

Delno pa bomo pomagali njeni rojakinji iz Bele krajine, ki jo zanima, kakšna je tisa. Kot piše Leksikon Cankarjeve založbe (več si lahko bralka poišče v kaki drugi knjigi), je tisa (taxus baccata) jelki podoben iglavec, ki raste v zmernih predelih severne poloble. Je grm ali tudi do 17 metrov visoko drevo s ploščatimi iglicami, ki se blešče. Seme je rdeče in podobno jagodi. Pravijo, da tisa dočaka tudi 2.000 let, vendar je v srednji Evropi in tudi pri nas redka. In še to: v tistih iglicah in semenu je močan strup taksin, kar pa, upamo, ni razlog za poizvedovanje.

Iz Metlike se je ta večer oglasila še Regina Fir. S pomočjo naše rubrike bi rada sporočila nekaterim sosedom, naj ne računajo, da bo prodala svojo hišo ali vrt. "Hišo na tem mestu je kupil moj oče, ki je za to 30 let trdo delal v jami nekeje v Ameriki. Med vojno je bila požgana in po vojni do strehe res obnovljena z družbeno pomočjo, vse ostalo sem obnovila in vzdrževala sama, zato je ne mislim prodati.

Navsezadnje imam tudi dediče."

Mlajši očka iz Novega mesta se čudi, kako to, da se cene med vrtci po občinah tako razlikujejo. V Novo mesto se je preselil iz Ljubljane, kjer je plačeval 12.000 tolarjev, tu pa račun doseže 22 tisočakov. "Zakaj taka razlika? Ali ne bi morala država zagotavljati enake ceno za vse otroke? Poleg tega je standard v Ljubljani višji in ni logično, da so cene nižje!" je razmišljal.

Ceno predšolskega varstva na predlog vrtcev določi občinski svet. Postavljena je na podlagi državnih normativov (kadrovskih, prostorskih itd.). Kot so nam povedali v upravi novomeške VVO, do razlik v cenah med občinami pride predvsem zaradi različnih razmer: števila otrok v oddelkih, kadrovskih in prostorskih pogojev, obsega programa, delovnega časa vrtca in drugega. Razvrstitev v plačilne razrede je v Sloveniji enotna, lahko pa posamezna občina, če ima na razpolago več denarja, starše še dodatno razbremeni.

B. D. G.

### LeeLoojamais v LokalPatriotu

NOVO MESTO - V petek, 28. septembra, bo ob devetih večer v klubu LokalPatriot koncert skupine petih glasbenikov LeeLoojamais iz okolice Krškega. Predstavili bodo pravkar izdano prvo ploščo Pod vplivom, ki jo avtorji doživljajo kot progresivni pop.

### S kolesom v drevo

NOVO MESTO - 13-letna K. Š. iz Smolenje vasi se je 20. septembra popoldne peljala proti ulici Krka. Ko je v Cerovcih peljala z neprilagojeno hitrostjo po klanecu navzdol, je v ostrem nepreglednem ovinku izgubila oblast nad kolesom, zapeljala na kup peska, nato pa v gozd, kjer je z levo roko trčila v drevo. Hudo ranjena se zdravi v Kliničnem centru v Ljubljani.



REKORDNO KLJUB MRAZU IN SUŠI - Kljub temu da sta letos pridelek v Beli krajini precej okleščila tako spomladanski mraz kot poletna suša, so marsikje kar zadovoljni s pridelkom. Tudi Janez Malnarič, po domače Vincec, z Vrtače pri Semiču, ki ima kar okrog domačije vinograd s tisoč trtami, je bil ob nedavni trgtavi navdušen nad obilnim pridelkom. Čeprav je gospodar že 20 let, se ne spomni, da bi kdaj grozdi modre frankinje tehtali po 1,10 kilograma, medtem ko sta grozda dvojčka kraljevine, kot ju je sam imenoval, na tehtnici potegnili 2,20 kilograma. Sicer pa je že sredi avgusta odrezal grozd zgodnjega namiznega rdečega kardinala, ki je meril kar 51,5 cm. (Foto: M. B.-J.)



Navadni polh (Foto: A. Hudoklin)

### NAŠA NARAVNA DEDIŠČINA

## Usoda navadnega polha?

S 25. septembrom se je odprla sezona lova na polhe, saj ga slovenska zakonodaja obravnava kot lovno divjad. Navadni polh (*Glis glis*) je danes v Sloveniji pa tudi v večini Dinarskega gorstva še vedno zelo pogost, v nekaterih območjih srednje Evrope pa redke in zato zavarovane. Čeprav poljši lov ni več nuja kmečkega prebivalstva, je kot tradicija še vedno močno razširjen. Nekeč je bil lov na polha ena najznačilnejših zvrsti kmečkega lova v Sloveniji in kot tak edinstven v Evropi. Prvo pričevanje o polhih in uživanju njihovega mesa sega v čas okoli 1240. Polhe so lovili z raznovrstnimi pastmi, ki so jih postavljali na drevesa in pred polšine. S poljšim mesom so si kmetje nekdanj oskrbeli del hrane za zimo, poleg tega jim je ulov omogočal prodajo kožusčkov in zdravilne polšje masti. V Sloveniji ima poljši lov stoletno tradi-

cijo na Dolenjskem in Notranjskem.

V bodoče bomo morali postopno spremeniti naš odnos do polha in polharstva. K temu vodita spremenjen odnos do narave in prilagajanje evropski zakonodaji. Slovenija se bo morala odločiti med popolnim zavarovanjem polha in uveljavitvijo posebnega statusa, s katerim bo ohranila tradicijo polharjenja kot del narodne identitete.

Slovenski polharji si bodo morali prizadevati, da bi polha in njegovo življenjsko okolje trajno ohranili in ustrezno zavarovali; da bi se z lovom lahko ukvarjali le registrirani posamezniki, organizirani v društva, in da bi posege v poljšo populacijo pričeli načrtovati s pomočjo stalnega spremljanja njegovih populacij.

ANDREJ HUDOKLIN  
ZVNKD Novo mesto,  
Enota za varstvo narave

### Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki 07/ 39 30 522 vas čakamo vsak četrtek med 20. in 21. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnul.